

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

“Kuzey Irak’a düzenlenen ilk büyük harekâtın gizli belgeleri, konuşmaları, gelişmeleri ve bugüne kadar duymadığımız olayları. Gerçekten dört dörtlük bir belgesel, dört dörtlük bir araştırma.”

Emin Çölaşan

SAYGI ÖZTÜRK

İNCELEME | ARAŞTIRMA

1. KUZAY IRAK OPERASYONU'NUN BİLİNMEYEN YANLARI

SINIR ÖTESİ SAVAŞIN KURMAY GÜNLÜĞÜ

4. BASKI

DK
DOĞAN
KİTAP

Sınır Ötesi Savaşın Kurmay Günlüğü

I. Kuzey Irak Operasyonu'nun
Bilinmeyen Yanları

**DOĞAN KİTAPÇILIK TARAFINDAN YAYIMLANAN
SAYGI ÖZTÜRK KİTAPLARI**

Kırcı, 5-6-2 Tamam Reis
Madalyalı Mahkûm

SINIR ÖTESİ SAVAŞIN KURMAY GÜNLÜĞÜ
I. Kuzey Irak Operasyonu'nun Bilinmeyen Yanları

Yazan: Saygı Öztürk

Yayın hakları: © Doğan Kitapçılık AŞ

1. baskı / temmuz 2007

4. baskı / ağustos 2007 / ISBN 978-975-293-607-2

Kapak tasarımı: Yavuz Korkut

Baskı: Mega Basım, Çobançeşme Mah.

Kalender Sok. No: 9 Yenibosna - İSTANBUL

Doğan Kitapçılık AŞ 19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 246 52 07 / 542 Faks (212) 246 44 44

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Sınır Ötesi Savaşın Kurmay Günlüğü

I. Kuzey Irak Operasyonu'nun
Bilinmeyen Yanları

Saygı Öztürk

Saygı Öztürk
19/11/2011

İçindekiler

Emin Çölaşan'ın önsözü	11
------------------------------	----

Birinci bölüm / Dünyanın gözü

“cehennem topları”na çevrilmişti	13
Akbulut: “Topraklarımıza bir iki füze düşerse...”	16
Askerin bacağı yere düştü... ..	17
Asker, gülerken kurşunu yedi ama operasyon bölgesinden ayrılmadı	18
Helikopterin iki motoru da durdu	19
Askerlerin “asparagas” görüntüleri televizyonlarda	20
O gece gökyüzünde ne bir yıldız ne de ay vardı	20
“Gazeteciler gerekirse tanklara binsin”	22
Her şey birbirine girmiş, doktor diye veterinere gidilmişti	22
Gazeteciler yersizlikten hamamda yatıyordu	23
Gazeteciler “yavru ördek” olurlar	24
Gazeteci tugaydan “fırar edip” Diyarbakır'a gidiyordu	26
Mete Paşa ilerleyemiyor, operasyon kilidi açılamıyordu	29
Paşaya askerleri canlı kalkan oldu	30
O gazetecilere cesaret ödülü	32
Tepenin adı, o günden sonra “Tarıktepe” oldu	32
Bir ayağı Türkiye’de bir ayağı Irak’ta	33
Sınır ötesinde askere Gaziantep’ten baklava geldi	33
Askerler o sahneyi unutamaz	34
Füzeyle vurulan helikopter döne döne düşüyordu	35
Askerin madalyalı “Katır Reşo”su	36
Komutan: “Üç günlük ikmal yapılacak!”	37
İlk mermi sana isabet etmezse şanslısın	38
Ne olacağını, ne olduğunu anlayamazsın	38
Komutan, telsizinden iki kelime duyar	39
Operasyon bittikten sonra	40
“Anne, benim babam yok mu?”	41
Babalarının cenazesinde bayrakla koşanlar	41
Operasyonun sonunda küçük bir haber	42

Onlar aynı gün doğdular, aynı gün şehit düştüler	42
“Her taraftan mermi yağıyordu”	43
Çakıcı’nın, milletvekillerinden Apo ricası	44
O hep “Gözlerimi istiyorum komutanım” diyordu	48
Başbakanla iftar ve son fotoğraf	50
Başbakan sınır ötesi harekâta şöyle bakıyor	51
Cudi Dağı niçin bombalanıyor?	52
Emekli subayın yazdıkları	53
Orgeneral İlker Başbuğ, “sınır ötesi”ni anlatıyor	54
Türkiye’nin Irak’tan istediği ve Kandil Dağı	55
Örgütle bağlantılı olanlarla mücadele	56
O gün, “Kopkitepe”de bunlar yaşandı	57
ABD’li albay, “neskafe” istedi, askerin yaşantısını sormaya başladı	63
“O gece her an çatışma bekliyorduk”	63
Albay: “Gelişleri dostane değildi...”	64
ABD’li albay için “vur” emri geldi	67
Önce ‘bırakmayın’, sonra ‘bırakın’ emri geldi	69
“Sınır ötesi” operasyona farklı yorumlar	70
Sınır ötesi operasyona yirmi dört saat yetiyor	73
“O kozlarımızı kaybetmiş durumdayız”	74
“Askerlerimizle birlikte çarpışınız”	74
Kime ne kadar güveniliyor?	75
Teröre bakış	75

İkinci bölüm / Tarihi belgelerle sınır ötesi

harekât	79
Barzani ve Talabani’yle görüşen ilk komutanlar	81
Bitlis ile Özgen’in helikopterini ABD uçakları taciz ediyor	83
Sınır ötesi operasyon 3 500 metrelik dağlarda yapıldı	84
Askerler, bayrağın altından geçiyordu	87
Hezil Çayı ile Habur Çayı arasında Haftanın bölgesi	89
Habur Çayı ile Şemdinli Çayı arasında kalan bölge	90
Şemdinli Çayı ile İran sınırı arası ünlü Hakurk	91
Kuzey Irak operasyonundan önceki terörist sayısı	91

Teröristler, “sınır ötesi harekât” bekliyordu	91
Gazeteci, bir yolunu bulup askerleri atlatmıştı	92
Gazeteci titriyor, asker “Nişan al!..” diye bağıryordu	93
Sınırın öte yakasındaki aşiret düzeni de değişiyordu	94
“Vasiyetim şudur: Türkiye’yle iyi geçinin...”	96
Sınır taşının dibine “PKK ayakkabısı”nı koydu... ..	97
Sınır birliklerinin sayısı artırılıyordu	97
“Ne olur ateş etmeyin, vallahi ben gazeteciyim!..”	98
Sınır ötesi için Barzani ve Talabani’yle anlaşma yapıldı	99
Türkçe ve Kürtçe telsiz kodları belirlendi	101
Sızma harekâtı 17 eylülde başladı	102
Korucubaşı Osman’ın evine götürdüler	103
Peşmergelerin “Teslim ol” çağrılarına karşılık... ..	104
Peşmergeler her seferinde geri püskürtülüyordu	105
Sabah geliyor, akşam evlerine dönüyorlardı	106
Askerimiz sınırı geçer geçmez çatışma başladı	106
Büyük sevinçle alınan tepeler elden çıkıyordu	107
Çatışmalar tüm şiddetiyle sürüyordu	108
Teröristler her tepeyi tutmuş, yığınaklarını yapmıştı	109
Şivi bölgesinde peşmergeler pusuya düşürüldü	110
Komutanları öldürülünce, 12 PKK’lıyı kurşuna dizdiler	111
Sızma harekâtı sırasında mayınlı alanda ortaya bir köpek çıktı	112
800 terörist kaskaca alınınca Öcalan “ateşkes” istedi	114
Apo’nun teröristleri ateşleme taktiği	114
Peşmerge harekâtından sonra PKK’nın durumu	118
Her operasyon, önce şoförlerin yüzünü güldürürdü	119
Yabancı gazeteciler, PKK’lı diye korucularla görüştürülüyordu	120
Türk Silahlı Kuvvetleri’ne “sınır ötesi”nde ilk ateş	121
Haftanın’de iki aşamalı plan uygulanıyordu	123
Haftanın operasyonu bir ay sürdü	124
Sızma harekâtı başlamış, gündüz kritik bir noktada kalınmıştı	125

Şehit haberleri herkesi kahretti	126
Tank mermisi askerlerimizin üzerine düştü	127
Arazide 140 teröristin cesedi bulundu	128
Peşmergelere "Sizinle olmuyor" denildiğinde plan yapılmıştı	129
Mayınlı alandan geçemeyince geri döndü	130
PKK kampları birer birer ele geçiriliyordu	131
Görev tamamlandı, dönüş başladı	133
Dağ ve Komando Tugayı Kuzey Irak'a geçiyor	133
Zirveye 80 metre kala kıyamet koptu	134
Her mağarada terörist cesetleri bulunuyordu	136
Gazeteci dönüş yolunda yine mayınlı alandaydı	137
Pusuya düşen komandolar "kuşatıcı manevra" başlattı	138
Komutan telsizle konuşurken "şehit oldu" haberi yayıldı	139
PKK'lı öğretmen, bu kez müdür olarak karşısındaydı	140
Birlikler, 04.00'te Hacıbey Çayı'nı geçmişti	143
Kuzey Irak harekâtında 932 sorti	144
Harekâtın lojistik desteği	145
Harekâta toplam 28 şehit verilirken, 83 peşmerge de hayatını kaybetti	146
Mete Paşa'nın yaralandığı ilk kez bu kitapta	146
Mete Paşa, aşkını tercih etti ve emekliye ayrıldı	147
İşte teröristlere verdirilen kayıp: 4 253 kişi	148
Kuzey Irak harekâtının genel değerlendirilmesi	149
Botu yırtılan er, operasyona kazağını ayağına sarıp katılmıştı	153
Kıbrıs harekâtından sonra yapılan en büyük harekât	157
Aşiret etkinliği yerini partilere bıraktı	158
Savaş ganimeti 40 keçi peşmergelere verildi	160
Efsane tugayın efsane komutanı anlatıyor	162
İşte sınır ötesi savaşın sonuçları	169
Kuzey Irak Harekâtı'nda şehit olan ve yaralanan personelin kimlikleri	171

Emin Çölaşan'ın önsözü

Ben Saygı Öztürk'e "kitap fabrikatörü" diye takılırım ve her yazdığı kitabı da bir solukta okurum... Çünkü Saygı kitaplarında, yazılarında ve haberlerinde belgeleri konuşturur.

Biraz da kıskançlığın (!) etkisiyle bazen kendisine sorarım:

"Bu kadar belgeyi nereden buluyorsun?"

Yanıtı genelde aynıdır:

"Geliyor abi!"

Gerçekten de geliyor. Gelmesi bir yana, âdeta yağıyor ve Saygı onları en iyi bir biçimde değerlendiriyor.

O şimdi elinizde tuttuğunuz kitabı yazarken, ben bazı bölümlerini önceden okuma olanağı buldum. Gerçekten ilginçti.

Bizim toplumsal belleğimiz zayıftır. Çoğu şeyi unuturuz. Ancak işin bir boyutu daha vardır. Unutmasak bile perde arkasını bilmeyiz.

Saygı Öztürk bu kitabında bize hem Türk Ordusu tarafından 1992 yılında Kuzey Irak'a düzenlenen ilk ve büyük harekâtı anlatıp anımsatırken, hem de en gizli belgeleri, konuşmaları, gelişmeleri ve bugüne kadar duymadığımız olayları aktarıyor.

Gerçekten dört dörtlük bir belgesel, dört dörtlük bir araştırma.

Benim gibi siz de çok şey öğreneceksiniz. Üzüleceksiniz, seviyeceksiniz, bütün duyguları aynı anda yaşayacaksınız.

Saygı Öztürk'ün yazdığı *Devletin Derinliklerinde, Kasadaki Dosyalar, 5-6-2 Tamam Reis, Madalyalı Mahkûm, Kırmızı Klasör, Aynadaki Reis, Şemdinli'de Olay Var* kitaplarını okudum. Sağ olsun, bazılarının önsözünü yazma olanağını bana verip onurlandırdı.

Bu kitabı da bir solukta okuyacaksınız. Yurtdışında terör örgütüne karşı silahlı operasyon yapmanın güçlüklerini, acı ve tatlı sahanelerini, maddi ve manevi maliyetini bir kez daha göreceksiniz.

Bunlar tarihe, gelecek kuşaklara kalacak kitaplardır.

Saygı'yı bu güzel kitabı için de kutluyorum, "Ellerine sağlık sevgili arkadaşım" diyorum.

Birinci bölüm

Dünyanın gözü “cehennem topları”na çevrilmişti

Saddam Hüseyin'in gazetelerdeki fotoğrafını görünce "Hey gidi Saddam Hüseyin hey... Neydi o günler, neydi o meydan okumaların" dedi.

10 kasım 1989 tarihinde Turgut Özal cumhurbaşkanı seçildi. Aynı gün TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut'a hükümeti kurma görevi verildi. Ortadoğu yine hareketliydi. Irak, Kuveyt'e saldırı hazırlığı içindeydi. İşte o günlerde Akbulut, Irak'a resmi bir ziyarette bulunuyordu. Gündemde, Türkiye üzerinden Irak'a gönderilen, menzili uzun ve etkisi hayli büyük olan "cehennem topları"nın ele geçirilişi vardı. Dünyanın gözü bu toplara çevrilmişti.

Türkiye, ele geçirilen toplardan hayli etkilenmişti. Başbakan Akbulut, hem uzun menzilli topları hem de su ve diğer konuları görüşmek üzere kalabalık bir heyetle Irak'a gitti. Önce, Başbakan Birinci Yardımcısı Taha Yasin Ramazan'la görüştü. Irak tarafı, ülkelerine daha fazla su verilmesi üzerinde önemle duruyordu. Başbakan Akbulut, Devlet Başkanı Saddam Hüseyin tarafından da kabul edilecekti. Biliyordu ki Saddam da yine "daha fazla su" diyecekti.

Akbulut, salona girdiğinde karşısında heykel gibi duran Saddam Hüseyin'i buldu. Tokalaştılar. Saddam'ın heybetli hali açıkçası Akbulut'u ürkütmüştü. El sıkışı bile dostça değildi...

Başbakan Akbulut ile Saddam koltuklarına oturdular. Saddam'ın ilk sözü "Sizin haliniz ne olacak?" oldu... Tercüman, Saddam'ın bu sözlerini aktarırken Akbulut bu sözlerle önce bir anlam veremedi. Saddam konuşmaya devam etti. Tercüman konuşulanları Akbulut'a aktarıyordu:

"Bakın, Varşova Paketi dağıldı. NATO'nun da artık bir fonksiyonu yok. O da dağıldı sayılır. Artık NATO'nun işlevi kalmadı. Ame-

rika, Türkiye'ye yardımcı olmaz. Türkiye'nin hali ne olacak?"

Tercümanın sözleri tamamlandığında, Akbulut, nasıl bir cevap vereceğini düşünüyordu. Saddam konuşmayı sürdürdü:

"Amerika, öyle güçlü bir devlet değil. Güçlü devlet, çevresine söz geçiren devlet demektir. Amerika bize söz geçiremez."

Akbulut: "Topraklarımıza bir iki füze düşerse..."

Tabii, Saddam Hüseyin'in bu sözleri Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Yıldırım Akbulut'un canını hayli sıkıyordu. Hele Saddam'ın "Sizin haliniz ne olacak?" diye tehditkâr konuşması daha da can sıkıcıydı.

Akbulut, kendisini bir yerde tehdit eden, aşağılayan Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin'e sert bir cevap vermeyi, tercümanın konuşması sırasında kararlaştırmıştı. Konuşma sırası Akbulut'a geldi. Akbulut, tane tane konuşuyor, tercüman ise bunları not alıyordu. Akbulut, Saddam'a, görkemli kabul salonunda şunları söylüyordu:

"Biz öyle NATO'nun veya Amerika'nın desteğiyle savunmasını yapan bir ülke değiliz. Bizim yediden yetmişe asker ruhumuz var. Biz askerci bir devletiz. Kendi savunmamızı yaparız. Mesela, Atatürk 'Yurtta sulh, cihanda sulh' demiş. Biz idareciler buna bağlı kaldık. Şimdi yeni yetişenler de bizim eski sınırlarımızın gerçekte nereler olduğunu soruyor. Biz onlara yine 'Yurtta sulh, cihanda sulh' diyoruz, ama ne zamana kadar söyleyeceğiz onu da kestiremiyorum. Bizim asker ruhumuzu en iyi bilenlerden olmalısınız. O yüzden bizim hiçbir endişemiz yok."

Akbulut'tan o günleri dinlerken, Saddam'ın Türkiye'ye ciddi bir müdahalesi, taarruzu olmadığı sürece, fiili bir müdahalede bulunulmaması yönünde hükümetin karar verdiğini belirtiyor, bakanlara "Bazen füzeler de hedef şaşıyor. Böyle tek bir füze atışı bizi tahrik etmemelidir. Bu yoğun bir şekilde tam saldırı mahiyetindeyse elbette buna müdahale edilecek, saldırı defedilecek ve gerekirse belki daha ileri safhalara da gidilecek" diyordu.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş sert bir komutandı. Kuvvet komutanlarıyla birlikte Ege yöresinde bulunduğu bir sırada Yunan uçaklarının uçaklarımızı ve bir helikopterimizi taciz ettiği haberi ulaştı. Helikopterimiz neredeyse denize düşecekti. Orgeneral Güreş, "Yunan uçaklarının vurulmasına" karar vermişti. Hemen başbakanı aradı, "Sayın başbakanım, Yunan

uçakları uçaklarımızı ve helikopterimizi taciz ediyor. Ben 'vur emri' veriyorum" dedi.

Yıldırım Akbulut, ayrıntıya girmeye gerek bile duymadı. "Ben de aynı fikirdeyim paşam. Vurun" dedi.

Başbakan, Güreş'in bu tutumunu bildiği için Irak'ın bazı ülkelere attığı füzelerden Türkiye'ye de atması halinde, Güreş'in hiç tereddüt etmeden karşılık vereceğinden emindi. O gün, Doğan Paşa'yla birlikte kahvelerini içerlerken, "Paşam, olur ya hani..." diye söze başladı. Güreş, Akbulut'un önemli bir şey söyleyeceğini seziyordu. Akbulut, şöyle devam etti:

"Olur ya, sınırımıza hedefini şaşırmış bir füze düşerse, biz bunu tahrik olarak almayacağız. Biz bunun üzerinde durmayacağız. Ama ciddi bir hareket halinde elbette gereği yerine getirilecek. Bir kaza ise bunu bahane edip hemen öyle sınırdan içeri girelim fikrimiz katiyen olmayacak."

Askerin bacağı yere düştü...

Bunlar olurken, Güneydoğu'nun dağlarında inanılmaz olaylar yaşanıyordu. Askerlerin bulunduğu bir otobüs mayın patlaması sonucu ikiye bölünmüş, patlamanın şiddetiyle askerlerin her biri bir yana savrulmuştu. Etraf ölü ve yaralı doluydu. Harekât Şubesi Müdürü Kurmay Binbaşı Fevzi Kuvvetli, benzer olayları görmüştü, yaşamıştı ama bu kez durum daha farklıydı. Komutan, yerde yatan askeriyle göz göze geldiğinde içinden "Çok şükür hiç değilse sana bir şey olmamış" dedi. Dişleri birbirine vurarak titreyen askere komutan, "Oğlum korkma, geçti" diyebilirdi.

Açılan çukurdan askeri çıkarmak istedi. Bir elini boynunun altından geçirdi. Diğerini bacaklarının altına soktu. Asker, "Komutanım" diyor, dişini sıkıyordu. Komutan, askerini ağır ağır kaldırmaya çalıştı. Ama birden askerin pantolonunun paçasından bir şey düştüğünü fark etti. Yere düşen, askerin kopmuş, parçalanmış bacağıydı...

Kucağına aldığı askeri bir an ne yapacağını bilemedi. Bacağı yerdeydi. Ne çabuk da gelmiş, bir sinek konmuştu bacağın üzerine... Komutan, askerini ambulansa doğru götürürken, Hasan Onbaşı'nın, yere düşen bacağını bir başka asker ambulansa getirdi. Yatırıldığı yerin yanına koydu. Hasan Onbaşı, bacağı gördüğünde ancak, "Benim bacağım mı?" diyebilirdi... Kimse cevap vermeye bile cesaret bulamadı... Onbaşı, yanında bacağıyla hastaneye götürülüyordu...

Neydi o gün... Yere döşenmiş mayının üzerinden geçen otobüs

patlama sonucu parça parça olmuştu. İşte o mayın, o hain mayın sekiz askerin şehit olmasına yol açmıştı. O günü, bacağı düşen onbaşıyı o komutan hiç unutmadı. Güneydoğu'yu anlatınca, gözünün önüne pantolonun paçasından düşen bir bacak, kanlı baktan akan, elini yakan kan geliyordu.

Asker, gülerken kurşunu yedi ama operasyon bölgesinden ayrılmadı

Asker, komutanını yanında gördüğünde onunla sonuna kadar gider. Yaralansa bile arkadaşlarının yanından ayrılmaz. Siz yere yapışmış, her an gelecek kurşunlardan sakınan bir askerin gülerken yaralandığını hiç duydunuz mu?

Onu ancak yaşayan bilir. On kişilik bir tim vadide ilerlerken üzerlerine kurşun yağmaya başlıyor. Komutan, "İşte o da benim hatam" diyor ve geriye doğru gitmeleri gerekirken, karşı tepede bulunan askerlerine doğru gitmek istiyor. Sabah saatlerinde sıkıştırılan tim, ne dağa tırmanabiliyor ne de geriye doğru gidebiliyordu.

Komutan, "Öyle bir yer ki başını siper edecek bir taş bile yok. Başını siper edecek büyüklükte bir taş buluyorsun, sonra aklına 'Şimdi kıcımdan vurulursam, kaçarken vuruldu' derler diye kıcı-nı gizlemek geliyor. Ama mümkün değil. Hep 'Yere yapışabildiğiniz kadar yapışın' diye bağıryordum."

Saatler ilerliyor, onlar yerlerinden kıpırdayamıyorlardı. Beklenen yardım da bir türlü gelmiyordu. Saatlerdir ölümle burun buruna olan askerler işi şakaya vuruyorlardı. Daha önce ateist olduğunu söyleyen doktor asteğmen ise dualar okuyordu.

İşte, o ortamda asker gülmeyi de ihmal etmiyor. İnanılmaz bir olay yaşanıyor. Bir er, kurşun sesleri arasında yapılan esprilerden birisine gülerken, biraz da kafasını, siper ettiği taşın üzerine çıkarıyor. İşte, o an merminin "cıvı" diyen sesini duyuyor...

Komutan, askerinin o an neye güldüğünü anımsamıyor. Er kahkaha atarken, kurşun bir yanağından giriyor, diğer yanağından çıkıyor. İşin bir başka ilginç yönü de dişlerine bir şey olmuyor...

Tabip asteğmen, sürünerek erin yanına gidiyor. "Bir şey yok, kurşun bir yanağından girmiş, öteki yanağından çıkmış" diyor. Erin yarasına pansuman yapıyor.

O er, "Ben iyiyim komutanım" diyor ve operasyon bölgesinden ayrılmıyor. Bu olayı anlatırken gözleri dolan komutan, "İşte 1992 Kuzey Irak Harekâtı öncesinde ve operasyon sırasında bunlar da yaşandı" diye ekliyor.

Helikopterin iki motoru da durdu

Bedir Seferoğlu, Güneydoğu'da meydana gelen olayları en yakından izleyen gazetecilerden birisiydi. Yanına her türlü ilacı, dağda gerekebilecek el fenerinden düdüğe kadar her türlü gereci alır; askerlerle birlikte operasyona katılır; günler, haftalar boyu o dağ senin, bu dağ benim deyip koşuştururdu.

Bazı gazeteciler, çatışmaların hep uzağında kaldıkları için, ancak tatbikatlarda çektikleri görüntüleri "tarihin en büyük operasyonu" diye yansıtıyordu.

Bir televizyoncu için "tatbikat" yaptıran komutan, "O televizyoncunun ünlü olmasında bizim katkımız çok. Az mı onun için tatbikat yaptık, mermi yaktık. O da sanki çatışmanın ortasında kalmış gibi nefes nefese 'Sayın seyirciler, şu anda askerlerimiz teröristlerle çarpışıyor' diye elinde mikrofona silah sesleri arasındaymış gibi konuşuyordu" diyor.

Akdizgin Bölüğü o gün saldırıya uğramıştı. Şırnak 23. Sınır Tuğayı Kurmay Başkanı Binbaşı Levent Ersöz, 20 kişilik özel hareketçiyle birlikte bölüğe gelmişti. Günlerdir bu bölgede olan gazeteci Bedir Seferoğlu, olay yerine yetişmişti ama bir de bunun dönüştüğü vardı.

General Mete Sayar'la bağlantı kurmayı başarmıştı. Mete Sayar, Levent Binbaşı'yı arayıp, "Bir gazeteci geliyor, dönüşte onu da helikopterinize alın" emrini vermişti.

Bedir yine nereden çıkmıştı? O kadar yoğunluk içinde Bedir'i beklemenin ne âlemi vardı? Binbaşı Ersöz'ün canı sıkıldı. Pilot, helikopteri çalıştırmış, kalkış için testler yapılırken şimdi gazeteci beklenecekti...

Helikopter sanki toprağı söküyor, yerden müthiş bir toz bulutu kaldırıyordu. Komutan, "Nerede kaldı bu adam?" diye içinden geçirirken, helikopterin sesi değişti. Motorlardan birisi durmuştu. Az sonra diğer motor da durdu. Helikopterin pervanesi yavaşladı, yavaşladı ve o da durdu.

Pilot, helikopterden inip yanlarına geldiğinde, "Hepimizi Allah korudu. Eğer havalanmış olsaydık şimdi düşmüş olacaktık. Çünkü iki motor da arızalandı" dedi.

Gazeteci Bedir Seferoğlu beklendiği için helikopter havalanmamış, Levent Ersöz ve arkadaşları da mutlak bir ölümden dönmüştü. Bedir Seferoğlu da, bölgede bu olaydan sonra hayli ünlendi, "Bedir'i almadan gidecek helikopter düşer" diye hep espri konusu oldu.

Askerlerin “asparagas” görüntüleri televizyonlarda

Irak'ın kuzeyinde operasyon devam ederken, çok sayıda terörist de öldürülmüştü. Ancak, teröristlerin yan yana getirilip görüntülerinin çekilmesi için ne zaman ne de buna imkân vardı. Derin uçurumlardan yuvarlanmış cesetlerin yan yana getirilmesi kolay değildi.

Ancak, sınır ötesinde yapılan operasyondan kamuoyunu da bilgilendirmek gerekiyordu. Komutan, telsizde “Öldürülen teröristlerin görüntülerini kameraya alın, toplu fotoğraflarını çekin, TRT'ye ve ajanslara gönderin” emrini vermişti.

Komutanını dinleyen asker, “Emir anlaşılmıştır komutanım” dediğinde, zor bir görev yüklendiğinin farkındaydı. Onca terörist ölüsünü bir araya getirmek kolay olmayacaktı. İçinden “Bulдум” dedi.

Köy korucuları ile teslim olan teröristler, bir dere kenarına götürüldü ve “ölü numarası” yaptırılıp yere uzandırıldı. Görüntüleri çekilen bu kişiler, operasyonda öldürülen teröristlerden bir grup diye televizyonlarda, gazetelerde gösterildi. Bu görüntüleri çektiren komutan, bu olayı yıllar sonra anlatırken, “Operasyonda çok sayıda terörist öldürülmüştü ama her biri bir başka yerdeydi. Bunları bir araya toplamak zaman alacaktı. Onca işin arasında cesetlerle uğraşacak vaktimiz de yoktu. Pratik bir çözüm bulduk, gazetecilerin deyimiyle asparagas görüntüleri basına dağıttık” diyor.

O gece gökyüzünde ne bir yıldız ne de ay vardı

Öyle bir döneme girilmişti ki karakollar 300-400 kişilik PKK'lı gruplar tarafından basılıyor, askerlerimiz şehit ediliyor, silahlarına el konuluyor, askerin bölgeden çekilmesi için her türlü taktik uygulanıyordu. Şehirler basılıyor, “kurtarılmış il ve ilçeler” oluşturulmaya çalışılıyordu.

Teröristler bir gece Şırnak'a değişik yönden yaklaşırken, karanlıkta koyun sürüsünün içine girip sızmaya çalışanlar da vardı. İşte, ilk ateş, koyun sürüsü içinde Şırnak'a giren bu PKK'lılar tarafından başlatıldı.

Şırnak'ta yer yerinden oynuyordu. Şehrin her kesiminden tugaya ateş ediliyor, kamu binaları da hedef alınıyordu. Tuğgeneral Mete Sayar, ateş açılan her yere ateşle karşılık emri vermişti. Günler süren çatışmadan sonra silahlar susmuştu. Yerler boş mermi kovanlarıyla doluydu. Duvarlar delik deşikti.

Günler sonra, gazetecilerin Şırnak'a girişine izin verildi. Ünlü bir köşe yazarı da gelen grup arasındaydı. Binaların fotoğrafını çekerken, kuvvetli bir el, fotoğraf çekmek isteyen yazarın eline yapıştı, elinden fotoğraf makinesini aldı. Yazar, "Ben gazeteci-yim" dediğinde, o kuvvetli elin sahibi, "Ben de subayım" diyor ve makinedeki filmi çıkarıyordu.

Gün geçmiyordu ki sınır boylarından şehit haberleri gelme-sin. Karakolların basılması çok can yakıyordu. Artık, sınırın ötesine harekât kaçınılmaz raddeye gelmişti. Sınır ötesi için planlamalar yapılıyor, sınır boylarında inanılmaz bir hareketlik yaşanıyor.

Asayiş Kolordusu Komutanı Korgeneral Necati Özgen, sık sık Ankara'ya gidiyor, bunun hemen ardından da Kuzey Irak'a geçi-yordu. Ya da, Kuzey Irak'tan gelen misafirleriyle Silopi'de bir ara-ya geliyordu. Gelenler Barzani, Talabani veya bölgedeki aşiretle-rin reisleriydi.

Artık geri sayım başlamıştı. Irak'ın kuzeyinde üslenen terörist-lere yönelik kapsamlı bir operasyon planlanıyordu. Bu operas-yonla teröristlere önemli bir darbe indirilecek, PKK büyük bir güç kaybına uğratılacaktı.

Subay ve astsubaylar "sınır ötesi" kapsamlı operasyonu bili-yordu. Ancak erlerin böyle bir operasyon yapılacağından haberi yoktu. Son gün, sınırın ötesine gidileceği zaman, komutanın "ev-latların" diyen sesini duyduklarında önemli bir şey olacağını an-lamışlardı. Komutan, "Yabancı bir ülkenin toprağına gireceğiz" dediğinde heyecanlanmışlardı. Böyle tarihi bir olayın içinde yer alıyorlardı. Görevleri gereği birlikte kalması gereken askerler de operasyonda bulunmak istiyor, onlar da "Komutanım beni de gö-türün" diyorlardı.

O gece hareketini komutan çok iyi anımsıyordu. Yağmur tipiye dönüşmüştü. Yerler vıcık vıcık çamurdu. Gökyüzünde ne bir yıldız ne de ay vardı. Âdeta birbirlerine tutunarak gidiyorlardı. İlk kez böyle bir operasyona çıkılıyordu.

Karakollar basılıyor, şehitler veriliyor, halk, "Askerimiz ne ya-pıyor? Madem Kuzey Irak'talar niçin gidip vurmuyorlar?" diyor-du. Artık, asker sınıra dayanmıştı. Komutanlar operasyonun pla-nını günler önce yapmıştı. Nereden girileceği, hangi gün nerede olunacağı hep hesaplanmıştı. Ancak, teröristlerin "cephe sava-şı"na girişeceği hiç beklenmiyordu. Binlerce asker, sesizce sınırın ötesine akarken, "sınır ötesi" operasyonuna gidecek gazeteciler de Şırnak'a ulaşmışlardı...

“Gazeteciler gerekirse tanklara binsin”

Bu operasyonun en önemli özelliği dönemin Genelkurmay başkanı Doğan Güreş’in cesaretinde yatıyordu. Doğan Güreş, böyle bir operasyonda gazetecilerin de mutlaka bulunmasını istiyordu. Gazetelerin Genelkurmay haberleriyle ilgili muhabirlerinin harekâtı izlemeleri için her türlü onay verilmişti.

Operasyon başladığında olayları cephe gerisinden izleyen gazetecilerin, daha da ileriye gitme istekleri Doğan Güreş’e iletildiğinde, “Gerekirse tanklara bindirip en ön saflara götürün” emrini vermişti. 23. Sınır Tugayı Komutanı Tuğgeneral Mete Sayar, gazetecileri her sabah Şırnak’tan alıyor, iniş için risk oluşturmeyen operasyon bölgesine götürüyordu.

Genelkurmay Başkanı Güreş’in bu emri, zaten işleri başından aşmış birlik komutanlarını önce rahatsız etti. Çünkü asli görevlerinin yanı sıra gazetecilerin sevkıyatını ve güvenliğini sağlamak başlı başına bir işti. Ama emir büyük yerdendi.

Ancak Doğan Güreş’in çok isabetli bir karar aldığı daha sonra ortaya çıkacaktı. Çünkü Doğan Güreş’in bu tavrı PKK’nın o ana kadar yediği en büyük darbenin de temel faktörüydü.

Hatta operasyon sonuçlanıp PKK ağır bir zayıyata uğrayınca Abdullah Öcalan ile o dönemde örgütün ileri gelenlerinden Yaşar Kaya arasında geçen şu telefon konuşmasını istihbarat birimleri ele geçirmişti:

“Türk gazetecilerinin cesaretini gördünüz mü? Bakın *Hürriyet* muhabirine, cephenin en önünde. Ya bizim gazetecilerimiz? Hiçbiri ortada yok.”

Bu istihbarat metni, daha sonra Abdullah Öcalan’ın kastettiği *Hürriyet* muhabiri Sezai Şengün’e Genelkurmay Karargâhı’nda gösterilmişti.

Her şey birbirine girmiş, doktor diye veterinerine gidilmişti

Bu operasyonda Türk Silahlı Kuvvetleri’nden dört kuvvet devreye sokulmuştu. Her kuvvet bir tuğgeneralin emrindeydi.

Köy korucularının da bulunduğu bu kuvvetler görev alanlarının da ilerleyecek ve PKK kamplarını çember içine alacaktı.

Gazeteciler, Diyarbakır üzerinden helikopterlerle operasyonun en çetin geçeceği önceden tahmin edilen Şırnak’taki tugay karargâhına getirildi. Gazeteciler, hangi sürprizlerle karşılaşa-

caklarını merak ediyorlardı. Daha önceleri sınırlı ve küçük çaplı operasyonları izlemek çok zor olmamıştı.

Ancak bu kez işin boyutu farklıydı. Çünkü PKK, bu kez gerilla savaşı değil, düzenli bir orduymuş gibi mevzi savaşı yapacağını açıklamıştı.

Gazeteciler için işin başında zorluklar başlamıştı. Çünkü operasyon için batıdan kaydırılan birlikler nedeniyle tugayın konaklama imkânları kapasitesini kat kat aşmıştı.

Her yer asker kaynıyordu. Yemek temin etmek, yatacak yer bulmak, hele hele banyo yapmak imkânsız gibiydi. Telefon kulübesinin önündeki kuyruk metrelerce uzuyordu. Askerler yakınlarına sağlık haberlerini ulaştırabilmek için çırpınıyordu.

Bu nedenle gazetecilerin haberlerini merkezlerine ulaştırması büyük sorundu. Çoğu kez Mehmetçik'ten izin isteniyor ve sıranın önüne geçilerek haber yazdırılabiliyordu.

Bu sırada güler misin ağlar mısın türünden olaylar da yaşanıyordu. Soğuk algınlığından mustarip bir gazeteci, doktor arayışı içine girmişti. Zira tugaydaki tüm doktorlar operasyonlardan gelen yaralı ve hastalarla ilgileniyordu.

Böyle bir durumda soğuk algınlığı gibi bir nedenle tugayın hastanesine gidip yardım istemek hiç yakışık almayacaktı. Ancak gazetecilerin, telefon kulübesinin önünde haber yazdırmak için sıra beklediği sırada yakasında yılan işareti olan bir asteğmen görüldü. Hasta gazeteci bir koşu bu asteğmenin yanına giderek hastalığını anlatıp yardım istedi.

Ancak asteğmen, "Size yardım etmeyi çok isterdim ama ben veterinerim" deyince herkes kahkahadan kırıldı. O gerilimli ortamda yaşananlar, subayların da kulağına gidince her ağızdan bir kahkaha yükseliyordu...

Gazeteciler yersizlikten hamamda yatıyordu

Gazeteciler için bırakın odayı, baraka bile yoktu. Bu nedenle gazeteciler önce hamama yerleştirildiler. Bu da gazeteciler için başka bir şok oldu. Yerlere serilen yataklar üzerinde uyumaya çalışıyorlardı. Gecenin ve zeminin ne kadar soğuk olduğuna tanık oluyorlardı. Ya operasyon bölgesinde, o dağların, tepelerin başında uykusuz, yorgun askerler... Soğuk iliklerine kadar işlerken, gazeteciler yanlarında getirdikleri tüm giysileri üst üste giymek zorunda kalıyordu.

Daha sonra bir grup gazeteci berber salonunda yatmaya başladı. Hamamdan sonra berber salonu cennet sayılırdı. Berber işi-

Harekâtı izleyen gazeteciler.

ni bitirdikten sonra dört gazeteci yerlere yatak serip uyumaya çalışıyordu.

Ancak burada gazeteciler ile berberlik yapan asker arasında küçük bir kriz çıktı. Çünkü gazeteciler berberin malzemelerini kullanıyordu.

Hamamda yatan gazeteciler sersefil bir görüntüyle güne başlarken, berberdekiler saçları yıkanmış ve taranmış, sakal tıraşı olmuş, kremlenmiş bir şekilde cepheye gidiyorlardı.

Ancak bu lüks (!) yaşam, birkaç gün sonra berberin aldığı bir önlemlerle son buldu. O akşam berber salonu gazetecilere teslim etmeden önce, gazetecilere sitem ede ede bütün malzemelerini toplayıp bir torbaya koyarak götürdü.

Şanslı gazetecileri yıkan bu uygulama daha sonraki günlerde de devam etti. Artık hamamcılar ile berberciler yeniden eşit duruma gelmişti.

Gazeteciler “yavru ördek” olurlar

Operasyonun ilk gününe dönelim. Gazeteciler helikopterlerle, Tuğgeneral Mete Sayar komutasındaki güçlerin bulunduğu Düğün Dağı'nın zirvesine bırakıldılar.

Gazeteciler şimdiye kadar ilk defa sunulan böyle bir imkânın mutluluğuyla oradan oraya koşuşturup görüntü ve bilgi topluyorlardı. Tarihi bir fırsattı bu.

Ancak çok elim bir olay, hoplaya zıplaya görevlerini yapan ve

Gazeteciler cephede; Sezai Şengün, Şaban Sevinç, Tamer Erkiner mevzide yakılan ateşle ısınıyor.

durumun vahametini henüz idrak edemeyen gazetecileri hizaya getirdi.

Olay iki gazetecinin gözü önünde gerçekleşir.

Gazeteciler, okurlara "oradaydık" demek için olay yerinde fotoğraf çektirirler. Böylece okurun güveni kazanılır. *Hürriyet* muhabiri Sezai Şengün de, foto muhabiri Şaban Sevinç'e, bir çukurda mevzilenmiş iki askeri göstererek, "Arap, ben şu Mehmetçiklerin arasına gireyim sen de fotoğraf çek" der.

Fotoğraf çekilir ve gazeteci mevziden çıkar. Ancak o sırada yaklaşık 50 metre kadar uzaktan yoğun silah sesleri duyulur. Heyecan had safhaya yükselir. Acaba çatışmalar bu kadar yakın mesafede mi diye gazeteciler hızla o tarafa koşmaya başlar.

Bu sırada *Hürriyet* muhabirinin fotoğraf çektiği mevziden müthiş bir patlama sesi duyulur. Bir asker postalı *Hürriyet* muhabiri Sezai Şengün'ün başının üzerinden geçer ve önüne düşer. Kanlar içindeki postaldan et parçaları sallanmaktadır. Korkunç bir görüntüdür.

Gazeteci mevziye dönüp baktığında korkunç olduğu kadar yürekleri dağılayan bir manzarayla karşılaşır. Askerlerden birinin ayağı, bastığı mayın yüzünden kopmuştur. Askerin yüzünde büyük bir ıstırap vardır. Feryatlar içinde kopan ayağına bakmaktadır.

Patlamayı duyan foto muhabiri Şaban Sevinç de geri döner ve o kahreden kareler için deklanşöre basar. Bu sırada ayağı kopan askere ilk tıbbi müdahale yapılır ve kısa süre içinde olay yerine inen bir helikopterle tugay hastanesine gönderilir.

İşte o andan itibaren gazetecilerin yüreğini korku sarar.

“Nasıl olur da saatlerdir patlamayan mayın o anda patlamıştır?” sorusuna yanıt aranır. Yanıt basittir. 50 metre ileriden gelen silah sesleri Ordu Foto-Film Merkezi tarafından hazırlanan bir film için köy korucularına yaptırılan mizansenden kaynaklanmaktadır. Köy korucuları uzun namlulu silahlarını ateşleyip, PKK militanlarına saldırıyor görüntüsü yaratmak için böyle bir yola başvurulmuştur.

Herkes gibi mevzideki bir Mehmetçik de merak ederek ayağa kalkıp o tarafa bakınca, o ana kadar ayağının altında olan mayına daha büyük bir basınç uyguladığı için mayın patlamıştır. Saatlerce patlamayan mayın biraz daha fazla basınç yüzünden gencecik bir bedeninin ayağını alıp götürmüştür.

Tabii gazetecilerin içinde en büyük şoku ve korkuyu mevziye girip bu Mehmetçik’le fotoğraf çektiren *Hürriyet* muhabiri yaşar. Çünkü kendisi de iki metrekarelik mevzide o mayına basabilirdi.

Gazeteciler bu olaydan sonra “yavru ördek” düzenine geçtiler. Artık atılacak her adım bir mayına basmakla sonuçlanabilirdi. Çünkü bölge resmen mayın tarlasıydı.

Dedektörlerle yapılan mayın taraması da kesin sonuç vermiyordu. Dedektörler toprağa gömülü çivi parçasına bile ötüyordu. Mayın var sanılarak dakikalarca bu metal parçaları için operasyon yapılıyor, ancak bu durum birliklerin harekât hızını önemli ölçüde azaltıyordu.

Bu nedenle gazeteciler, çok ihtiyatlı olmaya başladılar. Önlerindeki subay veya askerlerin bastıkları yerlere basarak tek sıra halinde yürümeye başladılar. Görüntü annelerinin arkasından giden yavru ördeklerden farklı değildi.

Gazeteci tugaydan “fırar edip” Diyarbakır’a gidiyordu

Akşama kadar süren operasyonu izleyen gazeteciler hava kararınca Şırnak’a geri döndüler. Şaban Sevinç’in (Sevinç, halen RTÜK üyesidir, Sezai Şengün ise Ankara Ticaret Odası’nda başkan danışmanı olarak görev yapıyor) çektiği fotoğrafın ise gazeteye yetiştirilmesi gerekmekteydi.

Ancak askeri yetkililer gazetecilerin tugaydan çıkışını bile yasaklamıştı. Çünkü yollar hava kararınca PKK’nın tehdidi altına giriyordu. Güvenlik güçleri bile gece olunca harekâtı durduruyor, sabahın olmasını bekliyordu. Kısacası yollar gündüz asker, gece teröristlerindi.

Gazeteciler mayın dehşetini ilk kez görüyordu. Bu fotoğrafı da gazetelerine yetiştirmeleri gerekiyordu. Hep “Mayın patlaması sonucu yaralandı, öldü” haberlerini yazdılar ama mayın dehşetinin ilk kez bu kadar yakındaydılar. Bu görüntüler de “gazetecilik başarısı”ydı.

Çekilen fotoğrafın, *Hürriyet*’in Diyarbakır bürosuna ulaştırılması gerekiyordu. Oradan fotoğraflar “telefoto” cihazıyla gazetesinin İstanbul merkezine ulaştırılacaktı. Sezai Şengün fotoğraf makarasını Şaban Sevinç’ten aldı. Yaşadıkları olay onları birbirlerine daha da yakınlaştırmıştı. Filmi yeğinin cebine koyduktan sonra birbirlerine sarıldılar, helalleştiler, birbirlerine haklarını helal ettiler.

Sezai Şengün tugayın Şırnak merkezine açılan kapısına doğru yürümeye başladı. Oraya girmek gibi çıkmak da zordu. Bir punduna getirip kendisini dışarı attı. Amacı bir taksi bulup Diyarbakır’a ulaşmaktı. Birkaç kişinin oturduğu bir kahvehanenin önünde bir taksi gördü. Kahveye girdi, taksinin sahibini sordu. Birisi, “Benim babo” diyerek geldi. Gazeteci, “Acele Diyarbakır’a gitmem lazım” dedi. Taksici “Vallah sen delisen abi. Ben aklımı pây-nir ekmele yemedim” karşılığını verirken, yollarda can güvenliğinin zerresinin bulunmadığını, ancak sabah olunca Diyarbakır’a gidebileceğini söyledi.

Gazetecinin tüm ümitleri tükenmişken, bir petrol bayiinin önünde duran bir tüp kamyonu gördü. Belki bu kamyon sahibini ikna ederim diyerek içeri girdi. İçerde, on yedi-on sekiz yaşlarında bir delikanlı vardı. Sobanın başında ısınyordu. Gazeteci selam verdi, “Diyarbakır’a gitmem lazım” dedi.

O da, taksicinin söylediklerini tekrar etti. Artık gazeteci Diyarbakır’a gitme umudunu yitiriyordu. Umutsuzca, “Bak benim gibi bir gazeteci dost kazanacaksın ve bu iyiliğini hiç unutmayacağım” dedi.

Delikanlı bu sözlerden etkilenir gibi oldu. Çayını yudumlarken kısa bir sessizlik yaşandı. Delikanlı bir şeyler yapacakmış gibi hareketlendi. “Abi dur hele. Bir hacı amcamız var. Bu sene hacca gitti. Biraz delidir. Ona bir telefon edeyim. Kabul ederse bir tek o kabul eder. Buralarda gözü karalıktaki onun üzerine yoktur” dedi.

Telefonda, Kürtçe bir şeyler söyledi. Olumlu olduğu delikanlının bakışından anlaşılıyordu. Telefonu kapatırken, “Abi, hacı amca kabul etti, şimdi geliyor” dedi.

Gazeteci bir yandan karışık duygular içinde sevinirken, bir yandan da hacı amcanın fahiş bir ücret istemesinden korkuyor-

du. Öyle ya böyle bir işe atılacaksa hacı amca küçük bir servet talep edebilirdi.

“Hacı amca”, sakallı, iriyarı, ellisinin üzerinde bir adamdı. Selamlaşma, tokalaşma faslı bittikten sonra pazarlığa başlandı. Ancak hacı amca öyle bir rakam söyledi ki gazeteci afallayıp kaldı. İstenen rakam o günün rayicinin neredeyse yarısıydı.

İstenen paradan gayet memnun olmasına rağmen gazetecinin ağzından, “Hacı amca pahalı dedin ama hadi ‘neyse’ düşelim yola” cümlesi döküldü...

Beyaz Renault marka bir otomobilde hacı amca ile gazeteci son derece tehlikeli bir yolculuğa başlamışlardı. Şırnak’tan Cizre’ye doğru yol kıvrılarak iniyordu. Her virajın, her tepenin ardından sanki bir PKK grubu yolu kesecekmiş gibi içinde bir his vardı.

Bu korkulara rağmen bir süre yola sabitlenen gazetecinin bedeni yorgun düştü ve uyuklamaya başladı. Ancak bir süre sonra yüreği ağzına gelmiş bir halde uyandı. Çünkü hacı amca, yeni hacı olmanın manevi hazzıyla öyle yüksek bir sesle dua okumaya başlamıştı ki, gazeteci yolun kesildiğini ve şoförün de son dualarını ettiğini sandı... Bu dua fasılları birkaç kez yinelenmiş,

İşte mayın... İşte mayının verdiği acı... Kuzey Irak’ta bu mayınlar patladıkça bu acılar yaşandı.

her seferinde gazetecinin yerinden fırlayıp şok yaşamasına neden olmuştu.

Üç saatlik yolun sonunda Diyarbakır'a ulaşmışlardı. Gazeteci, filmi ulaştırdığı için sevinçliydi. Gazetenin Diyarbakır temsilcisi Naci Sapan, getirilen filmi banyo ettirip, geçilecek kareleri İstanbul'a telefoto cihazıyla gönderdiğinde gazetecinin üzerindeki yük de kalkmıştı.

Bu korku dolu görevin karşılığı da otel odasında geçirilen bir gece ve yapılan banyo oldu. Sezai Şengün günlerdir ilk defa yıkanmış, doğru dürüst bir şeyler yemiş ve temiz bir yatakta uyumuştur.

Şaban Sevinç'in çektiği bu fotoğraf, Mehmet'in parçalanmış ayağı o yıl Foto Muhabirleri Derneği'nin "Basın Fotoğrafı" ödülüne layık görülmüştü.

Mete Paşa ilerleyemiyor, operasyon kilidi açılmıyordu

Operasyon son hızla devam ediyordu. Ancak ortada ciddi bir sorun vardı. Diğer üç kuvvet ilerlerken gazetecilerin de izlediği Mete Sayar komutasındaki kuvvet yerinden kıpırdamıyordu.

Çünkü birkaç kilometre ötede bir mağaraya mevzilenen PKK uçaksavarı bir türlü susturulamıyordu. Öyle ilginç bir mağaraydı ki yeri bile tam tespit edilemiyordu.

Birlikler ilerlediği zaman Doçka uçaksavarı kısa süreli atışa geçiriliyor ve büyük tehlike yaratıyordu.

Mete Paşa bu mağaranın imha edilmesi için 2 000 librelik bomba kullanılması gerektiğine karar verdi. Telsiziyle karargâhını arayıp, Genelkurmay'dan izin istenmesini bildirdi.

Ancak bir süre sonra Genelkurmay'dan olumsuz yanıt geldi.

Tuğgeneral Mete Sayar için bu kabul edilemez bir durumdu. Diğer tuğgenerallerin birlikleri ilerliyor, kendisi ise kımlıdayamıyordu.

Eğer uçaksavar biraz uzun süreli ateş etse tam yeri belli olacak ve tahrip edilmesi çok kolaylaşacaktı.

Askerlerinin moralini yükseltmek için de mevzinin en önünde, uçaksavarın da menzilinde olan bir kaya üzerinde gelişmeleri izliyordu.

Bir süre sonra yakalanan on dört-on beş yaşlarındaki bir PKK militanı Mete Sayar Paşa'nın yanına getirildi. Sayar çocuk militanı sorgulamaya başladı.

Şırnak'ta kafasını bir kayaya çarparak yaralanan gazeteci Sezai Şengün'ü arkadaşları Ankara'da bir "gazi" gibi karşılamıştı.

İsmi ve yaşını öğrendikten sonra, uçaksavarın bulunduğu mağarayla ilgili bilgileri aldı. Daha sonra uçaksavarı kimin kullandığını sordu.

Çocuk terörist, "Komtanım, kod adı Cuma'dır" dedi ve ekledi: "Kendisi keldir..."

Bu aşamadan sonra Mete Sayar ustaca bir yöntemi devreye sokacaktı. Kod adı Cuma olan teröristi kızdıracak ve hata yapmasını sağlayacaktı.

Her iki taraf da birbirinin telsiz konuşmalarını dinliyordu. O günün teknolojisi, PKK'nın, Türk askerinin telsiz konuşmalarını dinlemesini engelleyecek nitelikte değildi.

Bu olumsuz durumu olumluya çevirmek için Mete Sayar telsizin mandalına basarak, "Beni dinle Cuma... Kafandaki o üç tel saçı da yolup sokacağım..." diye seslendi.

Paşaya askerleri canlı kalkan oldu

Mete Paşa amacına ulaştı. Uçaksavar mermileri Mete Sayar ile yanında bulunan komutanların, gazetecilerin sağından solundan vızır vızır geçiyordu. Askerler alışık mermi sesine. Ancak gazeteciler ne yapacağını bilemiyor, "Yapmayın lanın, gazeteciyiz" diye anlamsızca bağırıyorlardı. Gazetecilerin sesi, o yüce dağlarda mermi sesleri arasında kaybolup gidiyordu.

Uçaksavar mermilerinin bir komutana ya da bir gazeteciye isabet etmesi işten bile değildi. O anda, tepenin gerisinde mevzilen-

Sınır ötesi harekâtı izleyen gazeteciler Orgeneral Doğan Güreş'le (arkada sıranın ortasında) birlikte.

miş bir yarbay ile iki astsubay sırtı aşarak Mete Sayar'ın yanına koştular.

İşte o an görülmeye değerdi. Bu üç asker sırtlarını ateşin geldiği yere dönerek Mete Sayar'a âdeta canlı kalkan oldular ve komutanı tepenin aşağısına taşıdılar.

O sırada canını kurtarmaya çalışan gazeteciler de vardı. Gazeteciler tepeye doğru tırmanırken, *Milliyet* gazetesi foto muhabiri Burhan Eliş biraz zorlanıyordu. İşte ne olduysa o anda oldu. Tepeye doğru tırmanıp arka tarafa geçmeye çalışan gazetecilerin yakınında bir havan mermisi patladı.

Havan topunun ateşe başlamasıyla panik içinde kaçmaya çalışan gazetecilerden Sezai Şengün yere düştü. Kafasını bir kayanın sivri yerine çarpmıştı. Sezai bayılmıştı. Ancak, bazıları onun vurulmuş olabileceğini sanıp yarası ağır mı diye bakıyorlardı. Başından yaralanmıştı ama bu bir mermi yarası değildi. Sezai'yi kendine geldikten sonra bir asker koltuk altlarından tutarak çekti.

Daha sonra helikopterle Şırnak'taki revire götürülen gazetecinin kafasına üç dikiş atıldı. Sezai Şengün'ün büroya gelişi muhteşimdi. Her ne kadar düşme sonucu başını taşa vurmuşsa da, Ankara'ya geldiğinde büroda "gazi" gibi karşılanmıştı. Boynuna çiçeklerden bir çelenk asıldı. Başında üç dikiş vardı ama olayı küçümsemesinler diye Sezai on iki dikiş diyordu.

Amaç hâsıl olmuştu. Cuma kod adlı terörist tahrik olup uçak-savarı seri halde kullanmaya başlayınca mağaranın yeri nokta olarak belirlenmişti.

Hem havadan hem karadan yapılan operasyonlarla uçaksavar susturulmuş ve Mete Paşa'ya bağlı birlikler hızla ilerlemeye başlamıştı.

O gazetecilere cesaret ödülü

Sınır ötesi operasyonda büyük başarı sağlanması Genelkurmay'da takdirle karşılanmıştı. Basının başarıdaki payı da komutanlar tarafından çok önemsenmişti.

Yapılan haberler operasyona katılan askerlerin moralini yükseltirken, kamuoyunun da desteği en üst noktaya çekilmişti. Operasyonla ilgili haberler helikopterlerle birliklerin konuşlandığı yere atılıyor ve erinden en üst rütbelisine kadar herkesin başarıyı duyması sağlanıyordu.

Bu nedenle operasyonu yerinde izleyen veya dolaylı yoldan haberlerin oluşmasına katkı sağlayan gazetecilere birer plaket verilmesi kararlaştırıldı.

Herkesin ismine hazırlanan plaketler Ankara Gazi Orduevi'nde düzenlenen bir törenle gazetecilere verildi. Plaketlerin üstünde "sınır ötesi operasyonda gösterilen cesarete" vurgu yapılıyordu.

Plaketleri sahiplerine tek tek veren dönemin Genelkurmay başkanı Orgeneral Doğan Güreş, gazetecilere teşekkür etti ve operasyonun başarısındaki rollerinin altını çizdi.

Aradan yıllar geçmişti. Genelkurmay eski başkanı Doğan Güreş bana, ilk sınır ötesi operasyonu anlatırken, "Gazeteciler bizimkilerin bile neredeyse önünde gidiyorlardı. O çocukların cesaretlerine bugün bile hayret ediyorum" demişti. O dönemin genç gazetecilerinin bugün kimi işsiz, kimisi gazetecilikten çeşitli nedenlerle kopmuş, kiminin de nerede çalıştığı bile bilinmiyor. O günlerde "cesaret madalyası" verilenlerden birisi de yazar Ayşe Önal'dı...

Tepenin adı, o günden sonra "Tarıktepe" oldu

Irak'ın kuzeyinde "sınır geçilen" yerlerden biri de 11 no'lu sınır taşı yakınlarındaki "Tarıktepe" bölgesiydi. Aslında bu harekâta o tepe rakımıyla anılırdı. Ancak harekât sonrasında tepeye bir ad verildi. Kayseri Komando Tugayı Özel Görev Birlik Komutanı Yüzbaşı Ömer Balu'nun ve bağlı unsurlarının telsiz kod adı "Tarık"tı...

Ömer Yüzbaşı bu tepayı ele geçirdikten sonra gazetecilerin ve Asayiş Kolordusu komutanının ziyaretleri sırasında, sürekli olarak kullanılan bir patikada tuzaklı mayına bastı. Patlamayla ayağı

bileğinden kopan Ömer Yüzbaşı için hemen helikopter çağrıldı.

Sedyeye alınan Ömer Yüzbaşı'nın olayı görüntüleyen TV kameralarına ayağı kopmuş halde el sallayıp gülümseyerek helikoptere bindirilişi hiç belleklerden silinmedi. İşte tuzaklı mayının patladığı, Ömer Yüzbaşı'nın ayağını alan bu tepenin adı o günden sonra "Tarıktepe" olarak kaldı.

Şehitler veriliyor, kollar bacaklar kopuyor, dağlar "ölüm dağı" oluyordu. Kayalar, değen kurşunlarla kıvılcımlar saçarak parçalanıyordu. Ancak askeri kurşun değil, mayın korkutuyordu. Atılan her adım bir mayına basma tehlikesi demekti. Yüzbaşı Ömer Balu da buradan ayağını kaybederek ayrıldı...

Bir ayağı Türkiye'de bir ayağı Irak'ta

Sınır bölgesinde görev yapan veya sınır ötesi harekâta katılan askerlerin ortak eğlencelerinden biri de sınır taşları yanında fotoğraf çektirmektir. Hatta bazı rütbeli personel uydu telefonlarıyla ailelerini ararken bir ayağını sınır taşının bir tarafına, diğerini sınırın diğer tarafına koyarak konuşurlardı.

Bu farklı bir duyuydu. Yalnız askerler değil, gazeteciler de aynı şeyi yapıyordu. Sınır taşlarının önünde fotoğraf çektiyor, yanlarında birkaç asker de bulunduğu "sınır ötesi" haberlerin fotoğrafı olarak gazetelerde yayımlanıyordu.

İşte 1992'de, sınır ötesi harekâta başlamadan önceki en büyük yığınaklardan biri de Gülyazı Jandarma Karakolu'nda gerçekleşmişti. Karakolun asker mevcudu büyük oranda artmıştı. Irak'ın kuzeyinde Barzani'nin PKK'ya karşı Türk Silahlı Kuvvetleri'ne destek vermesi konusundaki görüşmeler sürerken birlikler Gülyazı gibi birçok sınır karakolunda günlerce beklemek zorunda kalmıştı. Bu karakollarda o dönemde kalacak yer, tuvalet ve sıcak yemek sorunu yaşanmış, ancak bu sorunlar helikopterlerin seri ikmali sayesinde çözümlenebilmişti.

Sınır ötesinde askere Gaziantep'ten baklava geldi

Sınır ötesine geçilip belirlenen hedefler ele geçirilinceye kadar başta su olmak üzere yiyecek ve mühimmat ikmaliyle ilgili az da olsa sıkıntılar yaşanmıştı. Bazı birlikler Osman Öcalan grubunun yerini terk etmemesi ve mevzi muharebesinde ısrar etmesi nedeniyle ateş hattındaydı. Bu birliklere havadan ikmal zorlukla yapılıyordu. Ama zırhlı birlikler Osman Öcalan grubunun gerisine ge-

çince grup bölgeyi hemen terk etti ve hedefler ele geçirildi.

Tepelere yerleşen birliklere âdeta yiyecek yağdı. Çuvallarla gelen sigaraların yanında Gaziantep Ticaret Odası'nın koli koli baklavaları askerlerin yorgunluklarını unutturmuş, şehit ve yaralı vermenin acısını bir nebze de olsa dindirmişti. Bazı birlikler acilen su ikmali beklerken kolilerin içinde kilolarca muz çıkması "Ekmek bulamıyorsanız pasta yiyin" esprilerine yol açmıştı.

Askerler o sahneyi unutamaz

Yıllar geçmişti. Sınır ötesi operasyona katılan o günün genç subayı, yıllar sonra o harekâtı, o dağları, o uçurumları, o mağaraları anlatırken, "Hiç unutamam" diye başlıyor ve şunları söylüyordu:

"1992 harekâtının en belirgin figürlerinden biri Şırnak Tugay Komutanı Mete Sayar olmuştu. Mete Paşa, erinden en üst rütbeli subayına kadar tüm astlarıyla iyi iletişim kuran bir komutandı. Harekât boyunca da birliklerini sevk ve idare ederken bir er gibi taşıdığı heyecanını gizleme ihtiyacı bile duymuyordu. Bulunduğu tepelerden birine yapılan Doçka uçaksavar ateşi sırasında emrindeki askerlerin Mete Paşa'nın üzerine atlayarak onun önünde canlı kalkan olmasını hiç unutmadım, unutamam."

O harekât sırasında bir çocuğunun dünyaya geldiği haberini alan, sınırın ötesinden yazdığı mektupla veya uydu telefonuyla sevdiği kıza evlenme teklifi yapan askerlerin hikâyeleri kulaktan kulağa, telsizden telsize aktarılıyordu.

Harekâtı yöneten Tugay Komutanı Tuğgeneral Mete Sayar hedef alınmıştı. Silahlar patlarken askerleri etrafında etten duvar oluşturmuştu. Bu fotoğraf ateş başladığında çekildi.

Harekâtın bir safhasında Osman Öcalan grubu üzerine atılan ve patlamayan uçak bombalarından birinin imha edilmesi gerekiyordu. Hava Kuvvetleri'nin görevlileri gelip durumu tespit ettiler ve hemen yakınlarda mevzilenmiş askerleri hızla bölgeden uzaklaştırdılar. Tertibat alınıp bomba patlatılınca olaya tanık olanlar, teröristlerin bu bombaların etkisinden nasıl olup da kurtulduklarına akıl sır erdirememişlerdi.

Patlayan bombanın oluşturduğu toz bulutu yavaş yavaş gökyüzüne yükseliyor, bulutun yere çökmesi ise yaklaşık iki saati buluyordu.

Bölgede hava desteği sağlayan uçaklarımızı yerden sevk ve idare eden ileri hava kontrolörü (İHK) pilot subaylar ellerinde telsizlerle en uçtaki mevzilerde bulunurdu. Bu pilotların Diyarbakır'dan veya Adana'dan kalkan pilot arkadaşlarına hedefleri tarif etmesi çevredeki herkes tarafından heyecanla takip edilirdi. Biri yerde diğeri saatte 600 km hızla uçan uçaktaki iki arkadaşın birbirlerine espriler yapması, hedefi vuran pilotun çığlıklarla tebrik edilmesi asla unutulmadı.

Pek bilinmez ama TSK birlikleri sınır ötesine zaman zaman takip amacıyla da geçmişlerdi. Bunlardan biri de 16 Mayıs 1991 tarihinde yaşanan Işıkveren-Taşdelen köylerinin yakınındaki karakolun baskına uğraması sonrasında gerçekleşmişti. Yirmi dokuz askerimizin şehit olduğu baskında teröristler uçaksavar dahil çeşitli ağır silahlar kullanmıştı.

Olayın ardından takviyeye giden birlikler sınırı birkaç kilometre aşmış ve teröristleri Irak içinde takip etmişti. Bu olayın en acı yönlerinden biri de PKK mevzileri içindeki Alman TV ekibi tarafından tüm baskının çekilmesi ve daha sonra örgüt içinde propaganda malzemesi olarak kullanılmasıydı.

Füzeyle vurulan helikopter döne döne düşüyordu

Irak'ın kuzeyi yalnız sınır ötesi harekâtlara değil, bugün bile kamuoyunun bilmediği nice olaylara tanıklık etti.

Pilot Üsteğmen Sedat Pelit'in kullandığı Cougar tipi helikopter teröristlerin kullandığı bir SA-7 füzesiyle Irak'ın kuzeyine düşen Zap bölgesinde düşürülmüştü. Bu olayda 11 askerimiz şehit olmuştu.

Şehitlerimizin Ankara Kocatepe Camii'nde kılınan namazlarında bayrağa sarılı 11 tabut ülkede infial yaratmıştı.

Teröristlerin kullandığı SA-7 füzesinin, helikopterimizi nasıl

düşürdüğü saniye saniye kayda alınmıştı. Böylesi de ilk kez oluyordu. Görüntülerde Suriyeli bir terörist füzeyi helikopterimize doğrultarak ateşliyor. Füzeye hızla helikopterin motor bölümüne çarpıyor. Pervanenin gövdeden ayrılmasıyla helikopter döne döne düşüyordu.

Sonraki durum daha da kahrediciydi. Düşen helikopterin yanına önce teröristlerin gittiği görülmüyordu. İşte bu görüntüler PKK tarafından önce MED TV’de yayınlandı. Bunun üzerine çok ünlü bir gazeteci/televizyoncu bu görüntüleri o zaman çalıştığı TV kanalında da yayınlamak istedi.

Ünlü televizyoncunun bu girişiminden bir şekilde haberdar olan Genelkurmay Başkanlığı’nın üst düzey bir yetkilisinden öylesine sert ve alışılmışın dışında bir telefon aldı ki, o ünlü TV’ci bir daha bu olayın konusunu açmaya cesaret edemedi.

Askerin madalyalı “Katır Reşo”su

O dağlar, o kayalar, o ağaçlar nelere tanık olmadı ki... O gün aniden kurşunlar üzerlerine yağmaya başladığında, hepsi bir ağacın arkasına toplanmışlardı. Birisi sırtını ağaca verip yaslanmış, diğerleri de önüne dizilmişti.

O saldırıya karşı kendilerini emniyete almışlardı ama yüklerini taşıyan katır, her taraftan yağın kurşunlardan ne yapacağını şaşırmış vaziyette, bir o yana bir bu yana koşuyor, kurşunların arasında dolaşıyordu.

Katır bir ara askerlerin yanından uzaklaştı ve koşarak teröristlerin bulunduğu yere doğru gitti. Askerler, o gün, çatışmadan yara almadan kurtulmuşlardı ama katırı da elden kaçırmışlardı. O ağacı siper yapıp kurtulan askerler, katırın gidişine üzülmuşlerdi. Komutan, “Oğlum bunda da bir hayır vardır” demekle yetindi.

“Katır Reşo”nun öyküsünü herkes biliyor. Ancak ona “Reşo” adını kimin verdiğini bilen yok. “Reşo” Irak’ın kuzeyindeki her operasyonda yıllarca yer aldı. Teröristlerin döşediği mayınları bulmak için gerekli donanımları olmayan askerler, geçecekleri yerlerde mayın olup olmadığını belirlemek için önden katırları sürer, arkasından da onların izine basarak ilerlerlerdi.

Katırların kimi mayın patlaması sonucu telef oldu. Nice mayınlı araziden geçen “Katır Reşo”ya ise bir şey olmadı. Eğer “Reşo” bir yerden geçiyorsa siz merak etmeyin, orası mayın yönünden “temiz”dir. “Reşo” o dağlarda, sanki mayının nerelere konulduğunu biliyor, bazen mayınlı bölgeden geçerken, birden gidiş yönünü

değiştiriyordu. “Reşo” kimi zaman garip bir biçimde anıyor, ondaki bu değişiklik hemen dikkat çekiyor, oradan geçilirken mayınlara karşı daha dikkatli olunuyordu.

Ömrü Güneydoğu’nun dağlarında, Irak’ın kuzeyinde geçmiş komutanlar, terfi edip aynı bölgeye yeniden döndüklerinde önce “Reşo”yu soruyorlardı. “Reşo”nun ünü, Güneydoğu’da tüm birlikler tarafından biliniyordu. Bazen komutanlar, “Reşo olduktan sonra bizim için mayın tarayıcıya gerek yok” diyorlardı.

Güneydoğu’nun bu efsanevi katırına, Türk Silahlı Kuvvetleri de o güne kadar yapılmamış bir şey yaptı. Türk Silahlı Kuvvetleri Süvari Birliği’nde bir tören düzenlendi. Güneydoğu’dan Ankara’ya getirilen “Katır Reşo” bir anda kendini törenin içinde buldu. “Katır Reşo”ya o gün “kahramanlık madalyası” takılmıştı. O, ömrünün bundan sonrasını çok iyi bakılarak geçirecekti...

Yetinilmedi. “Reşo”nun bir heykeli bile yapıldı. Askere can yoldaşlığı yapmış “Katır Reşo” Güneydoğu kahramanları tarafından hiç unutulmadı. Onların “kahraman Reşo”su, Güneydoğu’da terörle mücadelenin simge isimlerinden birisi oldu.

Komutan: “Üç günlük ikmal yapılacak!”

Operasyonu, hele sınır ötesini Güneydoğu kahramanlarından biri olan Tümgeneral Alaettin Parmaksız’dan dinlerseniz, kendinizi bazen Hakurk kampında, bazen Haftanın’ın zirvelerinde veya bir mağaranın derinliklerinde bulursunuz. Paşa “Askerler için operasyon evden ayrılırken ‘Akşama beni bekleme, operasyona gideceğiz’ sözleriyle birlikte başlar. Emir alan bütün personel, operasyon için hazırlanırken kimse daha sonra ne olacağını, gecenin kör karanlığında bir mayının patlayarak birkaç kişinin ölümüne neden olup olmayacağını veya birilerinin kolunun bacağına kopup kopmayacağını düşünmez. Veya bir tepeyi dönerken ansızın bir silah patlamasıyla bir fidanın yere yıkılıp yıkılmayacağını da bilemez, bu düşünülmez de, belki de düşünülür ama kimsele ifade edilemez” diyor.

Sadece mevsime göre, iklime göre, araziye göre, operasyonun süresine göre hazırlıklar yapılır. Her farklı faktör, yani arazi ve iklim şartları, alınacak ilave malzeme, taşımak için ilave ağırlıktır. Ama onu yaşamayan asla bilemez.

Komutanın bu görevi başarmak için ağzından iki üç kelimelik bir cümle çıkar. Çok basit, fazla anlam ifade etmiyormuş gibi görünen bir cümle. Örneğin, “Üç günlük ikmal yapılacak!” der. Bu,

üç gün sürece ekmeğini, aşını, suyunu, mermini, ilacını, eksi yirmiden artı otuz beş dereceye kadar sıcaklıkta barınmanı sağlayacak malzemeyi yanında taşıyacaksın, dağları tırmanıp vadileri aşacak, sıcakla, soğukla, karla, buzla, geceyle, gündüzle mücadele edeceksin demektir.

İlk mermi sana isabet etmezse şanslısın

Sonra operasyon başlar, belki bir yerlere kadar araçla intikal edeceksin. Zihnen ve fiziken hazır olacaksın; bir virajı dönerken, bir mayının patlamasıyla havaya uçmadıysan bir başka virajda yoğun silah sesleriyle pusuya düşebilirsin. Eğer ilk mermi sana isabet etmemişse şanslısın. Çünkü mücadele etmek, muharebe etmek için yaşama şansını elde etmişsindir.

Ama ilk mermi sana isabet etmişse, arkadaşların öncelikle sana ne olduğunu anlamaya çalışacak, eğer yaşıyorsan, durumun ne kadar ağır olursa olsun, sana "Önemli bir şey yok, şimdi helikopter gelecek ve hastaneye yetiştirileceksin" diyeceklerdir. Gerçekten gözlerini hastanede açabilirsin veya gözlerini hastanede açma fırsatı bulamadan dünyayı değiştirirsin.

Herkesi bir hüznün kaplasa da görev devam ediyordur. Daha birkaç saniye önce kan kardeşini kaybeden komando her şeyi içine atarak göreve devam eder, etmek zorundadır.

Bazen en sevdiğin arkadaşın kolunu veya bacağına kaybetmiştir; mayının patlaması sonucu kopan yerde meydana gelen yara yama nedeniyle kanama yapmamaktadır, buna bile sevinmek zorunda kalırsın. Hiç olmazsa kan kaybından ölmeyecek, yaşayacak, diye düşünür, içindeki acıyı atmaya çalışırsın. Sonra da hastanede kendine gelince neler olacağını, ne tepki vereceğini düşünmeden edemezsin. Düşünürsün ama ne yaparsan yap onu anlayamazsın. Çünkü elini, kolunu, gözünü veya bacağına kaybeden sen değilsin.

Ne olacağını, ne olduğunu anlayamazsın

Operasyon bölgesine geldiğinde, 20-30 kiloluk ağırlıkla hiç bitmeyecek gibi gelen tırmanmalar başlar. Ama bu tırmanma bir dağcının sportif tırmanışı değildir. Eğer en öndeysen ne olacağını, arkadaysan ne olduğunu asla bilemezsin. Bir taşın, bir ağacın arkasından ne çıkacağını tahmin edemezsin. Tırmadıkça yükün ağırlaşır, dilinin damağının kuruduğunu hissedersin ama kana kana su içemezsin.

Tırmandıkça terlersin, terledikçe çamaşırların ıslanır ve üşümeye başlarsın. Sıfır görüş şartlarında istikametini şaşırmayacak ve ses çıkarmadan ilerleyeceksin. Hava çok soğuksa ayaklarının karıncalanmaya başladığını hissedersin, el parmaklarının ucunun duyarsızlaştığını anlarsın ama donmayacaksın, hasta olup öksürmeyeceksin. Yazın yüksek dağların yakıcı güneşi vücudunun açıkta kalan yerlerini yakacak, vücudun bir yılanın deri değiştirmesi gibi soyulacak ama sen aldırmayacaksın. Çünkü o an önemli olan yaşamak ve görevi başarmaktır.

Komutan, telsizinden iki kelime duyar

O kadar uzun süreler yürüyeceksin ki, ayaklarında kabarmayan yer kalmayacak, ilk fırsatta onları iğneyle patlatacak, sarıp sarmalayıp yine yürüyeceksin. Çünkü başarmak zorunda olduğun bir görev veya sevk ve idare etmek zorunda olduğun bir birlik vardır. Bütün olumsuz arazi ve iklim şartlarıyla mücadele edeceksin. Yılmayacak, yorulmayacaksın, yaşın ne olursa olsun komandolarla beraber hareket edeceksin, onlarla aynı şartları yaşayacaksın.

Komutansan telsizden iki kelime duyarsın: “Mayına bastık” veya “Sıcak temas var.” Aradan yıllar gibi uzun süren ömründen neleri alacağını bilemediğin 20-30 saniye geçtikten sonra “Yaralımız var” sesini duyduğun zaman, “Şehidimiz yok” diye sevinirsin. “Yaralıyı almak için helikopter hazır olsun” dersin. Bu ilk hareketin başlangıç cümlesidir. Hastanede doktorlar anında ameliyathaneyi hazırlarlar. Ambulans yaralıyı almak için helikopter pistine gider, yaralının kimliği belli olunca kan grubu da bellidir. Kan lazım olabilir diye aynı kan grubundan beş kişi hastaneye gider ve orada hazır bekler.

Yaralıya ilk müdahaleyi arazideki doktor yapmıştır. Gecenin karanlığında helikopterin inip yaralıyı alabileceği bir yer aranır ve yaralı oraya taşınır. Bu bazen çatışma esnasında ateş altında saatler alabilir. Geçen her an, yaralı için yaşam şansını azaltmaktır. Yaralıyı bir an önce hastaneye ulaştırmak için endişe içinde kıvranırsın ama yapabileceğin şeyler sınırlıdır. Gece hiç görüş yoktur, pilotlar nasıl uçacak diye düşünürsün, ama hayat söz konusu olunca onlar uçar, araziden “Yaralıyı aldık” dediklerinde derin bir nefes alırsın.

İşte, bundan sonra yeniden nefesler tutulur. Şimdi ne olacak diye beklersiniz...

Operasyon bittikten sonra

“Yürütülen operasyon sonucu yaralanan iki er, helikopterle hastanesine kaldırıldı. Bölgede operasyonlara başlandı” cümlelerinin ardından inanılmaz dramlar yaşanır. Onlardan belki ömür boyu tekerlekli sandalyeye mahkûm olup hayata tutunmaya çalışanlar, bir gün kendilerine yöneltilen, “Benim için mi gazi oldun?” sözlerini de duyacaktır...

Askerin halinden asker anlar. Hakkâri Dağ Komando Tugayı eski komutanı emekli tümgeneral Aleattin Parmaksız’dan dinlediğim operasyondan sonra yaşananları anımsıyorum. Yaralı asker hastaneye kaldırılırken neler yaşandığına bakalım:

Yeni bir kaygı başlar: Acaba yaralı hastaneye yetiştirilebilecek mi? Hastanede kurtarılabilecek mi? Ama bütün bunları zihninin gerilerine atmak zorundasın, çünkü önünde müdahale etmen gereken bir çatışma, yönetmek zorunda olduğun bir operasyon vardır.

Aradan saatler geçer, karargâha kötü bir haber verilebilir diye sormak istemezsin. Sanki duymayınca her şeyin iyi gittiğini sanırsın, yani biraz gerçeklerden kaçarsın. Haber gelmesi gecikince gerçeği anlarsın. Aksi halde sana mutlaka yaralının durumuyla ilgili rapor gelir. “Ameliyat edildi, sağlığı iyi, hayati tehlikesi yok” denilir. Ya da “Hayati tehlikesi olduğu için ambulans uçakla Gülhane Askeri Tıp Akademisi’ne sevk edildi” denilir. Bazen de “Acaba unuttular mı?” diye bin bir kaygıyla sorarsın. “Maalesef kaybettik” cümlesiyle yıkılırsın, ama senin için yönetmek zorunda olduğun bir operasyon, şehidin arkadaşları için ise başarmak zorunda oldukları bir görev vardır.

“Maalesef kaybettik” sözüyle ateşin başka bir yerlere de düştüğünü bilirsin. Yüreğinde düşünürsün. Günün herhangi bir saatinde, kapısı çalınan ana, baba, eş, kardeş, karşısında doktor, hemşire veya bir subayı görünce ne yapar, ne hisseder? Hissedebilir misin? Hissedemezsin, çünkü yaşamadın ki! Yaşanmayan şeyler nasıl hissedilebilir?

Ana baba, “Vatan sağ olsun” diyecek, acısını içine gömecektir. Evliyse gelinini kızı gibi bağrına basacak, torunları varsa, oğlunun yerine onları sevecek, kalan ömrü mezarlık ile ev arasında taşınmak, ağıt yakmakla geçecektir.

Zaman onların kalbindeki acıyı söküp almasa da, kaybettiklerini unutturmasa da bir şeylere alıştıracaktır. Arayanları azalacak, hayat mücadelesinde onların ellerinden tutanlar, günden güne azalırken, bazen de “Çocuğun benim için mi şehit oldu?” diyen

şerefsizler, gerçekten gönlü zengin ama cüzdanı boş olan bu insanları parasız taşımak görevleriyken, belediye otobüslerine bindirtmeyen satılmışlar çıkacaktır, ama onlar asla devletine, vatanına ve Silahlı Kuvvetlerine küsmeyecektir.

Gencecik eşler, daha yirmisinde otuzunda kadınlarımız, çocuklarını korumak için onların üzerine kartal gibi gerilecek, onların okumasını, iş gücü sahibi olmasını, her şeyden çok isteyecek ama ellerinden tutan olacak mı?

“Anne, benim babam yok mu?”

Akşam olup, bütün kuşlar yuvasına dönerken, babalar evlerinin kapısını çalarken, pencereden dışarıyı gözleyen bazı çocukların “Anne, benim babam yok mu? Niye hiç gelmiyor?” sorusuna ananın verebileceği bir cevap yoktur. Belki, “Yavrum baban çok uzaklarda” diyerek onun sorusunu geçiştirmeye çalışmasını anlayabilirsin. Ama hava kararıp perdeler kapanınca, o ananın hissettiği yalnızlığı hissedebilir misin? Hissedemezsin, çünkü sen yaşamadın, sen yaşamadan nasıl hissedeceksin?

O çocuğu başka çocuklar gibi babası okuldan almayacak, doğum günü pastalarının kesilmesi sırasında çekilen resimlerde “babam” diyeceği birisi olmayacak, kış günlerinde okul çıkışı kimse onları, “canım kızım” veya “aslan oğlum” diye kucasına alıp sıcak arabasına götürmeyecek... Mezuniyet törenlerinde analar boğazları düğümlenerek “Keşke baban da bu günleri görseydi” diyecek. O delikanlı veya genç kızın, içi burkulsa da anasını üzmemek için söyleneni duymamış gibi geçiştirmeye çalışırken neler hissettiğini anlayabiliyor muyuz?

Babalarının cenazesinde bayrakla koşanlar

Bu vatan için kollarını, bacaklarını, gözlerini kaybedenlerin vakur bir şekilde hayat mücadelesi vermelerini; ellerinin, kollarının, bacaklarının, gözlerinin olmamasını ve bu yokların onların hayatlarını nasıl etkilediğini, birileri güvenlik içinde yaşasın diye onları verdiklerini, onların ana baba veya eşlerinin bu haber kendilerine ilk ulaştığı zaman evlatlarının ya da eşlerinin yaşadığı için şükretmelerini anlayabiliyor muyuz?

Düşünebiliyor musunuz, iki gözünü kaybeden evladın anası babası hiç değilse evladım yaşıyor diye şükredecek... Anlayamıyoruz, kocasını kaybeden eşin vakur duruşunu anlayamıyoruz. Babasının

cenazesini arkasından bayrakla koşan evladı anlayamıyoruz. Çünkü bayrak sevgisi, yurt sevgisi, kısaca Türk olmanın gururu unutturulmaya çalışılıyor. Başarabilecekler mi? Anlayamıyoruz.

Operasyonun sonunda küçük bir haber

Cenaze töreninde duygu seline kapılan kalabalığın “Şehitler ölmez, vatan bölünmez” haykırışlarını anlayamıyoruz. Vatan bölünme yolunda hızla yol aldığı için şehitler veriliyor, anlayamıyoruz.

Bir operasyonun ertesi günü bir gazetenin bilmem kaçınıcı sayfasında bir haber okursunuz: “..... bölgesinde yapılan operasyonda çıkan çatışmada bir asker şehit oldu. Bölgede operasyonlara devam ediliyor.” İşte en kısa anlatımla operasyonun anlamı budur. Ayağını, bacağını, gözünü kaybedenler için yaşanan bir ömürdeki anlamını yaşamadan anlayamazsın, anlatamazsın.

Onlar aynı gün doğdular, aynı gün şehit düştüler

Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Dairesi Başkanlığında sade bir tören düzenleniyordu. Bağdat Büyükelçiliğimize gönderilecek sekiz kişi, yola çıkmadan arkadaşlarıyla vedalaşmak için orada. Onların, meslektaşlarına bir de sürprizi vardı. Sekiz kişi, aldıkları harcırahlardan kendi aralarında para toplayıp, polis gazinosuna 84 ekran bir televizyon almışlardı.

Televizyon yerleştirilir, kanal ayarları yapılırken, polis memuru Süleyman Karahasanoğlu, “İnşallah bu televizyondan şehitlik haberimizi duymazsınız” dedi. Herkes “Allah korusun. İnşallah sağ salım gider, altı ay sonra dönersiniz” dedi.

O gün duygulu bir tören yapıldı. Sekiz özel harekâtçı arkadaşlarıyla tek tek vedalaştı. Birbirlerine sarıldılar. Özel Harekât Dairesi Başkanı Behçet Oktay, “Çocuklar, hayırlı yolculuklar olsun” dedi. Sarıldılar, haklarını birbirlerine helal ettiler...

Bağdat Büyükelçiliğimize üç ay önce giden özel harekâtçılar için ilk “değişim” oluyordu. Altı kişi görev süresini doldurup dönerken, ihtiyaç nedeniyle bu kez sekiz kişi Bağdat’a gidiyordu. Bağdat’tan dönen altı polisle birlikte dört Iraklı şoför, bir güvenlik görevlisi, bir elçilik görevlisi de gelmişti. Yanlarında uzun namlulu silahları da bulunuyordu.

Türkiye’ye dönen özel harekâtçı polisler, “Aman dikkatli olun” dediler. Bağdat’ta nelere hangi konularda daha duyarlı olmaları gerektiğini gidenlere anlattılar. Sonra, Bağdat’tan getirilen silah

ve diğer malzemeleri teslim ettiler. Bağdat'a gidecek olanlar eşyalarını gelen araçlara yüklediler. Saat 08.30'da Habur sınır kapısından on dört kişi yola çıktı.

Çoğu, Türkiye sınırlarının dışına ilk kez çıkıyordu. Sınırı geçmez, büyük bir tabelada "Kürdistan'a hoş geldiniz" yazısını gördüler. Söylendiler. Onlar kendi aralarında konuşurken, Iraklı şoför arkaya dönüp baktı. Polis memuru Âdem Çiçek, "Hemşerim, sen Türkçe biliyor musun?" diye sordu. Iraklı şoför ne denildiğini anlamadı. Arapça bir şeyler söyledi. Yola devam ettiler.

Irak'a girişte sınır kapısında onları bekleyenler vardı. Hem Amerikalılar hem de Kürt peşmergeler, kendilerine Musul'a kadar eşlik edeceklerini söylediler. Irak tarafında çay içip yola devam ettiler. Bazı kontrol bölgelerinde pasaportlara bakıldı. Ancak, aralarında Amerikalılar bulunduğu için fazla incelemediler. Araçların içindeki silahlar, bombalar ile mermi sandığının üzerinde durmadılar.

Zaho'yu geçtiler. Musul'a ulaştılar. Saat 11.20'yi gösteriyordu. Daha önce Irak'ta görev yapan özel harekâtçı polis, bulunduğu araçta onlara kılavuzluk yapıyor, "Burada kim kimdir belli değil. Ateşin nereden geleceğini anlayamazsın" diyordu.

Polis memurlarının, gitmeden önce aldıkları televizyondan "son dakika" haberi Irak kaynaklıydı. Türkiye'den Bağdat'a gitmekte olan polis memurlarının şehit olduğu bildiriliyordu... Şehit oldukları haberini, aldıkları televizyondan arkadaşları da öğreniyordu.

"Her taraftan mermi yağıyordu"

Musul'un çıkışına gelmişler, Bağdat yol ayrımına daha yeni girmişlerdi. Amerikalılar ile peşmergeler onlardan ayrıldıktan çok kısa bir süre sonra üzerlerine müthiş bir ateş yağmaya başladı. Saldırıdan yara almadan kurtulan özel harekâtçı polis memuru Mustafa Aktaş, olayı şöyle anlattı:

"Musul'da çok dikkatli olmamız için uyarılmıştık. Hepimiz tektiktydik. Asıl tehlikeli bölgeden çıkmıştık. Şehri kazasız belasız geçtik diye sevinirken, her yanımızdan kurşunlar yağmaya başladı. Aldığımız eğitim gereği can güvenliğimizi sağlamak için olay yerinden hızla uzaklaşmamız gerekiyordu. Dört araçlı bir konvoyduk ama aramız biraz açılmıştı. Bunu Iraklı şoförler kasıtlı mı yaptı bilemiyorum. Ateş edilmeye başlanınca bizim içinde bulunduğumuz araç ani bir manevrayla geriye döndü. Biz, Türkiye yönüne doğru ilerlerken, öndeki araç Bağdat yolunda ilerliyordu. Ortada bulunan iki araç tam isabet almıştı. Ölen ve yaralananlar

da o araçlardakilerdi. Bize ateş edenler 25-30 kişi kadardı. Biz de ateş ediyorduk. Ateş ettiğimiz kişiler arasında mutlaka ölen ve yaralananlar olmuştur. Tam bir can pazarıydı. Bağırıp çağırımlardan, silah, bomba ve otomobile isabet eden mermilerin seslerinden başka bir şey duymuyorduk.”

Aynı otomobilde Rizeli Süleyman Karahasanoğlu ile Karslı Bülent Kıranşal da vardı. Onların aynı gün doğduklarını o güne kadar kimse bilmiyordu. İkisi de 14 şubat 1966'da doğmuştu. İkisi de aynı mesleği seçmiş, ikisi de on üç yıl önce özel harekât kursu görmüştü. Değişik illerde görev yapmışlardı. Bağdat'taki görev birlikte gidiyorlardı. Ve birlikte şehit düştüler. Başkomiser Nihat Aktaş, komiser Bilal Ülger, polis memuru Âdem Çiçek gibi.

Onların cenazeleri Ankara'ya getirilmişti. Mustafa Aktaş dört gündür uyumuyor, perişan bir vaziyette morg kapısının önünde âdeta “saygı nöbeti” tutuyordu. Amirleri onu biraz dinlenmesi için götürmek isterken, o ağlıyordu. Hele polis arkadaşısı Süleyman Karahasanoğlu'nun kafasının kesildiğini düşündükçe kahroluyordu.

Çakıcı'nın, milletvekillerinden Apo ricası

Altı milletvekili, yaptıkları bir araştırma nedeniyle Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde ünlü kabadayı Alaattin Çakıcı'yla görüştü. Bu görüşmede, Çakıcı milletvekillerinden Türk-Kürt kardeşliğinin bozulmaması için çaba göstermeleri, İmralı Cezaevi'nde yatan Abdullah Öcalan'ın ise kendi yattığı hücrenin yanına konulmasını sağlamaları ricasında bulundu. Bu arada, Irak'ın kuzeyinde yaşanan olaylar da sohbet konusu oldu. Mesud Barzani ile Celal Talabani'ye geçmişte yapılan yardımlar gündeme geldi.

Ahmet Çağlayan, Yılmaz Kaya, Mehmet Kesimoğlu, Sinan Özkan, Mehmet Salih Erdoğan, Halil Ünlütepe'nin araştırma konularıyla ilgili sorularını cevaplandıran Çakıcı, görüşlerini de milletvekillerine aktardı, kendisinin Kürt düşmanı değil, PKK düşmanı olduğunu söyledi.

Alaattin Çakıcı'nın istekleri de komisyonun tutanaklarına aynen alındı. Şemdinli'de yaşanan olaylardan Barzani'nin Kürt kökenli öğrencilere burs vermesine kadar hemen her konuyu yakından izlediğini belirten Çakıcı'nın tutanaklara geçen görüş ve önerilerinden bazıları şöyle:

“Yüzde 85'i vatansever: Bu coğrafyanın dışında çok büyük hadiseler geliyor. Türkiye, bir sıkıntının içine sürüklenmek isteni-

yor. Millet adına TBMM'de görev alanların yüzde 85'inin vatansever olduğu inancı içerisindeyim. Mutlaka her toplumun içerisinde, etnik kökeni ayrı olanlar vardır. Bir evladın ana babayı seçme şansı yok. İnsan Kürt de olabilir, Ermeni de olabilir. Önemli olan, yaşadığı toplumda neyi hissettiğidir.

Benim de hakkım: Bu ülkede başbakan idam edildi, milletvekilleri, bakanlar tutuklandı. Devlet, kimsenin tekelinde ve denetiminde değildir; kimsenin babasının özel çiftliği değildir. Yasaları ihlal etmiş olabilirim. Neticede Türkiye Cumhuriyeti vatandaşım. Sizleri Meclis'te izlemek, sokaktaki vatandaşın hakkı olduğu kadar, yasaları ihlal etmiş birinin de hakkıdır.

Yüce Divan'da: Türkiye, bir darboğazdan geçiyor. Darboğazdan geçerken, biz de ülkeyi sıkmak istemeyiz. Ama sizleri yakalamışken, burada yüreğimizdeki duyguları anlatmaya çalışmak istiyorum. Şimdi, Ankara'da, Yüce Divan'da bir senaryo oynanıyor. Yasama ve yürütmenin başı olan o günkü sayın başbakan, Türkiye'de devre dışı kalmış, bir Alaattin Çakıcı Türkiye'yi yönlendiriyor. Böyle bir saçmalık olmaz. Orada bir komedi var. Mesut Yılmaz, Amerika ve Fransa'yla işbirliği yaparak beni yakalattı. Bana karşı olan bir adam. Benimle işbirliği yapan birisi değil.

'Ben, Kürt değil, PKK düşmanıyım'

Süleyman Demirel'i severim. Neresini severim; kırk yıl bu devlete hizmet etmiş. Cumhurbaşkanlığı döneminde artık nefsiyle ilişkisini kesmiş, bilgi birikimiyle, cidden devlete, uluslararası ilişkilerde büyük hizmetleri olmuş, her insanın gençlik döneminde veya bürokrat oluşunun ilk dönemleri ile son dönemleri arasında mutlaka fark vardır.

Onurumdan dolayı: Devlet kumar masasından idare edilmez. Bu ülkede, devleti kumar masalarında idare ettiler. Elli iki yıllık yaşamım içerisinde uluslararası silah, eroin, esrar gibi kaçakçılıkta bulunmuş muyum? Veyahut bir arkadaşım var mı? Hayatımda bu işleri yapmadım. Banka hortumcularını, hayali ihracatçıları korumadım. Bu ülkede yeri geldi ama onurumdan ötürü yasaları ihlal ettim. Ülkeyi sevmek, yasaları ihlali meşrulaştırmaz.

PKK düşmanıyım: Ben ne ANAP'lıyım, ne MHP'liyim. Eski Ülkücü'yüm, milliyetçiyim. Ucu sivri değilim. Devletin üniter yapısına sahip çıkan adı ama milliyetçi, ama ulusalcı olsun bu ülkeye gönül vermişse partisi hiç önemli değil. Sizin Millet Meclisi'ndeki amacınız Türkiye'nin üniter yapısına sahip Türk milleti-

ne hizmetle, bu milletin duygularını yansıtıyorsunuz. Başbakanın zor durumda olduğunu biliyorum. İçinizde Kürt kökenli olabilir. Ben Kürt düşmanı değilim. PKK'nın düşmanıyım. Bu ülkenin, dağda fidanlarını deviren, polisini, subayını, askerini ve kolluk görevlisini katleden PKK'nın düşmanıyım. Ama Kürtler, Türkiye'nin bölünmez bütünlüğüne gönül vermişse, Türk vatandaşım diyorsa, bu milletin efendisidir.

'Şemdinlili gelir, ama Edirneli gidemez'

Bu ülkede, herhangi bir Kürt vatandaşımız, gönül rahatlığıyla Şemdinli'den Edirne'ye kadar gelebiliyor. Ama, kökeni Türk olan, Elazığ'dan öteye gidemiyor. Gittiği zaman acaba 'derin devlet mensubu mu, ajan mı' diye şüpheleniliyor ve hayatını bile kaybedebiliyor. Yani, devlet topluma kucak açmışken, insanların arasında Kürt, Laz, Abaza, Çingene ayrımı yapmamalı. Devletin üst kimliği şu: Türkiye Cumhuriyeti devleti ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Üst kimliği Türkler. Ben, asla Kürt düşmanı değilim, bu ülkeyi bölmek isteyenlere düşmanım. Gönülümüz, bu ülkeye hizmet edenlerle, ama Kürt ama Karadenizli kim hizmet ediyorsa gönülümüz onlarla. Yasaları ihlal etmiş bir mahkûmun duasını Allah kabul etmez diye bir kaide yok. Yeter ki yürekten olsun.

Bölücülük yapmasınlar: Bugün Türkiye'de büyük sıkıntılar, her tarafta ateş var. Toplumsal uzlaşma, devletin bekasına gönül verme, devleti yönetenlerde feodal yapıdan kopmayan doğu insanına yol, su, elektrik getirmeli. Beslenme, sağlık, eğitim sorunlarına çözüm getirmeli. Onları da, bu devlet insan yerine koymalı. Ama onlar da bölücülük yapmamalı.

Etnik kökenler bir tarafa bırakılsın: Talabani, Barzani, Kuzey Irak'ta, Güneydoğulu bir sürü gencimize Erbil Üniversitesi'nde eğitim yaptırmak için burs vermiş. Ona mı kalmış bu ülkenin insanına burs vermek? İfade etmeye çalıştığım şu, bunlar bizim duygularımız: Rahatsızız. Eskiden aşiret reisi denilen kişi, Amerika'da Beyaz Saray'da 'başkan' olarak karşılanıyor. Başbakan çok zor durumda. Sürekli provoke ediliyor. Lütfen, TBMM'deki 550 milletvekili etnik kökenlerini bir tarafa bırakıp, bu ülkenin bölünmez bütünlüğüne hep birlikte hizmet etsin. Bunun yanı sıra, yolsuzlukların üzerine gitmek, faili meçhul cinayetleri çözmek istiyorsanız, şeffaf bir parlamento olmalı.

İran gibi: Mutlaka sizin analarınız da başörtülüdür. Benim de anamın başı örtülü. İnsanların mutlaka din ve seçme özgürlüğü

olmalı. Bu ülkeyi İran'a çevirmek isteyen, Türk milletinin düşmanıdır. Biz, Amerika'ya dost olalım, düşman olmayalım. Ama yaşadığımız coğrafyada da onların bir sitesi veya kolonisi olmayalım. Yani vatandaş olarak istediğim şu: Ülke yanıyor. Eğer bu ülke bizimse muhalefet ve iktidar ona sahip çıkmalı. Bu ülkeye gönül vermiş Kürtler de, bu ülkenin efendisidir. Bölücülük yapan, bu milletin düşmanıdır.

'Apo yanımızda olursa, olaylar da azalır'

Gerçekten 'temiz eller operasyonu' isteniyor mu? Bunu İtalyanlar yaptı. Yüzde 70 başarılı oldu. Bu ülkenin esenliği için Alaattin Çakıcı'nın ölmesi gerekliyse, seve seve ölürüz. Yarın bu ülkede bizim torunlarımız ve çocuklarımız yaşayacak. Ama bu devleti yönetenlerden birileri geçen gün başbakana 'İmralı'nın ağzıyla mı konuşuyor?' diyor. Başbakan, orada bir cümle kullandı. Alkışladım onu. Devlet Bahçeli'ye diyor ki: 'Bölücübaşının idam edilmemesi kararının altına siz imza koymadınız mı?' Öbür taraftan da diyor ki: 'Avrupa Birliği'ne üye olma sürecine siz Kopenhag'da imza atmadınız mı? Şimdi beni tehdit ediyorsunuz. Madem o kadar vatanseversin, niye imza attın?'

Apo buraya: Devlet, Abdullah Öcalan'ı İmralı'da besliyor. Alaattin Çakıcı'nın yan tarafındaki hücre boş. Abdullah Öcalan'ı İmralı'dan getirip oraya koyun. Arada bir ölümü tartarsa, burada hisse derse inanun dışarıda bu olayların bir bölümü olmaz. Ben, onu yakalandığında Fransızların 5. kanalında izledim. O adamın yüzünde ölüm korkusu olduğunu hissettim. Hemen, 'Benim anam Türkmen'dir, devlete yardım ederim' dedi. Bakın, Selçuklu'dan günümüze kadar et-tırnak olmuşuz. Kürtler bizim akrabamızdır.

Özelleştirme: Bu ülkeye yabancı sermaye mutlaka gelmeli. Ama, bu devletin birikimiyle yapılan fabrikaları, tesisleri almak değil de, kendileri gelip burada fabrika kursunlar. Yani, mevcuda sahip çıkmasınlar. Özelleştirmeye karşı değilim.

Sevmiyorlar: Bazı 'sözde aydın'lar var. Bunlar, eski entel komünistler, bugünkü liberal solcular bu ülkeyi hiçbir dönem sevmедiler. Kim yalan konuşmuyor, kim haram yemiyor. Haram yemek, illa insanın cebinden almak değil. Bankayı soymuyor, devlet arazisine el koymuyor, kim zina yapmıyorsa, kim Allah'ın tekliğine inanıyorsa Müslüman odur. Türkiye'de İslam'ın siyasallaşmasına da karşıyım."

Suçu ne olursa olsun, Çakıcı'nın söylediklerinin çoğunu milletvekilleri de onaylıyordu...

O hep "Gözlerimi istiyorum komutanım" diyordu

Türk Silahlı Kuvvetleri Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi, sivilere de açık olan Türkiye'nin örnek kuruluşlarından birisi. Orada genelde Güneydoğu gazileri bulunur. Kimisinin gözleri yoktur, kimisinin kolları. Kimisinin kulağı, kimisinin burnu. Yüzü darmadağındır kimisinin. Kimileri tekerlekli sandalyeyle dolaşır, yanınızdan sessizce geçip giderler...

Anıları canlanır. Kendilerini bir anda Kuzey Irak'ta, Hayırsız dağlarında, Cudi'de, Herakol dağlarında bulurlar. Sonra bomba sesleri duyar gibi olurlar. Bir yanda havan mermilerinden yükselen barut kokusu, bir yanda Kalaşnikov silahının namlusunun sıcaklığı... Yanındaki arkadaşını kanlar içinde görür. Ya hain mayınlar, ya alçak mayınların kör ettiği gözler, kopardığı topuklar, bacaklar, kollar...

İşte o hain, o alçak mayınlardan birisi de Astsubay Levent Aydın'ın dünyasını patladığı anda kararttı. Gören gözleri görmez, tutan ayakları tutmaz oldu; o tuttuğunu koparan elleri ise artık yoktu. Kulağının birisi ise duymuyordu. Astsubay Levent o anda bitmişti...

Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde, daha sonra TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'nde o bir sembol oldu. Gazileri ziyaret etmeye gelenler elleri olmayan, gözleri olmayan Astsubay Levent Aydın'ı gördükleri zaman şoke oluyorlardı. Dönemin başbakanı gazilere kol saati armağan etmişti. Levent'in bileği olmadığı için o saati hiçbir zaman koluna takamadı. Taksa ne olacaktı. Levent'in gözleri hiçbir zaman saatin kaç olduğunu göremeyecekti... O, kollarından vazgeçmişti, yalnızca göz istiyordu...

"Bir isteğin var mı evladım?"

Kırkkaleli Hilmi Aydın'ın üç oğlundan Levent ile Bülent astsubaylığı seçmişlerdi. Levent'in Güneydoğu gazisi olmasından bir yıl sonra kardeşi Bülent de yaralandı, gazi oldu. İki gazinin babası, devletin çocuklarına karşı gösterdiği ilgiden hep memnun kaldı. İsteklerini şiire döktü, okurken hem o ağladı, hem dinleyenler...

Levent, hep sessiz, hep sakindi. İki çocuğunu düşünüp dururdu. Yüzlerini hayal meyal anımsıyordu. Levent'i bütün Türkiye tanıyordu. Dönemin Genelkurmay başkanı İsmail Hakkı Karadayı, hastane ziyaretinde her gazinin elini tutup "Bir isteğin var mı evladım?" diye soruyordu. Komutan, Levent Astsubay'ın elini tutmadı. Onunla göz göze gelemedi. Elini omzuna koydu ve sordu:

"Bir isteğin var mı evladım?"

Levent'in görmekten başka ne isteği olabilirdi? O da, komutanından istekte bulundu:

"Gözlerimi istiyorum komutanım..."

O an herkes donup kalmıştı. Levent ne kollarını istiyordu, ne duymayan kulağının açılmasını. Levent birazcık da olsa, alabildiğine bulanık da olsa görmek istiyordu... Levent'i herkes gazete ve televizyonlara yansıyan "Gözlerimi istiyorum komutanım" sözleriyle tanıdı... O bayram ziyaretlerden birisinde dönemin başbakanı Mesut Yılmaz da bulunmuştu. "Yarım kalmış" oğlunun yanında baba Hilmi Aydın'ın devlet büyüklerinden bir dileği oldu. Kâğıdını çıkarıp, yazdığı şiiri okumaya başladı:

Millet oruç tuttu, bayram yapıyor
Milletin bayramını kutlarım
Sizleri görmeye nasip olmadı
Çok gelenler oldu, çare bulmadı
Beş ay oldu tek kızını görmedi
Son çare size kaldı başbakanım.

Vatan için hainlik etmedi
Gözlerini almaya gücüm yetmedi
Oruç tutmadı, bayram etmedi
Bu da senin bir evladın başbakanım.

Vatan için ayak verdim, göz verdim
İki gazi, bir aileye az verdin
Buradan haykırıyorum tüm hainlere
Bu bayrağı korumaya söz verdim.

Levent'in yeniden görebilmesi için Genelkurmay Başkanlığı yapması gereken her şeyi yaptı. Pek umut yoktu ama yine de tüm olanaklar seferber edildi ve "bir umut" denilip Levent Astsubay'ın tedavisi İngiltere'de de sürdürüldü. Ancak Levent hiçbir zaman göremedi... O hep "Gözlerimi istiyorum komutanım" diyen Güneydoğu gazisi olarak belleklerde yer aldı...

Yıllarca Güneydoğu'da görev yapmış özel harekâtçı polis memuru Medet telefonla aradı. TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'nde bulunan gazilerden ziyaretime gelmek isteyenler olduğunu belirtti, randevu istedi. Tabii ki gazilerin başının üstünde yeri var.

Geldiler. En önde tekerlekli sandalyesinde otuz beş yaşındaki

Hakan Çalkara vardı. İnsan derin bir şoka uğruyor. Ne diyeceğini bilemiyor. Yanında bir ayağı protezli Cemil Şenoğlu, yine terörden çok ağır darbeler almış bedeninin bazı uzuvları Çukurca dağlarında kalmış Abdurrahman Güven vardı. Güneydoğu'da yaşadıklarını anlattılar.

Irak'ın kuzeyinden, Güneydoğu'dan son dönemde tam 136 asker Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'ne getirilmiş. Kimisi yine mayın patlamasında, kimi çatışmada yaralanmış. Güneydoğu'nun öyküleri hiç bitmiyor. Yıllardır hep aynı, hep bildik öyküler... Gazilerin, şehitlerin konularıyla ilgilenecek bir birim kurulmasını istiyorlar. Bazı ülkelerde bu konuda bakanlık bile varken, ülkemizde bunun ihmal edilmesinden yakınıyorlar. Türk Silahlı Kuvvetleri ile Emniyet'in kendileriyle ilgilendiğini, ancak genelde sorunlarıyla sürekli ilgilenecek bir müsteşarlık ya da genel müdürlük kurulmasının niçin gerekli olduğunu anlattılar.

Bir ara "Bir astsubay vardı, Genelkurmay başkanından 'Gözümü istiyorum komutanım' diyen astsubay. O gazimiz de orada mı?" diye soruyorum. Derin bir sessizlik... Birbirlerinin gözlerine bakıyorlar. Hakan Çalkara, tekerlekli sandalyesinde biraz doğruluyor ve "Levent Astsubay'ı kaybettik" sözleri odada dolaşiyor...

Başbakanla iftar ve son fotoğraf

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'ni ziyaret etti. Belki önceden hiç görmemişti, kimisinin kolu kimisinin bacağı olmayan böyle aslan gibi delikanlıları. O gençlerden tekerlekli sandalyeye ömür boyu mahkûm olanları... Hakan Çalkara da tekerlekli sandalyedeydi. İzlenimlerini anlatıyor, "Başbakan bizi böyle görünce sendeledi. Belki bizleri hiç böyle bilmiyordu" diyor...

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, dönemin Genelkurmay başkanı Hilmi Özkök, bazı siyasiler ve üst düzey askeri yetkililer, gazilerle iftar yapmıştı. İftarda Levent Aydın da vardı. Ama o ne Başbakan Erdoğan'ı, ne Genelkurmay Başkanı Özkök'ü görebildi. O karanlık dünyasında kim bilir neler düşündü?..

O gece Levent Aydın fenalaştı. Yaralandığı zaman beyninde enfeksiyon oluşmuştu. Doktorların bu konuda yapabileceği bir şey yoktu. Beyinde oluşan enfeksiyon kana karıştı ve Levent Astsubay 3 kasım 2004 günü saat 10.30'da vefat etti. O gaziydi, o gün şehit oldu...

Kardeşi gazi astsubay Bülent Aydın'ı aradım. Bülent de mayın

patlaması sonucu sol bacağına kaybetmiş. Protez bacak takılmış. Devlete teşekkür ediyor, yapılabilecek her şeyin yapıldığını söylüyor. Levent Astsubay, istediği gözüne hiç kavuşamadı. Ama devletin kendisi için yaptıklarını hep minnetle andı, "Gözlerim, kollarım vatan için feda olsun" dedi... O hiç ağlamadı, hep ağlattı...

Başbakan sınır ötesi harekâta şöyle bakıyor

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Kuzey Irak'tan söz ederken "Sınır ötesi operasyon yaparız" diyordu. Sonra, Genelkurmay başkanının "emir verilsin" demesinin üzerinden aylar geçmesine rağmen o emir kolay kolay verilemedi. Terör olaylarının yeniden ülke gündemine girmesi, başbakanın sınır ötesi operasyonu konuşması üzerine, terörle mücadelede Recep Tayyip Erdoğan'ın geçmişte neler söylediğini öğrenmek için arşivime bakıyorum.

Mahkeme kararıyla, Kayseri Milli Gençlik Vakfı'nda arama yapılıyor. Bu aramada üzerinde "Recep Tayyip Erdoğan-Ümraniye" yazılı bir video kaset bulunuyor. Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli 201698, 49702 ve 60154 sicil numaralı görevliler tarafından kasetin çözümü yapılıyor. Önemli bir belge. Bu kaset ve çözümü Ankara Adliyesi'nde duruyor.

Marşlar, alkışlar arasında kürsüye Recep Tayyip Erdoğan geliyor. Mikrofona birkaç kez üfleyip çalışıp çalışmadığını denedikten sonra gür bir sesle şiir okumaya başlıyor:

Mihraptan ilahi kalem geliyor
Yere dipsiz gökten selam geliyor
Ne para ne pul ne makam ne mevki
Savulun kalplere adil düzen geliyor.

Recep Tayyip Erdoğan'ın Refah Partili (RP) olduğu günler. O dönemde RP'nin İstanbul il başkanı. Şiirden sonra alkış geliyor. Konuya laiklikten giriyor, Güneydoğu'da terörün o dönemde niçin önlenemediğinden, bombaların niçin atıldığından söz ederek devam ediyor.

Erdoğan "Tutturmuşlar 'Laiklik elden gidiyor, laiklik elden gidiyor' diye. Bu millet istedikten sonra tabii elden gidecek ya... Ve bunun önünü kesemezler" diyor. Alkışlar yükseliyor. Erdoğan konuşmasına laiklik, egemenlik anlayışıyla devam ediyor:

"Hem laik, hem Müslüman olunmaz. Ya Müslüman olacaksın

ya laik. İkisi bir arada olduğu zaman âdeta ters mıknatıslanma yapar. Mümkün değil ikisinin bir arada olması. Durum böyle olunca 'ben Müslüman'ım' diyenin aynı zamanda gelip 'laikim' demesi mümkün değil. Niye? Çünkü Müslüman'ın yaratıcısı olan Allah, kesin hâkimiyet sahibidir. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Bak yalan. Koskoca bir yalan. Nereye giderken? Sandığa giderken milletindir. Ama maddede de manada da egemenlik kayıtsız şartsız Allah'ındır. Bu inceliği iyi kavramaya mecburuz."

Erdoğan, her kavmin mensubunun rahatlıkla ben Kürt'üm, ben Türk'üm, ben Çerkez'im, ben Abaza'yım deme hak ve hürriyetine sahip olduğunu belirtiyor, sözlerini şöyle sürdürüyor:

"Osmanlı, otuzu aşkın etnik grubu ümmet düşüncesiyle altı yüz sene bir arada tuttu. Buyurun şu anda yetmiş senedir tutabildiler mi? Tutamadılar. İşte bak ülke birbirine girdi. Peki siz nasıl tutacaksınız? Biz inanç birliğiyle tutacağız Allah'ın izniyle, çözüm bu. Çünkü ben Hakkârî'nin Yüksekova'sındaki Kürt Ahmet'i benim Müslüman kardeşim olduğu için seviyorum ve bağırma basıyorum."

Cudi Dağı niçin bombalanıyor?

Türkiye'nin gözde turizm merkezlerinde bombalı eylemler oluyor. Turizmimizi baltalamak için PKK'nın bazı komşu ülkeler tarafından "taşeron" olarak kullanıldığı biliniyor. Lamia kampında bomba eğitimi alanların, Türkiye'ye hangi yollarla geçtiği güvenlik güçleri tarafından biliniyor.

Erdoğan'ın bir dönem terörle mücadele edenler için yaptığı konuşma devam ediyor. Cudi Dağı'nın niçin bombalandığını, terörün nerede olduğunu Erdoğan o günlerde şöyle açıklıyor:

"Hâlâ terörü Cudi dağlarında arıyorlar, terörü Kuzey Irak'ta arıyorlar. Terör Meclis'te, terör Bakanlar Kurulu'nda. Orada işi halledin. Cudi dağlarında basmadıkları bir santimetrekare yer kalmadı. Yalan. Bir santimetrekare dedikleri. Cudi Dağı'nı geçen hafta yine bombaladılar. Hani bir santimetre yer kalmamıştı?

Kuzey Irak'ı bombaladılar, televizyonda da gösteriyor. Yok PKK'nın ini cini bitmiş, ne oldu? Ne anlıyorsunuz? Yukarıdan uçaklar gidiyor, bombaları indiriyor. Niye? Yahu Amerika bomba satacak, silah satacak, stokların erimesi lazım ki tekrar o stokları doldursun, onun tatbikatını yaptılar, olay bu kadar basit. Yok suymuş, yok bu imiş, hepsi hikâye?"

Emekli subayın yazdıkları

İşte o yıllarda bir siyasi partinin il başkanı olan Erdoğan, şimdi, AKP'nin genel başkanı, Türkiye Cumhuriyeti'nin de başbakanıdır. O gün söylenenler ile bugün söylenenler de çok farklı. Erdoğan'ın "değiştigi" söylendi. Başbakan da, Kuzey Irak'a sınır ötesi operasyon yapılabilceğinden söz etti. Terörle mücadele konusunda kararlı olduğunu vurguladı. Bölücü örgütün mayın tarlasına dönüştürdüğü ülkemizde, askerlerimizin, vatandaşlarımızın ne hale getirildiğine tanık oldu. Gözleri doldu, terörle mücadeleye ilgili olarak suskunluğunu da bozmaya başladı.

Emekli binbaşı Zahit Engin'den gelen elektronik posta, terörle, başbakanın Kuzey Irak operasyonu ile ilgili. Bu iletiyi okuyoruz:

"Amerika'dan birileri Türkiye'nin terörle mücadelesine sözde destek verip (!) 'Türkiye insan haklarını ihlal etmeden ülkesi içinde operasyonlar yapabilir, sınır ötesi operasyonlar yapamaz' dedi. İkiz kulelere saldırılardan sonra kendilerinin Afganistan ile Irak'ı işgal ettiklerini ve hâlâ bu ülkelerde yönetimi ellerinde bulundurduklarını, bunları terörle mücadele adına yaptıklarını unutmış olamazlar. Ortaya koydukları bu anlayış dünya ülkelerinin terörizme bakış açılarını ve terörizmin niçin önlenemeyeceğini çok güzel anlatmaktadır.

Ucu kendilerine dokunan terör kötü, kendi ülkelerine ve ülkeleri insanlarına dokunmayan terör zararsız anlayışı yüzünden malesef uluslararası terörle mücadele başarılı olamaz.

ABD'den gelen bu sözlerle başbakanımız anında yanıt verdi: 'Sınır ötesi (Kuzey Irak'a) operasyon yaparız.' Dış politika ve askeri danışmanları mı böyle cevap vermesini tavsiye etti, yoksa başbakanımız Irak'ı hâlâ Saddam'ın Irak'ı sanıp coşarak mı böyle konuştu bilinmez. Eğer birincisi doğruysa hemen danışmanlarının işine son versin, doğru olan ikincisi ise başbakanın beni ve ülkemizi küçük düşürmeye hakkı yok.

'Komşumuz, Irak değil, Amerika'

Operasyon yapılırsa, Amerika ve tüm dünyada kararlı olduğumuz görülecektir. Ama, Kuzey Irak'a operasyon yaptırmazlar. Yaptırsak ABD'ye savaş açtık demektir. Artık komşumuz Saddam'ın Irak'ı değil; Amerika çünkü, bu yüzden yaptırmazlar.

Restinizi, ABD Genelkurmay Başkanı Myers gördü: 'Egemen bir ülke olan Irak'a herhangi bir sınır ötesi operasyon konusunda sanırım Irak'ın söyleyeceği birçok şey olacaktır.' Afganistan yö-

netiminin, Irak yönetiminin söyleyecek hiçbir şeyleri olmamıştı, çünkü ABD dünyanın patronu. Aslında birçok şey söylemişlerdi de, duyan ve dinleyen olmamıştı... ABD'den operasyon izni alınmaz mı? Alınır tabii, bedeli ödenerek...

Şimdi başbakanımızın yapabileceği iki şey var. Birincisi her şeyi göze alarak bir iki kilometre (sembolik de olsa) Kuzey Irak'a asker sokarak onurumuzu kurtarmak. İkincisi, kapalı kapılar arkasında bedel ödeyerek Kuzey Irak'a girmek... Myers daha nasıl söylesin, 'İznimiz olursa yaparsınız yoksa yapamazsınız' diyor. Ben de diyorum ki: Beni küçük düşürdün Tayyip Bey, onurumuzu kurtar..."

12 nisanda (2007) Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt, düzenlediği basın toplantısında Irak'ın kuzeyine yapılacak bir operasyonun yararlı olacağını belirtti. Asker "emir" beklerken, şehitlerin cenaze töreninde "Asker Irak'a" deniliyor, özellikle Barzani'ye duyulan öfke ayyuka çıkıyor.

Orgeneral İlker Başbuğ, "sınır ötesi"ni anlatıyor

Kuzey Irak'ta bulunan PKK'nın önde gelen isimlerinin yakalanması için ABD makamlarından "kararlı emareler" aldıklarını belirten Orgeneral Başbuğ, gazetecilere, Irak'a Birleşmiş Milletler kararları çerçevesinde sorumluluklarını yerine getirmesini ve topraklarında PKK faaliyetlerinin önlemesini, aksi halde meşru müdafaa hakkının doğacağını hatırlatıyordu.

ABD makamlarına PKK'nın önde gelen isimlerinden 148'inin adı verildi. Bunların yakalanması ve Türkiye'ye teslim edilmesi istendi. Komutanın dediği gibi başta hep "olumlu emareler" görüldü. Ancak, anlaşıldı ki oyalama devam ederken, Irak'ın kuzeyinde yeni bir yapılanmaya gidiliyordu.

"Sınır ötesi harekât" hep gündeme getiriliyordu. Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral İlker Başbuğ "sıcak takip" ve "sınır ötesi harekât"ın birbirine karıştırıldığını belirtiyor. Başbuğ, askeri harekât yapılacaksa ilgili ülkenin onayının alınması gerektiğini hatırlatıyor. Birleşmiş Milletler kararları yerine getirilmiyorsa mağdur ülkenin meşru müdafaa hakkının doğacağını söylüyor. Komutandan değerlendirmelerini dinliyoruz:

"Zor bir mücadele: Terörizmle etkin mücadelede hem uluslararası hem bölgesel işbirliği ve destek hayatidir. Aksi takdirde mücadele beklenilenden daha uzun sürer, daha fazla can ve mal kaybına neden olur. Terörizmle mücadelede, dünyanın her yerin-

de, terörist eylemleri mutlak olarak sona erdirmek, ABD, İngiltere, İspanya ve İsrail örneklerinde görüldüğü üzere, çok zordur. Önemli olan terörist eylemleri asgari seviyeye indirmek, yani inişiyatifi büyük ölçüde teröristlerin elinden almaktır. Diğer önemli olan ise terörist örgütlere, terörle bir yere varamayacaklarını kararlılıkla göstererek, terör örgütünün başarı umudunu kırmak ve yok etmektir. Başarı umudu devam eden örgütün tamamen ortadan kaldırılması zordur.

Çok boyutlu: Terör olayı çok boyutludur. Silahlı mücadele yanında ekonomik, psikolojik, sosyal ve eğitim boyutları da vardır. Türk Silahlı Kuvvetleri, terörle mücadelenin başından beri, silahlı mücadeleyle güvenlik ortamının sağlanmasına öncelik verilmesini, bu ortamda terörün diğer yaratıcı sebeplerinin göz ardı edilmesini ve sadece silahlı mücadeleyle istenilen sonuçların elde edilemeyeceğini söylemektedir. Aksi takdirde, silahlı mücadelede elde edilen başarılardan tam istifade edilememesi gibi bir durumla da karşılaşılabilir. Unutulmamalıdır ki, terör toplumun bütün kesimlerini etkiler ve terörle gerek devletin gerek toplumun bütün unsurlarının desteğiyle başa çıkılabilir. Bu nedenle, terörle mücadele bazı kurum ve kuruluşların değil, devletin sorumluluğunda olan, ulusal bir görevdir.

Hata kabul etmeyiz: Terörle mücadelede en büyük zorluk, terörist ile masum halkın ayırt edilebilmesinde yaşanmaktadır. TSK bu konuda yapılacak hataları kabul edemez. Bu konuda yapılacak hatalar, teröristlere en büyük kazancı sağlar. Esasında teröristler daima bizi halkla karşı karşıya getirmek ister. Diğer bir zorluk ise, demokratik haklar ve hukuki düzenlemeler ile güvenlik ihtiyaçları arasındaki dengenin tam sağlanamaması ve bunun neticesi olarak da, bu hukuki durumdan teröristlerin faydalanmasıdır. Bu zorluklara rağmen güvenliği sağlamakla yükümlü olan makam ve kişilerin bu mücadelede mazeret üretme, terörden şikâyet etme lüksü yoktur.

Türkiye'nin Irak'tan istediği ve Kandil Dağı

Terörle mücadelede, uluslararası toplumdan, özellikle Irak hükümetinden, Irak'taki yerel gruplardan, ABD'den ve Avrupa ülkelerinden istediğimiz Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) 2001 yılındaki 1373 sayılı ve 2004 yılında aldığı 1546 sayılı kararlarının uygulanması ve icrasındır.

BMGK kararları ülkelerden terör örgütüne sağlanan siyasi, fi-

nansal ve idari desteğin önlenmesini; silah, patlayıcı ve malzeme kaynaklarının kesilmesini; güvenli barınma, rahat hareket etme iletişim sağlama olanaklarının yok edilmesini; bu kararlara ek olarak özellikle Irak'tan diğer ülkelere yönelecek terörist faaliyetlerin engellenmesini istiyor.

Asıl güç Kandil'de değil: Kandil Dağı bölgesinde 600-650 terörist bulunuyor. Geri kalanlarının ise yani 2 200-2 450 kadar teröristin 384 km'lik Türkiye-Irak sınırı boyunca yerleştiğini değerlendirmekteyiz. Buradan da görüleceği gibi örgüt, Kandil Dağı bölgesindeki varlığını 2003 yılından itibaren tedrici olarak, Türkiye-Irak sınır bölgesine kaydırmıştır.

Cehalet ve işsizlik: Örgüte katılanların yüzde 60'ı eğitim alamamıştır, yani cahildir. Yüzde 75'i ise işsizdir. Bu sonuç bize örgüte katılımları önlemenin en gerçekçi yollarını gösteriyor. Bölgede eğitim seviyesi yükseltilemezse ve işsizliğe çare bulunamazsa, örgüte yeni katılımları önlemek gerçekten çok zordur. Eğitimli insanların örgüte katılmasının zor olduğunu bilen terör örgütü, bu nedenle geçmiş dönemlerde 114 okulu tamamen, 112 okulu kısmen tahrip etmiş, 116 öğretmeni öldürmüş, 48 öğretmeni yaralamış, 37 öğretmeni de kaçırmıştır. Örgüt yıllık gelirlerinin yaklaşık yüzde 50'sini akaryakıt kaçakçılığının yanı sıra, uyuşturucu madde ve insan kaçakçılığı gibi insanlık aleyhine işlenen suçlardan elde etmektedir."

Örgütle bağlantılı olanlarla mücadele

Başbuğ, terörle mücadele için alınması gerekli ek önlemlerin neler olması gerektiğini şöyle sıralıyor:

"- Terörizmle topyekûn mücadele için yeni bir kuruluşa ihtiyaç vardır. Terörün, güvenlik, istihbarat, psikolojik harekât, sosyal, ekonomi, eğitim boyutlarını inceleyecek, yapılacakları makro seviyede planlayacak, icracı makamlar arasında gerekli koordineyi sağlayacak, takip edecek, Başbakanlık'a bağlı bir kuruluş.

- TBMM'de bulunan Terörle Mücadele Kanun Tasarısı gözden geçirilmeli, gerçekten ihtiyaca cevap verecek bir hale getirilmelidir. Batı ülkelerinde olanlar olsun, yeter.

- Ülke içi ve dışı finansal kaynakları önlenmeli.

- Örgütle bağlantısı olanlar, örgüte destek sağlayanlar, örgütün propagandasını yapan bazı kuruluşlar, kişiler ve sivil toplum örgütleriyle mücadele edilmeli.

- Örgütün sahip olduğu veya örgütün mesajlarını yayan yandaş

medyanın rahatça yayın yapmasını ve dağıtılmasını önleyecek tedbirler alınmalı.

– Örgüt lehinde propagandaya engel olmak için, her düzeyde terörle mücadele bilincinin geliştirilmesi ve örgüt ile toplum arasındaki iletişimin koparılması gerekmektedir. İşte bize göre Türk medyasına düşen temel sorumluluk budur.”

O gün, “Kopkitepe”de bunlar yaşandı

Şırnak’ın Uludere-Gülyazı bölgesine yakın Kuzey Irak topraklarında bulunan Kopkitepe, yıllardır Türk askerinin bulunduğu önemli bir üs. Nice olaylara sahne oldu olmasına ama asıl ününü 19 Mayıs 2004 tarihinde yaşanan olayla elde etti.

O akşam yaşananları, Aziz Albay ilk kez bana açıklıyordu. Anlatırken olayı yeniden yaşıyor, bazen heyecanlanıp koltuktan fırlıyor, “Durr diye bağırdım” diyor, sanki el kol işaretleriyle ABD’li albayı yeniden durduracağını sanıyordu.

Albay Ergen, askerlerimizin bulunduğu yere zorla gelmek isteyen ABD’li albayı “B” planını uygulayarak etkisiz hale getirmiş, üzerindeki silahı, çelik yeleği ve başlığı almış, başına çuval geçir-memiş ama soyundurmuştu. Türk komutan, “Ne hakla emirlere uymayıp buraya zorla gelmek istedin?” diye soruyordu.

Albay Aziz Ergen, Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık

Kopkitepe.

ve Organize Suçlar Dairesi başkanlığı döneminde, bazı bürokrat ve eski bakanların da karıştığı rüşvet olaylarını içeren “Be-yaz Enerji Operasyonu”nu yapmıştı. Son görev yeri Irak sınırında bulunan Uludere-Gülyazı Taktik Jandarma Sınır Alayı komutanlığıydı.

Mayıs ayından itibaren yaz tertiplenmesine çıkılmış, alayın bazı birlikleri Irak’ın 3-4 kilometre içerisinde bazı tepeleri tutmuştu. Türkiye sınırına 4-5 kilometre uzaklıkta PKK’nın yerleşmiş olduğu Nazdür, Sülü, Yekmala, Kişan, Haftanın kampları bulunuyordu. Bu kamplarda da dönem dönem Kandil Dağı’ndan gelip kalan, eğitim yapan, oradan da ülkemize sızan 300-400 civarında PKK militanı olduğu biliniyordu.

“Komutanım, bize doğru geliyorlar”

19 Mayıs 2004 günü Şırnak-Uludere-Andaç köyü yakınında bulunan Irak topraklarındaki Kopkitepe’de bulunan askeri birlikte görevli üsteğmen, Kuzey Irak’ın içerisinden kendilerine doğru 10-15 aracın geldiğini saat 16.30 civarında telsizle Albay Aziz Ergen’e bildirdi. Ergen de üsteğmene olayı takip etmelerini, gelişmelerden bilgi vermelerini istedi ve hemen yola çıkmak için hazırlıklara başladı. Bundan sonra yaşananları, Aziz Ergen anlatıyor:

“Silah kullanın. Yaklaşık yarım saat sonra söz konusu araçlardan, üzerinde Amerikan üniforması bulunan bazı askerler ile peş-

Kopkitepe’den çevreyi gözleyen asker: “Komutanım, bize doğru geliyorlar”.

merge kıyafetli, ellerinde uzun namlulu silahlar bulunan toplam 20-25 kişilik bir grup olduğu bilgisi verildi. Son durumu, bağlı bulunduğum Şırnak'a, tümen komutanımıza telefonla bildirdim ve bu konuda emirlerini aldım. Yanıma üst rütbede bir subayı alarak komutanımın emri doğrultusunda Kopkitepe'ye doğru araçla yola çıktım. Gideceğimiz yer, arazi dağlık ve yollar bozuk olduğu için araçla yaklaşık 45 dakika sürüyor.

Yolda, telsizden Kopkitepe'de bulunan birliğin komutanına 'Gelen kişilerin yanlarına yaklaştırılmaması, sorumluluk sahasının dışında tutulması ve geri gitmelerinin sağlanması' talimatını verdim. Ben Kopkitepe'ye yetişinceye kadar, yanlarına zorla yaklaşma girişiminde bulunmaları halinde, 'silah kullanmaları' emrini de verdim. Gerekli emirleri yol boyunca verirken, bu arada gelişmeleri anında telsizle öğreniyordum.

Andaç köyü ile Kopkitepe yol ayrımına geldiğimizde, beni beklemekte olan bir zırhlı araca bindik. Zırhlı aracımızın önünde, güvenlik amacıyla bir traktör gidiyordu.

'ABD'li komutan, PKK'lılarla birlikte geliyordu'

Saat 18.00' e doğru Kopkitepe'ye ulaştım ve orada emir-komutayı devraldım. Bu arada, Amerikan üniformalı askerler ile peşmergeler araçlarıyla belli bir yere kadar gelebilmiş, PKK'lıların bulunduğu Nazdür kampı üzerinden geçtikleri için, yanlarına 25-30 kişilik bir PKK grubu da almışlardı. Yani gelen grup bir anda 20-25 kişiden 55-60 kişiye çıkmıştı.

Son durumu telsizle Şırnak'ta bulunan komutanımıza bildirdim, kalabalık bir grubun birliğimize ısrarla yaklaşmakta olduğunu belirttim. Bu arada hava da kararmıştı. O yüzden gelmekte olan grubu termal kamera adı verilen, karanlıkta görüş sağlayan kamerayla takip ediyorduk. Zaman zaman termal kameradan bakıyor, bu esnada herhangi bir çatışma ihtimaline karşı askerlerin mevzilerini de geziyordum. Gelen grubu termal kameradan görebildiğim kadarıyla ellerinde ağır ve uzun namlulu silahlar vardı.

'Mevzilenmiş, çatışmaya hazır bekliyorduk'

Grubun, 'ses mesafesi'ne kadar yaklaşmasını bekledik. Askerlerimizin yanı sıra korucular da mevzilerde yerlerini almış, çatışmaya hazır bir vaziyette bekliyorlardı.

Aldığım bilgiler sonucu, gelen grubun başında Amerikalı Albay Martin Rollinson'un bulunduğunu tespit ettik. Gelen kalabalığa

hitaben, Kürtçe konuşan korucularımız, peşmergelere doğru 'Gelmeyin, yasak burası' diye bağırıp uyarıyorlardı. Ancak, karşılık verilmiyor, grup yaklaşmaya devam ediyordu.

Tekrar termal kameradan baktığımda grubun dağlık kesimden bize doğru hareket halinde olduğunu tespit ettim ve zırhlı aracın megafonundan albaya İngilizce olarak şunları söyledim:

'Bu bölgeye gelme. Geri dön. Bu bölgeye giremezsin!'

İkaz ettim. O ana kadar hiçbir temasımız yoktu. Bir süre sonra termal kameradan izlediğim kadarıyla ağır makineli silah taşıyan peşmergeler ve yanlarında PKK'lı olduğunu tahmin ettiğim kişiler bize doğru mevzilenmişlerdi. Onlar mevzide beklerken, Amerika'lı albay ve 10-15 kişilik bir grup bize doğru yaklaşmaya devam ediyordu.

Aniden bize doğru gür bir ses yükseldi:

'Ben Amerika Birleşik Devletleri'nden Albay Martin Rollinson. Siz ne hakla Amerika Birleşik Devletleri'nin işgal ettiği bir toprağa girersiniz?'

'Bulunduğunuz yere kesinlikle geleceğiz'

Bu sözler üzerine, megafondan 'Türkiye Cumhuriyeti'nin albayı Aziz Ergen'im. Biz, kimsenin toprağını işgal etmedik. Sadece sınırlarımızı korumak maksadıyla bu tepede bulunuyoruz. Eğer işgal etmiş olsaydık bizi Bağdat'ta bulurdunuz!' dedim.

Aramızdaki konuşma giderek sertleşiyordu. Konuşmamız karşılıklı bağırarak şöyle devam etti:

'Biz sizin bulunduğunuz yere kesinlikle geleceğiz.'

'Bulduğum yere kesinlikle gelemersiniz, bulunduğumuz yere gelemersiniz. Burası birliklerimizin üs bölgesi. Derhal geri dönün. Biz dost ve müttefik ülkelerin askerleriyiz. Kesinlikle bulunduğumuz yere gelmeyin, gelerseniz bunun sonucuna katlanırsınız.'

'Olsun, ben her şeye razıyım.'

Bunun üzerine, durumu komutanımıza rapor ettim. Aldığım talimatta, gelen grubun mutlaka geri gönderilmesi istendi. Ben de megafona geçip Amerikalı albaya şunları söyledim:

'Sizi son kez uyarıyorum. Bölgemiz mayınlı bölge. Meydana gelebilecek herhangi bir zayıfta sorumluluk kabul etmiyorum. Bunun sonucuna da katlanacaksınız.'

ABD'li Albay, bunun üzerine 'Olsun, sonucuna katlanıyorum' karşılığını verdi. Bu konuşmalar yapıldığında onlar da belli bir noktada duruyorlardı. Aramızdaki mesafe 300-350 metre kadardı. Köy korucuları ısrarla, 'Komutanım müsaade edin bunları vura-

lım' diyordu. Ben de 'Onlar ateş açmadan kesinlikle biz ateş açmayacağız' emrini sık sık yineliyordum. Albaya son kez bir uyarıda daha bulundum:

'Derhal geri dönün. Dönmezseniz meydana gelebilecek olayın sonucuna katlanırsınız.'

Albay ikazımı yine dinlemedi. Ben de bunun üzerine farklı bir hareket tarzı seçtim ve 'B' planını yürürlüğe koyarak megafonla şunları söyledim:

'Yanımıza gelmek istiyorsanız, siz ve yanınıza alacağınız 2-3 kişilik grupla geleceksiniz.'

ABD'li albay da bunu kabul etti ve yanına aldığı 5 Iraklı sınır polisiyle birlikte Kopkitepe'ye doğru yürümeye başlamadan önce kendilerine 'Üzerinizde silah var mı?' diye sorduğumda 'olmadığını' söylediler.

'Amacım, pusuya düşürüp sağ yakalamaktı'

Kendilerine megafonla seslenip yönlendireceğimi söyledim. Bu arada, bir komando timi ile bir korucu timini iki ayrı istikamete gönderip 'pusu' attırdım. Görev biliniyordu. Albay ve ekibini Kopkitepe'ye yönlendiriyormuş gibi pusu timlerinin önlerine yönlendirdim. Buradaki amacım onları sağ olarak ele geçirmek ve verilecek talimatlara göre gereğini yapmaktı. Bunu yaparken de mayınlı araziler olduğu uyarısında bulunuyor ve buna göre de termal kameradan yönlendiriyordum.

Silahları gizlemişler: Albay ve 5 Iraklı polis, pusu timlerimizin önüne geldiğinde, pusu timleri derhal üzerlerine atlayarak albayı ve polisleri etkisiz hale getirdi. Yola çıkmadan önce kendilerine 'silahlarınızı bırakın' dediğimde 'silahsız' demelerine rağmen yanlarında silahları da vardı. Termal kameradan silahlarının görünmemesi için Iraklı polisler Kalaşnikovlarını sırtlarına gizlemişlerdi.

Askêr ve korucularımız pusudan çıkıp bunların silahlarını almaya çalıştıklarında aralarında bir boğuşma oldu. Ancak, kısa sürede pusu timleri, polisleri etkisiz hale getirdi ve silahlarını aldı. ABD'li albayın da belinde tabancası bulunduğu bildirildi. Telsizle, albayın tabancasını almalarını, şarjörünü çıkarmalarını, telefonuna el koymalarını emrettim.

ABD'li albayın titrediği saatler

Emrim üzerine yanıma getirildiklerinde, Iraklı polisler elleri arkadan bağlanmış, ABD'li albay ise bağısızdı. Albayın silahı da

belinden alınmıştı. Üzerinde çelik yeleği ve başında çelik başlığı ise duruyordu. Üniformasının içinde herhangi bir şey olabilir diye albayı ve 5 Iraklı polisi soyundurmalarını emrettim. Albay bizimle Türkçe konuşmaya başladı. Çok iyi Türkçe konuşuyordu.

'*Bakın şu ışıklara*': İtiraz etmeden soyundular. Iraklı polisleri albayın yanından ayırtıp ayrı bir yere aldurdım ve diz çökmüş vaziyette beklettirdim. Bu sırada Albay Martin de çıplak oluşu, havanın serinliği ve korku nedeniyle tir tir titriyordu. Albayı kolundan tutarak tepenin başına götürdüm ve ülkenin topraklarına doğru döndürerek sordum:

'Albay Martin, niçin ısrarla buraya geldin? Şu karşıda gördüğün yanan ışıklar, bu ışıklar benim ülkenin köylerinin, karakollarının ışığı. On yıl öncesine kadar bu yerlerde PKK tarafından birçok askerimiz ve köylümüz şehit edildi. Biz bu köyleri ve karakolları beklemek için bu tepelere çıkıyoruz. Ne hakla emirlere uymayıp buraya zorla gelmek istedin?'

Albay Martin beni sessizce dinledi. Sonra Türkçe olarak şu karşılığı verdi:

'Albay Ergen, ben bugün Irak'ın Batufa bölgesine gittim. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Irak topraklarını işgal ettiği söylendi. Ben de 'Olmaz böyle şey, Irak bizim kontrolümüzde. Türk Silahlı Kuvvetleri giremez buraya' dedim. Onlar da bana 'Gelin yerinde gösterelim' dediler. O yüzden gelmek zorunda kaldım.'

Bunun üzerine albaya 'Siz buraya gelirken PKK'nın Nazdır kampının içinden geçtiniz. Sizinle birlikte gelen bazı PKK elemanları da geride pusuda bekliyor. Bu dost ve müttefik ülke subayına yakışır mı? Ben sizin dostluğunuzdan şüphe ediyorum' dedim.

ABD'li albay ise 'Yok, Albay Ergen, biz gelirken kimseyi görmedik' diye inatla gördüklerimizi bile inkâr etti. Kendisine şunları söyledim:

'Albay Rollinson, bizim Irak'ı işgal etmediğimizi anladınız mı? Art niyetimizin olmadığını anladınız mı?'

Bu sözlerim üzerine bir süre sessiz kalan Albay Martin Rollinson 'Anladım Albay Ergen' dedi.

Irak'ta ölen Amerikan askerlerine dost ve müttefik ülkenin askerleri olduğu için acıdığımızı söyledim. O da 'haklısınız' dedi. Bu sırada, yanından biraz uzaklaşıp son durumu, gelişmeleri, aramalarımızı üst makamlarımıza bildirdim, albay ve 5 Iraklı'nın elimizde olduğunu, silahlarını da aldığımızı, albayı soyundurduğumuzu söyledim."

ABD'li albay, "neskafe" istedi, askerin yaşantısını sormaya başladı

Albay Aziz Ergen, ABD'li albayın, PKK'nın Nazdür kampına uğrayarak oraya gelişinin son derece üzüntü verici olduğunu belirtti. Süleymaniye'de Türk askerinin başına çuval geçirilmesi olayının yankılarının devam ettiği bir dönemde, ABD'li askerin başına çuval geçirmek yerine, soyundurulmasının nedenini ise Ergen şöyle açıkladı:

"Aslında yanımızda çuval da bulunuyordu. Ancak albaya çuvalın bile az geleceğini düşündüm. Çünkü, kendisi çok büyük bir saygısızlık yapmıştı, emirleri dinlemeden bulunduğumuz yere kadar ısrarcı tutumunu gösterip gelmişti. Özellikle bulunduğumuz bölgenin etrafının mayınlı olduğunu uyarımıza rağmen gelmekte ısrar etmişti. Ayrıca, PKK terör örgütünün kampının bulunduğu bölgeden geçerek geldiğini bildiğimiz için kesinlikle albayın iyi niyetli olmadığını anlamıştık."

Albay Aziz Ergen, karanlığa gömülmüş Kopkitepe'de ABD'li albayla yaşadığı olayı anlatmaya şöyle devam etti:

"Albay Martin Rollinson, yanımıza geldiğinde 'Siz bu kayaların, taşların içinde nasıl yaşıyorsunuz? Burada insan yaşayabilir mi?' diye sordu. Ben de 'Evet, biz burada vatanımız için, bayrağımız için, sınırlarımızı korumak için sonuna kadar yaşayacağız. Terörle mücadele için hepimiz her türlü zorluğa katlanırsınız' dedim."

Albay bu kez 'Sizin burada içecek sıcak çikolatanız, neskafe veya benzer bir şeyiniz yok mu?' diye sorduğunda, Albay Ergen, "Albay Martin, istiyorsanız pet şişe suyumuz var. Size ikram edebiliriz. Çünkü bulunduğumuz bölgenin hassas ve stratejik olması nedeniyle ateş yakma, aydınlatma gibi bir lüksümüz yoktur. Faaliyetlerimizin tamamı gece karanlığında devam etmektedir. O yüzden size sıcak bir şey ikram edemeyeceğiz ama su verebiliriz" diye karşılık verdi.

"O gece her an çatışma bekliyorduk"

Albay Ergen anlatmayı sürdürdü:

"Albay Martin Rollinson'la birlikte gelen Iraklı sınır polislerini etkisiz hale getirdikten sonra, koruculardan bazılarının bunlara tekme attığını ve Kürtçe bağırıldığını duydum. Aynen şöyle dediklerini öğrendim:

'Utanmıyor musunuz ülkenizi işgal eden bir devletin subayına

uaklık edip buraya kadar geliyorsunuz, bizim bulunduğumuz bölgeye zorla girmek istiyorsunuz?”

Bunun zerine korucuları ‘Onlar bu saatten sonra bizim kontrolümüzde. En ufak bir tacizde ve hakarette bulunmayacaksınız’ diye uyardım.

ABD’li albay ile Iraklı polislerin gözaltına alınmasından sonra o gece çatışma beklediklerini ve buna göre çok sıkı önlemler aldıklarını belirten Albay Ergen, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Irak toprağında ve orada kendi ülkemizin emniyeti için bulunmamız bakımından yapacağımız her türlü faaliyetin ülkemizin milli menfaatlerine zarar vermemesini ön planda tutuyorduk. Her gelişmeyi üst makamlarımıza arz ettik. Yaşadığımız olay orada komutan olarak benim, diğer kahraman subay, astsubay, er ve erbalar ile korucularımız için tarihi andır. Andalı köy korucularımızın bizimle birlikte canla bala mücadele vermelerini unutamam.”

Albay: “Gelileri dostane değildi...”

Albay Rollinson’un baından geçenleri duyurduğumda, Mehmet Ali Birand da, emekliye ayrıldıktan sonra Amerika’da yaşayan ABD’li albay Martin Rollinson’a telefonla ulaştı. Albay o gece yaşananlar için “Silahımı kendim verdim, soyundurulmadım, kendim soyundum” dedi.

Bu açıklamalar zerine Albay Aziz Ergen’le yeniden konuşuyoruz. Ergen, yaşadığı bu tarihi olayla ilgili sorularımı şöyle cevaplandırıyor:

– **ABD’li albay Rollinson’un açıklamalarını nasıl karıladınız?**

– ABD’li Albay Martin Rollinson’un konuşmasını televizyondan dinledim. Kopkitepe’de yaşananları doğruladı. Ancak, kendi açısından anlattı. “Hata yapsaydık ldrlecektik” diyor. Eğer bu öldürülme korkusunu bu insan yaamısa nasıl elini kolunu sallayarak bulunduğumuz tepeye gelmiş olabiliyor?

– **Silahnın arjrn kendisinin verdiğini söylüyor...**

– Pusu timlerinin yakaladığını, 5 Iraklı polisle birlikte üzerine atlanarak yakalandığını inkâr ediyor. Albayın, en az 20-25 kez uyarmamıza rağmen emirleri dinlemeyerek ısrarla bulunduğumuz tepeye yanındaki grupla gelmesinin sebebi ne olabilirdi? Üstelik akam karanlığında. Mademki dostane ilişki içerisindeydik, PKK kampının içerisinden geçerek aldığı korumalarla birlikte na-

sıl bulunduğumuz yere yaklaştı? Acaba onun yanındaki PKK'lılar da mı bizim dostlarımızdı? Daha önce de açıkladığım gibi PKK'lılar geride mevzilenmişlerdi. Türk milletinin şunu çok iyi bilmesi gerekir ki, Albay Martin Rollinson'un gelişi, kesinlikle dostane bir tutum içerisinde değildi. Amacı, açıkça ortadadır. Süleymaniye'deki olayın benzerini birliklerimize yaşatmaktı. Ancak eğitilmiş, disiplinli ve savaşçı ruhuna sahip bir birliğe çarptıklarının farkında değillerdi. Kahraman askerlerimizin, rütbelilerimizin, korucularımızın kararlı tutumları karşısında niyetlerini değiştirmek zorunda kalmışlardır. Silahını kendisinin verdiğini öne sürüyor. Bu doğru değildir, silahı bana gelmeden pusudaki timimiz tarafından alınmış ve benim emrimle de şarjörü çıkartılmıştır. Gidinceye kadar da silah ve şarjörü kendisine verilmemiştir.

– **Martin Rollinson, 20-25 kişiyle yürüyüşe başladığını, gelinceye kadar yoruldukları için 5-6 kişi kaldıklarını söylüyor.**

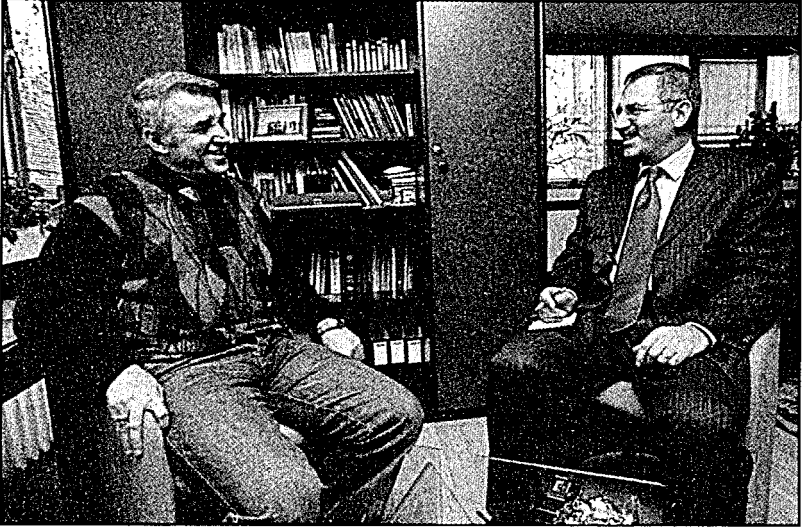
– İfade ettiğim gibi, Albay Rollinson'un faaliyetleri termal kameredan izleniyordu. Zaten hava kararmadan önce 15-20 araçla bize yaklaşmıştı. Ayrıca PKK kampından aldıkları kişiler de vardı. Bunlar yoruldukları için geride kalmadılar, oralarda mevzilen-diler. Gelmeyenlerin bize uzaklığı 1 kilometre kadardı. Ellerinde ağır destek silahları ve havan topları vardı. Biz, bu silahların menzili içinde bulunuyorduk. Her an bir çatışma çıkabilir ve başımıza bir havan mermisi düşebilir diye bekliyorduk.

– **Albayın yanında gelen 5 kişi peşmerge mi, yoksa Irak sınır polisi miydi? Çünkü albay, peşmergelerle çalışmadığını söyledi.**

– Albayın yanında gelen 5 kişinin Irak sınır polisi olduğunu ilk açıklamamda da belirtmiştim. Ancak geride kalıp mevzilenen kişiler peşmerge ve onlara Nazdür kampından katılan PKK'lılardı.

– **Albay, kendisine silahının olup olmadığının başta sorulmadığını, geldikten sonra sorulduğunu ve bunun üzerine silahını verdiğini öne sürüyor. Siz ne dersiniz?**

– Bu konu kesinlikle doğru değil. Çünkü başından beri çatışma bekliyorduk. Silah kullanabileceklerini hesapladığımız için kendilerinin inatla yanımıza gelmek istemeleri üzerine silahlarını bıraktırıp, albayı yanında 2-3 kişiyle o şekilde kabul etmekte amacımız. Yine bizim bu iyi niyetimize karşılık kendilerine megafonla sorduğumuzda "silahımız yok" dediler. Pusu timi tarafından yakalandıklarında da silahlarını gizlenmiş olarak bulduk.

Albay Aziz Ergen (kazaklı) o müthiş günü Saygı Öztürk'e anlatıyor.

– Albay, “Irak topraklarına Türk Silahlı Kuvvetleri giremez” demediğini söylüyor.

– Madem böyle demedi, 50-60 kişilik grubu toplayıp ısrarla, inatla emirleri dinlemeyerek bulunduğunuz yere kadar niçin gelmişlerdir? Acaba albayın amacı neydi, bunu herkesin çok iyi sorgulaması gerekiyor. Kaldı ki albayın, karanlıkta 300-350 metre mesafeden bize bağırıp “ABD’nin işgal ettiği toprağa siz nasıl girersiniz?” diye söylediği sözler var. Daha sonra kendisini yanımıza alıp sorguladığımızda, o gün Batufa’ya gittiğini, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin Irak toprağını işgal ettiğini söylediğini, kendisinin de Iraklı yetkililere “Olmaz böyle şey” dediğini, onların da “İnanmıyorsanız yerinde görün” dediğini ifade etti. Bu konuşmalar, o an birlikte olduğumuz subay ve astsubaylar tarafından da yakından biliniyor.

– Martin Rollinson, soyundurulmadığını, terlediği için kendisinin soyunduğunu, giysilerini kurutmak amacıyla çıkardığını öne sürüyor.

– O tepede olduğumuz tarih 19 mayıstı ve akşam vaktiydi. Tepelerin bazı kesimlerinde karların erimediğini herkes bilir. Hava da neredeyse sıfırın altına iniyordu. Böyle bir havada elbiselelerini kurutması mantıklı mı? Üstünü aratıp pantolonu iyice kontrol ettirdikten sonra üstündekileri çıkarması için emir verdim. Tabii ki kendi elleriyle üstünü çıkardı. Elbiselerinin düğmesini tabii ki biz açmadık. Emrim üzerine tabii ki kendisi çıkardı. Yakla-

şık üç-üç buçuk saat orada kaldı ve bulunduğu süre içinde hep çıplaktı. Hatta bir ara “Çok üşüdüm” dedi. Ben de emir verip sırtına battaniye verdim. Burada anlatmaya çalıştığım şey, gelişen olaylar tamamen bizim kontrolümüzdeydi, ABD’li albay değil. Yine bir konuyu belirtmek istiyorum, “Seni tutukluyorum” diye de söyledim. Bu ikazımı kendisi çok iyi biliyor. Bu olayı arkadaşlarımızla birlikte yaşadık.

– O gece olay yerinde bulunduğunu belirten Andaç köyü korucubaşısı İhsan Ediş de, ABD’li albay gibi iç çamaşırını çıkarıp ağaçta kuruttuğunu söylüyor. Siz ne diyorsunuz?

– Olayın geçtiği bölge ağaçlık değil, kayalık bir bölge. Korucu İhsan Ediş, zaten benimle albayın bulunduğu bölgede değil, dış emniyet nöbetçisi olarak 50-60 metre uzaklıktaki mevzilerde bulunuyordu. Albay Martin Rollinson ile benim yanımda konunun hassasiyeti bakımından sadece rütbeli personelim vardı. Korucubaşı, konuya vâkıf değildi. Bu nedenle konuşmaları duyması mümkün değildir.

– Kopkitepe’de yaşanan bu olaylar Genelkurmay Başkanlığı’na bildirildi mi?

– Başında da belirttiğim gibi, bu kişilerin daha Kuzey Irak’tan sınırımıza doğru yaklaşmaya başlamalarından itibaren durumu bağlı bulunduğum komutanlığa bildirmiştım. Tabii ki bu olay, komutanlığımızın bilgisi dahilindedir.

– Kopkitepe’de yaşanan olaydan sonra size de herhangi bir ödül verildi mi?

– Kopkitepe’de görev yapan tüm personel ödüllendirildi. Bunlar arasında birlik komutanı olarak ben de ödüllendirildim.

– Bu olaydan sonra hemen emekliye mi sevk edildiniz?

– Hayır, kesinlikle böyle bir şey yok. Olay 19 mayıs 2004’te meydana geldi, ben bu olaydan nice sonra, yani ağustos 2005 tarihinde emekliye ayrıldım. Emekliye sevk edilmedim, hizmetimi de tamamladığım için dilekçe verip kendi isteğimle emekli oldum.

ABD’li albay için “vur” emri geldi

19 mayıs 2004 gününün akşam saatleriydi. Gülyazı’daki alay komutanlığında bir telaş vardı. Alay komutanının haberciliğini ve ya-

kın korumalığını yapan Ersen ile Oğuzhan da komutanın odasından yükselen telsiz konuşmalarını duyuyorlardı. Saat 16.00'ya yaklaşıyordu. Kuzey Irak'ta bulunan Kopkitepe üs bölgesine doğru 10-15 arabanın yaklaşmakta olduğu bilgisi ulaşıyor, telsiz konuşmalarında komutana "Emriniz?" diye soruluyordu. Ergen, "Geliyorum" diye karşılık veriyordu.

Jandarma er Ersen Onaylı, "Hiçbir etki altında kalmadan o gün Kopkitepe'de yaşananların en yakın tanığı olarak size işin gerçek yüzünü anlatacağım" dedi. Gidişlerinin ayrıntılarından sonra üs bölgesinde olanları Ersen'den dinliyorum:

"Komutanımız bağıırıyordu. Üs bölgesine geldiğimizde, dürbünle, üsse doğru yaklaşmakta olan kalabalığı gördük. Başında ABD üniformalı bir albay vardı. Oradaki durumu komutanımız, tümen komutanımıza bildirdi. Tümen komutanımız da telsizle, kesinlikle ateş açılmamasını, emir beklenmesini söyledi. Aziz Albayımız devamlı olarak megafondan 'Gelmeyin, gelmeyin' diye bağıırıyordu. Çünkü geçtikleri yerler mayınlı bölgeydi.

Yalnız gel: Komutanımız 'gelmeyin' dese de kalabalık bize doğru ilerliyordu. Komutanlarımız kendi aralarında yaptıkları değerlendirmede ateş açılmasına karar vermişlerdi. ABD'li albaya 'Daha fazla yaklaşırsanız ateş etmek zorunda kalacağız' deniliyor, o da 'Hiç fark etmez, geleceğim' karşılığını veriyordu. Son durum tümen komutanımıza bildirildi. Oradan 'ABD'li albay yalnız gel-sin, ateş etmeyin' uyarısında bulunuldu. Albayın bize uzaklığı 300 metre kadardı. Albaya yalnız gelmesi söylendi. Ancak albay, 'Yanına beş kişi alacağım' dedi. Yanına beş kişi alıp bize doğru yaklaşmaya başladı.

Silahları alındı: O sırada Aziz Albayım bir komando ve korucu timini pusuya yatırtmıştı. Hava da karamıştı. Pusudaki timler, ABD'li albay ile Iraklı sınır polislerinin üzerine atlayıp silahlarını almak istedi. Onlar vermek istemedi ve aralarında boğuşma oldu. Iraklı polislerden silahları alındı. Albay da silahını vermek istememiş. Bu durum komutanımıza bildirildiğinde silahının alınmasını istedi. Sonuçta silah alınmış olarak yanımıza getirildiler. Silahı, üstegmenimiz almış, şarjörünü de çıkarmıştı.

Soyundurduk: Üzerlerinde bir şeyler olur diye albayımızın emri üzerine ABD'li albay ile Iraklı polislerin üstlerini çıkarmaları istendi. Albayın üstünde hücum yeleği de vardı. Üst kontrolleri yapıldı ve üst kısımları tamamen çıkartıldı. Hava da bayağı soğuktu. ABD'li albay uzun süre üstü çıplak olarak orada kaldı. Orada sohbet ortamı da kurulmuştu. Komutanımız, 'Biz burada işgalci

değiliz, sınırlarımızı korumak için buraya geldik' diyor, ABD'li albay da burada olmakta haklı olduğumuzu söylüyordu. Gergin ortamın azalmasıyla birlikte, komutanımız, ABD'li albaya daha fazla üşümemesi için battaniye vermek istedi. Adının Martin Rollinson olduğunu öğrendiğimiz albay, battaniyeye sarıldı.

Zor durumdaydık: Albay Martin'in elinde cep telefonu büyüklüğünde bir alet vardı. Konuşurken devamlı o aletle oynuyordu. Sanıyorum, bulunduğu yerin koordinatlarını bir yerlere bildiriyordu. Kopkitepe'ye yaklaştıkları zaman zaten kalabalık bir grupla gelmişlerdi. Gece görüş dürbününden onlar izleniyordu. Geride bıraktıkları araçların bazılarının üzerinde de silahlar vardı. Aslında biz zor bir durumdaydık. Orada bulunduğumuz sırada, ABD'li albay, bazı komutanlarımızı telefonla aradı. Onlarla da çok düzgün Türkçe konuşuyordu. O zaman dört dörtlük Türkçe konuşan Albay Martin'in, televizyonda niçin Türkçe'yi tam olarak konuşamadığına hayret ettim.

Tepeye çıktılar: Bir ara Aziz Ergen Albayım, 'Biz burayı işgal etmedik, böyle bir amacımız yok' dedi. Yapılan bazı telefon konuşmalarından sonra komutanımız, ABD'li Albay ve D. binbaşım-la birlikte tepeye tırmandılar. Ben de hemen arkalarındaydım. Komutanımız oradan, görünen yerlerin Türk köyleri olduğunu, o köylerin PKK'nın tehdidi altında bulunduğunu söylüyordu. ABD'li albay, 'Haklısınız, sizin bu tepeleri tutmanız lazım. Terörle mücadele ediyorsunuz. Ben bu durumu da komutanlarınıza anlatacağım' diyordu.

Önce 'bırakmayın', sonra 'bırakın' emri geldi

Vakit hayli ilerlemişti. Önce, ABD'li albay ile beraberindeki Irak polislerinin 'bırakılmaması' emri geldi. Komutanımız da ABD'li albaya, "Sizi bu gece burada misafir edeceğiz" dedi. Albay Martin ise 'Hayır gideceğim' diyordu. Komutanımız, yolların mayınlı olduğunu, bu saatte gidişin tehlikeli olabileceğini belirtiyordu. Ancak, ABD'li komutan da mutlaka gitmek istiyordu. Bu sırada telsiz konuşmaları yapıyor, gelişmeler ve konuşmalar üst makamlara bildiriliyordu. Bir süre sonra yeni bir emir geldi, 'Serbest bırakın, git-sinler' denildi. Bunun üzerine, ABD'li albaya Kopkitepe'den ayrılabilcekleri söylendi. Saat 22.30 civarında albay ve Iraklı polisler üzerleri giydirilip geldikleri yere doğru götürülmeye başlandı. Silahlarının belli bir yere götürüldükten sonra verilmesi söylenmişti.

Mayın patladı: ABD'li komutan ve beraberindekiler giderken,

kendilerini komutanımız termal kameradan izliyordu. Bölge mayınlıydı. Her an bir patlama olabilecek diye de herkes endişe içindeydi. İşte o sırada bir patlama oldu. Biz çatışma başladı sandık. O arada Aziz Albay, 'Sakin ateş açmayın, sakın ateş etmeyin, sadece işaret mayını' diye bağııyordu. Ortalık işaret mayınının patlamasıyla âdeta gündüz gibi olmuştu. ABD'li albay ile Iraklı polisler de yerde yatıyordu. İşaret mayınuna bastıklarını anlayınca onlar da kalkıp yollarına devam ettiler."

"Sınır ötesi" operasyona farklı yorumlar

Geçmişte terörle mücadelede önemli görevler üstlenmiş, terörün kontrol altına alınmasını sağlamış komutanlarla konuştum. Irak'a "sınır ötesi" operasyon konusunda şimdi ne düşündüklerini, ABD faktörünü sordum. İlginç açıklamalar yaptılar.

1. Ordu eski komutanı emekli orgeneral Hurşit Tolon, PKK'nın Kuzey Irak'taki yuvalarının söndürülmesi gerektiğini belirtiyor. Kara Kuvvetleri eski komutanı emekli orgeneral Aytaç Yalman ise önceliğimizin sınır ötesi değil, sınırlarımızın azami ölçüde denetim altına alınması olduğunu vurguluyor. Böylece teröristlerin yurtdışında tecrit edilmesinin daha doğru olacağını kaydediyor. Jandarma eski genel komutanı emekli orgeneral Şener Eruygur, sınır ötesi operasyonun şartları oluştuğunda "gereğinin yapılması" ve bu konunun önceden tartışılmamasının doğru olacağını söylüyor.

Emekli Orgeneral Yalman: "Hüsrarla sonuçlanıyor..."

"Son zamanlarda çok kullanılan 'demokratik çözüm', 'Türkiyelilik' kavramları, daha önce de birçok kere gündeme getirilmiş, ne olduğu, içinin nasıl doldurulacağı anlaşılmayan bu kavramlarla yola çıkmanın, son yıllarda yaşadığımız birçok siyasi olaydaki örnekler gibi hüsrarla sonuçlanabileceği gözden uzak tutulmalıdır. Siyasi tedbirlerden muradımızın, böyle bir çözüm olmadığını açıklamayı uygun buldum. Alınacak siyasi tedbirlerin, başta askeri güç olmak üzere bütün milli güçlerle desteklenmesi gereği kaçınılmazdır. Bundan böyle yapılacak siyasi açıklamalarla halkın tansiyonunun belli oranda düşürülmesi noktası aşılmıştır. Bu nedenle yapılacak açıklamaların inandırıcı olması için uygun şartların hazırlanması ve alınacak tedbirlerle somutlaştırılması bir zaruret olarak görülmektedir.

Sınır ötesiyle bitmez: Terörün öncelikle Kuzey Irak'a sıcak takip ya da 'meşru müdafaa' kapsamında yapılacak sınırlı hedefli

veya daha kapsamlı bir operasyonla çözümlenebileceğini düşünmek son derece yanlış olur. Öncelikle yapılması gereken husus sınırlarımızın mümkün olan azami ölçüde denetim altına alınmasıyla teröristlerin yurtdışında tecrit edilmesi ve yurtdışında alan kontrolünü sağlayacak tarzda tertiplenip operasyonlarla etkinleştirilmesidir. Bunun için alınması gereken adli ve idari düzenlemeler derhal yapılmalıdır.

Ülke güvenliği: Avrupa Birliği (AB) sürecinin etkilemesine baki maksi sızın ulusal birlik ve bütünlüğümüzün sağlanmasına çalışılmalıdır. Kaldı ki bugün AB içindeki birçok ülke, ülke güvenliği söz konusu olunca güvenliğin gerektirdiği tedbirleri almaktan çekinmemektedirler. Burada ölçü insan hakları sözleşmesinin hükümleridir. Özellikle sözleşmenin 10. maddesi kapsamı içinde alınacak tedbirler dahi bu mücadele için yeterli olabilir. Tabiidir ki, alınacak siyasi ve askeri tedbirler sosyoekonomik tedbirlerle desteklenmelidir. Ancak, bugüne kadar söylenip de hiçbir zaman uygulanmayan tedbirler şeklinde olmamalıdır.

Şurası unutulmasın: Yurtiçinde alınacak tedbirler yeterli görülmez, bir yurtdışı operasyona ihtiyaç hissedilirse siyasi tereddüt gösterilmeden yurtdışına operasyonlar da yapılabilir. Ancak şurası unutulmamalıdır ki bugüne kadar yapılan yurtdışı operasyonlardan ciddi siyasi tepki alınmadığı gibi, askeri anlamda Barzani ve Talabani güçleriyle işbirliği yapılarak bu tarz operasyonlar gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Amerika'nın bölgede hâkim güç olarak bulunduğu gözden uzak tutulmamalıdır.

Hukuki haklılığımız: Bütün bu olumsuzluklara rağmen ulusal çıkarlarımızın tehdit altında olduğuna kesin olarak inanılması ve diplomatik çabaların bir sonuç vermemesi halinde yurtdışına bir harekât düşünülebilir. Ancak harekâtın amaç ve kapsamı ile hukuki haklılığımızın bütün dünya kamuoyuna çok iyi anlatılması, ABD'nin böyle bir operasyondaki konumunun iyi etüt edilmesi gerekmektedir. Eğer uygun tedbirler alınmazsa, yapılacak böyle bir harekâtın yurtiçindeki terör faaliyetlerini artıracak gözden uzak tutulmamalıdır.

Önemli olan kararlılık: Şurası unutulmamalıdır ki, Türkiye'nin genelde Irak, özelde Kuzey Irak'la olan ilişkileri, Kuzey Irak'a yapılacak sınırlı hedefli operasyonlarla çözümlenemez. Çünkü bu operasyonlar zaman ve mekân açısından sınırlıdır. Ancak bölgedeki gelişmeler milletimiz için kabul edilemez ve hayati bir mahiyet aldığı ölçüde yurtdışı askeri tedbir derhal uygulanmalıdır. Askeri tedbirlerin en etkili siyasi ve askeri kararlılık ile caydırıcı

bir gücün hazır bulundurulması, bu gücün muhatapları tarafından iyi değerlendirilebilecek güçte olmasıdır. Burada ifade edilmesi gereken bir diğer husus da, siyasi otoritenin bölgedeki gelişme ve olaylarla ilgili düşünceleri ile politikalarını açıklıkla ifade etmesidir. Bölgedeki istikrarsızlığın devamından fayda görenlere bu imkânın verilmemesi için ulusal birlik ve beraberliğimizi güçlendirip kendi öz gücümüze güvenerek mücadele etmeliyiz.”

Emekli Orgeneral Hürşit Tolon: “Girilip dağıtılmalı...”

Emekli orgeneral Hürşit Tolon, her zaman terör yuvalarının söndürülmesi gerektiğini belirtti, sınırlarımızda gerekli fiziki güvenlik önlemlerinin olmadığını söyledi. Tolon, bölgenin doğa koşullarının çok ağır olduğunu anımsattı ve şunları ekledi:

“Silahlı Kuvvetler’in her metreya bir Mehmetçik evladını dükcek hali yok. Esas bunların yuvalandığı, lojistik destek aldığı, beslendiği, üslendiği bölgelerin ortadan kalkması lazım. Komşu ülkeler gözünün yaşına bakmadan bunu yapıyorlar. Dostumuz, müttefikimiz ABD, ‘3 000 metrede operasyon yapılır mı?’ diyor. Seninkinin canı tatlı da bizimki vatan evladı değil mi? Hem de uluslararası terörü yok etmekte ortağız deniliyor. Peki bu nasıl ortaklık?

Sınır ötesi operasyona ABD’nin karşı çıkacağı değerlendirmeleri yapıyor. Karar verildikten sonra onu ABD düşünsün. Büyükelçileri devamlı ‘tek başına olmaz’ diye fetva veriyor. Tek başına olmazsa gel o zaman ikili oynayalım. İfade bir bize Irak’ın mercilerini referans veriyorlar. Sizsiniz orada hâkim iktidar. Artık kaldırmıyor bunu. Birileri hazmedemiyordu. Bizim de hazmımızın bir sonu var.”

Emekli Orgeneral Eruygur: “Tüm güçler kullanılmalı...”

Jandarma eski genel komutanı emekli orgeneral Şener Eruygur, güvenliğin tek başına Türk Silahlı Kuvvetleri’nin sorumluluğunda olmadığını anımsatıyor, güvenlik önlemlerinin tek başına sorunu çözemeyeceğini belirtiyor. Eruygur, “Devletin dış politika, kültürel, eğitim, psikolojik harekât, ekonomik olarak tedbirler alması gerekiyor. Sorunların çözümü devletin tüm güçlerinin kullanılmasından geçiyor” diyor.

Eruygur, sınır ötesi operasyonla ilgili koşulların oluşup oluşmadığının yetkili makamlar tarafından belirlenmesi; koşullar oluştuğunda önceden tartışmaya gerek olmadan uygulanması ve operasyon öncesinde açıklama yapılmaması gerektiğini sözlerine ekliyor.

Sınır ötesi operasyona yirmi dört saat yetiyor

Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından değişik dönemlerde Irak'ın kuzeyine, yaygın adıyla "Kuzey Irak"a, defalarca "sınır ötesi harekât" düzenlendi. Teröristler bir dönem kendilerine o kadar güvendiler ki, askerlerimizle "cephe savaşı"na bile girdiler. İşte, sınır ötesi operasyonlarda PKK en büyük kaybı bu dönemde verdi. Yüzlerce terörist, Irak'ın kuzeyinde kurda kuşa yem oldu. İşte, o 1992 yılından bu yana teröristler "cephe savaşı"na bir daha girmedi.

Geliştirilen taktikler de çok. Örneğin bir tepeye yerleştirilen silah hiç susmuyor. Terörist, taşlarla etrafı beslenerek bir oyuğa yerleştirilen silahını, tetiğe bağladığı iple uzaktan çekiyor ve asker hareket etmeye başladığı zaman rasgele ateş ediyor. Bazen helikopterler, uçaklar tek terörist için bomba yağdırmak zorunda kalıyor.

Şırnak'ta 23. Jandarma Sınır Tümen Komutanlığı bulunuyor. Buna bağlı olarak Şırnak merkezde Çakırsöğüt Jandarma Komando Tugayı, Gabar Dağı'nda Akçay'da Piyade Tugayı, Şırnak İl Jandarma Alayı Komutanlığı, Şenoba Taktik Sınır Alayı Komutanlığı, Gülyazı Taktik Sınır Alayı Komutanlığı ve Beytüşşebap Jandarma Komando Alayı Komutanlığı, Silopi Jandarma Hudut Taburu Komutanlığı'nda yaklaşık 30 000 asker, 10 000 köy korucusu bulunuyor. Sınır ötesi bir harekâta bu birliklere büyük görev düşüyor. Ayrıca Bolu Komando Tugayı, her zaman olduğu gibi sınır ötesi operasyonlarda en etkili ve zor görevleri yerine getiriyor.

Daha önce sınır ötesi operasyona katılan bir komutandan, sınır ötesi harekât konusunda şu değerlendirmeyi dinliyorum:

"Geçmişte irili ufaklı olarak Kuzey Irak'a gerçekleştirdiğimiz her operasyon, terör örgütünün çözülmesine neden oldu. Son yıllarda bu harekât için çok gecikildi. Bizim için en büyük tehlikeyi maalesef politik nedenlerle görmezlikten geldik. Bu işin barışçı yollarla çözüleceği, bu insanların rüyalarından, hülyalarından vazgeçeceği sanıldı. Örgütü 'Pişmanlık Yasası' kolaylıklarıyla insani çıkarları ön plana çıkararak çökerteceğimizi zannettik. Ama örgütün kemiklikleşmiş Kürt milliyetçiliği tavrının başımıza açabileceği belaları bildiğimiz halde göz ardı ettik. Bunu devletin tüm yetkilileri tehlikenin boyutlarıyla birlikte biliyor. Ama silah atana gül atalım anlayışı değiştirilmedi, pişmanlık duyanların teslim olmasıyla örgütü çökerteceğiz anlayışından vazgeçilmemesi durumu bu noktalara getirdi."

“O kozlarımızı kaybetmiş durumdayız”

Komutan, hangi mesafeye kadar girileceği konusunda önceden yetki alındığını anımsattı ve yakından izlediği gelişmeler için şunları söyledi:

“Nereye kadar girilmesine yetki verilirse oraya kadar en seri bir biçimde girilir. Ancak şunun da bilinmesi gerekir: geçmişteki elimizde olan kozların önemli bir bölümünü bugün kaybetmiş durumdayız. Önceki harekâtlarda Barzani ve Talabani güçlerinden yararlanılıyordu. En azından onların haber alma imkânları bile işimizi hayli kolaylaştırıyordu. Bugün, onları da karşımıza aldık. Bir devlet oluşturmak için çabalyorlar. Onlar da, kendi düzenlerini bozabilecek faaliyete izin vermez. Ancak, bunlar bizim için önemli değil. Yeter ki emir verilsin, emir verenler bunun arkasında dursun, gerisi askerin işi.”

“Askerlerimizle birlikte çarpışırız”

“Başkent Araştırma” şirketinden Mehmet Sefa Pösteki ve Kemal Özkiraz’ın koordinatörlüğünde 3 217 kişiyle yüz yüze görüşülerek bir anket gerçekleştirildi. Anket, İstanbul, Bursa, Edirne, Sakarya, Ankara, Kayseri, Eskişehir, Sivas, İzmir, Manisa, Muğla, Adana, Antalya, İçel, Hatay, Isparta, Samsun, Trabzon, Rize, Tokat, Ağrı, Erzurum, Kars, Malatya, Diyarbakır, Şanlıurfa, Elazığ ve Van’da yapıldı.

Ankete katılanlara “sınır ötesi operasyon” konusunda soru yöneltildi. Türkiye geçmişte defalarca Irak’ın kuzeyine “sınır ötesi operasyon” gerçekleştirdi. Planlı ve büyük operasyonların sayısı ise yirmi dört civarında. Ancak, biliyoruz ki artık Kuzey Irak’ta komşumuz Irak’tan çok Amerika. O yüzden, sınır ötesi operasyon eskisi gibi kolay olmayacak.

Başkent Araştırma şirketinin gerçekleştirdiği anketin bu bölümüne bakalım.

Sınır ötesi: “PKK’ya yönelik ya da sınırlarımızı tehdit eden herhangi bir unsura karşı sınır ötesi operasyon yapılması durumunda, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin tehlikeyi yok edecek güce sahip olduğuna inanıyor musunuz ?” sorusuna “inanıyorum” diyenlerin oranı yüzde 89,4 olarak çıkarken “inanmıyorum” diyenlerin oranı yüzde 4,9’da kaldı.

Teröristlere ceza: Ülkemizde terör örgütü üyelerine uygulanan cezaların caydırıcı olmadığına inananların sayısı yüzde 90’ı geçer-

ken, cezaları yeterli bulunların oranı ise yüzde 7,2 olarak ortaya çıktı.

İdam olmalı: Ankete katılanlara, “Terör örgütü liderleri ve üyeleri için idam cezası uygulanmalı mıdır?” sorusu da yöneltildi. “İdam cezası uygulanmalıdır” diyenlerin oranı yüzde 78,6 olarak gerçekleşirken, “uygulanmamalıdır” diyenlerin oranı ise yüzde 14,1 oldu.

PKK denildiği zaman deneklerin aklına ne geliyor dersiniz. Anlaşıyor ki yarıya yakınının aklına hemen Abdullah Öcalan geliyor. Yüz kişiden 31’i “terör örgütünü”, yüz kişiden 8’i de “cinayetleri” hatırladığını söylüyor. PKK’nın Kürt kökenli vatandaşlarımızın hakkını savunduğuna inanmayanların oranı da yüzde 90 civarında. Örgütün finans kaynağını yüz kişiden 32’si uyuşturucu kaçakçılığı, 21’i silah kaçakçılığı, 13’ü de gasp ve hırsızlıktan elde ettiğine inanıyor.

Kime ne kadar güveniliyor?

Araştırma şirketi, 28 ilde gerçekleştirdiği ankette hangi kuruluşa ne kadar güvenildiğini de sordu. Bunun için bir sıralama yapıldı. Türk Silahlı Kuvvetleri, hükümet, TBMM, Emniyet teşkilatı, mahkemeler, Cumhurbaşkanlığı, sivil toplum örgütleri medyaya ilgili soruya verilen cevaplar da hayli çarpıcı.

“Güven” sıralamasında ankete katılanların yüzde 93,7’sinin oyuyla TSK, açık arayla ilk sırada yer aldı. İkinci sırada hükümet, üçüncü sırada TBMM gelirken, polis teşkilatına ise yüz kişiden ancak 31’i güvendiğini belirtti. Mahkemelere güvenenlerin oranı yüzde 20,7 olarak gerçekleşirken medyaya olan güvenin ise çift rakamlı olmaktan çıkıp yüzde 7,8’e kadar düştüğü görüldü.

Teröre bakış

“Türk halkının teröre ve PKK’ya bakışı” araştırmasına katılan denekler arasından seçilen 1 720 kişiyle telefonla mülakat yöntemiyle gerçekleştirilen son anket ise Başbakan Erdoğan’ın Kuzey Irak’la ilgili açıklamalarından sonra yapıldı. Sorular ve verilen cevaplar şöyle:

– Sizce 1 mart tezkeresi kabul edilseydi Türkiye, Kuzey Irak’ta daha fazla söz sahibi olabilir miydi?

“Evet” diyenlerin oranı yüzde 66,4, “hayır” diyenlerin oranı ise yüzde 17,1 oldu.

– Başbakan Erdoğan'ın “Kerkük'ün yeni bir Karabağ olmasına izin vermeyiz” sözünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

“Olumlu” diyenlerin oranı 76,1 olurken, “olumsuz” diyenlerin oranı yüzde 11,5 olarak belirlendi.

– Kerkük'teki Türkmen soydaşlarımızın haklarını korumak ve PKK sorununu bitirmek amacıyla TSK'nin Kuzey Irak'a müdahalesini destekler misiniz?

“Desteklerim” diyenlerin oranı yüzde 78,1 olurken, “desteklemem” diyenlerin oranı ise 11,3 olarak gerçekleşti.

İşte anket yapıldığında böyle bir sonuç çıkmıştı, ama daha sonra özellikle AKP'nin Sınır Ötesi Operasyon yapılması için karar alabileceğine inananların sayısı da azaldı. Haziran 2007 başında aynı firma tarafından yapılan anketin sonucu çarpıcıydı.

Ankete katılanlara “Ak Parti Hükümeti'nin ve TBMM'nin Kuzey Irak'a Sınır Ötesi Operasyon kararı alabileceğine inanıyor musunuz?” sorusu yöneltildi. İşte verilen cevaplar:

“İnanıyorum” diyenler: 100 kişide 26 kişi.

“İnanmıyorum” diyenler: 100 kişide 66 kişi.

– TSK'nin Kuzey Irak'a yapacağı bir müdahalede ABD askerlerinin TSK'yle bir çatışmaya cesaret edebileceğine inanıyor musunuz?

“İnanıyorum” diyenlerin oranı yüzde 15,3 olarak gerçekleşirken, “inanmıyorum” diyenlerin oranı ise yüzde 66,4 olarak belirlendi.

– ABD'yle bir çatışma olması halinde TSK'nin başarılı olabileceğine inanıyor musunuz?

“İnanıyorum” diyenlerin oranı yüzde 90,2 olarak gerçekleşirken, “inanmıyorum” diyenlerin oranı ise yüzde 2,6'da kaldı.

– Irak veya ABD ordularıyla büyük çaplı bir çatışma çıkması halinde TSK'ye katılır mısınız?

“Katılırım” diyenlerin oranı yüzde 93,5 olarak gerçekleşirken, “katılmam” diyenlerin oranı yüzde 2,1'de kaldı.

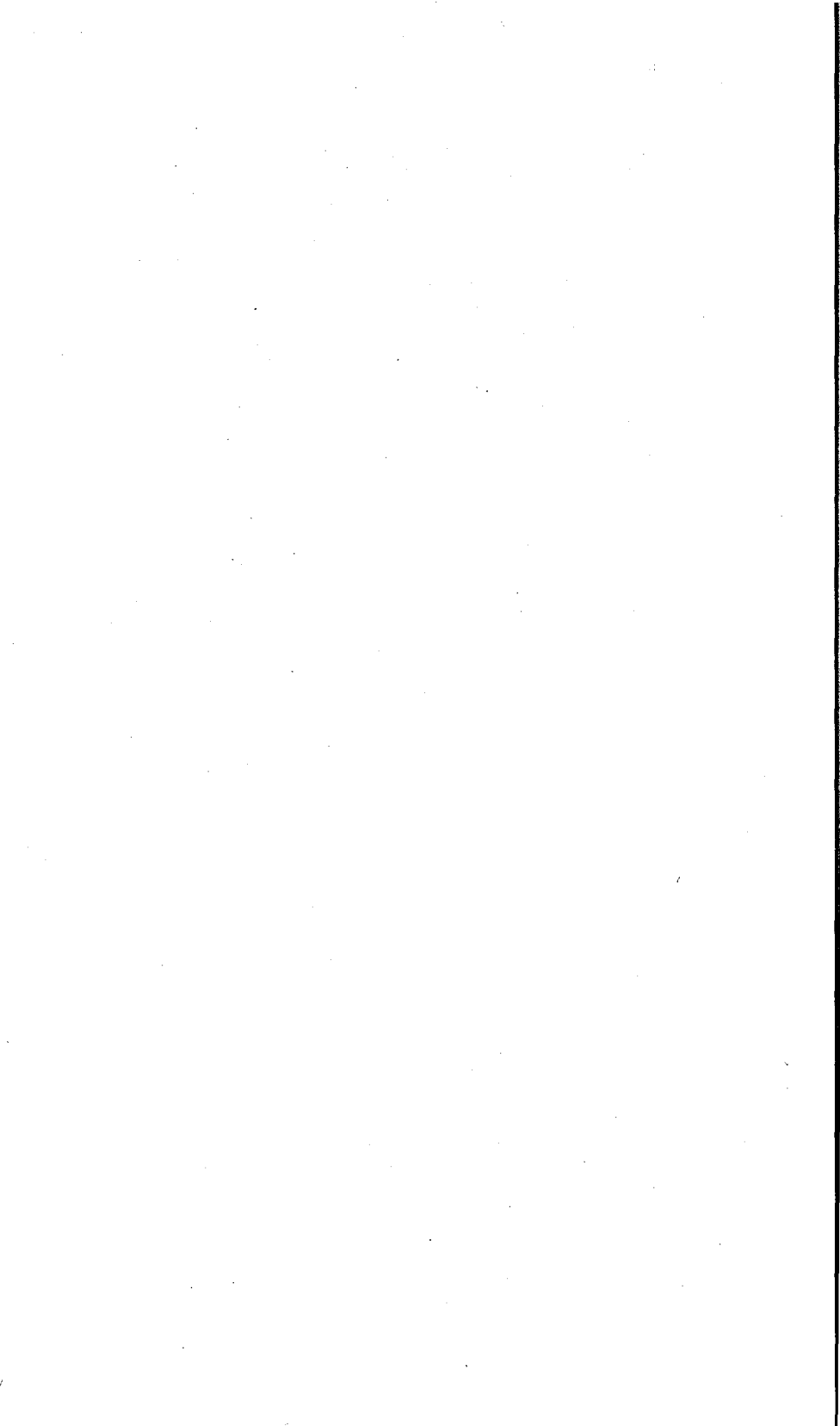
– AKP hükümetinin ve TBMM'nin Kuzey Irak'a sınır ötesi operasyon kararı alabileceğine inanıyor musunuz?

“İnanıyorum” diyenlerin oranı yüzde 67,1 oldu, “inanmıyorum” diyenlerin oranı ise 18,3 olarak gerçekleşti.

Bu araştırma, vatandaşlarımızın Türk Silahlı Kuvvetleri'ne güve-

ninin tam olduğunu, hatta halkımızın tamamına yakınının geniş çaplı bir çatışma durumunda gerekirse gönüllü katılacağını göstermesi bakımından son derece çarpıcı. İşte son sözü, bu anketi gerçekleştiren Mehmet Sefa Pösteği ile Kemal Özkiraz'a bırakıyoruz:

“Sonuç olarak Türk halkının bir sorun çıkması halinde ordusu, milleti, meclisi ve hükümetiyle bir bütün oluşturacağını görmek mümkündür.”

İkinci bölüm

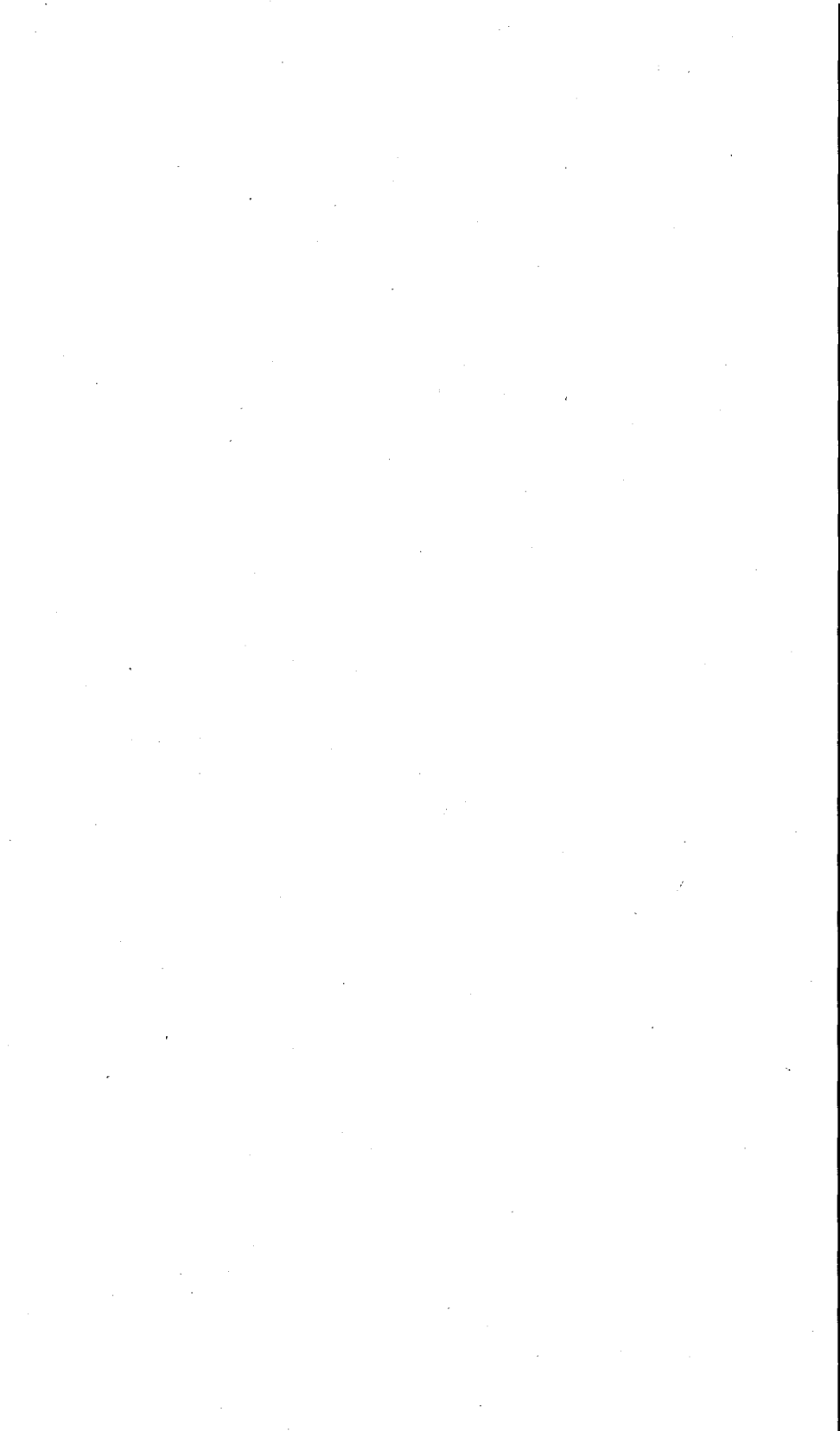
Tarihi belgelerle sınır ötesi harekât

T.C.
J. GN. K.
JANDARMA ASAYİŞ KOMUTANLIĞI
DİYARBAKIR

KUZEY IRAK HAREKATI

ANKARA
J. Gn. K.lığı Basımevi
1993

Barzani ve Talabani'yle görüşen ilk komutanlar

Özellikle sınıra yakın karakollar kalabalık PKK grupları tarafından basılıyor, çatışmalar sabaha kadar devam ediyordu. Artık o hale gelmişti ki bazı karakollar belki yirmi kez saldırıya uğramıştı. Her saldırıda PKK'lılardan öldürülenler oluyordu ama askerlerimiz de büyük kayıp veriyordu. Sınırda ve geçiş yollarında bulunan karakollar, gün geldi boşaltıldı. Böylece bölgede hâkimiyet daha çok PKK'nın eline geçti.

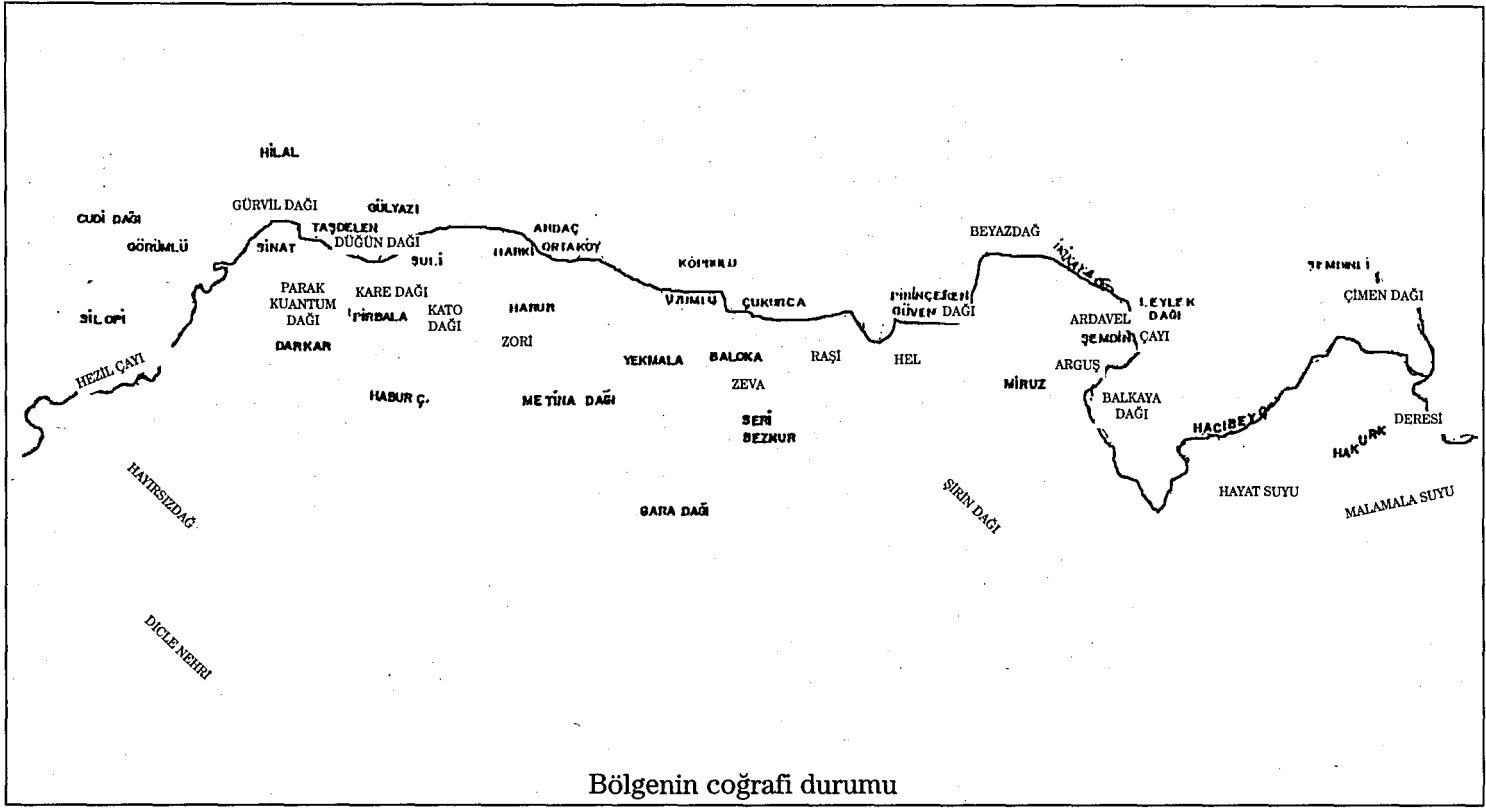
PKK'lılar, büyük eylemlerden sonra hemen Irak'ın kuzeyinde bulunan kamplara gidiyordu. Zaman zaman askerimiz de "sıcak takip" kapsamında sınırı geçiyor, belli bir yere kadar teröristleri kovalıyordu. Asker döndükten sonra, teröristler de yeniden Türkiye topraklarına sızıyordu.

Bunun üzerine, "Bu böyle olmaz. Bu işe bir çare bulmak lazım" denildi. Kuzey Irak'ta Talabani ve Barzani güçlerine destek verilmesi, onların teröristlerin sınırdan geçişlerine engel olması düşünüldü. Bunun için Türkiye, peşmergeler için 35 karakol yapılmasını, peşmergelerin her türlü silahla takviye edilmesini öngördü.

Ancak, bu da yürümedi. Türkiye'nin daha farklı bir şeyler yapması gerekiyordu. Asayiş Kolordusu Komutanı Korgeneral Necati Özgen, Etimesgut Askeri Havaalanı'na geldi. Doğruca Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis'in odasına girdi.

"Gerekli hazırlıkları, planlamaları yaptım komutanım" dedi. O gün, önemli bir toplantı vardı. Türkiye, teröristleri Kuzey Irak'ın içine kadar kovalamakla yetinmeyecek, Kuzey Irak'ta bazı birliklerini konuşlandıracaktı. Kuzey Irak'ta PKK'lılara dönük operasyonlar yapılacak, bunun için peşmergelerle de işbirliğine gidilecekti.

Genelkurmay Başkanlığı'nda da planın ayrıntıları görüşüldü. Sıra, PKK'ya karşı mücadelede Talabani ve Barzani güçlerinin na-

sıl kullanılacağına gelmişti. Bunun için daha önce alt düzeyde bazı temaslar yapılmıştı.

Asayiş Kolordusu Komutanı Korgeneral Necati Özgen, Ankara'daki çalışmalarını tamamladıktan sonra Diyarbakır'a gitti. Özgen'e o gün beklediği haber de gelmişti. Barzani ve Talabani Türk komutanları orada ağırlamaktan şeref duyacaklarını söylediler.

Diyarbakır'dan havalanan ve Kuzey Irak'ta bulunan Selahattin kentine doğru yola çıkan helikopterde Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis ile Asayiş Kolordusu Komutanı Korgeneral Necati Özgen vardı. İlk kez iki general, Kuzey Irak'ta Barzani ve Talabani'yle görüşmek için gidiyordu.

Bitlis ile Özgen'in helikopterini ABD uçakları taciz ediyor

İki komutanın Kuzey Irak'a gideceği güvenlik nedeniyle hayli gizli tutuluyordu. Ancak böyle bir ziyaretin gerçekleştirileceği, VIP helikopterinin Selahattin'e gideceği Irak'ta bulunan Amerikan makamlarına da bildirilmişti.

Irak'ın Dohuk kenti geçilmişti ki iki Amerikan uçağı, Orgeneral Bitlis ile Korgeneral Özgen'in bulunduğu helikopteri taciz etmeye başladı. Uçaklar, helikopterin altından, üstünden geçiyor, âdeta inmeye zorluyordu.

Helikopter pilotu, sürekli bir yerlerle konuşuyor, VIP helikopteri olduğunu, harekât merkezine uçuşun önceden haber verildiğini, uçakların helikopterin uçuş güvenliğini tehlikeye soktuğunu söylüyordu.

Kısa süre sonra uçaklar tacizi bıraktı. Ancak, Mesud Barzani'nin karargâhının bulunduğu Selahattin kentine yaklaşıldığında aynı uçaklar yeniden tacize başladı. İki Türk generalinin Mesud Barzani ve Celal Talabani'yle görüşmesini sanki istemiyorlardı.

O gün çok önemli bir toplantı başlamıştı. Odada Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis, Asayiş Kolordusu Komutanı Korgeneral Necati Özgen, KDP lideri Mesud Barzani ve KYB lideri Celal Talabani bulunuyordu. Türkiye'nin hemen her isteğine Barzani ile Talabani "tamam" diyor, PKK'ya karşı operasyon yapmaya hazır olduklarını söylüyorlardı.

Kuzey Irak'a giden komutanlar o gece Mesud Barzani'nin evinde kaldılar. Barzani, Türk misafirlerini memnun etmek için her şeyi yapıyordu. Türk komutanların Barzani'yle Selahattin kentinde görüşüp, Erbil'de Celal Talabani'yle görüşmemesi olmazdı.

İşte bu görüşmeler hep kayda alındı. Daha sonra karargâhlar arasında sürdürülen görüşmeler sonucu Kuzey Irak operasyonu için düğmeye basılmıştı...

Sınır ötesi operasyon 3 500 metrelik dağlarda yapıldı

Karargâhta herkes yerini almıştı. Tarihi bir harekâtı yöneten Asayiş Kolordusu Komutanı Korgeneral Necati Özgen kürsüye çıkmış, bu operasyonun içinde yer alan komutanlara “Arkadaşlar, gerçekleştirdiğimiz bu önemli harekât tarihinde müstesna yerini alacaktır” diyordu.

Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis’in yurtdışında bulunduğu bir dönemde Kuzey Irak’a harekât başlamıştı. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş ile Asayiş Kolordusu Komutanı Özgen sık sık bir araya geliyor, sınır ötesi harekâtla ilgili çalışma yapıyorlardı.

Kolordu komutanı Özgen, brifingden önce, böyle bir harekâtın niçin gerçekleştirildiği ve hedefleri konusunda bazı açıklamalarda bulunacaktı. Özgen, önündeki notları çıkardı. Salonda büyük bir sessizlik vardı. Bu sessizliği önce Necati Özgen’in parmağını mikrofona vurmasıyla çıkan ses bozdu. Özgen, tarihi olayla ilgi çok önemli açıklamalar yapacaktı. İşte o konuşmalar ve o gün brifing salonunda ortaya konulanlar ilk kez bu kitapta yer alıyor.

Özgen, “Körfez krizi sonrasında Kuzey Irak’ta bulunan Kürtleri Saddam Hüseyin’e karşı korumak için koalisyon ülkeleri tarafından 36 derece enlemi ile Türkiye-Irak sınırı arasında oluşturulan tampon bölgede bir otorite boşluğu meydana gelmiştir. Bölgede bulunan aşiretlerin çok sayıda siyasi partiler halinde teşkilatlanması, bu teşkilatlanmanın daha çok menfaat ilişkilerine bağlı olması, bölgede yaşayan tüm aşiretler üzerinde etkili olabilecek bir otoritenin oluşmasını da önlemiştir” diyor, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin operasyon yaptığı bölgenin coğrafi durumunu ve diğer ayrıntıları şöyle açıklıyordu:

“Kuzey Irak harekâtının icra edildiği bölge, Irak’ın kuzeyinde yer alan, yüksekliği yer yer 3 500 metreye ulaşan dağ silsileleriyle kaplı olup ülkenin en dağlık ve en kesik arazi kesimine sahip bir bölgedir.

Bölgede Türkiye-Irak sınırı genellikle yüksek dağların zirvelerinden, kesik arazilerden, derin vadilerden geçmekte olup, 305 km uzunluğundadır ve kontrolü epeyce zordur.

Arazi, genel olarak Dicle Nehri’nden doğuya ve kuzeye doğru

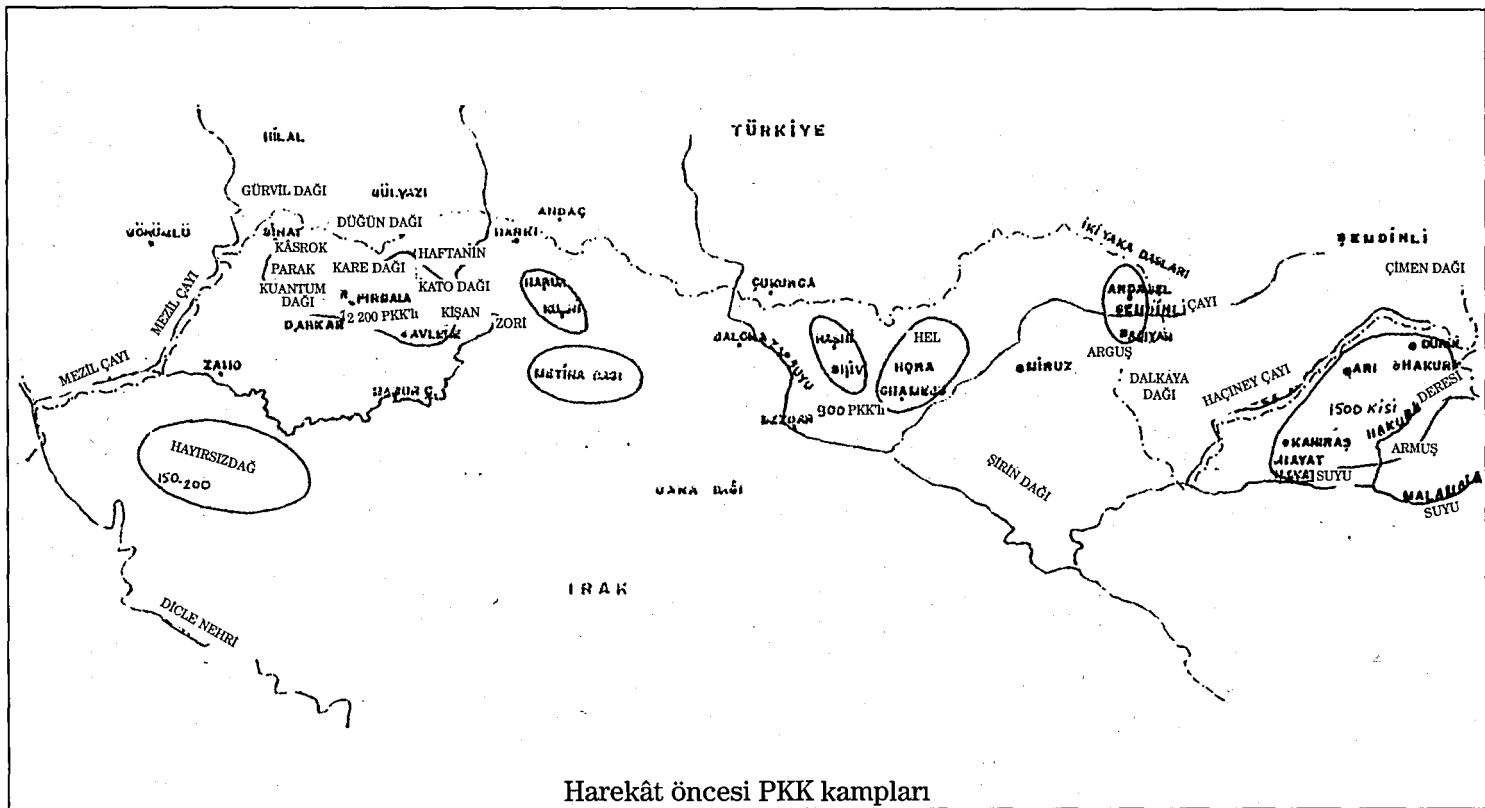
devamlı yükselir. Türkiye-Irak-İran sınırının kesiştiği bölgelerde ise yüksekliği 3 500 metreye ulaşan dağlar uzanır. Bölge kuzeyden güneybatı ve güneydoğuya doğru akan, güneyde Dicle'yle birleşen Hezil Çayı, Habur Çayı, Zap Suyu, Hacıbey Çayı gibi akarsularla doğal olarak bölümlere ayrılmıştır.

Bölge, bitki örtüsü bakımından genel olarak çıplak olmakla beraber yer yer ağaçlık ve ormanlık bölgeler bulunmaktadır. Bölgede kara iklimi hâkimdir. Kışın ortalama sıcaklık 1, yazın ise 21 derece civarındadır. Bölgede yağış Irak'ın diğer yerlerine oranla daha boldur. Irak genelinde yıllık yağış ortalaması 10-18 cm arasında değişirken, bu bölgede 102 cm civarındadır. Kışın yağış genellikle kar şeklinde olup, arazi karla örtülür ve ulaşım bir hayli güçleşir. Bölgede rüzgâr genellikle kuzeyden esmektedir.”

Özgen, “Haritayı gösterilim” dedi. Karşıda yansıyan harita bölgenin nasıl bir dağ yapısına sahip olduğunu da ortaya koyuyordu. Özgen, “Harekât bölgesini batıdan doğuya doğru dört bölüme ayırarak inceleyebiliriz” dedi. Bir yandan önündeki notlara bakıyor, bir yandan da parmağıyla haritanın bazı bölümlerini işaret ediyordu:

“1- Hezil Çayı-Habur Çayı arası (Sinat-Haftanın bölgesi): Hezil Çayı, kuzeydoğudan güneybatıya derin bir vadi oluşturarak akmakta ve Türkiye-Irak sınırının bir bölümünü oluşturmaktadır. Kontrolü epeyce zor olan bu bölge, Cudi Dağı ile Sinat bölgesini birbirinden ayırmaktadır. Teröristler daha ziyade Hezil vadisi boyunca sınır geçişlerini yapmaktadırlar. Siyahkaya bölgesinden itibaren Habur Çayı'na kadar sınır dağlık ve sarp bir bölgeden geçmektedir. Türkiye içinde bulunan Gürvil Dağı ve Dügün Dağı güneye karşı hâkim olup, çıkış arazisi durumundadır. Habur Çayı, sınırdan itibaren 30 km kadar güneye aktıktan sonra batıya kıvrılarak, Habur bölgesinde Hezil Çayı'yla birleşmektedir.

Bu bölge içerisindeki arazi güneyde nispeten yumuşak karakterdedir. Kuzeye, sınıra doğru dağlık, sarp ve kesik arazilerden oluşmaktadır. Habur'un 7-8 km batısında Haftanın vadisi kuzeyden güneye doğru uzanmakta, batıda Sinat güneyinden itibaren Kâsrok-Sindi-Avlehe'yi içine alan bir vadi kuzeybatıdan güneydoğuya doğru uzanmaktadır. Bölgede bunlardan başka kuzey-güney ve doğu-batı istikametinde uzanan birçok irili ufaklı vadi bulunmaktadır. Bölgenin güney kısmındaki bitki örtüsü çıplak olmakla beraber, orta ve sınıra doğru olan bölgeleri yer yer meşe ormanlarıyla kaplıdır. Bölgede Kantur, Kare ve Kato dağları önemli yükseltileri oluşturmaktadır. Kantur, Sinat ile Pirbala arasındadır.

Kare Dağı Haftanın vadisinin batısını, Kato Dağı ise Haftanın vadisinin doğusunu kontrol etmektedir.

2- Habur Çayı-Zap Suyu arası (Metina-Amedi bölgesi): Arazi genel olarak dağlık ve kayalıktır. Sınırdan itibaren güneye doğru 7-10 km kadar alçalarak devam etmekte ve burada Habur'dan Zap Suyu'na doğru bir vadi görüntüsü vermektedir. Zap Suyu'na doğru arazinin yapısı tekrar sertleşmekte ve kesik arazi şeklini almaktadır.

Bölgede doğu-batı ve kuzey-güney uzanımında birçok vadi bulunmaktadır. Bitki örtüsü olarak genelde çıplaktır. Arazi Zori-Dergali-Yekmala-Baloka hattından itibaren güneye doğru yükselmekte, Metina Dağı ile doğuda Gara Dağı'na uzanmaktadır. Bu bölgede Zap Suyu derin bir vadi oluşturarak kuzeyden güneye doğru akmakta ve sınırlı yerlerden (Baloka, Zeva, Seri, Beznur) geçiş imkânı sağlamaktadır.”

Askerler, bayrağın altından geçiyordu

Brifing devam ederken, komutanın gözleri doldu. Yaşadığı bir olay aklına gelmişti. O gün söylediklerini anımsadı. Askerlerine “Arkadaşlar, Irak'ın kuzeyinden kaynaklanan terörist faaliyetleri yok etmek için Irak'a gireceğiz. Bizi zor bir görev bekliyor. Yabancı bir ülkenin toprağında olacağız. Gazanız mübarek olsun” demişti.

Komutan odasına gitti. Hazırlıklarını gözden geçirirken, Fındık Komando Taburu'nda o güne kadar görmediği bir olaya tanık oldu. Büyük bir bayrak açılmış, bayrağın dört köşesinden bir asker tutmuştu. Askerler tek sıra olmuş, her asker bayrağın altına geliyor, orada duasını okuyordu. En sonunda arkadaşları bayrağı indiriyor, asker bayrağı öpüyor, karşısında esas duruşa geçiyor, selam veriyor ve ayrılıyordu...

Komutan, o güne kadar böyle bir olaya hiç tanık olmamıştı. Bir subayını çağırdı, “Ne yapıyor bunlar?” diye sordu. Subay da, “Komutanım Kuzey Irak operasyonuna giderken bayrağımızın altında dualarını yapıyorlar, sırayla bayrağımızı öpüyorlar” karşılığını verdi.

Komutan, bir daha askerlerine baktı. Elini pencerenin pervazına dayadı. Gözlerinden yaşlar süzülüyordu.

Özgen'in aklına brifing sırasında bu olay gelince, gözleri dolmuştu, Kuzey Irak'a nasıl gittiklerini anımsadı. O giden askerlerden şehit düşen de, yaralanan da olmuştu. Komutanın o sahne hiç gözünün önünden gitmedi... Dört askerin tuttuğu bayrağın al-

tında son duayı da kendisi yapmış, bayrağı öpmüş, karşısında esas duruşa geçip selam durmuştu... Komutanın bu davranışı da "sınır ötesi"ne gidecek askerleri ağlatmıştı...

Brifing devam ediyordu. Tuğgeneral Mete Sayar, Bolu Komando Tugayı Komutanı Tuğgeneral Şükrü Sarışık, Kayseri Hava İndirme Tugayı Komutanı Tuğgeneral Erdal Ege ve diğer komutanlar büyük bir sessizlik içinde Korgeneral Özgen'i dinliyordu:

"3- Zap doğusu-Derecik üçgeni arası (Şivi-Ardavel bölgesi): Bu bölgede sınır içbükey durumundadır. Derecik üçgeni ise güneye doğru çıkıntı yapmıştır. Sınır sarp ve dağlık kesimlerden geçmektedir. Bu bölgede Güven Dağı ve Beyazdağ güneye karşı hâkim durumda olup, çıkış arazisi konumundadır.

Arazi kuzeyde sınırdan itibaren Şemdinli Çayı'na kadar nispeten alçalarak devam etmekte, müteakiben güneye doğru tekrar yükselmekte ve kuzeydoğudan güneybatıya doğru uzanan çok sarp ve yüksek Şirin Dağları'na uzanmaktadır.

Zap Suyu güneydoğu istikametinde akmakta, Şemdinli Çayı'nı aldıktan sonra Derecik üçgeni güneyinden gelen Hacıbey Çayı'yla birleşmesini müteakip güneye doğru yönelmektedir. Şemdinli bölgesinden gelen Şemdinli Çayı bu bölgeyi kuzeydoğudan güneybatıya doğru ikiye bölmektedir.

Bölgenin batısındaki Şivi, Beznur ve Başe bölgeleri de çok sarp ve kesik arazi arızalarını içermektedir. Bölge genel olarak çıplak karakterde olup, vadiler ve akarsuler civarında yer yer ağaçlık ve ormanlık kesimler bulunmaktadır. Derecik üçgeninin batısında bulunan Balkaya Dağı, Kilit Dağı ile Leylek Dağı çok sarp ve kayalık olup, sınır geçişlerine müsaade etmez.

4- Hakurk bölgesi: Türkiye-İran-İrak sınırının kesiştiği bölgeden Derecik üçgeninin güney ucu arasından kalan ve güneye doğru Hayat Suyu ve Malamala Suyu'na kadar uzanan bölgedir. Doğusunda sarp ve dağlık olan İran sınırı bulunmaktadır.

Hacıbey Çayı kuzeydoğudan güneybatıya doğru akmakta ve sınırı oluşturmaktadır. Bölgede kuzeydoğudan güneybatıya irili ufaklı birçok dere akmakta olup, bunların en önemli Hakurk vadisini oluşturan Hakurk Deresi'dir. Bölge Kuzey Irak harekât bölgesinin en dağlık ve en sert arazi kesimini oluşturmaktadır. Hayat Suyu ile Malamala Suyu'ndan kuzeye ve doğuya doğru yükselmekte, yükseklik 3 500 metreye ulaşmaktadır. Bölge içinde Avdelkevi ve Şakev Dağı önemli yükseltileri oluşturmaktadır.

Türkiye-İrak sınırının hemen güneyinde, Zaho ile İran-İrak sınırı arasında kalan dağlık arazi kesimi, su kaynaklarının bolluğu,

Irak tarafından gelen yolların bulunması, bölgeyi kontrol altında tutan bir otoritenin olmaması, Bekaa Vadisi'nde Suriye'nin kontrolü altındaki PKK kamplarının kapatılması yolundaki baskılar, bölgenin Türkiye'ye yakınlığı ve 1991-1992 yılı kış aylarından itibaren yurtiçindeki PKK kamplarına karşı etkili operasyonlar ve hava harekâtının icra edilmesi gibi nedenlerden dolayı, PKK terör örgütünün üslenmesi için en elverişli bölge haline gelmiştir.

Bu fırsatı değerlendiren terör örgütü, Türkiye-Irak sınırı boyunca irili ufaklı pek çok kamp tesis etmiş ve son bir yıl içinde kamuoyunda büyük çapta sansasyon yaratan sınır karakollarına karşı saldırı eylemlerini, bu bölgedeki kamplarından gerçekleştirmiştir. Örgüt, Kuzey Irak'ta yerleştiği bölgelere, giderek bu bölgenin asıl sahibi peşmergelerin de girmesine müsaade etmeyerek bölgeyi sahiplenmeye başlamıştır. Böylece PKK terör örgütü, bugüne kadar benzeri terör örgütlerinin hiçbirinin sahip olamadığı ölçüde barınma, irtibat, gelişme ve eylem yapabilme imkânlarına sahip olmuştur."

Özgen, genel girişi ve bölgenin özelliklerini aktardıktan sonra sıra, brifingin ayrıntılarına, o "sıcak" günlerde o dağlarda neler yaşandığına gelmişti. Bir subay, yerinden kalktı, selam verdi. Yanında "Harekât öncesi durum" yazısı çıktı. Hemen altında "PKK'nın Kuzey Irak'taki kampları ve faaliyetleri" yazıyor, bir harita üzerinde kamp yerleri işaretli olarak gösteriliyordu. Brifing veren komutan "PKK terör örgütünün Kuzey Irak'ta bulunan kamplarını arazinin topografik yapısına da bağlı olarak üç ayrı bölümde mütalaa etmek mümkündür" deyip önündeki yazıları aynen okumaya başladı:

Hezil Çayı ile Habur Çayı arasında Haftanın bölgesi

"Bu bölge adını, Dügün Dağı güneydoğu eteklerinden başlayıp güneye doğru inerek Habur Çayı'yla birleşen Haftanın Deresi'nden almıştır. Örgüt bu bölgede ilk kampını Haftanın Deresi vadisinde tesis etmiştir. Bilahare Pırbala, Avlehe, Manin ve Kışan bölgelerinde, barındırdığı terörist sayısı 200-600 arasında değişen kamp bölgelerini kurmuştur. Bu kampların hepsinin ortak özellikleri,

- 1- Güneyden kamplara ulaşan yolların mevcudiyeti;
- 2- Su kaynaklarının olması;
- 3- Arazinin çok sarp ve tabii barınma imkânlarının bulunması;
- 4- Kuzeyden Türkiye'yle karayolu bağlantısının olmayışı, sadece batıdan Siyahkaya-Dastatak'tan gelen bir yolun varlığıdır.

Haftanın kampı bölgesinde, peşmergelerin kara harekâtı öncesinde 1 600 kadar terörist bulunmaktaydı. 5 ekim 1992 tarihinde peşmergelerin kara harekâtının başlaması üzerine Habur Çayı'nın doğusunda bulunan bazı küçük ve tali kamplardaki teröristlerin Haftanın bölgesine gelmeleriyle buradaki terörist miktarının 2 200 kişiye kadar çıktığı değerlendirilmektedir.

Bilindiği üzere teröristlerin Kuzey Irak'ta üç ana kamp bölgesinde (Haftanın, Şivi ve Hakurk) toplanması, peşmergelerin kara harekâtının başlaması üzerine, PKK yönetiminin aldığı kararla buraların savunulması ve sonuna kadar terk edilmeyerek elde bulundurulması talimatıyla olmuştur. Haftanın kampı dışında. Zaho güneyinde Hayırsızdağ'da Irak'ın güney kesimi ve Suriye ile Silopi bölgesi arasında irtibatı sağlayan 150-200 kişilik bir terörist grup bulunmaktaydı.

Habur Çayı ile Şemdinli Çayı arasında kalan bölge

Bu bölgede, ortalama olarak her birinde 200-600 kişi barınabilen dört adet kamp yeri bulunmaktaydı:

- 1- Hakurk ve Kûmri bölgesi;
- 2- Dergali bölgesi (Metina Dağı bölgesi)
- 3- Şivi, Hetüt ve Kare bölgesi (Şivi kampı olarak adlandırılan bölge);
- 4- Şaca, Mazi, Zori, Hora ve Hel bölgesi.

Bu kamp bölgelerinden barınma ve savunma imkânları en fazla olan Şivi kampıdır. Diğerleri barınma imkânları bakımından elverişli özelliklere sahip olmakla beraber savunulması nispeten zordur. Bu nedenle de peşmergelerin kara harekâtının başlamasını müteakip Kûmri ve Dergali (Metina Dağı) bölgelerinde bulunan terörist gruplar Haftanın bölgesine geçmişlerdir.

Beraberinde götüremedikleri ağırlıklarını (erzak, mühimmat, teçhizat vb. malzemeler) terk ettikleri depolara giden yolları, patikaları ve depo girişlerini mayın ve bubi tuzaklarıyla döşemişlerdir. Ayrıca bu kamplara kuzeyden Türkiye istikametinden gelen tüm yaklaşma yollarını ve patikaları mayınlamışlardır.

Teröristler başlangıçta peşmergelere karşı bir süre direndikleri Şaca, Mazi, Zori, Hora ve Hel bölgelerinden kuvvetlerinin büyük bir kısmını Şivi bölgesine aktarmışlar, bir kısmını da doğuya Basiyan bölgesine getirerek Şemdinli Çayı vadisi-Mordağ üzerinden Hakurk bölgesine geçirmeye çalışmışlardır.

Bizim sınır ötesi harekâtımız başlamadan önce Şivi kampın-

da toplanan terörist miktarının 1 000 kişi kadar olduğu değerlendirilmektedir.

Şemdinli Çayı ile İran sınırı arası ünlü Hakurk

Bu bölgede teröristlerin ana kampı Hakurk Çayı vadisindedir. Ancak 30-50 kişilik gruplar halinde Basiyan, Buse, Servan, Bani, Kanıraş, Hayat vadisi, Daylatepe, Avdelkevi Dağı, Arı ve 2801 rakımlı tepede de teröristler bulunmaktaydı.

Peşmergelerin kara harekâtı başlamadan hemen önce ve bir kısmı da başladıktan sonra Basiyan bölgesinde ve Avdelkevi Dağı'nda toplanmışlardı. Bu esnada Hakurk vadisinde bulunan teröristler güney ile doğuya, İran sınırı yakınında bulunan ve bölgeye en hâkim sarp arazi kesimi olan Sar-ı Şakev Dağı'na çekilmişlerdir. Bu kesimde toplanan terörist miktarının 1 500 kişi kadar olduğu değerlendirilmektedir.”

Kuzey Irak operasyonundan önceki terörist sayısı

Harekâtla ilgili brifing veren subayın gözlerinin önüne sınırın öte yakasında yaşadıkları geldi. Yansıda “Kuzey Irak operasyonundan önceki terörist sayısı” gösteriliyordu. Gözün gözü görmediği, yağmurun kara dönüştüğü günü anımsadı. Hareket halindeler. Askerler birbirlerine sokulmuşlardı. Gökyüzünde ne ay ne de bir yıldız vardı. Komutan “Aman dikkat, aman heyecanlanmayın, paniğe kapılmayın, soğukkanlılığınızı muhafaza edin” diye kaç kez uyarmıştı...

Irak'ın kuzeyinden giren teröristler, özellikle sınıra yakın yerlere kalabalık gruplar halinde geliyor, karakolları, köyleri basıyordu. Bazen bir baskında 300-500 kişi bulunuyordu. Sınırın öte yakası terörist kaynıyordu. Yansıda rakamlar sıralanmaya başladı:

- Haftanın bölgesinde 2 000-2 500 kişi;
- Şivi bölgesinde 1 000 kişi;
- Basiyan bölgesinde 1 000-1 500 kişi;
- Hakurk bölgesinde 1 500-2 000 kişi olmak üzere toplam 5 500-7 000 kişi civarında terörist olduğu tespit edilmiştir.”

Teröristler, “sınır ötesi harekât” bekliyordu

O günlerde de, askerin sınır ötesine bir operasyon yapması gündeme getiriliyor, şehit cenazeleri Türkiye'nin dört bir yanına gön-

derilirken, törenler sırasında "Asker Irak'a" sesleri yükseliyordu.

PKK'lılar da 1992 yılının haziran ayından itibaren böyle bir beklentiye girmişlerdi. Böyle bir operasyon olması halinde neler yapacakları konusunda görev almışlardı. Onların hazırlıklarının neler olduğunu komutan anlatmaya başlamıştı. Erler içeriye çay getirdi. Bir komutan, "Çabuk dağıtın evladım" diye seslendi.

Erler salondan ayrılırken, çaylar sessizce karıştırılıyordu. Yanısında, "1992 yılının haziran ayından itibaren Kuzey Irak'ta bir sınır ötesi harekât beklentisi içine girerek faaliyetlerini artıran teröristler" yazısının altında şunlar sıralanıyordu:

- Kampların civarındaki hâkim arazi kesimlerini tahkim ederek savunma için hazırlamışlar;
- Kamp bölgelerine çok miktarda mühimmat ve erzak stoklamışlar;
- Kamp bölgelerine gelen bütün yaklaşma yol ve patikalarına mayın döşemişler;
- Kuzey Irak'taki kamplardan Haftanın, Şivi ve Hakurk bölgelerini terk etmeyerek savunacak şekilde tertiplenmişlerdir."

Gazeteci, bir yolunu bulup askerleri atlatmıştı

Sıra, "PKK terör örgütünün, son bir yıl içinde Kuzey Irak'ta bulunan kamplardan hareket edip bastığı karakollarla ilgili bilgilere gelmişti. Her karakolda ayrı bir destan yazılmıştı. 35-40 asker, 300-400 kişilik PKK'lılara karşı gün ağarınca kadar mücadele ediyor, kanını akıtıyor ama onları karakola sokmuyordu.

"Karakol baskını" denilince her subayın, her astsubayın yüreği yanar. Arkadaşlarını, erlerini anımsarlar. Onların yiğitlikleri, kahramanlıkları, son dakikaları gözlerinin önünde canlanır. Kesik kesik söylemeye çalıştıkları son sözleri... Sonra, o ses susar, yerini sessiz bir ağıt alır. Damlar gözyaşları, onu öperken, yanağından sızan sıcak kan gözyaşıyla birlikte süzülür...

Çukurca'nın Çayırli Karakolu basıldığında, bir gazeteci, Hak-kâri Köprübaşı'nda askerlerin meşguliyetinden yararlanıp gazetecilerin girişinin yasak olduğu Çukurca'nın Işıklı köyüne kadar gelebilmişti. Asker, gazetecinin gittiğini öğrendiğinde "Helal olsun, amma yürekli gazeteciymiş" diye düşünmüştü.

Sahi o olay nasıl olmuştu. Çayını içerken gazeteciye durdurduğu günü anımsadı. Kim bilir o gazeteci şimdi nerelerde, ne yapıyor, belki de sınır ötesi operasyon için yine bu bölgelere gelmiştir diye düşündüğünde aslında yanılmamıştı... Gazeteci, yasak ol-

masına rağmen Işıklı'ya kadar gelebilmişti. Oradan geri çevirdiğinde ise ertesi gün Çayırılı yönünden gelişine tanık olmuştu.

O gazeteciyi yine durdurmuştu. Sahanda yumurta, zeytin, ekmek yerken, çaylarını yudumlarlarken gazeteci yakınıyordu:

“Ankara’dan gelmişiz. Buradan, Çukurca’nın basılan Çayırılı köyüne gidememek olur mu? Burası başka bir ülke mi? İlk gün sizin karakola kadar geldik, ikinci gün Hakkâri’nin Köprübaşı’ndan itibaren gazetecilere geçiş yasağı konuldu.”

Çukurca’ya gelemeyince, Köprübaşı’nda bir o yana bir bu yana askerlerin yanında dolaşırken, foto muhabiri Ümit Turpçu’ya, “Ben kaybolursam merak etme” demişti. Askerlerin arama yaptığı bir minibüs yoluna devam edeceği sırada sezdirmeden minibüse atladı. Köylülerle birlikte yola devam etti. Bir köye daha yaklaşıncı “Karakol var, seni yakalarlar” denilince köye girmeden indi. Düz yoldan gidersem yakalanırım diye, dağ yollarından gitmeye karar vermişti.

Köyün yakınına gelen gazeteci, bir lise öğrencisi olan Selim’e dil döküyordu, “Beni Çayırılı köyüne götür. Katırın kirasını fazlasıyla veririm” diyordu. Selim “Mühim değil abi ama yasak, sen burada yasağın ne demek olduğunu bilmiyor musun?” karşılığını veriyordu.

Selim, gazeteciyi dağ yollarından aşıra aşıra, uçurumların kenarından gide gide yaklaştırmıştı Çayırılı köyüne... Selim, köye yaklaştığında, “Abi ben buradan ayrılalım, yoksa seni getirdim diye başım belaya girer” diyordu.

Ayrılırken uyarmıştı, “Aman abi dikkatli ol. Mayın olabilir” demişti. Gazeteci içinden “Mayının da, gazeteciliğinin de...” diye bildi. İçinden okkalı bir küfür savurdu. Sinirleri bozulmuştu. Sabahın köründe çıktığı Hakkâri’den, ancak karanlık çöktüğünde Çayırılı köyüne ulaşabilmişti...

Gazeteci titriyor, asker “Nişan al!..” diye bağırıyordu

Brifing salonundaki yansıda basılan karakollarla ilgili bilgiler yer alıyordu. Komutanlar dinliyor, yansındaki yazıları da okuyorlardı:

“Derecik, Aktütün, Alan, Sivritepe (Işıklı/Çukurca), Taşdelen ve Üzümlü sınır karakollarına düzenlediği silahlı saldırılar sonucunda teröristler, birliklerimizin 122 şehit ve 93 yaralı olmak üzere toplam 215 zayıat vermesine sebep olmuştur.

Ancak aynı olaylarda sürat ve şiddetle karşılık verilerek 246 te-

rörist ölü, 1 terörist sağ olmak üzere 247 kişi silahlarıyla birlikte ele geçirilmiş, yaklaşık 450 terörist cesedinin ise kaçan teröristler tarafından çatışma bölgelerinden uzaklaştırıldığı, bilahare alınan haberlerle teyit edilmiştir.”

Komutan, gazeteciden olayın gerisini de dinlemişti. Karakolun yakınına geldiğinde, zaten sınırları gergin olan nöbetçi askerler, “Dur! Eller yukarı!” diye bağırmuşlardı... Gazeteci de ellerini havaya kaldırıp, “Ankara’dan geliyorum, gazeteciyim” diye karşılık vermişti. Bazı erler namluya mermi sürüp yaklaşırken, bazıları da mevzilerinden silahlarını doğrultmuşlardı.

Gazeteci, “Eyvah beni terörist sandılar, öldürecekler” diye geri çekilmeye çalıştı. Askerlerden birisi bağırды:

“Nişan al!..”

Sınırın öte yakasındaki aşiret düzeni de değişiyordu

Sıra peşmergelerin durumunu anlatmaya gelmişti. Bu konuda da günlerce hazırlanmış, araştırmalar yapmışlardı. Yansıda önce bir kroki yer aldı. Kroki de aşiretlerin isimleri ile ağırlıklı oldukları yerler harita üzerinde gösteriliyor ve şu bilgiler veriliyordu:

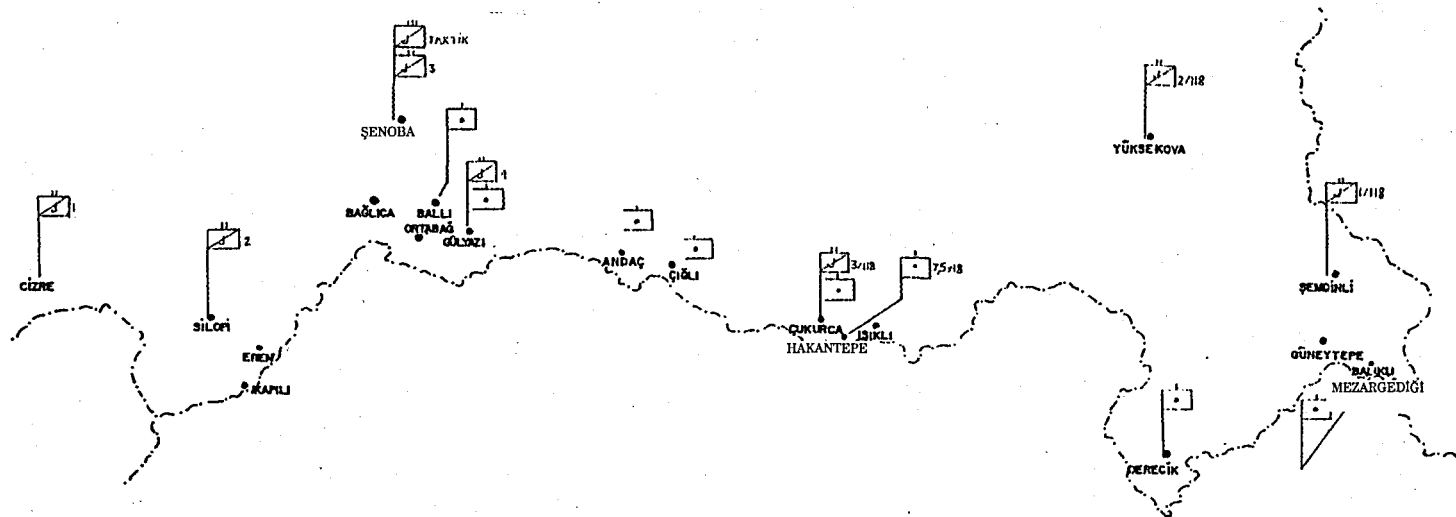
“1- Kuzey Irak’ta bulunan aşiretlerin bölgede eski etkinliği kalmamıştır. Aşiret reislerinin otoritesinin yerini giderek partilerin otoritesi almaktadır.

2- Irak Kürdistan Demokrat Partisi (IKDP) bölgede tüm aşiretlerin çoğunluğu tarafından desteklenmektedir. Aynı aşirette, aynı kasaba ve köyde hem Barzani hem de Talabani taraftarlarına rastlamak mümkün olmaktadır. Genel olarak Zap Suyu’nun batısında Barzani taraftarları, doğusunda ise Talabani taraftarları çoğunluktadır.

3- Bölge halkının büyük çoğunluğu geçimini tarımla uğraşarak sağlamaktadır. Bu da zenginlerin ya da ağaların yanında işçi olarak çalışmak veya onların verdiği topraklarda ortaklaşa ekim yapmak suretiyle olmaktadır. Sebze, meyve ve pirinç üretimi geniş çapta yapılmaktadır. 1988 öncesinde çok gelişmiş olan küçükbaş hayvancılık bugün çok düşük seviyededir.

Bölgedeki yönetimin en önemli gelir kaynağı Türk kamyon ve TIR’larından çeşitli ad altında alınan paralardır. Irak’ın bölgeye uyguladığı çok katı ambargo sonucunda bölge halkının ihtiyaçlarını koalisyon ülkelerinin yardımları ile Türkiye’den sağlanan yardım ve imkânlar karşılayabilmektedir.

4- Bölge halkının yüzde 70’i tarımla, yüzde 30’u ise ticaret ve

ÖZEL İŞARETLER

— Sınır birlikleri

Sınırı takviye için görevlendirilen birlikler

— Topçu birlikleri

Sınır birlikleri ve sınırların takviyesi

serbest mesleklerle (doktor vb.) uğraşmaktadır. Halkın yüzde 80'i okuryazardır. Eğitim Kürtçe ve Arapça yapılmaktadır. Ortaokullarda İngilizce dersleri de verilmektedir. Halkın yüzde 99'u Müslüman, yüzde 1'i ise gayrimüslimdir.

Doktor sayısı fazla olmasına rağmen ilaç yokluğu nedeniyle köylerdeki sağlık ocakları çalışmamaktadır. Bölgede toplam üç adet hastane olup bunlarda ameliyat yapılamamaktadır. Zaho'da ziraat mühendisliği eğitimi veren bir yüksekokul ve araç tamirine yönelik bir sanat okulu mevcuttur. Ayrıca bazı köy ve kasabalar da ilkokul, bazılarında ise ortaokul bulunmaktadır.

5- Mesud Barzani'ye bağlı peşmergelerin teşkilatlanma şemasına göre yapılanması uygulamada tam ve düzenli olarak görülememiştir. Peşmerge yetkililerinden harekât öncesi ve esnasında, peşmerge kuvvetlerinin mevcutları hakkında sağlıklı bilgiler alınamamıştır. Taburların aşiretlerce oluşturulması nedeniyle birlikler arasında sayıca farklılıklar görülmüştür.

"Vasiyetim şudur: Türkiye'yle iyi geçinin..."

6- Kuzey Irak'taki peşmergeleri Türkiye Cumhuriyeti'yle müştereken PKK terör örgütüne karşı bir harekât yapmaya zorlayan nedenler şu şekilde sıralanabilir:

- Irak'ta Saddam yönetiminin Kuzey Irak'a karşı uyguladığı çok sıkı ambargo.
- PKK terör örgütünün Kuzey Iraklı peşmergelere ait topraklara girmesi, yerleşmesi ve buraları sahiplenmesi.
- PKK'nın tüm koalisyon ülkeleri tarafından da terörist bir örgüt olarak ilan edilmesi.
- PKK'nın Kuzey Irak'a Türkiye'den giden araçlardan haraç alması, zaman zaman ambargo uygulayıp peşmergelerin sıkıntıya düşmesine neden olması.
- PKK'nın bölgedeki kaçakçılığa el atarak peşmergelerin bu yoldan elde ettikleri gelirlere mâni olması.
- Türkiye'nin son yıllarda bölgenin gelişmiş ve tek demokratik ülkesi olması.

- Mesud Barzani'nin babası Molla Mustafa Barzani'nin ölmeden önce bütün peşmergelere "Türkiye'yle her zaman iyi geçinin..." vasiyetinde bulunması.

- Peşmergelerin, Saddam'ın ambargosu devam ettiği sürece Türkiye'nin yardım ve desteği olmadan varlıklarını sürdürmelerinin çok zor olacağını görmüş olmaları."

Sınır taşının dibine “PKK ayakkabısı”nı koydu...

PKK saldırıları arttıkça, Irak sınırında alınan önlemler de artırılıyordu. Sınırda tel örgü benzeri engel bulunmuyor, 50 metre aralıklarla dikilen sınır taşları iki ülke sınırını belirliyordu. Gazeteciler zaman zaman o taşların önünde hatıra fotoğrafı çektirir, sınırın öte yakasına geçildiğini yazarlardı.

PKK'lıların, Türkiye'de eylemler düzenledikten sonra sınırı geçtikleri de sıkça belirtilirdi. Yıllarca yurtdışında çalışan bir gazeteci, görevli olarak Güneydoğu'ya gittiğinde sınır taşının önüne geldi. Öyle bir fotoğraf çekmeliydi ki, teröristlerin sınır ötesine geçerken canlarını da zor kurtardıklarını, “pabucun pahalı” olduğunu fotoğrafla anlatmalıydı.

Güneydoğu'da operasyon izlemeye giden gazeteciler dağlarda rahat yürüyebilmek için “Mekap” veya onun düşük kalitelisi olan “Makap” marka ayakkabılar ahyordu. Bu ayakkabılar genelde PKK'nın dağ kadrosunda bulunanlar tarafından giyildiği için markasından çok “PKK ayakkabısı” diye biliniyordu.

Gazeteci, meslektaşının “PKK'lıların giydiği” ayakkabıları çıkartıp sınır taşının dibine koydu. Köy korucularından birkaçını da sınırın biraz içine gönderdi. Öyle bir fotoğraf çekecekti ki “PKK'lılar pabuçlarını bile bırakıp kaçtılar” başlığına uygun olacaktı...

Sınır taşının dibinde ön planda ayakkabılar, arkada PKK'lı olduğu izlenimi verilmeye çalışılan köy korucuları görünüyordu. Fotoğraf gazetede geniş bir biçimde yer aldı. Ancak, o fotoğraf çekilirken yapılan “mizansen”e tanık olan başka bir gazeteci ise bir gün sonra o fotoğraftaki ayakkabıların gazeteciye ait olduğunu, kaçıyor izlenimi verilenlerin de PKK'lılar değil, köy korucuları olduğunu yazdı.

Sınır birliklerinin sayısı artırılıyordu

Karakol ve köy baskınları ve teröristlerin Irak'ın kuzeyinden arazi yapısından yararlanıp giriş-çıkışları çoğaldıkça, ancak olanaklar ölçüsünde askeri birlik sayısı artırılabilirdi. O günlerde sınır birliklerinde ve sınırda şu önlemler alınmıştı:

- 1- Irak-Türkiye sınırında, sınır birliği olarak 6 jandarma sınır taburu ile 1 jandarma sınır bölüğü bulunmaktaydı. Bu birlikler,
- 23. Jandarma Sınır Tugayı'nın, tabur merkezleri Cizre, Silopi, Şenoba ve Gülyazı'da bulunan 1., 2., 3. ve 4. jandarma sınır taburları;

– 118. Jandarma Sınır Alayı'nın tabur merkezleri Şemdinli ve Çukurca'da bulunan 1. ve 3. jandarma sınır taburları ile 2. Jandarma Sınır Taburu'na (Yüksekova'ya) ait bir jandarma sınır bölüğüydü.

2- Nisan 1992 tarihinde Kuzey Irak'tan sınırimuza yönelen tehdidin artması üzerine, sınır güvenliği için 5 piyade taburu, 5 piyade bölüğü ile 8 topçu bataryası görevlendirilmişti. Bu birliklerin konuş yerleri şöyleydi:

Piyade taburları:

- 2/176/61. Piyade Tümeni, Kapılı/Şırnak.
- 3/213/65. Piyade Tümeni, Eren/Şırnak.
- 3/39. Piyade Tugayı, Bağlıca/Şırnak.
- 2/86/33. Piyade Tümeni, Andaç/Şırnak.
- 3/28/9. Piyade Tümeni, Çığlı/Hakkâri.

Piyade bölükleri:

- 1/1/17/9. Piyade Tümeni, Ortabağ/Gülyazı/Şırnak.
- 2/5. Zırhlı Tugay, Ortabağ/Gülyazı/Şırnak.
- 1/2/10. Piyade Tugayı, Işıklı/Çukurca/Hakkâri.
- 1/1/34. Piyade Tugayı, Derecik/Şemdinli/Hakkâri.
- 2/1/34. Piyade Tugayı, Balıklı/Şemdinli/Hakkâri.

Topçu bataryaları:

İkisi 49. Piyade Tugayı'na, dördü 12. Piyade Tümeni'ne, birisi 70. Piyade Tugayı'na ait 7 adet 105 mm'lik çekili obüs bataryası Balı, Gülyazı, Andaç, Çığlı, Çukurca, Derecik ve Mezar Gediği bölgesine; 1. Komando Tugayı'na ait bir 7,5/18 cm'lik çekili obüs bataryası ise Hakantepe'ye konuşlandırıldı.

Teröristlere, askeri birliklerdeki hareketler “milis” adı verilen işbirlikçileri tarafından günlük olarak “rapor” ediliyor, onlar da buna göre hareketlerini belirliyorlardı.

“Ne olur ateş etmeyin, vallahi ben gazeteciyim!..”

Hava iyice kararmıştı. Gazeteci geri geriye giderken askerler ona biraz daha yaklaşıyordu. Gazeteciler için Çayırılı'ya girme yasağı vardı. Üstelik bu gazeteci normal yoldan da değil, mayınlı bir araziden yaklaşmıştı.

Komutan, brifing sırasında mayınlarla ilgili bölüme geçmişti. Kürsüden şunları söylüyordu:

“1991 yılından itibaren Irak-Türkiye sınırında bulunan karakollara gelen yaklaşma istikametleri ve yollar ile teröristlerin muhtemel geçiş güzergâhları üzerine mayın döşeme faaliyetlerine

önem verilmiştir. Bunun için 10 adet istihkâm mayın döşeme takımıyla 1991 yılında 16 708 adet, 1992 yılında 45 922 adet olmak üzere toplam 62 630 adet antipersonel mayın döşenmiştir.”

Gazeteci geri geri gidiyor, askerler üzerine doğru yaklaşıyordu. Gazeteci, “Vallahi billahi ben gazeteciyim. *Hürriyet* gazetesinin Ankara bürosunda çalışıyorum” diyordu. Karanlıkta geri geriye nereye gittiğinin bile farkında değildi. Sırtüstü yere düştü.

Askerler çevik bir hareketle gazetecinin üzerine atladı. Yerdeyken birisi kollarını tutarken, diğeri üzerini arıyordu. Asker, “Komutanım fotoğraf makinesi var” dedi.

Subay da rahatlamıştı. Ama yine de “Yasak olduğunu bilmene rağmen niye geldin? Hadi, çabuk geldiğin yere dön” dediğinde gazeteci “Ama komutanım...” diyebildi. Sonra ekledi:

“Tamam, eklemek vermeyin, su vermeyin, içeriye de almayın. Ama ben nasıl giderim bu karanlıkta? Uzaklaştırmayın beni. Dışarıda da olsa, size yakın bir yerde yatayım. Sabah giderim.”

Gazeteci de biliyordu onların yaşadığı gerilimi. Kimin ne olduğu belli değildi. Birliğin alışveriş yaptığı dükkân sahibi, PKK’nın en gözde adamı çıkmıştı. Askerlerin içine rahatlıkla girip çıkan, kimsenin şüphelenmesi aklından bile geçmeyen bu adam, meğer bir ajanmış...

Sınır ötesi için Barzani ve Talabani’yle anlaşma yapıldı

Artık karar verilmişti. Sınır ötesine kapsamlı bir harekât yapılacaktı. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş, yapılan hazırlıklarla ilgili olarak Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis ile Asayiş Kolordusu Komutanı Korgeneral Necati Özgen’den bilgi alıyordu. Bitlis ile Özgen, yürüttükleri çalışma kapsamında Barzani ve Talabani’yle de sık sık görüşüyorlardı.

Komutan, yürütülen harekât hazırlıklarını şöyle aktarıyordu:

“Peşmergelerin harekât hazırlıkları: Kuzey Irak’ta PKK’nın varlığından ve faaliyetlerinden zarar gören Barzani ile Talabani güçleri tarafından, Kuzey Irak’ta bulunan PKK kamplarına 22 Eylül 1992 tarihinde kara harekâtı yapılması konusunda anlaşmaya varıldı. Bu harekât Talabani’ye ait 4 000 peşmerge, Barzani’ye ait 6 000 peşmerge olmak üzere toplam 10 000 kişilik bir kuvvet tarafından icra edilecekti.

Düzenli bir ordu yapısında olmayan peşmerge güçlerinin hazırlıkları; kuvvetlerini toplamaları, teşkilatlanmaları, tertiplenmeleri,

Cephede mola. Silahların sustuğu bir an... Komutanlar yüce bir dağın zirvesinde.

ikmal maddelerini nakletmeleri ve yığınaklanmaları planlanan zamandan uzun sürmesi nedeniyle, kara harekâtının başlama tarihi önce 30 eylül 1992'ye, daha sonra 5 ekim 1992 tarihine ertelendi.

Zap Suyu'nun batısında bulunan Mesud Barzani'ye bağlı peşmerge kara harekâtının bütün cephede aynı anda başlamasının istenmesi ve Zap Suyu doğusunda Celal Talabani'ye bağlı peşmergele hazırlıklarının gecikmesi nedeniyle kara harekâtı 5 ekim 1992'de başlayabildi.

Peşmerge güçlerinin 'esas komuta yerleri'nin yanı sıra 'taktik komuta yerleri' de saptanmıştı. Komuta yerleri Türkiye'den giden kontrol ve ileri hava kontrol (İHK) timlerinin yardım ve etkisiyle 18 eylül 1992 tarihinde açıldı.

Ancak peşmerge komutanlarının yeterince hazırlıklı olmamaları nedeniyle komuta yerlerinin, Diyarbakır'da bulunan Jandarma Asayiş Kolordusu Komutanlığı ve Irak sınırındaki jandarma sınır birlikleriyle irtibatı 20 eylül 1992 tarihinde sağlanabildi.

Peşmerge güçlerinin esas silahı Kaleşnikov piyade tüfeği idi. Elleri çok az miktarda destek silahı vardı ve bunların mühimliği de yeterli değildi. Örneğin, Barzani'ye bağlı peşmerge güçlerinin elinde kullanılabilir 20 adet kadar 60 mm'lik, 4 adet 81 mm'lik, 3 adet 106 mm'lik ve 4 adet 120 mm'lik havan ile 10 adet 57 mm'lik geri tepmesiz top, 12 adet 75 mm'lik geri tepmesiz top ve ayrıca 20 adet A-4/A-6 makineli tüfek, 6 adet 12,7 mm'lik uçaksavar makineli tüfeği bulunmaktaydı.

Bunlar da İran-Irak Savaşı'ndan kalmış, mevcut mühimmatının bir kısmı uygun depolma şartlarında muhafaza edilmediğinden evsafını kaybetmiş durumdaydı. Esasen, peşmerge güçlerinin elindeki silah ve mühimmatın bir envanteri olmadığından, her türlü silah ve mühimmatın şahıslar ile aşiretler arasında ve bölgede geniş çapta silah kaçakçılığı yapıldığından, bu konuda sağlıklı bir tespit yapmak da mümkün değildi.

Peşmergelerin kara harekâtı güneyden kuzeye doğru yapılacağından, peşmerge kuvvetleri ile birliklerimiz arasında çatışmayı önlemek, tanıma ve tanıtmayı sağlamak için bir muhabere sistemi tesis edildi. Bunun için peşmergelerin dört esas komuta yeri ile bunun karşısı olan sınır birliklerimize Aselsan üretimi dört adet telsiz cihazı, ayrıca uygun yerlere dört adet de VHF/FM role istasyonu kuruldu.

Türkçe ve Kürtçe telsiz kodları belirlendi

Sınırdaki karakollara ve kara harekâtına katılan peşmerge güçlerine yeteri kadar el telsizi dağıtıldı. Bu sisteme giren tüm unsurlara kullanılacak özel parola ve işaretleri ile tanıma ve tanıma kodları Türkçe ve Kürtçe olarak hazırlanıp dağıtıldı. Bu muhabere sisteminin tesisi, cihazların çalıştırılması, kod ve parolaların kullanılması konusunda peşmergelerin eğitilmesi kontrol timleri tarafından gerçekleştirildi.

Kontrol ve İHK timlerinin hazırlanması, gönderilmesi ve faaliyetleri: Barzani ve Talabani güçlerince açılan dört adet esas komuta yerine, her biri toplam dokuz kişiden oluşan kontrol ve İHK timleri teşkil edilerek gönderildi. Bu timlerde, tim komutanı olarak bir binbaşı, tim komutan yardımcısı olarak bir yüzbaşı, bir harekât astsubayı, ayrıca tercüman olarak astsubay veya uzman çavuşlar da görevlendirilmişti. Kontrol timlerinde tim komutanı olarak kurmay subaylar görevlendirilmişti.

Timlerde görev alacak personel Jandarma Asayiş Kolordusu Komutanlığı ve 2. Taktik Hava Kuvvetleri Komutanlığı'yla koordine edilerek 12 eylül 1992 günü seçildi, 14 eylül 1992 tarihinde Jandarma Asayiş Komutanlığı'nda toplanarak üç gün göreve uyumları için yoğun bir oryantasyon programı uygulandı. Bu oryantasyon esnasında timlerde görev alan personele,

- Gidilecek bölge ve birlikte görev yapılacak peşmergeler hakkında bilgi verildi;

- Görevler ve icrası hakkında açıklamalar yapıldı;

- Kurulacak muhabere sistemi ve irtibat ile kullanılacak kodlar üzerinde çalışıldı;
- Gönderilecek raporlar, komuta yerlerinde yürütülecek faaliyetler, peşmergelerle ilişkilerin nasıl olacağı açıklandı;
- Personele yerel kıyafet giydirildi, dağıtılan silahlarla eğitim ve atış yaptırıldı;
- Timlerin ihtiyacı olabilecek malzeme ve teçhizat temin edilip dağıtıldı;
- Gerektiğinde havadan ve karadan tahliye için hazırlanan planın nasıl uygulanacağı açıklandı;
- Normal olarak görev yerlerine gidiş ve dönüşün nasıl olacağı hakkında detaylı bilgiler verildi.

Sızma harekâtı 17 eylülde başladı

Kontrol ve İHK timleri 17 eylül 1992 tarihinde Kuzey Irak'a geçti. 18 eylül 1992 günü Begova, Seri, Servan ve Sidekan'a intikal ederek peşmerge komuta yerlerinde faaliyete başladılar.

Kontrol timler: Kuzeye, Türkiye sınırına doğru yapılan peşmerge harekâtı ile sınır birliklerimiz arasında koordine ve irtibatı sağlamak, harekât hakkındaki bilgileri ve gelişmeleri Jandarma Asayiş Kolordusu Komutanlığı'na ulaştırmak, peşmergelerin kara harekâtını desteklemek için olacak taleplerini iletmek gibi görevleri yerine getirdiler.

Bu timlerin peşmerge kuvvetleri veya karargâhları üzerinde herhangi bir emir-komuta ve kontrol yetkisi ya da faaliyeti olmadı. Harekâtın planlanması ve icrası esnasında peşmerge komutanlarınca talep edildiğinde danışmanlık yapıldı.

İHK timleri: Peşmerge birlik komutanlarınca yapılan hava destek isteklerini alıp, kontrol timleriyle birlikte inceledi ve karşılanması mümkün olanları Jandarma Asayiş Kolordusu Komutanlığı'na bildirdi. Timler kendiliğinden hava destek isteğinde bulunmadı. Hava harekâtının tamamı İHK timlerinin kontrolünde icra edildi.

Sınırın takviye edilmesi: Barzani ve Talabani'ye bağlı güçlerin kara harekâtı esnasında kuzeye doğru hareket ederek yurtiçine sızmak isteyebilecek terörist grupların muhtemel geçiş istikametleri üzerine; operasyonlar icra ederek geçmek isteyen terörist grupları etkisiz hale getirmek için Hakkâri ve Şırnak güvenlik komutanlıkları bölgesinde yaklaşık dört komando taburu daha kuvvet tertiplendi.

Hakkâri Güvenlik Komutanlığı bölgesinde,

– 1. Dağ ve Komando Taburu birer komando bölüğüyle Baştepe, Gipezgaz ve Serbest'te;

– 3. Dağ ve Komando Taburu birer komando bölüğüyle Mezar-
gediği ve Karadağ'da;

– 4. Dağ ve Komando Taburu birer komando bölüğüyle Orman-
cık ve Leylek Dağı'nda;

– Hakkâri Jandarma Komando Taburu'nun bir bölüğü Hakan-
tepe kuzeyinde tertiplendi.

Şırnak Güvenlik Komutanlığı bölgesinde,

– Mardin Jandarma Komando Taburu üç bölüğüyle Bağlıca,
Ortabağ ve Gülyazı'da;

– Elazığ Jandarma Komando Taburu bütünüyle Ballı'da;

– 1. Komando Tugayı'nın 3. Komando Taburu da Cevizli, Dam-
laca, Bağdağ'da (Hezil Çayı batısı) operasyonlar icra edecek şe-
kilde tertiplendi.”

Korucubaşı Osman'ın evine götürdüler

Gazeteci, ayağa kaldırıldı. Asker, elindeki gazetecinin kimliği-
ni karanlıkta, evirip çeviriyor, “Nasıl geldinse öyle git” diyordu.
Bir astsubay, “Komutanım, Osman'ın evine gönderelim” dedi. Ko-
mutan elindeki lambayı yaktı, kimliği bir kez daha inceledikten
sonra, “İyi, birisiyle gönderin” dedi.

Karakola baskın yapmak isterken öldürülen dört teröristin ce-
sedini görmüştü. Gazeteci onca yol yürümüştü, katıra binmeye
alışık olmadığı için bacak araları alabildiğine ağrıyordu. Os-
man'ın evine gelmişlerdi.

Gaz lambası yanıyor, evi güçbela aydınlatıyordu. Osman, “Uzat
ayağını, rahat ol” dedi. Gazeteci benzer her sözü duydukça ba-
caklarını biraz daha uzatıyordu. Osman'ın konuştuklarını artık
duymuyordu. Gözleri kapanıyordu. Ve kapandı...

Aradan hayli zaman geçmişti. Osman “Dinlenmen için yemeğe
kaldırmadım. Hadi bir şeyler ye de öyle uyu. Yatağın da yapıldı”
dedi. Yer minderlerinin üzerinde uyurken, sınırın hemen dibinde
olduğunu biliyordu. Karakola yaklaşırken uzaktan çektiği fotoğ-
rafların baskını göstermeye yetecek nitelikte olmadığını da far-
kıydı. “Sabah ola hayır ola” dedi.

Osman'ın, “Bir şey mi dedin bey?” sözleriyle kendine geldi. “Ka-
rakolu nasıl bastılar?” derken Osman'ın köşede duran silahına gö-
zü takıldı. Kim bilir o gece bu silahtan kaç mermi çıkmıştı. Kadın-

lar silahlar atıldıkça nasıl korkmuştu. Belki çocukların bazıları olayı hiç duymamışlardı. Ne olduğunun farkında bile değillerdi.

Peşmergelerin “teslim ol” çağrılarına karşılık...

Hem Talabani'ye hem de Barzani'ye Türkiye önemli maddi destekte bulunuyordu. O yüzden Türkiye'nin isteklerini seve seve yerine getiriyorlardı. Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis, Kürt liderlere dediklerini yaptırıyordu.

PKK terör örgütüne, Türkiye sınırına yakın kampları boşaltmaları için Talabani ve Barzani Türkiye'nin isteği doğrultusunda çağrılar yapıyor, bazı temsilcilerini onlarla görüşmeye gönderiyordu. PKK'lılara Türkiye sınırına yakın yerlerdeki kamplarını boşaltmaları, silahlarını teslim ederek Süleymaniye güneyinde kendilerine gösterilecek bölgede toplanmaları isteniyordu.

Bu çağrılara olumsuz cevap veren teröristler bir yandan da Haftanın, Şivi ve Hakurk kampları bölgelerinde toplanmışlar, buraları peşmergelere karşı sonuna kadar savunmak ve elde bulundurmak için tertiplenmeye başlamışlardı. Peşmerge güçlerinin teşkilatlanma ve hazırlıklarının uzun zaman alması teröristlere savunma hazırlığı için yeterli süreyi sağlamıştı.

Peşmerge güçlerinin, “teslim ol” çağrılarına terör örgütü tarafından her defasında olumsuz yanıt veriliyordu. 5 ekim 1992 tarihinde, peşmerge güçlerinin bütün Kuzey Irak'ta, Türkiye sınırında bulunan terörist kamplarına, güneyden kuzeye doğru kara harekâtına başlama kararı alınmıştı. Zap Suyu doğusunda bulunanların ise 6 ekim 1992 günü sabahı başlattıkları kara harekâtı Haftanın, Şivi ve Hakurk bölgelerinde şöyle cereyan ediyordu:

Haftanın bölgesinde peşmergelerin kara harekâtı: Haftanın bölgesinde harekât icra etmek üzere Zaho bölgesindekî aşiretlerden 2 000 kadar peşmerge harekâta katılmıştı. 1 000-1 100 kişilik peşmerge kuvveti olan Bervari aşiret reisi Adil Bey, başlangıçta bu kuvvetini Habur Çayı doğusunda Begova bölgesinde bulundurdu, daha sonra Habur Çayı batısına geçirerek harekâta katıldı.

Kara harekâtı başladıktan beş altı gün sonra Süleymaniye ve Kerkük bölgelerinden getirilen 2 000 kadar peşmergeyle birlikte Haftanın bölgesinde harekâta katılan peşmerge sayısı 5 000 kişiyi bulmuştu.

Peşmerge liderleri, bunlardan ayrı olarak, Suriye-Irak sınırının Türkiye-Irak sınırıyla birleştiği bölgelere, sınırlardan teröristlerin geçişini engellemek için 4 000 kişilik bir peşmerge kuvvetini görev-

lendirdiklerini ifade ediyordu ama bu peşmerge kuvvetinin Haftanın'deki harekâta bir etkisi ve katkısı söz konusu olmamıştı.

5 ekim 1992 sabahı Zaho ve civarında toplanan 2 000 kişilik peşmerge kuvveti yollardan hareket etmek suretiyle ileri harekâta başlamışlardı. Peşmerge kuvvetleri Dahlik-Malak-Darkaramcam-Koki hattına gelinceye kadar teröristlerin herhangi bir mukavemetiyle karşılaşmamışlardı.

Peşmerge güçlerinin geldiğini gören terörist gruplar, bu hattın kuzeyinde bulunan ve Türkiye-Irak sınırından Habur Çayı'na kadar uzanan yay şeklindeki ilk hâkim sırtların zirvelerine daha önceden hazırladıkları mevzilere çekilmişlerdi.

300 kadar peşmerge, 6 ekim 1992 günü Kâsrok bölgesine geçerek, daha önce 20-30 kişilik gezici bir terörist grubun olduğuna dair duyumların alındığını Mergaşiş, Era ve Parak köylerine girmişti. Ancak bu esnada Sinat bölgesinde terörist grupların olduğu ve örgütün Türkiye içindeki yakın bölgelerden Haftanın bölgesini takviye için terörist grupları geçireceği duyumları alınmaya başlanmıştı.

Peşmergeler her seferinde geri püskürtülüyordu

6-8 ekim 1992 günlerinde peşmerge güçlerinin Sindi Boğazı ile Şabaniye Boğazı'nı ele geçirmek için yaptıkları ileri harekâtlar, Ciya-i Berivi, Sarı Dere ve Ciya-i Şaban sırtlarının en hâkim noktalarına yerleştirilmiş olan terörist grupları ve destek silahlarıyla her defasında geri püskürtülmüştü.

Peşmergelerin destek silahlarının miktarı ve mühimmatı yeterli olmadığı için kontrol timleri vasıtasıyla hava destek isteğinde bulunmuşlardı. Kontrol timleriyle beraber bulunan İHK timlerinin yönetiminde sağlanan hava desteğiyle 8 ekim günü peşmergeler tarafından ele geçirilen Ciya-i Berivi sırtları, aynı gece teröristlerin yaptığı karşı saldırıyla peşmergelerin uygun ve yeterli bir savunma tertibi alamamış olmaları, yeterli destek silahlarının bulunmayışı sebebiyle tekrar teröristlerin eline geçmişti.

9-11 ekim 1992 tarihleri arasında mahkûm araziden (tepelerin altları) hâkim araziye (yüksekler) doğru yapılan, tam olarak organize ve koordineli olmayan peşmerge saldırıları teröristler tarafından püskürtülmüştü. Bunun üzerine Süleymaniye ve Kirkük bölgelerinden Barzani'ye bağlı aşiretlerden toplanan 2 000 kadar peşmerge 200-300 kişilik gruplar halinde Haftanın bölgesine getirildi.

Sabah geliyor, akşam evlerine dönüyorlardı

Yeni gelen ve Zaho peşmergelerine kıyasla daha savaşçı ve eğitilmiş olan bu peşmergeler Sindi Boğazı ile Şabaniye Boğazı bölgelerine yerleştirildi. Buralarda bulunan Zaho bölgesi peşmergeleri ise daha az kritik olan Sindi Boğazı ile Hamam Boğazı arasında tertiplenmişti. Zaho bölgesinden gelen peşmergeler çatışma yerinin yakınına kadar, sabahları evlerinden araçlarla geliyor, akşamları hava kararmak üzereyken tekrar araçlarına binerek Zaho'ya evlerine dönüyorlardı.

Haftanın cephesi takviye edilirken bir yandan da hâkim arazi kesimlerinde direnip noktalar tesis ederek savunma için tertiplenen terörist grupların çembere alınarak imhası için plan geliştirilmeye çalışılmıştı.

Bunun için Adil Bey'den peşmerge kuvvetlerini Habur Çayı batısına geçirerek Yekmala-Şilan-Batufa hattına kadar ilerlemesi, yani Haftanın Deresi'nin doğusundaki hâkim arazi kesimine el atarak terörist mevzilerinin doğu yanını tutması istenmişti.

17 ekim 1992 tarihinden itibaren Habur Çayı'nın batısına geçmeye başlayan Bervari aşireti peşmergeleri, zaman zaman iklim ve kötü hava şartları nedeniyle Nazdûr ile Begova'ya doğru toparlanmakla beraber, harekâtın sonuna kadar Yekmala-Zarıza arasındaki hâkim arazi kesimini elde bulundurmuşlardı.

Sindi ve Şabaniye boğazları bölgelerini ele geçirmek için, takviye peşmergelerin gelmesinin ardından, uçak ve Kobra helikopterleriyle sağlanan hava desteğiyle Ciya-i Berivi ile Sar-ı Dere sırtlarına saldırılar düzenlendi, zaman zaman bazı hâkim ve kritik arazi kesimleri teröristlerden alındı. Ancak, teröristler üzerinde hava baskısı olmadığı zamanlarda, yapılan karşı saldırılarla terörist gruplar bir gün önce terk ettikleri kesimleri tekrar ele geçirebiliyordu.

Askerimiz sınırı geçer geçmez çatışma başladı

Çemberin oluşturulabilmesi ve Türkiye içindeki terörist gruplarla Haftanın kampının irtibatının kesilmesi için, 12 ekim 1992 tarihinden itibaren 1. Komando Tugayı özel görev müfrezesi ve geçici köy korucuları (GKK) timleriyle takviyeli bir komando taburu, bir hava indirme taburu ile 2. Komando Taburu sınırı geçerek Avaguzi batısı ile Sinat'ın doğu ve güneyinde tertiplendi.

Bölgeye girer girmez terörist gruplarla temas sağlanması üzerine Şırnak 23. Jandarma Sınır Tugayı Komutanlığı, 2. Komando

Tugayı, 2. Jandarma Komando Taburu ve 1. Komando Taburu'yla birlikte 15 ekim 1992 gecesi Işıkveren bölgesinden sınırı geçti.

16 ekim 1992 günü 2. Jandarma Komando Taburu Sinat bölgesine, 1 ve 2. Komando tugayları Sinat güneyindeki Ciya-i Calda bölgesine girmişti. Bölgede yapılan aramalarda teröristlere ait çok sayıda sığınak, depo ve çeşitli tipte mayın ele geçirildi. Ardından bölgenin tamamının sorumluluğunu 1. Komando Tugayı Komutanlığı'na devrederek 17-18 ekim 1992 tarihinde bölgeden çekildi.

12 ekim 1992 tarihinden itibaren her seviyedeki peşmerge komutan ve liderleri, kendilerinin tek başına PKK terörist gruplarını bölgeden atamayacaklarını bildirerek, Türk birliklerinin bir an önce Kuzey Irak'a girerek harekâta fiilen katılmalarını, gelecek birlikler içinde mutlaka zırhlı ve mekanize birliklerin de bulunmasını istemeye başladı.

Peşmerge liderlerinin isteği üzerine 12 ekim 1992 günü saat 13.45-15.00 arasında Sar-ı Dere'ye 10 uçak, Ciya-i Şaban'a da 4 uçakla hava harekâtı yapıldı. Başarılı isabetler kaydedildi.

Büyük sevinçle alınan tepeler elden çıkıyordu

Hava taarruzunun bitimiyle birlikte peşmergeler her iki bölgede de taarruza başladı. Ancak, teröristlerin mukavemetini kırmayarak geri çekildiler.

13 ekim 1992 sabahı erken saatlerde PKK terör örgütü grupları Şarakiş İslam Dağı'nın doğu kesimindeki peşmerge kontrolündeki hâkim sırtlara saldırı düzenledi. Peşmerge kuvvetleri saldırı karşısında tutunamayıp, Darkaracam Tepesi'nin kuzeyindeki ilk hâkim sırtlara kadar çekildiler.

PKK'nın bu saldırısı karşısında şaşkına dönen peşmergeler, hava desteği isteğinde bulundu. On uçakla icra edilen hava harekâtı kaybedilen tepelerin alınması için yeterli olamamış, sonuçta iki gün önce büyük bir sevinçle alınan tepeler hiçbir direniş gösterilmeden PKK'ya teslim edilmişti.

14 ekim 1992 günü, doğudan 300 kadar peşmerge Avlehe ve Pirbala bölgesinde PKK'nın, sıhhi tesislerinin ve ikmal depolarının bulunduğu araziye ele geçirdi. Ayrıca PKK'nın elinde bulunan sırtların güneyinde peşmergelerle Sar-ı Dere-Banik Zori hattına güneyden taarruz edilmesi planlanmıştı. Ancak, icra edilen harekât başarılı olmadı ve bir sonuç elde edilemedi.

Bu bölgedeki harekâtın başarısız olmasının sebebinin emir-komuta bağlantısındaki yetersizlikler ile peşmergelerin ciddi olarak

çatışmaya girmemesinden kaynaklandığı tespit edildi.

15 ekim 1992 günü, peşmergeler ile PKK teröristleri arasındaki çatışmalar aralıksız olarak devam etti. Bu çatışmalarda teröristlerin 300-400 kayıp verdiği peşmerge yetkilileri tarafından belirtildi. Ayrıca, Kerkük ve Süleymaniye'den getirilen 2 000 dolayında peşmergeyle buradaki peşmerge kuvvetleri takviye edildi.

16 ekim 1992 günü, teröristlerin peşmerge kuvvetlerine karşı direnmesi devam etti. Peşmergelerin bulunduğu hat, Kâsrok-Parak, Sindi-Busal-Zevki-Bahnunya güneyindeki hâkim sırt ve tepelerden geçti.

17 ekim 1992 gecesı, Adil Bey kuvvetleri Begova-Kaşan istikametinde yaklaşık 1 000-1 100 kişilik kuvvet ve Haftanın güneyindeki peşmergelerle Busal istikametinde taarruza başladı.

18 ekim 1992 günü peşmerge kuvvetlerinin durumunda bir değişiklik olmadı. Yalnız, Adil Bey komutasındaki peşmerge kuvvetleri Yekmala, Şarkı Sarukus ve Kato Dağı bölgelerini ele geçirdi. Kato Dağı'nda bulunan PKK'lıların Putalma ile Haftanın kamplarına kaçtığı bildirildi. Ayrıca, Kato Dağı'nda 20 kadar mayın bulunarak tesirsiz hale getirildi, bu arada 7 peşmerge mayına basma sonucu ağır yaralandı.

Çatışmalar tüm şiddetiyle sürüyordu

19 ekim 1992 günü Adil Bey kuvvetlerinin Kaşan istikametindeki harekâtı devam etti. Haftanın güneyinde 17 ekim 1992 gecesı Sar-ı Dere ve Ciya-i Berivi bölgelerini alan peşmergeler sabaha karşı PKK'nın karşı taarruzu sonucunda geri atılarak güneye, eski mevzilerine çekildi.

Ancak, peşmergeler 19 ekim 1992 günü tekrar taarruz ederek Sar-ı Dere bölgesini ele geçirdi. Peşmergeler, Sar-ı Dere bölgesindeki çatışmalarda 4 ölü ve 20 yaralı olmak üzere 24 kayıp verdi, buna karşılık 11'i Sar-ı Dere'de 17'si Ciya-i Kere bölgesinde olmak üzere 28 teröristi ölü olarak ele geçirdiler.

20 ekim 1992 günü, Haftanın güneyinde Sar-ı Dere bölgesinde meydana gelen çatışmalarda 21 PKK'lı ölü olarak ele geçirildi, buna karşılık 2 peşmerge öldü, 12 peşmerge ise yaralandı. Ancak, PKK teröristlerinin daha fazla zayıat vermiş olabileceği değerlendirildi.

22 ekim 1992 günü çatışmaların önceki günlere göre azaldığı izlendi. 22 ekimde devam eden çatışmalarda 3 PKK'lı öldürüldü, 2 peşmerge de yaralandı.

25 ekim 1992 günü, bölgede Hamam Boğazı girişı ile Kâsrok

güneyi arasındaki hatta 150 peşmerge tertiplendi. Dahlik Malak-Havşin-657 rakımlı tepe hattına Dohuk'tan gelecek 100 peşmergenin yerleştirileceği, Dahlik Malak'ta 50 kişilik bir ihtiyat bulunacağı bildirildi. Ayrıca, Kâsrok güneydoğusundaki sırtlarda 400 peşmergenin, bu sırtların hemen güneyindeki küçük tepelerde ise ihtiyat olarak 200 peşmergenin tertiplendiği görüldü.

Teröristler her tepeyi tutmuş, yığınaklarını yapmıştı

25 ekim 1992 günü, Adil Bey kuvvetleri, Yekmala Deresi kuzeyindeki (Şuli-Nazdûr arası) sırtları ve Nazdûr-Şudin hattının Habur unsurları ise arazi kesimini tahkim ederek savunmaya çalıştı. Brifing odasındaki yansıda bazen bir harita, bazen bir şema görülmüyordu. Komutan, sözü edilen tepeleri tek tek biliyordu. Teröristlerin bulundukları alanları gözlerinin önünde canlandırırdı. Karşısına şöyle bir tablo çıkıyordu:

– 1768- 874-1889-1712-1850 rakımlı tepeler hattında 500-1 000 kişi arasında terörist bulunuyor. Teröristlerin kuzeye karşı savunma tertibi aldıkları, bütün hâkim tepelere Doçka uçaksavarları ve diğer silahlar yerleştirdikleri belirlendi.

– Ciya-i Kamelar-Saharaniş Fala-Sindi güneyi, Ciya-i Berivi Sarı Dere-Ciya-i Şaban Bahnuna-Şilan ve doğuya uzanan sırtları ile Pirbala-Manin bölgelerinde de 1 000-1 500 kadar teröristin olduğu tespit edildi.

26 ekim 1992 günü, Habur Çayı'nın hemen batısındaki Adil Bey kuvvetleri ileri hareket ederek Yekmala Deresi'nin kuzeyi ile Şuli arasında birinci hat, Nazdûr-Şudin hattında (Habur Çayı batısı) hâkim tepelerde ikinci hat olarak tertiplendi.

Adil Bey'in kuvvetlerinin güneyindeki Serdar'ın kuvvetleri de iki hat olarak tertiplendi. Oradaki köylerde karakollar oluşturup hâkim tepelerde tertiplenerek giriş-çıkışları kontrole başladılar.

27 ekim 1992 günü, Babekir'e kuzeyden gelen Türk askeri, karşındaki PKK kuvvetlerinin dikkatini güneye çekmek ve iki cepheye sıcak temasta bırakarak yıpratmak amacıyla, Sarı Dere bölgesindeki sırtların taarruzla ele geçirilmesi konusunda peşmergeleri ikna etti ve ortak hazırlanacak bir planla 28 ekim 1992 günü havanın kararmasıyla birlikte Sarı Dere sırtlarına taarruz etmesi hususunda mutabakata varıldı.

O gün tüm yurttaki, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde, dış temsilciliklerimizde 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı coşkuyla kutlana-

çaktı. İşte, 29 ekim günü sabaha karşı Sar-ı Dere sırtlarına taarruza başlayan peşmergelerin bu taarruzları hâkim tepelerde bulunan teröristlerin yoğun ateşi dolayısıyla durmuş, bilahare teröristlerin Sar-ı Dere'ye başlattıkları karşı taarruz ise peşmergeler tarafından püskürtülmüştü.

Peşmergeler bu işin üstesinden gelemiyordu. 29 ekim 1992 tarihinden sonra peşmergelerin icra ettiği harekât Türk Silahlı Kuvvetleri'nin harekâtına bağlı olarak gelişti.

Şivi bölgesinde peşmergeler pusuya düşürüldü

Şivi bölgesinde peşmergelerin 6 ekim 1992 günü başlattıkları kara harekâtı şu şekilde gelişti:

Kûmri kampı bölgesi, hava harekâtı icra edilmesine rağmen ele geçirilemedi. Peşmergelerin ileri harekâtı teröristlerin şiddetli direnişiyle karşılaştı. Peşmergelerin Şivi'ye ileri harekâtı yaklaşık 3 km sonra durmuştu. Amedi bölge komutanı Şivi'ye hava harekâtı isteğinde bulundu.

Sabahtan itibaren Sarkı-Şaca-Kamecu hattında da teröristlerin şiddetli direnişiyle karşılaşıldı. Şaca'nın 500 metre doğu bölgesine 2 uçakla bir sorti hava harekâtında bulunuldu. Şiladiza bölgesinden takviyeye gelen 150 kadar peşmerge, PKK teröristlerince pusuya düşürüldü. Peşmerge bölük komutanı ağır yaralı olarak Dohuk'a hastaneye sevk edildi. Bu gece icra edilen taarruzlarla Şaca ile Kûmri kampı ele geçirildi.

7 ekim 1992 günü, Şivi'nin doğusunda Buse-Basiyan ve Argosmavata bölgelerinde Hamid Erguş'a bağlı peşmergeler temizlik harekâtına başladı.

8 ekim 1992 günü Şivi'yi ele geçirmek üzere peşmergelerin başlattığı kara harekâtına karşı bölgede bulunan teröristlerin direnmesi hemen hemen her noktada devam etti. Hamid Erguş komutasındaki peşmergeler ise Basiyan ve Buse bölgelerini ele geçirdi.

9 ekim 1992 günü, Mazi Zori bölgesinde 8 ekim 1992'de icra edilen etkili hava harekâtı sonucu teröristler, peşmergelerce çevrildi, 4 PKK'lı esir alındı, mayına basma sonucu 1 peşmerge öldü, 2 peşmerge ise yaralandı.

11 ekim 1992 günü, Şivi bölgesindeki peşmergeler konumlarını korudu. Doğuda Hamid Erguş'a bağlı peşmergeler ise kuzey istikametindeki ileri harekâtlarına devam etti.

13 ekim 1992 günü, Mazi Zori-Hora-Hel bölgelerinde bulunan teröristlerin buraları tamamen boşaltmaları üzerine bu bölgele-

Bölgenin coğrafi koşulları çok çetindi.

re peşmergeler girdi, bir kısım peşmerge Keryaderi istikametinde ileri harekâta devam ederken bir kısmı da Şivi bölgesini takviye etti. Şivi bölgesinde PKK unsurlarının direnmeye devam etmesi üzerine bu bölgedeki peşmergelerin takviye edilmesi kararı alındı.

Hamid Erguş'a bağlı peşmergeler Stuni-Dire-Ardevel-Kamar bölgesinde PKK unsurlarıyla temasa devam etti.

Komutanları öldürölünce, 12 PKK'lıyı kurşuna dizdiler

14-15 ekim 1992 günleri Şivi bölgesinde peşmergeler ile PKK teröristleri arasında şiddetli çarpışmalar meydana geldi. Bu bölgenin (Amedi) peşmerge komutanı Beşdi Melle Ramazan çatışma sırasında öldürölldü. Çarpışmalarda 6 terörist ölü olarak ele geçirildi.

16 ekim 1992 günü, bölgedeki peşmergelerin takviye edilmesine başlandı. Takviyenin ardından Şivi bölgesine harekâtın başlayacağı bildirildi.

17 ekim 1992 günü peşmergelerin Şivi bölgesine taarruz hazırlıkları devam etti. Amedi bölgesi komutanının öldüğü çatışmalarda sağ olarak ele geçirilen 12 terörist peşmergeler tarafından kurşuna dizilerek öldürölldü.

18 ekim 1992 günü, Harur ve Kûmri kampları bölgesi ele geçirildi. Bu bölgelere birer karakol, ele geçirilen Dargalı bölgesinde

ise iki karakol kuruldu. Ayrıca, Şivi bölgesinin ele geçirilmesi amacıyla, bölge çapında peşmerge takviye birlikleri Kare ve Line dağları bölgelerine sevk edildi. Şivi'nin 14 kilometre doğusundaki Şaca bölgesini ele geçiren peşmergeler, Türkiye sınırına kadar ilerleyerek tekrar 926 rakımlı tepe bölgesine döndü. Ancak PKK teröristleriyle bir temas sağlayamadılar.

Batıda Zap Suyu, güneyde 1225 rakımlı tepe, Spindar, Sarni-Artiş kuzeyinde Türkiye sınırıyla sınırlanan Şivi kuzeyindeki bölgede kesinlikle hiçbir peşmergenin bulunmadığı bildirildi.

19 ekim 1992 günü, Metina Dağı (4313) bölgesinde bulunduğu değerlendirilen 1 000-1 200 dolayındaki teröristi ele geçirmek amacıyla, peşmergeler tarafından bu bölgeye iki kez operasyon icra edilmesine rağmen temas sağlanamadı. Şivi bölgesinde bulunan peşmerge kuvvetlerinin takviyesine devam edildi..

20-23 ekim 1993 günleri arasında peşmergeler, Şivi bölgesindeki kuvvetlerini takviyeye devam etti, bu arada teröristler ile peşmergeler arasında karşılıklı kısa süreli çatışmalar da devam etti.

24 ekim 1992 günü, peşmergeler iki bölgede (güneyde ve batıda) teröristlerle temas sağladı ve gün boyu çatışmalar devam etti. Takviyelerle birlikte her iki bölgede toplam 3 000 peşmerge görev yaptı.

27 ekim 1992 günü, Kani-Sarki bölgesinde peşmergelerin emniyet müfrezesine saldıran teröristler 4 peşmergeyi öldürdü, 2 peşmergeyi ise yaraladı. Bunun üzerine peşmergeler karşı saldırıya geçti. Ancak bir sonuç alamadılar.

28 ekim 1992 günü peşmergelerin durumunda bir değişiklik olmadı. 29 ekimden sonra ise peşmergelerin harekâtı kuvvetlerimizin harekâtına bağlı olarak gelişti.

Sızma harekâtı sırasında mayınlı alanda ortaya bir köpek çıktı

Sıra, Hakurk bölgesinde peşmergelerin kara harekâtına gelmişti. Hakurk bölgesinde Kerimhan'a bağlı Bradost peşmergelelerinin ileri harekâtı neticesinde 5 ekim 1992 günü Daylatepe ele geçirildi. Peşmergeler ile teröristler arasındaki çatışmalar gün boyu aralıklarla devam etti.

Şırnak'taki brifingde Hakurk bölgesinde olanlar anlatılmaya başlandığında, komutan içinden güldü. O gece yaşadıklarına içinden "Ne zor, ne sıkıntılı, ne bitmez geceydi" diye söylendi.

1992 yılının ekim ayında başlayan operasyon henüz gündemde yoktu. Hakkâri Dağ Komando Tugayı'nın bazı birlikleri, PKK'lıla-

rın bulunduğu Hakurk bölgesine baskınlar düzenliyor, mayınlı arazilerde ilerliyorlardı.

Halfafala Halfa İslam bölgesinde PKK'lı bir grubun bulunduğu yolunda bilgiler ulaştı. Plan yapıldı, Hakkâri'den gidecek olan birlik hazırlıklarını tamamladı. Üzümlü Karakolu'nun yakınından Irak topraklarına "sızma harekâtı" yapılacak, PKK kamplarına ulaşılacak, kamplar basılacaktı.

Sıra, mayınlı bir alanın geçilmesine gelmişti. Önde mayın arama grubu gidiyor, arkasından şerit çekilerek askerler belirli aralıklarla ilerliyordu. Böylece askerin mayına basmadan yol alması sağlanıyordu.

Sessiz gidilmesi gerekiyordu. İşte ne olduysa o sırada oldu. Mayınlı alandan geçilirken askerlerimizin yanına bir köpek geldi. Köpek, mayınlı alanı geçmeye çalışan askerlerimizin yanında bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu. Köpeğin bir mayına basması halinde büyük bir felaket yaşanacağı biliniyordu. Askerler, köpeğin oradan uzaklaşması için el kol hareketleriyle ürkütmeye çalışıyor, ancak hayvan bir türlü gitmiyordu.

Askeri birliğin köpeği de sağa sola gitmesin, yanlış yere basmasın diye askerler tarafından kucakta taşınıyordu. Askerlerin köpeğini gören köylülerin köpeği ise o alanı bir türlü terk etmiyordu. Mayınlı alanda başıboş dolaşan köpek, askerlerin köpeğine yaklaştı. Askerler artık ilerleyemiyor, köpeğin uzaklaşmasını bekliyorlardı.

Daha sonra köpek uzaklaştı ama operasyon bölgesine geçişte büyük zaman kaybı yaşandı. PKK'lıların bulunduğu kamp yerlerine ulaşıldığında ise onların ortadan yok olduğunu gördüler. Köpek, operasyona büyük bir sekte vurmuştu...

Komutan, "Her ne kadar Kuzey Irak'a 1992 yılının ekim ayında ilk operasyon yapılmış sayılsa da o bölgeye daha önce de hep gidiliyor ve işte böyle ilginç olaylar da yaşanıyordu" dedi.

7 ekim 1992 günü, Dr. Said komutasındaki peşmergeler Kani Raş bölgesini ele geçirerek temizlik harekâtına devam etti.

8 ekim 1992 günü, doğuda 1 500 kadar peşmerge ile PKK'lılar arasında, Sar-ı Şakev bölgesindeki çatışmalar devam etti. Dr. Said komutasındaki peşmergeler Siro ve Kani Raş bölgelerini ele geçirdi. Buradan kaçan PKK unsurları Galıraş Deresi ile Avdelkevi Dağı'na çekildi.

9 ekim 1992 günü, Daylatepe kuzeyi, Avdelkevi Dağı ve Galıraş Deresi'nde peşmergeler PKK unsurlarıyla teması sürdürdü. Dr. Said komutasındaki peşmergeler Hedini-Zarva-Ari istikameti ile

Kanıraş-Galıraş istikametine ileri harekâtlarına devam ettiler.

10-11 ekim 1992 günleri, Dr. Said'e bağlı peşmergeler Zarva-Ari istikametinde ilerleyerek Ari bölgesine kadar olan araziye girdi. Bu bölgede bulunan PKK terörist grupları Durcan-Gorabi-Pirbenan bölgesine doğru çekildi.

12-16 ekim 1992 günlerinde Dr. Said'e bağlı peşmergeler Ari bölgesini ele geçirdi, ardından Kanıraş-Ari arasındaki bölgede tertiplenerek Hakurk (Durcan) bölgesi batısını tutmaya devam etti. Hakurk güneyinde ise peşmergeler teması Almuş-Lolan hatında devam etti.

17-18 ekim 1992 günleri arasında peşmergelerin durumlarında bir değişiklik olmadı. 19 ekim 1992 günü itibariyle Gorospitepe, Ciya-i Sur-Şkav bölgesi peşmergeler tarafından ele geçirildi.

800 terörist kısıpaca alınınca Öcalan "ateşkes" istedi

22 ekim 1992 günü, Gorospitepe de, peşmergeler ile teröristler arasında başlayan yoğun çarpışmalardan sonra peşmergeler tarafından ele geçirildi.

23-24 ekim 1992 günleri peşmergelerin harekâtında müspet yönde bir gelişme olmadı. 25 ekim 1992 gününde Ciya-i Gorospi bloku içerisinde ve Ciya-i Sur'un batıya bakan vadisinde toplam 800 terörist peşmergeler tarafından çembere alındı.

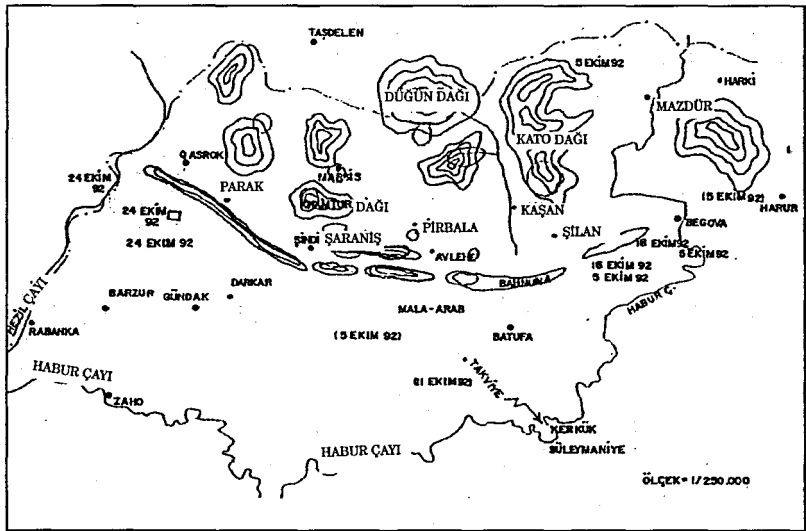
26-29 ekim 1992 günlerinde peşmergeler tarafından çember içinde tutulan 800 teröristin mücadele gücü kalmayınca, 29 ekim 1992 günü Kuzey Irak parlamentosu ile PKK temsilcisi Osman Öcalan arasında yapılan görüşme sonucu peşmergeler ile PKK'lılar arasında bu bölgede ateşkes konusunda ilke olarak anlaşmaya varıldı.

Anlaşma gereği 2 kasım 1992'den itibaren teröristler teslim olmaya başladı ve siyasi mülteci olarak Süleymaniye doğusunda İran sınırına yakın Zale bölgesine yerleştirildi. Bu, örgütü yok olmaktan kurtarmış ve yeni bir dönem başlatmıştı.

Abdullah Öcalan, "cephe savaşı"nda ısrar eden kardeşi Osman Öcalan'a, askeri kanat sorumlusu Murat Karayılan'a ağır hakaretlerde bulunuyordu. Öcalan, militanlarını bu çatışmalara ilginç bir biçimde hazırlıyordu.

Apo'nun teröristleri ateşleme taktiği

PKK'nın dağ kadrosunda on sekiz yıl görev yapan ve örgütte Apo'dan sonra "ikinci adam" konumuna kadar gelen Şemdin Sa-

Peşmerge harekâtından sonra PKK'nın durumu (Haftanin bölgesi).

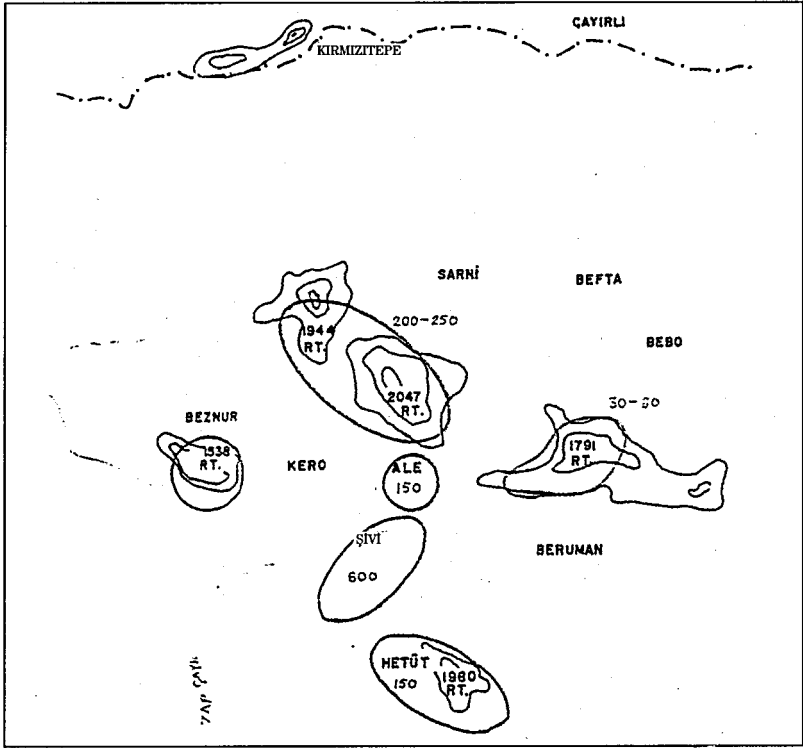
kık, Öcalan'ın zehirlendiği iddialarının gündeme getirildiği günlerde bir mektup gönderdi. Şemdin Sakık, bu tür iddiaların niçin çıkarıldığını belirtirken, "Örgütte bulunduğu dönemde de Apo'nun kendisinin zehirlenmek istendiğini sık sık belirttiğini" kaydediyordu.

PKK içindeki faaliyetleri nedeniyle "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına" çarptırılan Şemdin Sakık, Abdullah Öcalan'ın taktiklerini 25 mart 2007 tarihli mektubunda, şöyle anlatıyor:

Etkili olamıyorduk: Yurtdışındaki militan gruplarının Türkiye'ye dönme, Türkiye'deki grupların ise eyleme başlama zamanıydı. Ama ne yapsak, militanların tümünü harekete geçirmekte tam başarılı olamıyorduk. Propagandalar, uyarılar, tehditler etkili olmuyordu.

"Ben hastayım": Bir gün Öcalan, haremliğinden çıkıp eğitim kampına geldi. Gelir gelmez "Ben hastayım" deyip kendini yatağa attı. Bazen tam, bazen yarı tanrı gibi gördüğümüz Öcalan hasta düşmüştü. Ben yalnız şaşkın değil, aynı zamanda şoktaydım. İlk iş olarak yemeği, içmeyi, uyumayı, hatta bir sandalyeye oturmayı kendime yasakladım. Üzüntümden bir şey yemiyordum. Bir put gibi kaldığı odanın kapısında ayakta duruyor, çağırdığında içeriye girip sağlığını soruyordum. Her soruşumda hastalığının daha da ağırlaştığını söylüyordu.

Apo yatağından fırladı: Sanıyorum üçüncü gün dolmuştu ki "Arkadaşlar benim hastalığımı nasıl karşıladılar?" diye sordu. "Üzülmesinler, moralleri bozulmasın diye onlara söylemedik" dedim. Bu cev-

Peşmerge harekâtından sonra PKK'nın durumu (Şivî bölgesi).

bım üzerine yatağından fırladı, "Bu ne vurdumduymazlık, bu ne küstahlık!.. Nasıl benim hastalığımı militanlarımdan gizlemeye kalkışıyorsun?" diyerek bir yığın eleştiri yaptı. Gidip militanları toplamamı, hastalığı üzerine ders vermemi, başkanın başına bir şey gelirse başlarına nelerin geleceğini anlatmamı, bu hastalığın tek nedeninin militanların iyi savaşmamaları olduğunu anlatmamı istedi.

Apo'ya ağılıyorduk: Apo'nun talimatı üzerine militanları topladım. Söylememi istediği her şeyi söylediğim gibi bütün yeteneğimi kullanarak duygusal bir ortam yarattım. Öyle ki militanların birçoğu ağlamaya başladı. Orada bulunan her militan, kendini suçlu hissetmeye, "Biz görevimizi yapmadığımız için başkan hasta oldu, başkan elden giderse halimiz ne olacak" demeye başladı.

Kendimi asmaya hazırdım: Özellikle ben öyle öfkeliydim ki Öcalan'ın hastalığına neden olduğumuza inandığım için içimden kendimi imha etmek geliyordu. Öcalan'ın yataktan kalkacağını bilsem, oracıkta kendimi asmaya hazırdım. Bütün militanlar da bu psikolojideydi.

Yatağının önünden geçirtti: Hastalığının dördüncü gününde Öcalan, yatağının iki kapılı bir odaya atılmasını, kendisi yataktayken ora-

da bulunan militanların bir kapıdan girip, bir kapıdan çıkmaları koşuluyla kendini görmeye gelmelerini istedi. Bütün militanlar bir katafalkın önünden geçer gibi, Öcalan'ın yatağının önünden geçirildiler. Her militan Öcalan'ı yatakta görünce duygusallık daha da arttı. Hepimiz derinden sarsılmış, kederlere boğulmuş, "Ya başkanımıza bir şey olursa" diye tir tir titriyorduk. "Eğer, hepimizin ölümü Öcalan'ı kurtarır" diyen birisi çıksaydı, kendimle birlikte, orada bulunan herkesi fedaya etmeye hazırdım. Çünkü, "Apo hastaysa, Kürtler hastadır; Apo ölürse, Kürtler ölmüş demektir" sapıklığı içindeydim.

Herkes Türkiye'ye: Apo'nun hastalığı etkisini hemen gösterdi. Birkaç gün içinde Türkiye'ye gelmek istemeyen tek kişi kalmadı. Hatta, bazıları intihar eylemi yapmak için izin verilmesini istediler.

Hastalık numarasını hep yapıyor: Öcalan yerine, benim elden gideceğimi gören eski bir militan bir gün beni köşeye çekti, benden kızılmayacağıma dair söz aldı. Ardından "Öcalan'ın hastalığı için çok üzülüyorsun, böyle giderse eriyip yok olacaksın. Ortada öyle üzülecek bir hastalık falan yoktur. Bu, başkanın bir tarzıdır. Hasta düşme, militanları motive etme taktiklerinden biridir. Zaten bu amaçla, hastalığını arkadaşlara bildirmediğin için sana ateş püskürdü. İnanmıyorsan sor soruştur. Her baharda, okula gelip hasta düştüğünü, grupları Türkiye'ye gönderdikten sonra da yataktan çıktığını göreceksin" dedi. Araştırdım, tamamen doğru olduğunu gördüm. Zaten, bu olaydan sonra, onun hakkında farklı düşünmeye başladım.

Tek silahı: Evet, yine bahar, yine yurtdışındaki militanları Türkiye'ye getirmek, içerdeki militanları eyleme kaldırmak üzere hareketlendirmek gerekiyor. Artık, çağrılarını, propagandalarını, tehditlerin, uyarıların bir etkisi kalmamış. Öcalan'ın elinde tek bir silah var. O da, insanların duygularını sömürmektir. Bunu da ancak "beni zehirlediler" yalanını ortaya atarak yapabilir.

Zehirlenme yalanı: Zehirlenme yalanını ortaya atmasının bir diğer nedeni de, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, Öcalan'ın dosyasını yeniden ele almayı reddetmesi, daha önce verilen cezayı onaylaması ve hukuka uygun yargılandığına hükmetmesinden dolayı, Öcalan'ın gündemden düşmesidir. Geçmişte bu yolla gündemde kalmaya çalışan Öcalan, artık radyo-televizyon ve gazetelerde haber olmayacak, panellerde tartışılmayacaktır. Bu da, "gündemde kalma hastası" olan Öcalan için ölüm kadar korkunç bir gelişmedir.

Örgütte tartışmalar: Şimdi ne mi olacak? Örgüt, "Başkanımızı zehirlediler" diye ajitasyon yapacak, ateşli gençler, "Başkanımızı zehirliyorlarsa biz niye duruyoruz?" deyip sağa sola saldırıya kalkışacaklar, intihar eylemcileri çıkacak, en önemlisi de uzun bir süre örgüt içinde-

ki tartışmalar, sorunlar dondurulacak, herkes kendini örgüte feda edecek, örgüt de bu enerjiyi silahlı mücadeleyi geliştirmekte kullanacak.

Senaryo aynı: Yani, mayıs ayının sonu itibariyle yine kan dökülecek, yine iki taraftan gençler ölecek, kan dökümü yaz ortalarına kadar sürecek. Sonra, yine Öcalan'ın "insanlığı" tutacak, "kan dursun" diye çağrıda bulunacak, yine sonbahar, yine kış gelecek. Bu senaryo hep sahnelenecek.

Apo'nun gerçek hastalığı: Peki Abdullah Öcalan hasta değil mi? Olmaz olur mu? Hastadır. Onun yalancısıyım: "Benim bedenim kaşınıyor, boğazım yanıyor, kulağıma bazı sesler geliyor, tansiyonum yükseliyor" diyordu. Bedenin kaşınması, tamamen banyosunun kirli kalması ve mantar üretmesinden kaynaklanıyor. Aynı sorunu ben de yaşadım. Özellikle kış mevsiminde göbeğime kadar kaşınıyordum. Sonra anladım ki banyom mantar üretiyor.

Boğazının yanması: Banyoyu temizleyerek bu sorunu çözdüm. Sanırım, Öcalan son yıllarda kendisini öylesine bıraktı ki banyosunu temiz tutamadı. Kaşınma, bu mantarların sonucudur. Boğaz yanması ise şimdi ortaya çıkan bir hastalığı değildir. Şam'da olduğu yıllarda da aynı sorunu yaşıyordu. Onu, gördüğüm ilk yıllardan beri boğaz yanmasından şikâyet ediyordu. Tansiyonunun yükselmesi de normal. Çünkü, Şam'daki saray yaşamından İmralı'daki hücre yaşamına düşmek kolay olmasa gerek.

Şemdin Sakık, mektubunun son bölümünde, artık resim yapmayı da bıraktığını, yeni bir kitap yazma çalışması içinde olduğunu da belirtiyor.

Peşmerge harekâtından sonra PKK'nın durumu

Peşmerge harekâtından sonra teröristlerin durumu, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından belirlenmiş, nerede kaç kişi olduğu, hangi silahları bulunduğu da tespit edilmişti.

Örgütün, Irak'ın kuzeyinde nasıl yuvalandığını ortaya koyan tablo, brifing odasındaki yansıda yer alırken, Arapça isimleri olan veya rakımları belirtilen tepeler onlara hiç yabancı gelmiyordu. Arkadaşları yaralanmış, şehit düşmüştü. Hepsinin başka bir ülkenin toprağında farklı anıları vardı.

Binbaşı Suat Begeç'in doğum günü operasyon sırasında kutlanmıştı. Begeç'in o gün doğum günü olduğu aklına bile gelmemişti. Arkadaşları, askerleri ona sürpriz yapmıştı. Ölümün kol gezdiği o dağlarda doğum günü de kutlanmıştı.

Peşmergelerin kara harekâtı başlangıcına kadar olan dönemde

Haftanın bölgesinde teröristlerin bulunduğu yerler, haritada şöyle gösteriliyordu:

(1) Haftanın bölgesi: 17 ekim 1992 gününe kadar peşmergele-
rin harekâtı güneyde Gali-Para kara harekâtı Bahnuna-Ciya-i
Kamtur hattına kadar ulaşmıştı. Kara harekâtının başlangıcına
kadar olan safha içerisinde PKK terör örgüt mensuplarının bölge-
lerdeki yerleri haritada şöyle gösteriliyordu:

Haftanın bölgesi

No. PKK kuvveti

1. 1830 rakımlı tepede 30-40 terörist
2. Putalma kampında 200-500 terörist
3. Marsis kampında 80-120 terörist
4. Lojistik faaliyetlerde 150-250 terörist
5. Dastatak, Kâsrok bölgesinde 200-300 terörist
6. 6 no'lu bölgede 40-50 terörist, 2 Doğa uçağsavarı
7. Manin bölgesinde 8-10 terörist
8. 1 adet Doğa uçağsavarı
9. 200-300 terörist, teröristlere ait büyük bir hastane
10. Kamtur Dağı'nda 2 ayrı müfreze, büyük telsiz ve 1 adet havan.
11. 1 adet Doğa
12. Yolda hareketli 2 müfreze
13. 1 müfreze
14. 1 adet Doğa uçağsavarı
15. Sayısı bilinmeyen terörist grup
16. Sayısı bilinmeyen terörist grup

Şivi bölgesinde harekâtın başladığı güne kadar peşmerge grup-
ları ile teröristler arasındaki çatışma özellikle 1538 rakımlı tepe
bölgesinde devam etti. Bu tepeler birkaç defa el değiştirdikten
sonra tekrar terörist grubun eline geçti. Teröristlerin bilinen du-
rumu şöyleydi:

- 1538 rakımlı tepe 200 terörist
- 2047 ve 1944 rakımlı tepeler bölgesinde 250 terörist
- Ale bölgesinde 150 terörist
- Şivi bölgesinde 600 terörist
- Hetüt ve 1960 rakımlı tepe bölgesinde 150 terörist
- 1791 rakımlı tepe bölgesinde 150 terörist

Her operasyon, önce şoförlerin yüzünü güldürürdü

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kuzey Irak harekâtı haberi duyul-
unca gazeteciler ilk uçakla önce Diyarbakır'a giderler. Hemen

her gazetecinin tanıdığı, güvendiği taksi şoförleri vardır. Gazeteci yola çıkmadan önce şoförünü arar, geleceği saatte alanda olmasını ister. Eğer bu kez bürodan bir başkası gidecekse, o şoförle gitmesi önerilir.

Şoförlerin bir de yabancı gazetecileri vardı. Yabancıların geldiği dönemde onlardan daha çok para aldıkları için tercihleri yabancı gazeteciler olurdu. Günlük ücretlerini dolar olarak alırlardı.

Diyarbakır'a giden gazetecilerin çoğu ünlü Demir Otel'de kalıyordu. Orada yer bulunamazsa Turistik Otel'e gidiliyordu. "Selim Amca"nın lokantasında mutlaka kaburga dolması yenilir, bahçe içindeki Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti'nde de içilirdi...

İkinci durak Cizre'ydi. Orada Kadoğlu Oteli gazetecilerin buluşma yeri idi. Oradan diğer kasabalara, köylere, mezralara gidilir, akşam yine bu otele dönülürdü. PKK'lılar da o otelden hiç eksik olmaz, özellikle yabancı gazetecilere gerçeğe ilgisi olmayan olaylar anlatırlardı.

Olaylar azalınca şoförlerin de, otellerin de işleri bozulurdu. PKK eylemleri arttıkça yalnız büyük kentlerden değil, yabancı ülkelerden de gazeteciler gelirdi. Olağanüstü Hal Bölgesi valisi ve askeri yetkililerle görüşülmeye çalışılırdı.

Ünal Erkan, hem İstanbul'da hem de Ankara'da emniyet müdürlüğü yaptığı için tanıdığı gazeteci de çoktu. Yoğun işlerinin arasında gelen gazetecilerle görüşürdü. Bazen de evinde bir yandan yemek hazırlarken, bir yandan da gazetecilerle sohbet ederdi.

Yabancı gazeteciler, PKK'lı diye korucularla görüştürülüyordu

Diyarbakır'da sıkılan gazetecilerin bir uğraşı da beraberinde götürdükleri elektronik oyuncaklardı. Bazen gün boyu odadan çıkmadan bu oyuncaklarla oynarlardı.

Yabancı gazetecilere "yardımcı olmak" adı altında bazıları iyi de para kazanıyordu. PKK'lılarla yabancı gazetecileri buluşturuyorlardı... Yabancı gazetecilerden hatırı sayılır bir biçimde para alıp dağda buluşturulan kişiler aslında PKK'lı değil, PKK kılığına girmiş köy korucuları veya köylülerdi.

Dağlarda nöbet tutan, mağaralarda dinlenen bu kişileri PKK'lı gibi gösteren, Türkçe bilmedikleri için PKK'lı sandıkları kişilerin söylediklerini onlara İngilizce olarak aktaran bu uyanıkların bazıları yörede gazetecilik yapıyordu.

Köy korucularını PKK'lı gibi gösterenler arasında Türk gazete-

ciler de vardı. Ünlü bir gazeteci "asparagas" haberi bir köprüünün altında yapmıştı. Köy korucularını ellerinde Kalaşnikov tüfekleriyle PKK'lıymuş gibi gösteren haber, gazetede hayli geniş bir biçimde yayımlanmıştı.

İşte bu "sahte buluşma" haberlerine özenen Erzurumlu bir gazeteci de, Kars yöresine gidip benzer bir haber hazırladı. Ancak, PKK'lıların hangi silahları kullandığını çok iyi bilmediği için, PKK'lı diye görüştüğü kişilerin eline av tüfeği vermişti. Bazılarının başında ise Meksikalıların giydiği geniş hasır şapkalar vardı. Bunlar, yaylada ot biçen, kurda kuşa karşı yanlarında silahını götüren köylülerden başkası değildi...

Haber, büyük bir gazetede "PKK'lılarla konuştum" başlığıyla yayımlandı, hasır şapkalı, av tüfekli PKK'lılar da "asparagas"lar arasında yerini aldı.

Türk Silahlı Kuvvetleri'ne "sınır ötesi"nde ilk ateş

Yapılan operasyonlar peşmergelere verilen önemli desteğe rağmen başarılı olmuyordu. Artık Türk Silahlı Kuvvetleri'nin "kara harekât ve icrası" için gerekli planlar çoktan yapılmıştı.

Başlangıçta hazırlanan plan esaslarına göre 1. Komando Tugayı Komutanlığı birliklerinin Dügün Dağı bölgesinde kullanılmasına karar verildi. Birlikler bölgede en yakın üs konumunda olan Gülyazı'ya 3 ekim 1992 günü intikal ettirildi. 4 ekim 1992 tarihinden itibaren bölgede keşif, gözetleme ve plan üzerinde çalışmaya başlayan 1. Komando Tugayı Komutanlığı'na, durumda meydana gelen değişiklikler nedeniyle Jandarma Asayiş Kolordusu Komutanlığı'nca Avagüzi, Tariktepe bölgesinde kullanılması ve Gülyazı'daki manevra unsurlarının derhal Işıkveren köyü çevresine intikal etmesi emredildi. 11 ekim 1992 günü manevra unsurları Işıkveren ve Ballı'ya intikal ettirildi

11-12 ekim 1992 günü Işıkveren'den sınır hattına sızan birlikler öncelikle 1936 ve 2097 rakımlı tepelerde tertiplendiler. PKK'lılar da gelişmeleri uzaktan izliyordu. 12 ekim 1992 günü Tariktepe bölgesindeki tepelerden, tugayın ilerleyen unsurlarına ateş açıldı. Bölgede teröristlerle sağlanan temas gün boyu devam etti.

13 ekim 1992 günü ileri harekâta devam eden unsurlara yenisinden ateş açıldı. Bu bölgede özel görev müfrezesi ateş ve manevra tekniğini ustaca uygulayarak Tariktepe bölgesini ele geçirdi. Tariktepe'nin ele geçirilmesinin ardından birlikler ileri harekâta

devam etti ve Tarıktepe'de tertiplendi.

20 ekim 1992 gününe kadar birlikler bölgede keşif, gözetleme ve arazi arama-tarama faaliyetlerine devam etti.

20 ekim 1992 günü bölgede bulunan 2. Komando Taburu, Hava İndirme Taburu ve özel görev müfrezesi ile 1. Komando Taburu ve 3. Komando Taburu'nun yerleri değiştirildi. 2. Komando Taburu, Hava İndirme Taburu ve özel görev müfrezesinin bakım ve teşkilatlanmasını tamamlanmasının ardından 24 ekim 1992 günü yeniden bölgeye getirilerek Hava İndirme Taburu ve özel görev müfrezesiyle Tarıktepe bölgeleri takviye edildi. 2. Komando Taburu, 23. Jandarma Sınır Tugayı Komutanlığı harekât komutasına verildi, Dügün Dağı bölgesinde kullanıldı. Tugayın kalan unsurlarıyla hâkim tepelerde mevzilenerek Haftanın kampı batıdan kontrol altına alındı, bu bölgeye giriş ve çıkışlar engellendi.

Bölgedeki harekâtın başladığı günden itibaren havan ve uçaksavar silahlarıyla 1. Komando Tugayı birliklerinin bulunduğu bölgeleri taciz eden PKK terör örgütünün üslendiği 1768 rakımlı tepe bölgesinin ele geçirilmesi amacıyla hazırlıklara başlandı ve hazırlıklar 26 ekim 1992 günü tamamlandı.

27 ekim 1992 günü 1. Komando Taburu, 3. Komando Bölüğü'nü 1816 rakımlı tepe bölgesinde bıraktı ve saat 10.00'dan itibaren 1768 rakımlı tepenin doğusuna gelindi. İşte o zaman teröristlerle temas sağlandı. 3. Komando Taburu, hedefi olan tepeyi geriden kuşattı ve bölgeyi ele geçirdi.

1. Komando Taburu, 1768 rakımlı tepe bölgesinde kayıp vermeden, 11 teröristi ölü ele geçirdi. Çatışma bölgesinde 8 adet Kalaşnikov, 1 adet makineli tüfek, 1 adet 82 mm'lik havan ve mühimmat ile çok miktarda uçaksavar ve Kalaşnikov mühimmatı bulundu.

Bölgede icra edilen harekât esnasında 40-50 kişilik bir terörist grubun dere yatağına kaçtığı belirlendi. Gönderilen Kobra helikopterlerinin yoğun ateşi altında kalan teröristler etkisiz hale getirildi. Yapılan arazi aramasında, içerisinde 250 çuval un ve 50 teneke yağ bulunan 5 adet sığınak bulunarak imha edildi.

27 ekim 1992 ile 9 kasım 1992 tarihleri arasında bölgede keşif gözetleme ve arazi arama-tarama faaliyetleri devam etti. 9 kasım 1992 günü 1. Komando Taburu, Hava İndirme Taburu ve özel görev müfrezesi, 14 kasım 1992 günü de 3. Komando Taburu'nun yerleştiği bölgeye role çekilerek bir ana üs bölgesi oluşturuldu.

Haftanın'de iki aşamalı plan uygulanıyordu

Farklı bir bölgede ise 23. Jandarma Sınır Tugayı Komutanlığı vardı. Teröristlerin önemli üslenme bölgelerinden Haftanın'de iki aşamalı harekât planı uygulanıyordu.

Birinci safhada Sinat bölgesinde yuvalanan PKK terör örgütü mensupları imha edildi, bu safha 16 ekim-19 ekim 1992 günleri arasında tamamlandı ve ikinci safhanın uygulanmasına geçildi.

22 ekim 1992 tarihinde başlayan ikinci safhada PKK terör örgütüne uzun zamandır üs ve kamp bölgesi olarak kullanılan Haftanın bölgesi şer güçlerden tamamen temizlendi, bu temizlik 13 kasım 1992 tarihine kadar sürdü.

Operasyona Elazığ Jandarma Komando Taburu (2 bölük), Mardin Jandarma Komando Taburu (1 bölük), Şırnak-Şenoba'da bulunan Özel Harekât Grup Komutanlığı, Van Jandarma Komando Taburu (1 bölük) ve İkizce'de bulunan komando tugayı (4 bölük) ile Elazığ Jandarma Komando Taburu (1 bölük) katıldı.

Birliklerden oluşturulan ve içinde 1 geçici köy korucusu (GKK) timi de bulunan 43 tim, sınır geçişlerine engel olmak ve sorumluluk sahası cephesinde Kuzey Irak topraklarında yuvalanan PKK terör örgütü mensuplarını imha etmek maksadıyla, Gürvil Dağı Sokunatepe, İstikamettepe ile Altınyayla bölgesinde 15 ekimden itibaren tertiplenmeye başladı.

Bu tertiplenmesini 16 ekim sabahı 06.00'ya kadar tamamladı. Saat 06.30 ile 11.00 arasında Sinat 1714 rakımlı tepede bulundukları tespit edilen PKK terör örgütü mensupları üzerine 20 uçakla 10 sorti hava harekâtı icra edilerek hedef bölgeleri yumuşatıldı.

Saat 13.00 sıralarında bölgedeki mukavemetin tamamen azaldığının görülmesi üzerine Elazığ Jandarma Komando Taburu ile özel harekât timleri Sokunatepe-Sinat istikametinde, 1. Komando Taburu 2029 ve 1714 rakımlı tepeler istikametinde ileri harekâta başladı. Bölgede bulunan sığınak, korugan ve mevziler imha edilerek birlikler saat 16.30 civarında 1283 rakımlı tepe hattına ulaştı ve bu bölgede tertiplendi.

Her şey yolunda ve planlandığı gibi gidiyordu. Silah, bomba sesleri arasında 1. Komando Taburu 3. Bölük Komutanlığı'nda görevli Piyade Er İsmail Akdere'nin sesi duyuldu. PKK'lılar tarafından daha önce döşenmiş mayın patlamıştı. İsmail, yaralanmış bacağına bakmak istedi. Bacağı yoktu... Komutanıyla göz göze geldi, "Bacağım için değil, yanınızdan ayrıldığım için üzgünüm komutanım" dedi... Bugün, bu olayı anlatanlar, tıpkı o günlerde

olduğu gibi gözyaşlarını İsmail için akıtıyorlar...

İsmail, hastaneye gönderilirken, arkadaşları daha önce hiç gel-medikleri bu dağlarda, Sinat vadisinde terörist ve sığınak arıyor-du. Aramalar sonucu bulunan sığınaklarda şunlar ele geçiyordu:

- 4 adet RPG-7 roket mermisi;
- Bol miktarda hedik (kar üzerinde yürümek için);
- Toplam 1 ton kadar muhtelif gıda maddesi.

Harekâta katılan birlikler geceyi arazide yeniden tertiplenme ve teşkilatlanma faaliyetleriyle geçirdi. 17 ekim 1992 sabahıyla birlikte Sinat bölgesinde arazi arama ve tarama faaliyetlerine de-vam edildi. Sabah saatlerinde Sinat güneyine ulaşıldı. 17 ekimde gün boyu sürdürülen arazi arama ve tarama faaliyetleri Sinat va-di tabanı, vadinin doğu ve batı yamaçları dahil eski Takyan (Das-tatak) taburuna kadar olan bölgede 13 adet mağara ve sığınak or-taya çıkarıldı. Bu sığınaklarda şunlar bulundu:

- Yaklaşık 1 ton kadar muhtelif yiyecek maddesi;
- 8 adet 81 mm'lik havan mermisi;
- Bol miktarda savunma el bombası.

Sinat kampının tamamen ele geçirilmesiyle bölge 18 ekim 1992 günü 1. Komando Tugayı Komutanlığı'na bırakıldı. Tüm birlikler ardından harekât için üs bölgelerine dönüşe başladı.

Haftanın operasyonu bir ay sürdü

Haftanın operasyonu 22 ekimde başladı, 22 kasımda tamam-landı. Sinat bölgesinin PKK terör örgütü mensuplarından tama-men temizlenmesinden sonra Ballı'daki üs bölgesine çekilen bir-likler ardından, harekât için hazırlıklara başladı.

19 ekim 1992 günü Silopi-Kapılı'da bulunan 61. Piyade Tümeni harekâta katılmak üzere Silopi'den Uludere-Gülyazı bölgesine in-tikal ettirildi. Bu bölgede harekât hazırlıklarına başlanıldı.

20 ekim 1992 günü 61. Piyade Tümeni birlikleri ve Van Koman-do Taburu'na ait timler Düşün Dağı'na intikallerini tamamlayarak arazide tertiplenmeye başladı. Onlara da komutanlarının son söz-leri "Gazanız mübarek olsun"du.

Harekâta Gülyazı bölgesinden başlayacak olan Elazığ Jandarma Komando Taburu ile 1. ve 2. komando tugayları Ballı üs bölgesinde intikal hazırlıklarına devam etti. Gülyazı'da bulunan 400 GKK'nin ve Şenoba'da bulunan özel harekât timlerinin hazırlıklarını tamamladıkları ve emir verildiği anda harekâta her an hazır oldukları bildirildi. Özel harekât timlerine harekâta Gülyazı bölgesinden katılma-

si emredildiğinden timler intikal hazırlıklarına derhal başladı.

21 ekim 1992 tarihi birliklerin son hazırlıkları, Dügün Dağı bölgesine intikal ve bölgede tertiplenmeleriyle geçti.

22 ekim 1992 sabahı 23. Jandarma Sınır Tugayı'nın dört taburla Dügün Dağı Korutepe istikametinde başlattığı taarruzlar, başlangıçta Manin batısında ve 2025 rakımlı tepe yönünde PKK terör örgütü mensuplarının mukavemetiyle karşılaştı ve bu bölgelerden havan atışlarıyla karşı karşıya kaldı, ancak terörist mukavemeti kısa sürede ortadan kaldırıldı. Askerlerimiz aynı gün saat 16.30'a kadar 1714 rakımlı tepe ile Korutepe hattına ulaşmıştı. Arazinin özellikle Dügün Dağı güneyinde çok sarp ve engebeli olduğu, sadece kara birliklerinin harekâtına müsait bulunduğu görüldü. 23. Jandarma Sınır Tugayı 22 ekim 1992'de arazide önemli sığınakları da ortaya çıkardı.

23 ekim 1992 tarihinde birlikler güç arazi koşullarına rağmen ileri harekâta devam etti. 1. ve 2. komando tugayı komutanlıkları Dügün Dağı bölgesine intikal ettirildi ve 23. Jandarma Sınır Tugayı Komutanlığı'nın harekât komutasına verildi.

24 ekim 1992 günü ileri harekâta devam eden birliklerimiz Bazıngrı'nın 200 m güneyinde belirlenen hatlarda, terör örgütü mensuplarının inatçı direnişiyle karşılaştı. Hedef bölgesi ateş destek unsurları ve hava gücüyle ateş altına alınmaya devam edildi. Çatışma 26 ekim 1992 akşamına kadar sürdü. Birlikler bazı bölgelerde terör örgütü mensuplarıyla 100-200 metre mesafede temasa girdi.

25 ekim 1992 tarihi itibarıyla harekâta katılan Özel Harekât Grubu Komutanlığı'ndan 6 tim 1504 rakımlı tepenin 800 metre güneyinde; Elazığ Jandarma Komando Taburu, Özel Harekât Grubu Komutanlığı timlerinin 400 metre doğusunda; 1. Komando Taburu 1798 rakımlı tepenin 1 km güneyinde; Van Jandarma Komando Taburu'nun bir bölümü isimsiz tepede; 50 kişilik GKK timi Van Jandarma Komando Taburu'nun 50 metre doğusunda; 80 kişilik GKK timi ve bir jandarma timi 1714 rakımlı tepede tertiplenmişti. 2x75 mm'lik obüs ile 1x120 ve 1x81 mm'lik havanlardan oluşan ateş destek unsurlarımız da bölgeye kaydırılmıştı.

Sızma harekâtı başlamış, gündüz kritik bir noktada kalınmıştı

25 ekim 1992 günü yapılan durum değerlendirmesi sonucu Elazığ Jandarma Komando Taburu ile Özel Harekât Grubu'nun halen bulundukları mevzilerden Pırbala'nına 1 km kuzeyine, 1. ve 2. ko-

mando tugaylarının, güneyi istikametinde çıkaracakları unsurlarıyla gece karanlığından istifadeyle sızmaları ve hâkim noktalar-daki terörist mevzilerini ele geçirmeleri planlanmıştı.

Planlanan harekât 25-26 ekim geceyarısından itibaren başarıyla uygulandı ve sızan unsurlar teröristlerle yakın muharebeye girdi. Şiddetli çatışmaların devam ettiği gün boyunca hava kuvvetlerince İHK kontrolünde 22 sorti, Kobra helikopterleriyle 8 sorti hava desteği sağlandı. PKK terör örgütü mensuplarının 1768 rakımlı tepe başta olmak üzere bazı tepelerde kalabalık gruplar halinde kuzey istikametine karşı savunma tedbiri alarak, bütün hâkim noktalara ağır silahlar yerleştirmelerinden dolayı güneye fazla ilerlenemedi ve temas ateş muharebesiyle sürdürüldü. Çıkan çatışmalarda 3 askerimiz şehit oldu, 5 askerimiz ise yaralandı.

O gün Özel Harekât Grubu'nda görevli bir subayın yaptığı hep anlatılır. PKK'lı terörist hâkim bir tepedeki öyle bir noktadan ateş ediyordu ki askerin ilerlemesi mümkün değildi. Oranın mutlaka geçilmesi, bulunulan yerin koordinatının da bildirilmesi gerekiyordu.

Özel Harekât Grubu'nda görevli komutan oradan mutlaka geçilmesi gerektiğini biliyordu. Bir araca bindi, silahın kurşunlarına hedef olmamak için aracı hangi hızda kullanması gerektiğinin defalarca denemesini yaptı. Hangi hızla giderse, o yolda teröriste hedef olmayacağını defalarca yaptığı denemelerle ortaya koydu.

Komutan, yanında havacı bir subayla birlikte araca bindi. Onların geçmeye çalıştığını gören terörist geçişlerini önlemek için büyük çaba gösteriyordu. Terörist ateş ediyor, ancak bir türlü araca isabet ettiremiyordu.

Ateş menziline dışına çıktığında, direksiyondaki komutan terini sildi. Arkadaşına baktı, başarmışlardı. O kahraman havacı da, bu zor geçişin gönüllüsüydü. Teröristin bulunduğu yerin koordinatlarını bildirdi ve o yol vermeyen terörist kısa süre sonra etkisiz hale getirildi...

Telsiz dinlemelerinden bölgedeki hâkim noktalarda mevzilenen teröristlerin uçak ve Kobra helikopterleriyle yapılan hava tarruzlarında çok sayıda zayıat verdikleri ve morallerinin bozulduğu, bir kısım teröristin, grup liderlerinin emirlerine karşı gelmeye başladığı öğreniliyordu.

Şehit haberleri herkesi kahretti

27 ekim 1992 günü teröristler, 1768 ve 1850 rakımlı tepeler hatında bulunan mevcutlarını güneyden Pirbala, Avlehe ve Manin

bölgesinden getirdikleri kuvvetlerle takviye etti. 1768 rakımlı ve Era güneyi bölgesinde 30-39 kişilik hareketli birkaç grubun bulunduğu haberi alındı.

Uçak ve Kobra helikopterleri tarafından sağlanan ateş desteği sonucu 1899 rakımlı tepeden teröristlerce açılan yoğun ateşe rağmen bölgedeki hâkim noktalar ele geçirildi. Bölgedeki harekât sırasında 1. ve 2. komando tugaylarından 1 asteğmen ile 7 erbaş ve er şehit olmuş, 3 üsteğmen, 3 astsubay, 23 erbaş ve er yaralanmıştı. Yaralanan üsteğmenlerden ikisi bölük komutanı, biri tim komutanıydı. Komando taburundan Üsteğmen Savaş Erçin bir bacağını kaybetmiş, Üsteğmen Selami Toyar ise kolundan ağır yaralanmıştı.

Çatışmalar sırasında teslim olan bir teröristin verdiği bilgilerden hava taarruzlarının çok etkili olduğu, zayıatlarının en az 200-300 kişiyi bulduğu, hava taarruzlarının etkisini azaltmak amacıyla hâkim noktalarda bulunan mevzileri tahkim etmeye başladıkları ve mevzilerde sığınaklarının bulunduğu öğrenildi. Çatışmaların şiddetlenmesi üzerine temas hattında bulunan birlikler iki komando bölüğüyle takviye edildi.

Hâkim arazi noktalarındaki terörist grupların dirençlerinin kırılması için terörist mevzileri üzerine hava ve sath ateşlerine devam edildi. Ayrıca teröristlerin morallerinin son derece bozuk olduğunun ve ikmal sıkıntısı içerisinde bulunduklarının tespit edilmesi üzerine hazırlanan "teslim ol" bildirileri bölgeye havadan atıldı. PKK'lıların çok önem verdiği ve kendileri için vazgeçilmez kabul ettikleri Haftanın bölgesi, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından tamamen kontrol altına alınarak temizlendi.

Kuzey Irak'taki diğer bölgelerde bulunan terörist grupların da kısa sürede çözülmesine neden olacağı değerlendirildiğinden Siirt ve Batman jandarma komando taburları komutanlıklarına Şırnak-Gülyazı bölgesine intikal emri verildi.

29 ekim 1992 günü 23. Jandarma Sınır Tugayı'yla temasta bulunan birliklerden bazıları Şırnak'tan Gülyazı'ya intikale başladı. Geceyi Şenoba'da geçirdiler. Aldığı takviyelerle harekât hazırlıklarını sürdüren 23. Jandarma Sınır Tugayı, güneyinde savunma mevziinde bulunan teröristleri yoğun ateş altına aldı.

Tank mermisi askerlerimizin üzerine düştü

30 ekim 1992 günü saat 07.30'da Batman ve Siirt jandarma komando taburları Şenoba'dan hareketle Gülyazı'ya intikallerini tamamladı. 1768 ile 1874 rakımlı tepe hattında ve güneyinde bulu-

nan terörist mevzileri yoğun destek ateşleriyle ateş altına alınmaya devam edildi. Sar-ı Dere kuzeyinde bulunan tank bölüğünün Ciya-i Kamtur'daki kayalıklarda bulunan teröristlere açtığı tank atışları sırasında seken bir mermi 1712 rakımlı tepenin kuzeyinde bulunan askerlerimizin üzerine düştü.

Komando tugayından bir er şehit oldu, 2 subay, 2 astsubay, 11 er ve erbaş da yaralandı. Gülyazı'ya intikal eden Siirt ve Batman jandarma komando taburlarına ileri harekâta geçerek Haftanın, Kaşan, Şılan bölgesine intikal etmesi emri verildi.

31 ekim 1992 günü 23. Jandarma Sınır Tugayı, aldığı takviye ve hava desteğiyle ileri harekâtına devam etti. Van Jandarma Komando Taburu 1899 rakımlı tepede, 1. Komando Taburu 1899 rakımlı tepenin batısında; 2. Komando Taburu 1712 rakımlı tepede; Elazığ Jandarma Komando Taburu isimsiz tepede ve batıya uzanım hattında; Batman Jandarma Komando Taburu Dügün Dağı'nın 1 km doğusunda; Siirt Jandarma Komando Taburu Dügün Dağı'nın 5 km doğusunda tertiplendi.

1 kasım 1992 günü birlikler güney istikametinde ileri harekâta devam edip 6. Zırhlı Tugay birlikleriyle birleşmeyi sağladı. Batman ve Siirt jandarma komando taburları güney istikametinde Haftanın Deresi kuzeyi ile Yekmala bölgelerinde arazi arama-tarama faaliyetlerine başladı.

Arazide 140 teröristin cesedi bulundu

Bölgenin tamamen Türk birliklerinin kontrolüne geçmesi üzerine yoğunlaştırılan arama-tarama faaliyetleri sonucu 2 kasım 1992 günü arazide 140 teröristin cesedi bulundu. Erler kendi aralarında konuşuyorlardı; "Şunu ben vurdum, tam alnının çatısına nişan almıştım" diyordu. Yalnız cesetler değil, operasyon bölgesinde başka şeyler de bulunmuştu. Bunlar raporlarda şöyle sıralandı:

- 1 adet 14,5 mm'lik ağır uçaksavar;
- 20 adet 60 mm'lik havan mermisi;
- Çok miktarda her cins hafif ve ağır silah mermisi.

3 kasım 1992 tarihinde Siirt ve Batman jandarma komando taburları 1890 rakımlı tepenin 1,5 km güneyinde 25-29 koordinatında bir grup teröristle temas sağladı. Bölgeye sevk edilen Kobra helikopterleriyle teröristlere ağır zayıat verildi. Sağlanan temas 5 kasım 1992 gününe kadar aralıklarla devam etti.

Bölgede hava şartları bir hayli çetin geçiyordu. Altı haftadan beri arazide harekâta katılan, başta kritik personel olmak üzere fazla

zayıat veren 1. ve 2. komando tugaylarının meydana gelen zafiyetini gidermek maksadıyla, 30 ekim 1992 günü bu tugayların emrine giren 3. ve 7. komando taburları 7 bölgede bırakıldı, İkizce'de konuşlu 2. Komando Tugayı'nın 3 kasım 1992'de yeri değiştirildi.

Bölgede arama faaliyetleri güç hava şartlarına rağmen 12 kasım 1992 tarihine kadar sürdürüldü. Harekâta katılan birliklerden Mardin Jandarma Komando Taburu, Kapılı Piyade Taburu, 2. Komando Tugayı, Pirbala-Kâsrok-Hamam Boğazı istikametinde motorlu; Siirt Jandarma Komando Taburu, Batman Jandarma Komando Taburu, Dügün Dağı istikametinde yaya olarak bölgeyi boşalttı.

Peşmergelere "Sizinle olmuyor" denildiğinde plan yapılmıştı

5 ekim-20 ekim 1992 tarihleri arasında peşmerge kuvvetlerince PKK'ya karşı Haftanın bölgesinde icra edilen operasyonlardan bir sonuç alınamayacağı anlaşılmıştı. Bu gerçeğin peşmerge yetkilileri tarafından da ifade edilmesi üzerine 6. Zırhlı Tugay Komutanlığı'nın Kuzey Irak'ta harekâta sokulmasına karar verilmişti.

Kararın alınmasında peşmergelerin yeterli destek silahlarına sahip olmamaları, etkin bir emir-komuta yapısından yoksun bulunmaları ve ani bir mukavemet karşısında verdikleri zayıat nedeniyle oluşan isteksizlikleri önemli rol oynamıştı.

Plan şöyleydi: Kuzeyde Türkiye sınırından güneye doğru harekât icra eden güvenlik güçleri ile Bahnuna-Begova hattı arasında kalan ve güneyden peşmerge güçlerince kuşatılmış, ancak hâkim arazi kesimlerinde mevzilenmiş örgüt mensuplarının kuzey istikametteki muhtemel gelişmeler karşısında güneye kaçmalarını önlemek ve imha etmek, bölgede mevcut terörist kampları yok etmek, zırhlı ve mekanize birliklerin ateş ve hareket gücünden istifadeyle PKK'nın mukavemetini kırmak amacıyla 6. Zırhlı Tugay birliklerinin süratle Hamam Boğazı'ndan geçerek, karşılaştığı terörist güçleri yok ederek doğuya doğru ilerlemesi ve daha sonra peşmerge güçleriyle müştereken kuzeye doğru taarruz ederek, PKK'nın mukavemet noktalarını ele geçirmeyi kapsıyordu.

6. Zırhlı Tugay'ın esas görevlerinden biri de kuzeyde bulunan birliklerin harekâtını kolaylaştırmaktı.

Tugay birliklerinin Kuzey Irak'a geçiş yeri olarak Hamam Boğazı bölgesi seçilmiş, birlikler 24 ekim sabahı 05.00'te Silopi'den hareketle, Hamam Boğazı'nın güneyi bölgesine intikal ettirilmişti.

25 ekim günü öğleye kadar tankların geçmesine elverişli hale ge-

tirmek için Hamam Boğazı içinden geçen yolda ıslah çalışmaları yapıldı, iş makineleri çalışırken piyade erler de duvar örüyordu. Örülen bu duvarlar sayesinde yoldan geçmek mümkün olabilecekti.

6. Zırhlı Tugay, zırhlı ve mekanize birliklerin Hezil Çayı'ndan geçişini emniyete almak ve geçişin ardından yan emniyetlerini sağlamakla görevlendirildi. 23 ekim 1992 günü akşamüzeri Hezil Çayı'ndan sınır geçildi.

Mayınlı alandan geçemeyince geri döndü

Bir bölük, Irak tarafında gece mayınlanmış bölgeye girdi ve bunun üzerine 24 ekim sabahı 6. Zırhlı Tugay Komutanlığı'nca Türkiye sınırına geri alındı. Bu çalışmalar yapılırken, peşmergelerle koordineyi sağlamak ve kılavuzluk yapmak üzere Zaho'daki tim tarafından peşmergeler arasından Türkçe bilen personel seçilmiş, 6. Zırhlı Tugay karargâhına gönderilmişti. Aynı zamanda irtibatı güçlendirmek amacıyla telsiz kod alışverişi de yapılmıştı.

25 ekim sabahı Hamam Boğazı'ndan geçen, tugay istihkâm bölüğü tarafından oluşturulan 8 mayın arama timi, Hezil Çayı'nın her iki tarafındaki mayın tarlalarını temizleme faaliyetini saat 16.15 sıralarında tamamladı ve açılan geçitten ilerleyen bir tank bölüğü timi ile komando tugayı sınır ötesindeki ilk hâkim sırtları ele geçirdi, geçit bölgesinin emniyetini sağladı.

26 ekim günü tank taburu, geçici köy korucuları, 3. ve 213. piyade taburları sınırı geçerek Kâsrok bölgesini ele geçirdi. Peşmergelerle buluşma sağlanmıştı. Bu safhada tugay ağırlıkları Hezil Karakolu bölgesinde tabur ağırlıklarıyla birlikte faaliyete geçirildi.

27 ekim günü tank bölüğü timi ileri hareketle Parak bölgesini ele geçirmişti. Böylece Parak ve Kâsrok boğazlarının çıkışları emniyete alınmış, teröristlerin kaçış istikametleri tutulmuştu. Ayrıca top ve havan ateşiyle Parak kuzeyi ile Kamtur Dağı üzerinde bulunan terörist gruplar baskı altına alınmıştı.

28 ekim 1992 günü tank bölüğü, 3. ve 213. piyade taburları ve komando bölüğü ileri harekâta devamla İstanbul'un 1 km güneydoğusuna kadar ilerledi. Aynı gün peşmerge yetkilileriyle günün koordinesi yapıldı.

29 ekim 1992 günü saat 11.00'deki tank bölüğü timi Parak vadisinden, 3. ve 213. piyade taburları ve komando bölüğü Kare Dağı kuzey yamaçlarından, peşmergeler ise Kare Dağı zirvelerinden doğru istikametine doğru taarruza geçti. Şiddetli çatışmalar oluyordu. Direnek noktası halinde tutulan Sindi Boğazı batı ve doğusundaki

hâkim arazi kesimleri saat 13.00'te ele geçirilerek, Sindi Boğazı'nın teröristlerden temizlenmesiyle büyük bir başarı sağlandı.

29-30 ekim 1992 gecesi boyunca Sindi Boğazı doğusundaki ve kuzeyindeki PKK mevzileri baskı altında tutuldu. 3. ve 213. piyade taburları ile komando bölüğü ve peşmergelerce ortaklaşa yapılan taarruz sonucunda sabah erken saatlerde 1020 rakımlı Berivi Tepesi de ele geçirildi. Ardından tank taburu ve korucular harekâta devam ederek, Sarı Dere bölgesini ele geçirdi. Bir tank timi de Saranis kampını ele geçirerek, bölgedeki teröristleri imha etti. Aynı gün 3. Mekanize Bölük Sindi Boğazı'nın giriş ve çıkışında, piyade taburları ise hâkim sırtlarında tertiplendi.

PKK kampları birer birer ele geçiriliyordu

Birliklerin ana ikmal yolu da Parak vadisinden Aydoğdu-Darkaracam hattına kaydırıldı. Tugay ağırlıkları Darkaracam güneyi bölgesine intikal ettirildi. Yolum çok bozuk olması ve Hezil'de mayınlı alan bulunması nedeniyle bu hat aynı gün Habur-Zaho-Sindi yoluyla değiştirildi, bu sayede ikmal faaliyetlerinde büyük bir kolaylık yaşanmaya başlandı. Habur'dan birlik geçişine peşmerge yetkililerince olumlu cevap verilmesi üzerine İdil'de konuşlu bulunan mekanize taburun Habur'dan geçirilerek 19.00 sıralarında Hezaya bölgesine intikali sağlandı ve toplanma bölgesi işgal ettirildi.

31 ekim 1992 gecesi boyunca Pırbala ile Avlehe kamplarını ateş altına alan 6. Zırhlı Tugay Mekanize Taburu, kasım 1992'den itibaren peşmergelerle birlikte Şabaniye Boğazı'nı ele geçirmek üzere Ciya-i Şaban Dağı'na taarruza başladı. Havan takımı, obüs bataryası ve özellikle tank toplarıyla yapılan isabetli atışlar sonunda PKK mukavemeti kısa sürede kırıldı.

Bu arada peşmerge kuvvetleri Avlehe ve Pırbala kamplarına taarruz ederek, fazla bir mukavemetle karşılaşmadan her iki kampı da ele geçirdi.

1 kasım 1992 günü 6. Zırhlı Tugay Mekanize Taburu, Pırbala bölgesinin emniyetini sağladı ve 2 kasım günü kamp bölgesinde arama-tarama faaliyetlerine başladı. Kuzeyden harekâta iştirak eden 23. Jandarma Sınır Tugayı unsurlarıyla 2 kasım günü birleşme sağlandığında, müthiş bir görüntü vardı.

2 kasım sabahı 6. Zırhlı Tugay, peşmergelerle birlikte tank, karyer, havan ve obüs kullanarak Kışan bölgesine saldırıya başladı. Ancak 200 kişilik bir PKK grubunun mukavemeti karşısında gelişme kaydedilemedi. Bir tank bölüğü timi, PKK gruplarının güne-

PKK kampları birer birer ele geçiriliyor, asker koynundan çıkardığı bayrağı bulabildiği dalın ucuna takıp dalgalandırıyor.

ye ve doğuya kaçışını engellemek amacıyla Şaban Boğazı-Batufademka yolunu kullanarak Suriya bölgesine intikal ettirildi. Taarruz birlikleri ertesi sabah gelmek üzere toplanma bölgesi Banik Zori'ye çekildi.

3 kasım 1992 günü 6. Zırhlı Tugay unsurları saat 06.30-08.00 arasında Kışan doğusunda taarruz için tertiplendi ve önceki gün mukavemet gösteren noktalara 08.00'den itibaren top atışına başladı. Peşmergelerin taarruz için hazırlıklarını tamamlayamamaları nedeniyle yaya unsurlarla taarruz ertesi günün sabahına bırakıldı.

3 kasım gecesi Kışan bölgesinden kaçmaya çalışan bir grup PKK teröristi ile Suriya bölgesindeki tank bölüğü timi arasında sıcak çatışma çıktı ve dört saat süren çatışma sonunda PKK'lılar tekrar Kışan bölgesine dönmek zorunda kaldı.

4 kasım 1992 günü Kışan bölgesine taarruza devam edildi. Dört uçakla taarruz desteklendi, tank ve kariyerler desteğinde Kışan'a ilerleyen peşmerge güçleriyle birlikte Kışan 12.30 sıralarında ele geçirilmiştir.

Kışan doğusundaki sırtlara taarruza devam eden kuvvetler, 1405 rakımlı tepede teröristlerle sıcak çatışmaya girdi ve 17 terörist ölü olarak ele geçirildi.

Görev tamamlandı, dönüş başladı

5 kasım 1992 günü, 6. Zırhlı Tugay'ın unsurları Kışan doğusundaki sırtlarda arama-tarama faaliyetlerine devam etti. Aynı zamanda peşmergeler ile Kışan'a Zırhlı Tugay unsurlarından oluşturulan bir grup kuzey istikametinde Haftanın vadisinde ilerleyerek 23. Jandarma Sınır Tugayı unsurlarıyla buluşmayı sağladı, saat 14.00 sıralarında Kışan'a geri döndü.

6-12 kasım günleri 6. Zırhlı Tugay unsurları bölgelerindeki terörist kampları ve çevrelerinde arama-tarama faaliyetlerine devam etti. Bulunan sığınaklar ile eğitim tesisleri kullanılmaz hale getirildi.

Kuzey Irak'ta görevini tamamlayan ve ele geçirdiği bölgelerin sorumluluğunu peşmergelere devreden 6. Zırhlı Tugay unsurları iki kademe halinde, 13 ve 14 kasım günleri yaptıkları intikalle Si-lopi'ye döndü.

Dağ ve Komando Tugayı Kuzey Irak'a geçiyor

Şivi bölgesini ele geçirme görevi Dağ ve Komando Tugayı'na verilmişti. Operasyonun icrası şöyle gerçekleşti:

Operasyona 29 ekim 1992 günü sabah 05.30'dan itibaren ilk unsurların sınırı geçmesiyle başlandı. Manevra planına uygun olarak başlayan operasyonu uçaklar 06.30 ve 06.45'te ikişerli iki kol halinde 1944 ve 2049 rakımlı tepeleri ateş altına alarak destekledi. 2. Komando Alayı'nın ilerleme istikameti üzerinde bulunan Betfa bölgesinde saat 07.45 sıralarında ilk temas sağlandı. Saat 08.30 ve 09.00'da ikişerli iki kol halinde gelen uçaklarla temas ihtimali yüksek olan 1944 ve 2049 rakımlı tepeler ateş altına alındı. Bu sırada Işıklı'da bulunan 1., 2. ve 12. obüs bataryaları 2. Komando Alayı ve 2. Dağ ve Komando Taburu'nun 81 mm'lik havanlarıyla birliklerin ilerlemeleri ateşle desteklenmeye başlandı. Saat 11.00 sıralarında 2. Dağ ve Komando Taburu'nun ilerlemesi, bölgeye hâkim olan 1944

rakımlı tepeden teröristlerin ateş açması üzerine durdu.

Kuzeyden 1944 rakımlı tepeye çıkış arazinin çok kayalık ve dik olması nedeniyle, duran ilerlemeye yeniden ivme sağlamak için "P" modeli Kobralar, topçu, havan ve süper Kobralarla tepe ateş altına alınmaya başlandı. Ayrıca, ikişerli dört kolla hedef bölgesi ateş altına alındı.

30 ekim 1992 günü 1. ve 2. komando alaylarıyla yan emniyeti sağlanırken 2. Komando Alayı'yla 1944 rakımlı tepenin güneyden kuşatılarak düşürülmesi, 2. Dağ ve Komando Taburu'nun ise 1944 rakımlı tepeyi kuzeyden tespit etmeye devam etmesi planlandı.

1. ve 2. komando taburlarının ilerlemesi esnasında 1701 rakımlı tepe bölgesinde temas sağlandı. 1. Komando Taburu 2047 ile 1791 rakımlı tepeler arasından geçerken batıdan teröristlerin ateşiyle karşılaştı. Bunun üzerine uçaklar, Kobra taarruz helikopterleri, obüs bataryaları ve 81 mm'lik havanlarla bölge ateş altına alındı. 1. Komando Taburu sabah saatlerinde 1944 rakımlı tepenin kuzeydoğusundan bir tim sızdırarak teröristleri baskı altına aldı. Ancak ilerlemesinin mümkün olmaması üzerine akşama doğru çekildi. 2. Komando Alayı Komutanlığı'nın Hetüt bölgesinde PKK'lıların toplandığını rapor etmesi üzerine bölge, uçaklarla ateş altına alındı.

31 ekim 1992 günü icra edilecek harekâtla ilgili olarak durum değerlendirilmesi yapıldı. 4. ve 19. piyade taburları 2. Dağ ve Komando Taburu'nun yerinde değiştirme yapmasının ardından, 2047 rakımlı tepenin kuzeydoğusundan 2. Dağ ve Komando Taburu'yla baskı altına alınmasına karar verildi.

Aynı gün 4. ve 19. piyade taburları ile 2. Dağ ve Komando Taburu yerini değiştirmeye başladı. Bir önceki gün kanyonda mahkûm arazide (tepe altları) kalan ve teröristlerin taciz ateşlerine hedef olan 1. Komando Taburu'nun mahkûm araziden kurtarılması çalışmaları, 2. Komando Alayı'nun ileri harekâtını yavaşlattı. Yerinde değiştirmeyi tamamlayan 2. Dağ ve Komando Taburu dört timle 2049 rakımlı tepeye tırmanmaya başladı. Her iki harekât uçak ve helikopter ateşiyle desteklenerek kolaylaştırıldı.

Zirveye 80 metre kala kıyamet koptu

Gazeteciler, saat 08.00'de tugay komuta yeri olan Kırmızıtepe'ye getirildi ve kendilerine harekât hakkında bilgi verildi. Gazetecilere, peşmergelerin bulunduğu yerler gösterildi.

1 kasım 1992 günü gerek 1791 rakımlı tepe istikametinde ilerleyen 1. Komando Taburu ve kanyonun girişinde bulunan 2. Ko-

Gazeteci Sezai Şengün, Tuğgeneral Mete Sayar ve helikopter pilotu ile birlikte.

mando Taburu, gerekse 2049 rakımlı tepenin kuzeyinde bulunan 2. Dağ ve Komando Taburu'nun ilerleyebilmesinin ancak 2047 rakımlı tepe ile 1944 rakımlı tepenin ele geçirilmesiyle mümkün olabileceği değerlendirildi.

2047 rakımlı tepe ile 1944 rakımlı tepenin hava ve kara ateş destek vasıtalarıyla ateş baskısı altına alınması, 1791 rakımlı tepeden güneye doğru ilerlemenin denenmesi planlandı. Plan gereğince sabah saatlerinden akşama kadar değişimli olarak 1944, 2049 ve 1791 rakımlı tepeler süper ve "P" modeli Kobralar, obüs bataryaları, havanlar ve uçaklarla ateş altına alındı. 2. Komando Taburu'ndan kanyondaki temas anında 1 er şehit oldu, 3 er de yaralandı.

2 kasım 1992 günü sabah saatlerinde 2049 rakımlı tepe uçaklarla tekrar ateş altına alındı. Bu esnada 2049 rakımlı tepenin zirvesine 80 m kala 2. Dağ ve Komando Taburu'nun unsurlarının ilerlemesi hâkim arazide bulunan teröristlerin ateşiyle iyice yavaşladı. Saat 10.00 civarında ise 1. Komando Taburu 1791 rakımlı tepayı düşürdü. Bu arada 5 terörist ölü olarak bol miktarda silah, mühimmat ve dokümanla birlikte ele geçirildi. Gerek 1791 rakımlı tepeden, gerekse yoğun ateş karşısında 2049 rakımlı tepeden kaçan teröristlerin güneydoğu istikametinde çekildiklerinin tespit edilmesi üzerine bu bölgeler ateş altına alındı.

3 kasım 1992 günü teröristleri yuvalandıkları mevzilerden söküp çıkarmak, ilerlemeyi kolaylaştırmak ve teröristlerin geri kaçış yollarını tıkmak amacıyla gün boyu 1944 rakımlı tepe, 2049 rakımlı tepe, Hetüt, 1676 ve 1960 rakımlı tepeler, Kero, Vela, Şivi bölgeleri ateş altına alındı.

Her mağarada terörist cesetleri bulunuyordu

4 kasım 1992 günü sabah saatlerinde 1944 ile 2049 rakımlı tepelerin boyun noktaları yoğun ateş altına alındı. Ardından saat 08.50 civarında 2. Dağ ve Komando Taburu unsurları 2049 rakımlı tepenin boyun noktasına ulaştı. 1944 ve 2049 rakımlı tepelerden kalabalık bir grup teröristin kaçtığı görüldü. Saat 12.00 civarında ise 2049 ile 1944 rakımlı tepeler ele geçirildi.

Bölgede 34 terörist ölü olarak silah ve malzemeleriyle birlikte ele geçirildi. Ayrıca 2049 rakımlı tepede 2 mağara içerisinde biri kadın 9 ceset, bol miktarda silah, mühimmat, mayın, havan mermileri ve çeşitli dokümanlar bulundu.

5 kasım 1992 günü tugay taktik komuta yeri timleri 1944 ve 2049 rakımlı tepeler arasındaki boyun noktasına taşındı. 2. Dağ ve Komando Taburu ise ele geçirdiği bölgeleri (1944 ve 2049 rakımlı tepeler) 4. ve 19. piyade taburlarına teslim ederek güney istikametinde arazi arama-tarama faaliyetlerine başladı. Ciya-i Linik bölgesindeki peşmergelerin doğuya doğru kaçan yaklaşık 250-300 kişilik bir terörist grubun görüldüğünü bildirmesi üzerine, kaçış istikametleri ateş altına alındı.

2. Komando Alayı unsurları, saat 13.00 civarında 1960 rakımlı tepe ile Hetüt bölgesini ele geçirdi ve Ciya-i Linik Dağı'ndan gelen peşmergelerle buluşma sağladı. 2. Dağ ve Komando Taburu ise akşam saatlerine doğru Beznur doğusunda peşmergelerle buluştu. Peşmerge lideri, yanında bulunan Jandarma Asayiş Komutanlığı temsilcisiyle arazinin arama-tarama faaliyetlerindeki bölge sorumluluklarını belirleyerek geceyi Beznur sırtlarında geçirmek üzere kuvvetlerini mevzilendirdi. Bu bölgede bulunan 40 keçi peşmergelere verildi, ayrıca yapılan arazi arama-tarama operasyonları sonucu biri sağ olmak üzere 2 terörist ile bol miktarda silah, cephane, yiyecek ve giyecek malzemesi ele geçirildi.

6-9 kasım 1992 günlerinde bütün birliklerle birlikte peşmergeler kendilerine tahsis edilen bölgelerde arama-tarama faaliyetlerine devam etti. 2. Komando Alayı unsurlarınca Şivi'de 2 sığınak, 4'ü hastane olarak kullanılan 7 mağarada bol miktarda sağlık malzemesi ile yiyecek bulundu. 2. Dağ ve Komando unsurları ile peşmergelerin ortaklaşa yaptığı arama-taramalarda ise Kero, Ale, Beznur ve Şivi'de 11 mağarada, 35 terörist cesedi ile bol miktarda ağır silahlar dahil silah, mühimmat, askeri teçhizat, giyim kuşam malzemeleri, yiyecek, propaganda malzemesi ve kırtasiye ele geçirildi.

10 kasım 1992 günü 2. Komando Alayı unsurları saat 14.00'te Hetüt bölgesinde , saat 15.15 civarında 2287 rakımlı tepenin doğu bölgesinde teröristlerle temas sağladı. Ancak herhangi bir sonuç alınmadı.

11 kasım 1992 günü 2. Komando Alayı'nın 2. Komando Taburu kanyondan emniyetli bir şekilde geri çekildi. 1. Komando Taburu ise doğu istikametindeki hâkim sırtlar bölgesine kısa mesafe ve süreli bir operasyon gerçekleştirdi.

12 kasım 1992 günü üst komutanlıktan verilen emir gereğince birlikler geri çekilmeye başladı. 2. Komando Taburu saat 16.45'te Çayırılı'ya intikalini tamamladı.

Gazeteci dönüş yolunda yine mayınlı alandaydı

Irak sınırındaki Çayırılı köyüne bir akşam vakti katırın izine basa basa mayınlı araziden geçen gazeteci, korucubaşı Osman'ın evinde yorgunluktan derin bir uykuya dalmıştı. Yatak yorgan da istememişti. Yer minderenin üzerinde öylece uyuştu.

Sabahın erken saatinde uyandığında hedefi çukurda kalan karakolu görüntülemeydi. Bu kez köyün girişinden değil, arka tarafından dolaşması gerekiyordu. Öye de yaptı. Karakola doğru yaklaştıkça bir yandan da gizli gizli karakolun görüntülerini çekiyordu. Yerde üç PKK'lının cesedi vardı. Korucular cesetlerin etrafında duruyordu.

Sınırdaki gazetecilik, Güneydoğu'da gazetecilik ne zordu öyle... Fark edilmiş, yine askerler silahlarını doğrultmuş, üzerine geliyorlardı. Komutan yine bağırıyordu. Gazeteci, "Komutanım ben *Hürriyet* gazetesinin muhabiriyim. Gazetemizin logosunun yanında Atatürk ve bayrağımız var" diyor, bu kadar zorlu, sıkıntılı ve tehlikeli yolculuktan sonra fotoğraf çekmeden gitmesi halinde mesleki yönden kalacağı zor durumdan söz ediyordu.

Gazeteci köyden uzaklaştırılırken o ıssız sınır dibi yollarında yapayalnızdı. Boynunda fotoğraf makinesi, sırtında çantasıyla Çayırılı'dan Işıklı köyüne doğru bu kez patika yollardan yürüyerek dönüyordu.

Hem yürüyor, hem onca eziyete rağmen işini doğru dürüst yapmadan döndüğü için hayıflanıyordu. Birden derin bir çukur gördü. Mayın patlamıştı. İşte o mayının açtığı çukurdu. Birden aklına bir gazetecinin "Mayın patlasa, bacağın kopsa sana kim

bakar, çoluğuna çocuğuna kim sahip çıkar” sözleri aklına geldi. İçinden cevap veriyordu: “Gazetecilik yapılacaksa her şeye razı olacaksın...” Dalgın dalgın yürüyor, her adımını biraz daha ürke- rek atıyordu. Bir çalının dibinden birden üç kuş havalandı... On- ların sesi bile gazetecinin yüreğini ağzına getirmeye yetmişti. Ar- tık dayanamıyordu...

İyice korktu, yürümek istemedi. Oturdu bir kayanın üzerine. Çayırılı köyüne baktı. Dağ başında yapayalnızdı. “Allah kahretsin bu mesleği” diye bağırdı. Onun bu sesi dağ başında ağıta dönüş- tü. Uzaktan bir askeri araç geliyordu. Komutan, “Giderken gaze- teciyi de alın” demişti...

İşte, askerimiz Çayırılı’ya dönerken, sınırın öte yakasında peş- mergeler de arama-taramalarında çok sayıda silah, mühimmat, yiyecek ele geçiriyordu.

Pusuya düşen komandolar “kuşatıcı manevra” başlattı

Gece gündüz yatmak yoktu. Günlerdir uykusuz olmalarına, yorgunluklarına rağmen askerlerin moralleri hayli yüksekti.

13 kasım 1992 günü sabah 04.30’da birliklerin geriye dönüş için intikalleri başlamıştı. Saat 07.40’ta 1. Komando Taburu un- surları Beruman bölgesinden açılan ateşe maruz kalmıştı. Der- hal üç timle çevirme harekâtı başladı. Sonuçta 4 terörist ölü ola- rak ele geçirildi. Bu arada Diyarbakır’dan gönderilen bir itiraf- çının gösterdiği Dotaza bölgesindeki mağaralarda 3. Jandarma Komando Bölüğü Komutanlığı’nca çok miktarda mühimmat ele geçirildi.

Akşamüzeri 2. Komando Alayı’nın eski ikmal noktasının bu- lunduğu yerde 15-20 teröristin pususuna düşen 1. Komando Ta- buru, “kuşatıcı manevra”ya başladı. Taburdan 2 er şehit oldu, 9 er yaralandı. 13 terörist ise silahlarıyla birlikte ölü olarak ele ge- çirildi. 4. ve 19. piyade taburları saat 12.30 civarında, 2. Dağ ve Komando Taburu saat 17.37’de Hakkâri’nin Çukurca ilçesine in- tikalini tamamladı.

14 kasım 1992 günü saat 06.30’da 4. ve 19. piyade taburları Işık- lı’dan Çukurca’ya, 2. Komando Tugayı yaya unsurları ise saat 07.55’te Çayırılı’dan Çukurca’ya intikale başladı. Bir aracın mayı- na çarpması sonucu araçta hasar meydana geldi. Personel kaybı olmadı. 4. ve 19. piyade taburları ile 2. Dağ ve Komando Tugayı taktik karargâh yeri Hakkâri’ye intikallerini tamamladı.

Komutan, telsizle konuşurken “şehit oldu” haberi yayıldı

Gazeteci, Işıklı Karakolu’nda iki astsubayla sohbet ediyordu. Yörede yaşanan olayları dinledikçe “Hiçbir şey Ankara’dan görül-
düğü gibi değil” diyor ve “yöre öyküleri” karşısında şaşırıyordu.

Bolu Komando Tugayı’nın Güneydoğu’da gitmediği dağ, girmeye-
diği mağara, ulaşamadığı zirve yok gibidir. Baharla birlikte birlik-
ler yola çıkar, kar yağmaya başlayınca Bolu’ya dönerler. Her büyük
harekâтта Bolu Komando Tugayı yer alır. O yüzden “Askerimiz bir
başkadır ama Bolu Komando Tugayı daha bir başkadır” derler.

Irak’ın kuzeyinde gerçekleştirilen harekâtın yedinci günüydü.
Her birlik ayrı bir dağın yamacında, ayrı bir vadide teröristleri et-
kisiz hale getirmek için çaba gösteriyordu. İşte onlardan birisi de
S. B.’ydi.

Bir kayanın üzerine oturmuş, yükseklerden bakarken, arada
bir boynundaki dürbünle etrafı tanyor, telsizle talimatlar da veri-
yordu. Ortalık sakindi. Arada bir uzaklardan silah sesleri duyulu-
yordu. Komutan, telsizle “Anlaşıldı komutanım”, “Emredersiniz
komutanım” diyor, aldığı talimatları yerine getirmek için o da
kendi talimatlarını veriyordu.

Artık dayanılacak gibi değildi. Gözkapakları iyice ağırlaşmıştı.
İçinden “Bugün uykusuz geçen yedinci günüm” diye geçirdi. Eli-
ni çenesinin altına koydu. Diğer elinde telsiz vardı. Kulağına da-
yamıştı.

Öyle bir an geldi ki, artık komutan bir şey duymuyordu. Telsiz-
den kodu söylenerek sürekli aranıyor, komutan cevap vermiyor-
du. Askerleri, komutanın kulağında telsiz, eli çenesindeki halini
görünce “Düşünüyor, telsizi dinliyor” sanıyordu.

Her türlü zorluğa alışık olan, en ağır eğitimlerden geçmiş bulu-
nan komutan otururken uyuyakalmıştı. Komutanın telsiz kodu
söyleniyor ancak o cevap veremiyordu. Komutanlar, onun şehit
olduğunu sanıyordu. Karargâhta, komutan için gözyaşı dökülü-
yordu. Tugay komutanı, ateş altındaki bölgeye gidebilmek için
helikoptere binerken, telsizde bir konuşma geçti:

“Yaşiyor komutanım, yaşıyor komutanım!”

Aradan yıllar geçmişti. Emekliye ayrılan komutanıyla Irak’ın
kuzeyinde geçirdikleri günleri anarken, “O günü hiç unutamam.
Elimde telsizle tam üç saat deliksiz bir uyku çektim. Askerlerimi
dinlendiriyordum ama ben dinlenmiyordum. İşte, ben de telsiz
başında böyle uyudum” diyordu.

Tuğgeneral Mete Sayar bir mevzide telsizle emir veriyordu. Yedi gündür uykusuz olan komutan telsiz dinlerken uyudu. "Şehit oldu" diye düşünüldü. Sayar telsiz başındayken Harekât Şb. Md. Binbaşı Fevzi Kuvvetli endişeli bir bekleyiş içindeydi.

PKK'lı öğretmen, bu kez müdür olarak karşısındaydı

Güneydoğu öyküleri bitmez. PKK'nın "kurtarılmış il" yapma girişiminde bulunduğu Şırnak'ı, ilçe olduğu dönemdeki haliyle bir kaymakamdan dinlemek gerekiyor.

1965 yılında, kaymakam Fahri Öztürk, öğretmen eşi Nuran Hanım'la birlikte eşyalarının yüklü olduğu kamyonla Şırnak'a gidiyordu. O yıllarda Şırnak'a kamyonla gitmenin öyle kolay olduğunu sanmayın. Şırnak'ı uzaktan gördüklerinde heyecanlanmışlardı...

İlçelerine kaymakam geliyor diye ilçenin ileri gelenleri onları karşılamaya çıkmıştı. Uzaktan kalabalığı görüyorlardı. Ancak, kamyon öyle bir yere geldi ki artık bir metre ilerlemesi mümkün değildi. Yol bataklığa dönmüştü. Daha ilçeye girmelerine 5-6 kilometre vardı. Kamyon şoförü, "Yol bitti kaymakam bey" dedi. Eşyaları dağ başına indirdiler. Kendileri büyük bir coşkuyla Şır-

nak'a doğru el ele yürüdüler. Şırnak için, Şırnaklı için çok şeyler yapacaklarına inanıyorlardı. Şırnak avuç içi kadar bir ilçe. Adı ilçe ama köy görünümünde. Hükümet binasının önünde bir Atatürk büstü bile yok. İlçede minaresi olan bir cami de yok.

Genç kaymakam ilk iş olarak ilçeye bir Atatürk büstü yaptırmayı düşündü. Karayolları'nın bir ekibi yol çalışması yapıyordu. Kaymakam, onların bir yetkilisine, "Birlikte bir Atatürk büstü yaptıralım" dedi. Olanaksızlıklar içindeki ilçeye Atatürk büstü yaptırmak öyle kolay değildi. Kaymakam, Karayolları'nın bir şefine silah ruhsatı verdi, onlar da karşılığında ilçeye bir Atatürk büstü getirdi. Kaymakamlığın önüne büstün kaidesi yaptırıldı ve büst törenle açıldı. Şırnak ilk Atatürk büstüne böylece kavuşmuş oldu.

İlçenin camii var ama minaresi yoktu. Camiinde minaresi olmayan bir ilçe olur mu? Genç kaymakam, ilçenin ileri gelenlerine "Camimize minare yaptıralım. Minare için siz para bulun, ben de yaptıracağım" dedi. Aradan iki ay geçti. Minare için Şırnak'ın yoksul insanları gönlünden kopan yardımı yaptı. Kaymakam, minare için özel taşlar getirtti, Gaziantep'ten de usta.

Minare yükseldikçe, tepede kurulu ilçenin görünümü de değişmeye başladı. Bir ara Gaziantep'li usta, çocukları hastalandığı için memleketine gidince, minare de yarım kaldı. Usta, güçbela tekrar ilçeye getirildi ve caminin minaresi tamamlandı.

İlçe halkı o gün âdeta bayram yapmıştı. Artık ilçenin tek caminin minaresi de vardı. Çok ısrar ettiler ve minareye bir tabela asıldı: "Bu caminin minaresi Kaymakam Fahri Öztürk'ün çabalarıyla yaptırılmıştır."

Devlete inanılmaz bir saygı, inanılmaz bir bağlılığı olan Şırnaklı'yı ne kaymakam ne de eşi öğretmen Nuran Hanım unuttu. Kaymakam, odasına gelirken ayakkabılarını çıkaran Şırnaklılara hep, "Hayır, ayakkabını çıkarmayacaksın. Haliya da basacaksın. Ben okuma imkânı bulmuşum ve masanın bu tarafına geçmişim. Burada sen de olabilirdin. Birbirimizden hiçbir farkımız yok" diyordu.

Kaymakam Şırnaklılara ayakkabılarını çıkarmadan kaymakamın makam odasına girmeyi öğretti. O bunları yaparken, Cumhuriyet İlkokulu'nda öğretmen olarak görev yapan eşi Nuran Öztürk ise benzer sözler kullanıyor, özellikle kızların okula gönderilmesi için ev ev dolaşıyordu. Kaymakamın eşini kendilerinden birisi gibi görmeye başlayan Şırnaklılar da, kızlarını Nuran Öğretmen'e teslim ediyordu.

Onlar artık bir Şırnaklı gibiydi. Kan davası yüzünden adliyeye gelmekten çekinenler, kaymakamın evinde, bahçesinde adliyeye

gideceği saati bekler oldular. Nuran Öğretmen her 21-22 mart tarihinde yapılan Nevruz şenliklerine ilçenin ortasında bulunan çeşme başında hanımlarla birlikte katılıyordu. Şırnak'ta dünyaya gelen kızı Can da, hem öğretmeni, hem kaymakamı ilçeye daha çok bağladı. Genç kaymakam üst görevlere yükseldi ama Şırnak'tan bağıni hiç koparmadı.

Kaymakam, "Kaymakamlığa gidebilmem için zorunlu olarak tek caddesinden geçmek durumunda kalıyordum. Kaymakam geçerken herkes ayağa kalkar, şapkasını çıkarır, hazır olda dururdu. 'Yapmayın, etmeyin' demeniz sonucu değıştirmiyordu. Onları rahatsız etmemek için ben ara sokaklardan makamuma gidiyordum" diye o günleri anlatıyor.

1978 yılında Öztürk, Mardin valiliğine atandı. Şırnak, Mardin'in ilçesiydi. Bir gün Cizre'de telefon telleri kesildikten sonra bir yürüyüş yapılmaya başlandı. Molla Mustafa Barzani ölüm yıldönümünde anılırken, yürüyüşçülerin başında bir ilkokulun müdürü vardı...

Bir bakanın akrabası olan öğretmen, bazı engellemelere rağmen vali tarafından görevden aldırıldı. Bir köy okuluna gönderildi. Öğretmen belki daha yeni görevine başlamamışken, valilik makamına dönemin ticaret bakanının imzasıyla bir yazı geldi. "İlinizde Ticaret Müdürlüğü kurulması uygun bulundu" deniliyor, bu kuruluşun müdürlük görevine de valinin görevden aldırıldığı ve bir köy

Kuzey Irak'ta cephede hatıra fotoğrafları bayrağımız önünde çekiliyordu. Şaban Sevinç, General Mete Sayar'la.

okuluna öğretmen olarak atadığı kişinin verildiği belirtiliyordu.

İşte, bugünlere nasıl gelindiğini merak edenler için çarpıcı bir örnek...

Birlikler, 04.00'te Hacıbey Çayı'nı geçmişti

Dağ ve Komando Tugayı'nın Hakurk bölgesinde gerçekleştireceği harekâtın planı, manevra planı ve operasyonun nasıl gerçekleştirileceği de önceden planlanmıştı. Dağ ve Komando Tugayı Komutanlığı, 2801 rakımlı tepeyi ele geçirmek amacıyla "sınırlı hedefli" gerçekleştirdiği sınır ötesi harekât için, 3. Komando Bölüğü taarruz kademesinde, 2. Komando Taburu'ndan 4. Komando Bölüğü ihtiyatta, 3. Komando Taburu kol düzeninde toplanma bölgesinden hareket etti.

Birlikler saat 04.00 civarında Hacıbey Çayı'nı geçti. Doğudan batıya 9., 8. ve 7. komando bölükleri Dalamper Dağı batısı ile Mezargedigi arasındaki bölgeden kol düzeninde intikale başladı. Bölükler, Hacıbey Çayı'ndan ilk yamaçlara tırmandıklarında topçu bataryası ile 3 uçak, saat 05.00'ten itibaren taarruz öncesi planlı atışlara başladı. Bir önceki gün yapılan keşif sonucu "görüntü alınan", yani teröristlerin görüldüğü bölgelere yaklaşık yarım saat atışlar devam etti.

Saat 05.30 civarında 2 "P" modeli Kobra taarruz helikopteri bölgeye intikal ettirilerek daha önce görüntü alınan bölgelere atış yaptırıldı. Helikopterler 20 dakika hedef üzerinde kaldıktan sonra ani isteklere cevap verecek şekilde Şemdinli'ye gönderildi.

Bölgenin mayınlanmış olabileceği dikkate alınarak, her komando bölüğünün emrine verilen birer istihkâm takımı, Hacıbey Çayı'ndan itibaren dedektörle bölüklerin önünde mayın arıyor, geçiş yolları şeritlerle işaretlenip unsurların emniyetli bir şekilde ilerlemesi sağlanıyordu.

Bölük hedeflerine 500 metre yaklaşıldığında, bölükler iyice açılarak sıçramalarla ilerlemeye başladı. Obüs bataryaları ile hava unsurları 2801 rakımlı tepenin ateş baskısı altına alınmasını sağladı. Saat 08.15 civarında bütün bölükler hedefte kendilerine verilen bölgeleri ele geçirmiş ve oralara tertiplenmeye başlamışlardı. Hedefteki mevzi bölgeleri önce tespit edildikten sonra işgal edilmişti.

Arama-tarama faaliyetlerinde mayın ve bubi tuzağına rastlanılmadı. Harekât esnasında teröristlerle sıcak temasa da girilmedi.

Saat 10.00 civarında ise havan takımından bir havan kısmı, helikopterlerle bölgeye taşındı, 2801 rakımlı tepenin güneyinde "gö-

rerek atış" yapabilecek şekilde mevzilendirildi. Birlikler ise hedefte tertiplenmesini tamamladı, Hakurk vadisi ile İran istikame-tinden gelebilecek tehdide karşı gerekli tedbirleri aldı. İhtiyatta bulunan 2. ve 4. komando taburları Mezargediği bölgesinde kal-dı, bu bölgenin emniyeti için çepeçevre tertiplendi. 22 ekim 1992 gecesi keşif, gözetleme ve dinleme faaliyetlerine devam edildi.

23 ekim 1992 sabahı, belirlenen hedefler ateş altına alındı. Ha-van kısmı 2801 rakımlı tepeye sevk edilerek mevzilendirildi. Obüs bataryası Tanyolu Yaylası'ndaki mevziinden ateş desteği sağlamaya devam etti.

23 ekim 1992 günü saat 04.00 civarında 3. Dağ ve Komando Ta-buru'ndan çıkarılan keşif kolu, dolu olan Durcan ve Şaykana'nın ta-mamen boşaltıldığını teyit ederek saat 16.00'da geri döndü.

Tugayın taktik karargâhı da Mezargediği'nden 2801 rakımlı te-peye intikal etti. Ancak, Şivi harekâtının başlatılması amacıyla 26 ekim 1992 günü Çukurca'ya geçti.

Birlikler 10 kasım 1992 gününe kadar bu bölgede kaldıktan son-ra, aynı tertip ve düzende Mezargediği'ne, ardından da Şemdinli'ye çekildi.

Kuzey Irak harekâtında 932 sorti

Kuzey Irak harekâtında, hava desteği de şöyle oldu:

1- Kuzey Irak harekâtının hava desteği, 2. Taktik Hava Kuvvet Komutanlığı (Diyarbakır) ve Jandarma Asayiş Komutanlığı'nın harekât komutasında bulunan Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na ait AH-IW süper ve AH-1 "P" modeli kobra taarruz helikopterleriyle sağlandı.

2- Peşmergelerin kara harekâtı esnasında sağlanan hava deste-ği, 17 eylül 1992 tarihinde Kuzey Irak'a gönderilen dört adet İHK ti-minin kontrolünde icra edildi. Birliklerin sınır ötesi harekâta katıl-masıyla birlikte, bölgede devamlı olarak Şırnak, Gülyazı, Hakkâri ve Şemdinli'de bulunan İHK timleri de özellikle sınıra yakın bölge-lerde icra edilen hava harekâtının kontrolünde görevlendirildi.

3- 2. Taktik Hava Kuvvet Komutanlığı ile Jandarma Asayiş Ko-mutanlığı arasında hava-kara harekât sistemi bütün unsurlarıyla kuruldu. Aksaksız, devamlı, sıhhatli ve yeterli düzeyde hava des-teği sağlandı.

4- Harekât esnasında hava kuvvetleriyle bölgeye toplam olarak 927 sorti hava harekâtı icra edildi. Bu hava harekâtının,

– 526 sortisi Haftanın bölgesine;

– 242 sortisi Zap Suyu ile Habur Çayı arasındaki bölgeye (Şivi bölgesine);

– 63 sortisi Zap Suyu doğusunda Ardevel bölgesine;

– 96 sortisi Hakurk ve Durcan bölgesine yapıldı.

5- Harekâtın hava desteği 2. Taktik Hava Kuvvet Komutanlığı'na bağlı 7. ve 8. ana jet üs komutanlıklarınca karşılandı.

Şöyle ki;

– 7. Ana Jet Üs Komutanlığı Erhaç/Malatya'dan harekâta katılan 171., 172. ve 173. filo (F-4) komutanlıkları 565 sorti icra etti..

– 8. Ana Jet Üs Komutanlığı Diyarbakır ve Batman'dan harekâta katılan 181. ve 182. filo (F-104) komutanlıkları ve 184. Keşif Filosu (RF-5) Komutanlığı toplam olarak 362 sorti icra etti.

6- Kobra taarruz helikopterleri harekâta Şırnak, Çukurca ve Hakkâri'de konuşlu olarak katıldı ve toplam 80 sorti icra etti.

Harekâtın lojistik desteği

Harekâtın lojistik desteği de “ceride”de şöyle sıralandı:

1- Jandarma Asayiş Komutanlığı'nın lojistik sorumluluğu olmadığından ikmalinden sorumlu komutanlıklar ile harekâta katılan birlikler arasında koordine görevi yapıldı. Özellikle birliklerin harekât ihtiyacı olan kritik ikmal maddelerinin ikmali konusunda devreye girilerek, birliklerin ihtiyaçları bağlı oldukları ikmal kanalları ve Olağanüstü Hal (OHAL) Bölge Valiliği imkânlarıyla karşılanmaya çalışıldı.

2- Harekâta görev alan bütün Kara Kuvvetleri Komutanlığı birliklerinin II., IV. ve V. sınıf ikmal maddeleri ihtiyacı, 7. Kolordu ile 2. Ordu ikmal kanallarından karşılandı. Ancak jandarma tugay ve bölge komutanlıkları harekât komutasına verilen Kara Kuvvetleri birliklerinin I. ve II. sınıf ikmal maddeleri ikmali ile iskân, banyo-çamaşır hizmetleri ve diğer bazı kritik özel ihtiyaçları Jandarma Genel Komutanlığı ikmal kanallarından karşılandı.

3- Şırnak, Silopi ve Çukurca'da ikmal noktaları açıldı; buralara birliklerin harekât ihtiyacı olan ikmal maddeleri, 5-10 günlük olarak stoklandı ve eksildikçe tamamlandı.

4- İkmal maddelerinin ikmal noktaları ile dağıtım noktalarına kadar nakli genellikle müteahhitler vasıtasıyla ve piyasadan temin edilen kamyonlarla sağlandı. Harekât esnasında, birliklerin sık sık yer değiştirmesi ve yol şebekesinin yok denecek kadar zayıf olması nedenleriyle ikmalin büyük bir kısmı helikopterlerle havadan yapıldı.

Harekâtta toplam 28 şehit verilirken, 83 peşmerge de hayatını kaybetti

“Savaş ceridesi”nde yaralanan, şehit düşen asker, köy korucusu ve peşmerge sayısı da şöyle belirtildi:

1- Harekât esnasında 1 subay, 3 astsubay, 19 er ve erbaş, 2 köy korucusu olmak üzere 25 güvenlik görevlisi şehit oldu. Hastaneye kaldırılan ve daha sonra hayatını kaybedenlerle bu sayı 28’e yükseldi.

2- Harekâtta 12 subay, 16 astsubay, 93 erbaş ve er, 4 korucu olmak üzere toplam 125 güvenlik görevlisi yaralandı. Bu güvenlik görevlilerinden 64’ü hafif yaralı olarak ayakta tedavi gördü ve hemen birliğine döndü, 61’i ise değişik hastanelerde tedavi altına alındı.

3- Peşmergeler tarafından harekât süresince verilen kayıplar, kontrol timlerinden Jandarma Asayiş Komutanlığı’na intikal eden raporlara göre 83 ölü, 312 yaralı olmak üzere 395 kişiyi buldu. Yaralanmaların büyük çoğunluğu, teröristlerin boşalttığı üs ve kamp bölgelerine döşedikleri mayınlar ile bubi tuzakları nedeniyle meydana geldi.

Mete Paşa’nın yaralandığı ilk kez bu kitapta

İlk sınır ötesi operasyonunda en çok tanınan, bilinin isim Şırnak 23. Jandarma Tugayı Komutanı Mete Sayar oldu. Sayar, gazetecilerle birlikte harekât bölgesine gidiyor, son bilgileri gazetecilere aktarıyordu.

Askerler, PKK’lıları sürüp attıkları tepelere üzerlerinden çıkardıkları bayrakları asmak istiyorlardı. Ancak orada bayrağı taktak sopa bulmak da öyle kolay kolay mümkün değildi. Bayrağın dikildiği yer, Mete Paşa’nın âdeta karargâhı gibiydi. Gelişigüzel bir sopanın ucuna takılmış bayrağımız, Irak’ın kuzeyindeki tepede dalgalanırken, ilginç bir manzara oluşturuyor, asker ve gazetecilerde de değişik duygular yaratıyordu.

Kayaların üzerinde etrafına taşlar konularak sıkıştırılmış sopanın ucunda bayrak dalgalanırken, gazetecilerin gözünde de çok anlamlı bir fotoğraf olarak belirliyordu. Gazetecilerle Tuğgeneral Mete Sayar ve askerleri ilk kez bu bayrağın önünde hatıra fotoğrafı çektiler.

Bugün RTÜK üyesi olan, o dönemde *Hürriyet* gazetesinde birlikte çalıştığımız Şaban Sevinç, Mete Paşa ile gazetecilerin bu bayrak önünde fotoğrafını çekerken, bir asker de onun bu fotoğrafı

çekişini görüntülemişti. Şaban Sevinç'in evinde, Kuzey Irak'ın belki adını bile unuttuğu o dağında çekilen bu fotoğrafı asılıdır.

O operasyona katılan arkadaşlarımızdan telefonla haber alırken, numarası ya da adı belirtilen tepenin çembere alındığı, teröristlerin yoğun ateşine rağmen askerlerin tepeyi ele geçirmek üzere olduğu belirtiliyordu. İkinci gün, yine o tepede çemberin daraltılmakta olduğu haberi gelince, "Bu ne tepeymiş?.." deniyor ve bölgenin yapısı dikkate alınmadan biraz da asker suçlanıyordu.

Gazeteciler 14 ekim 1992 günü Mete Paşa'yı hiç göremedi. Mete Paşa'nın başka bir bölgede olduğu söylenmişti. Oysa, yıllar sonra ulaştığımız "savaş ceridesi"nin ekinde harekâta şehit düşenler ile yaralananların isimlerini okuduğumuzda 83'üncü sırada tanıdık bir isme rastlıyoruz. Ekte, 14 ekim 1992'de Tuğgeneral Mete Sayar'ın mayın patlaması sonucu yaralandığı belirtiliyor.

Operasyondaki askerlerin morali bozulmasın diye Mete Paşa'nın yaralanması gizli tutulmuştu. Mete Paşa da mayın patlamasından bir yerde ucuz kurtulmuştu.

Mete Paşa, aşkını tercih etti ve emekliye ayrıldı

Mete Sayar Paşa'ya ne oldu? İşte bu büyük operasyonun en öndeki komutanlarından birisi olan Tuğgeneral Mete Sayar'ın, kendisiyle yapılan bir röportajda biraz da üst makamları suçlayan ifadeler kullanması rahatsızlık yaratmıştı.

Şırnak'taki görevinden sonra adının unutulması için yurtdışı göreve gönderilmesi güvenliği bakımından uygun bulunmuştu. Sayar, Türkiye'nin Moskova Büyükelçiliği'ne askeri ataşe olarak atandı.

Askerler, eş konusunda son derece duyarlıdır. Mete Paşa'ya yurtdışı görev verilmişti ama bunun bir başka nedeni de dağılmak üzere olan aile düzenini kurtarmaktı. Yurtdışına gönderilirken, Sayar'a orada verilecek resepsiyonlarda eşini de yanında bulundurması gerektiği uygun bir dille anlatılıyordu.

PKK'nın eylem alanı seçtiği Şırnak bölgesinde en zor dönemde görev yapan Mete Paşa, gönlünü Ankara'da bir hanıma kaptırmıştı. O kritik saatlerde bile sevgilisiyle mutlaka telefonla konuşur, birbirlerine olan sevgilerini, aşklarını dile getirirlerdi.

Paşanın özel yaşamındaki bu durumu, eşi tarafından da bazı makamlara yuvasını kurtarmak için söylenmişti. İşte, üst makamlardaki komutanlar "Rusya'ya giderse bu aşk küllenir" diye umuyorlardı. Oysa, Mete Sayar yurtdışı görevine giderken eşini götür-

memiş, hatta bir ara âşık olduğu hanım Moskova'ya gitmişti.

Bu durum rahatsızlık yarattı. Sayar'a "Ya eşini de götür veya emekliye ayrıl" denildi. İşte, o güne kadar hep sessiz kalan Sayar, "Özel hayatımı sizlerin isteğiyle yönlendiremem" dedi ve tercihi ni de yaptı. Tuğgeneralliğinin üçüncü yılında kendi isteğiyle emekliye ayrıldı.

Tümgeneral olmasına garanti gözüyle bakılan Mete Sayar, emekliye ayrıldıktan sonra, "büyük aşk"yla da evlendi. Bugün mutlu bir hayat sürdüğü söyleniyor. PKK'ya en büyük darbe indiren ve ilk operasyonun Necati Özgen'den sonra ikinci bilinen ismi olan Mete Sayar, bir daha hiç ortalıkta görünmedi.

Bir dönem "keçisakal" bıraktığı, eski görünümünden çok farklı olduğu tanıyanlar tarafından söylendi. Sayar, derin bir sessizliğe gömüldü. Kuzey Irak gazisinin ne gazetelerde bir fotoğrafını gören ne de televizyonlarda konuştuğunu duyan oldu...

İşte teröristlere verdirilen kayıp: 4 253 kişi

Çatışmalarda, "girilmez" denilen tüm alanlara Türk Silahlı Kuvvetleri girmiş, teröristlere de büyük kayıplar verdirilmiştir.

Teröristlere verdirilen kayıplar, harekâta katılan birliklerin verdikleri günlük durum raporlarından, peşmerge komutan ve yetkililerinin Kuzey Irak'ta bulunan kontrol timlerine bulundukları beyanlardan, uçak ve helikopterlerle yapılan hava harekâtını müteakip pilot ve İHK timleriyle yapılan görev sonu brifinglerinden elde edilen rakamlara göre şöyle:

1- Harekâta katılan birlikler tarafından 655, peşmerge tarafından 896 olmak üzere toplam 1 551 terörist ölü olarak ele geçirildi. Peşmerge tarafından ölü ele geçirilen teröristlerin büyük çoğunluğu hava destek ateşleri, topçu ve havan ateşleriyle öldürüldü.

2- Birlikler tarafından 16, peşmerge tarafından da 1 216 olmak üzere 1 232 terörist sağ ve yaralı olarak ele geçirildi. Peşmerge tarafından sağ olarak ele geçirilen teröristlerden bir kısmı silahlarından arındırılarak Zaho ve Dohuk'ta cezaevlerine kapatıldığı beyan edilmişse de peşmerge arasında bir rapor sistemi işlemediğinden, akıbetleri hakkında tam ve ayrıntılı bilgiler alınamadı.

3- Uçaklar ve taarruz helikopterleriyle yapılan hava harekâtı esnasında da teröristlere en az 500 ölü, 1 000 yaralı olmak üzere toplam 1 500 zayıat verdirildiği değerlendirildi. Teröristlere toplam olarak verdirilen zayıat 4 253 kişi oldu.

Kuzey Irak harekâtının genel değerlendirilmesi

Kuzey Irak harekâtından önemli dersler de çıkarılmıştı. Hatalar görülmüş, bundan sonra neler yapılması gerektiği de tek tek belirlenmişti. İşte operasyon sırasında yapılan hatalar ve bunlardan alınan dersler brifing salonundaki yansıda şöyle sıralanıyordu:

“Personel yönünden

– Harekât tarihinin terhis dönemine denk gelmesi personel mevcutlarını olumsuz yönde etkiledi.

– Harekât bölgesindeki personelin banyo, çamaşır, telefon gibi ihtiyaçlarının yeterince karşılanamaması personelin moralini olumsuz yönde etkiledi.

– Harekât zaman olarak kış başlangıcında icra edildiğinden özellikle geceleri görülen soğuk hava personelin morali üzerinde olumsuz etki yarattı.

İstihbarat yönünden

– Harekâtın planlama safhasında icra edilecek harekât bölgesindeki terörist durumu hakkında çelişkili bilgiler alındı, bu durum harekâtın kuvvet ihtiyacının belirlenmesini olumsuz yönde etkiledi.

– Haritalarda belirtilen yollar en son durumu yansıtmadığı için yanlış değerlendirmelerin yapılmasına yol açtı. Nitekim Aydoğdu-Darkaracam arasında yol olduğu haritada gözükmesine rağmen arazide böyle bir yolun mevcut olmadığı görüldü. Bu nedenle harekât bölgesinin yol ve arazi keşfinin harekâttan önce mutlaka yapılarak arazi-harita uyumunun sağlanması gerektiği anlaşıldı.

– Harekât süresince birlikler sadece keşif ve gözetleme yapabildi, diğer tüm istihbarat bilgileri yönünden üst makamdan gelecek bilgilere bağımlı kaldı. Harekât esnasında elde edilecek istihbari bilgilerin en küçük birliğe kadar en seri biçimde ulaştırılması önem kazandı.

– Taktik istihbarat elde etmek maksadıyla görevlendirilen ‘dinleme ve kestirme’ timlerinden yeterli şekilde faydalanılamadı.

– Hava ve arazi şartlarının ekim-kasım aylarında bu bölgede icra edilecek harekâtı olumsuz yönde etkileyeceği bilindiği halde, peşmerge harekâtının gecikmesi, harekâtın söz konusu aylara sarkmasına ve böylece özellikle Hakurk bölgesinde hava şartlarının personel üzerinde olumsuz etki yaratmasına neden oldu.

– Başlangıçtan itibaren Kuzey Irak'ta bulunan aşiretler iyi incelenmedi, bunların niyet ve maksatları önceden belirlenemedi. Böyle bir değerlendirme yapılamadığından özellikle peşmergelerce icra edilen harekâta bazı olumsuzluklar yaşandı (PKK'yla çatışmama, anlaşma, ele geçirilen PKK'lıların salıverilmesi gibi).

– Yabancı ülke topraklarında icra edilecek böyle bir harekâta o ülke halkının durumunun başlangıçtan itibaren çok iyi değerlendirilmesi ve halktan özel haber elemanı temini için gerekirse başlangıçtan itibaren o ülke topraklarında faaliyette bulunabilecek personel yetiştirilmesi gerektiği görüldü.

– Kuzey Irak'ta bulunan Türk halkından istihbarat temini başta olmak üzere yeteri kadar faydalanılamadı.

– Mevsim şartları nedeniyle birliklerin geceleri arazide ateş yaktıkları görüldü. Birliğin yerini ifşa eden böyle bir durum, birlikleri gece şartlarında terörist ateşlerine ve teröristlerin birlikler arasından sızmalarına uygun hale getirdi.

Harekât yönünden

– Temas anında uygun bir ateş üssü oluşturmada, manevra unsurunu himaye edecek ateş destek vasıtalarını uygun şekilde kullanmadan hedeflerin ele geçirilmesi mümkün olmadı.

– Sert arazi yapısına sahip bölgelerde icra edilecek harekâta emir-komuta yapısının düzenli olarak sağlanabilmesi amacıyla manevra unsurlarının küçük seçilmesinin uygun olacağı, böylece verilebilecek muhtemel zayıflığın da azaltılabileceği değerlendirildi. Küçük manevra unsurlarının hedefe daha kolaylıkla manevra yaptığı görüldü.

– Uçakların hedef üzerinde kuru geçiş yapması teröristleri psikolojik olarak sindirdi, bu esnada manevra yapan unsurların ilerlemesini kolaylaştırdı.

– Bazı bölgelerde olumsuz arazi şartları nedeniyle İHK bulundurulmayışı daha büyük çaplı imha fırsatlarının kaçırılmasına neden oldu.

– Kobra helikopterlerinin yönlendirilmesinin bütün tim komutanları tarafından bilinmesinin şart olduğu görüldü. Yönlendirmede pilota yardımcı olacak sis bombası gibi unsurların kullanılması atışların isabet oranını artırdı.

– İcra edilen harekâtın başarısı harekât bölgesinin güneydoğu ve batı yanlarının peşmerge kuvvetleriyle tutulmasına bağlıydı. Ancak harekât esnasında bütün girişimlere rağmen peş-

merge kuvvetlerince istenilen hatların tam olarak tutulamaması nedeniyle, arzu edilen seviyede imha tam olarak gerçekleştirilemedi.

– Bu tür harekâta, özellikle küçük manevra unsurlarıyla gece karanlığından istifade edilerek yapılacak sızmaların hâkim arazi kesimlerinin tutulmasındaki önemi görüldü.

– Birliklerin geriye dönüş intikalleri esnasında, emir verilmesine rağmen hâkim arazi kesimlerinde yeterli tedbir alınamaması sonucu bazı birlikler pusuya düşürüldü, zayıyata uğradı. Birlikler intikal esnasında mutlaka kendi emniyet tedbirlerini almalı, bunun için bir üst komutanlığın emri beklenmeli.

– Emre verilen birliklerin, emrine girdiği birlik ile komutanı yerince tanımaması, ayrıca iletişim noksanlığı yaşanması nedeniyle sevk ve idarede zaman zaman aksaklıklar oldu.

– İç güvenlik harekâtında etkinliği göz ardı edilemeyen zırhlı birlikler ile K/M topçunun arazinin müsaade ettiği en yüksek oranda kullanılmasının kısa sürede birlikleri sonuç almaya götürdüğü ortaya çıktı.

– Böylesi bir harekâta amacın, belirli bir arazi kesiminin ele geçirilmesi değil, teröristlerin bulunup imha edilmeleri olduğu açıkça görüldü.

– Bazı fırsatlar doğmasına rağmen uçarbirlik harekâtından yararlanılamadı.

– Haftanın bölgesinde bulunan kuvvetler kuşatıcı bir harekâtı tam olarak uygulayamadı.

Lojistik yönden

– Harekâtın zaman olarak ekim ayı sonu ile kasım ayına kalması ve kış şartlarının başlaması birliklerin ikmal faaliyetlerini olumsuz yönde etkiledi. Özellikle hava şartlarının havadan ikmal yapılmasını engellediği durumlarda ikmalin hem havadan hem de karadan yapılacak şekilde alternatifli planlanmasının uygun olacağı ortaya çıktı.

– Birliklerin operasyonun icrasına başladıkları günden itibaren su ihtiyacı büyük bir problem olarak ortaya çıktı. Su ikmali, ikmal faaliyetlerinin başında yer aldı. Mahalli su kaynaklarından içilebilir su elde etme yoluna hemen hemen hiç gidilemedi.

– Mühimmatın bütünlemesi sarf edilenin tamamlanması şeklinde değil ihtiyaca göre yapıldı.

– Harekâtın kasım ayına kalması, personelin, bölgedeki sert kara iklimi şartlarından etkilenmesine neden oldu. Dağıtılan kış-

lık giyim eşyasının ise bölgenin kış şartlarına göre bazen yetersiz kaldığı gözlemlendi.

– Özellikle icra edilecek bu tür sınır ötesi harekâtlarda ikmal, ulaştırma, intikaller gibi muharebe hizmet desteği faaliyetlerinde sınırın her iki tarafındaki sınıra dik ve paralel yolların önemi bir kez daha anlaşıldı. Yolların yetersizliğinden dolayı bazı birlikler muharebeye kademeli olarak girdi.

– Arızalanan zırhlı araçlar muharebe sahasında emniyetli bölgelere tank kurtarıcısı olmadığı için tankla çekildi, bu durum da muharebe gücünün azalmasına neden oldu.

– Muharebe sahasındaki kurtarma ve tahliye faaliyetlerinde kullanılmak üzere tabur seviyesinde iki adet tank kurtarıcısına ihtiyaç duyuldu.

– Özellikle 6. Zırhlı Tugay bölgesinde tanklarla müşterek kullanılan zırhlı personel taşıyıcıların teröristlerle yakın temasta büyük bir etkinliğinin olmadığı ortaya çıktı. Bu tür harekâtlarda zırhlı muharebe araçlarının daha yararlı olacağı değerlendirildi.

– Vallon tipi dedektörler hariç mayın arama ve tarama faaliyetlerinde kullanılan diğer dedektörlerin pek etkili olmadıkları görüldü. Bu durum mayın temizleme faaliyetlerinin uzamasına ve zayiata neden oldu. Antitank mayınını bol miktarda kullanan teröristlere karşı, bilhassa stabilize ve toprak yollarda harekâtın süratle gelişmesi için mayın temizleme tanklarına ihtiyaç bulunduğu görüldü.

– Birlik ve malzemenin bir bölgeden bir bölgeye taşınması için ulaştırma araçlarına ve tank taşıyıcı treylerlere ihtiyaç bulunduğu anlaşıldı.

– Arazide teröristlerce saklanan ceset, malzeme ve ikmal maddelerinin yerlerini tespit amacıyla özel olarak yetiştirilmiş köpeklerle ihtiyaç duyuldu.

Muhabere yönünden

– Kodlu telsiz konuşmalarında zaman zaman aksaklıklar oldu.

– Harekâta katılan birliklerde farklı frekanslara sahip, farklı telsizlerin olması nedeniyle komuta, kontrol ve irtibatla zaman zaman güçlükler meydana geldi.

– Çoğu zaman teröristler arasındaki telsiz görüşmeleri dinlenmiş olmasına rağmen, kestirme yapılarak yerlerinin tespitinde zorluk yaşandı.

– Batarya şarj cihazlarının el telsizleri için yeterli olmadığı görüldü. Yine bu şarj cihazları sık sık arıza yaptı.”

Botu yırtılan er, operasyona kazağını ayağına sarıp katılmıştı

Değerlendirmeler yalnız “olumsuzluklar”la değil, başarılarla da brifing salonunda ele alınıyordu. İşte “doğru” ve “başarılı” gösterilen hareketler:

Personel yönünden

– Harekât süresince başta Jandarma Asayiş komutanı olmak üzere bütün komutanların zamanlarının çoğunu birliklerinin bulunduğu bölgelere gelerek personelle ilgilenmesi, personelin moralini olumlu yönde etkiledi.

– Terhis mahiyetinde izne gidecek personelin izin günü geldiğinde helikopterlerle birliğinin bulunduğu yerden alınarak izne gönderilmesi, erbaş ve erlerin görev yapma isteğini artırdı.

– Tek er seviyesinden başlayarak bütün personelin harekâta çok iyi motive olduğu, hiçbir personelin en küçük bir korku emaresi göstermediği, harekât esnasında botu yırtılan bir erin kazağını ayağına sararak harekâta devam ettiği görüldü.

– Basınla örnek bir işbirliği içine girildi. Kamuoyunun süratle bilinçlendirilmesi ve bilgilendirilmesi amacıyla Jandarma Asayiş Komutanlığı’nca Şırnak ve Çukurca’da açılan taktik karargâhlar da günlük olarak basın mensuplarının havadan intikali için helikopter desteği sağlandı.

– Personelin arazide sıcak yemek yemesi sağlanarak morali üstün tutuldu.

İstihbarat yönünden

– Peşmergelerin psikolojik durumu çok iyi değerlendirilerek harekâtın bir bölümünde pasif durumdan aktif duruma geçmeleri sağlandı.

– Harekâttan önce gönderilen irtibat timleri vasıtasıyla terör örgütü mensuplarının bulunduğu yerler, sayıları, kuvveti ve zayıf tarafları ortaya çıkarılmaya çalışıldı.

– Harekât esnasında olumsuz dış etkilere, politik baskılara neden olabilecek uygulama ve olaylardan kaçınıldı.

– PKK terör örgütüne mensup teröristleri psikolojik olarak etki altına almak amacıyla hazırlanan çok miktarda broşür havadan harekât bölgesine atılarak teröristler teslim olmaya çağrıldı.

– Harekât öncesinde sağlanan basının desteğiyle kamuoyu etki altına alındı. Basının verdiği desteğin harekât süresince de-

vam ettirilmesi güvenlik güçlerini psikolojik olarak olumlu yönde etkiledi.

– Başta TV olmak üzere kitle iletişim araçlarının yaygın olarak kullanılması suretiyle terör örgütüne müzahir kitlelerin umutsuzluğa düşmesi ve örgüte verdiği desteğin azaltılması sağlandı.

– Harekât sırasında sağlanan kitle desteği sayesinde bölge halkının devlete olan güveni yeniden tesis edildi; bu sayede iç bölgelerde alınan duyum sayısında ve haberlerin doğruluk derecesinde bir artış olduğu gözlemlendi.

Harekât yönünden

– İleri hava kontrolörlerinin her zaman manevra unsurlarıyla birlikte bulunması hava harekâtının etkisini artırdı.

– Kobra helikopterleri ve uçaklara sisle hedef tarifi, hava harekâtının etkili olmasını sağladı.

– Kısa süreli planlama ve görev tipi emre dayanan basit emir komuta yapısıyla harekât esnasında zaman alıcı faktörler asgari seviyeye indirilerek etkinlik artırıldı.

– Verilen emirlerde ve emirlerin icrasında reaksiyon süresinin kısalığı memnunlukla gözlemlendi.

– Kara-hava işbirliği konusunda aksaksız ve örnek bir çalışma ortaya konuldu.

– Peşmergelerle önemli bir sorun ortaya çıkmadan işbirliği sağlanabildi.

– Geçici köy korucuları harekâta iştirak ettirilerek bölgeyi tanıyan personelden faydalanılma yoluna gidildi.

– Birlikler başlangıçtan itibaren ateş destek unsurlarını yanla-

Kuzey Irak'ta bulunan aşiretler.

rında bulundurmaları, bunların süratle operasyon bölgesine taşınmasını kolaylaştırdı.

– Bütün olumsuzluklara rağmen etkin bir rapor sistemi tesis edildi, böylece en üst kademelerde dahi harekâtın detaylı olarak takip ve kontrol edilmesi olanağı sağlandı.

– Operasyon bölgesinde, toplar, helikopterler ve uçaklar hava sahasının çok dar bir kısmında kullanılmalarına rağmen herhangi bir müessif olay görülmedi.

– Askeri harekât takip edilen temel siyasi politikayı doğrulayacak ve tamamlayacak şekilde icra edildi, önce peşmerge kuvvetleri tarafından harekât başlatıldı, bilahare Türk Silahlı Kuvvetleri'nin harekât bölgesine girmesi sağlandı.

– Özellikle Haftanın bölgesinde olmak üzere emir-komuta yapısı çok karışık birlikler dahi ustaca sevk ve idare edildi, zırhlı ve mekanize birlikler ile piyade birlikleri arasında mükemmel bir koordinasyon kuruldu.

Lojistik yönden

– Birliklerin her türlü ikmal maddeleri ihtiyaçları (mühimmat, yiyecek, giyecek) çatışmanın devam ettiği süre içerisinde dahi helikopterlerle anında karşılandı.

– Hedef bölgesinde, mümkün olduğu ölçüde kumanya dışında sıcak yemek yedirme, barınma, sıhhi tahliye ve tedavi imkânları sağlanarak personel zinde tutuldu.

– Personelin enerjisini artıracak, moralini yükseltecek şeker, tatlı, kuruyemiş vb. ikmal maddeleri personele yerinde ve zamanında ulaştırıldı.

– Harekâtın desteklenmesi amacıyla, Şırnak, Çukurca ve Cizre'de tesis edilen ikmal noktalarında I., II. ve III. sınıf ikmal maddeleri onar günlük olarak stoklandı, eksildikçe tamamlandı. Bu ikmal noktalarında stoklanan ikmal maddeleri dışındaki ihtiyaçlar mevcut sistem içerisinde karşılandı.

– Bölgede görev alan bütün Kara Kuvvetleri Komutanlığı birliklerinin ihtiyaçları ise 7. Kolordu tarafından hiçbir aksaklığa meydan vermeyecek şekilde ikmal edildi.

– Hasta ve yaralıların tahliyesinde örnek bir çalışma temposu görüldü, Şırnak'ta bulunan 30 yataklı askeri hastane, GATA tarafından personel takviyesinde bulunularak her türlü ameliyatın yapılabilirdiği bir hastaneye dönüştürüldü.

– Yağmur ve soğuğa karşı kış teçhizatı zamanında birliklere ulaştırıldı.

– Körfez harekâtından sonra Kuzey Irak'ta ortaya çıkan otorite boşluğunu çok iyi değerlendiren PKK terör örgütü sınırlarımıza yakın bölgelerde oluşturduğu üs ve kamp bölgeleriyle eğitim faaliyetlerini sürdürmenin yanında başta sınır bölgemizdeki karakollarımız olmak üzere güvenlik güçlerine karşı saldırılarını sürdürmekteydi. Başlangıçta peşmergeler, daha sonra birliklerimiz tarafından gerçekleştirilen harekât sonunda hem Türkiye-Irak sınır şeridinin güvenliği sağlandı hem de bu bölgede bulunan kamp ve üs bölgeleri ortadan kaldırıldı.

– Harekât sonunda öncelikle Hakurk bölgesinden katılanların çoğunlukta olduğu Süleymaniye bölgesindeki Zeli kampında bulunan teröristlerin durumu gelecekte hem Türkiye-peşmerge ilişkisinde başrolü oynayacak, hem de bundan sonra sınır bölgesinde alınacak önlemlerin derecelendirilmesinde en önde düşünülecek konuyu gündeme getirecek.

– PKK terör örgütü mensuplarının hem Silahlı Kuvvetlerimizce harekât icra edilen bölgelerde hem de diğer bölgelerde özellikle peşmergelerin kontrolünün olmadığı veya sınırlarımıza sızarak hem sınır kesimi üzerinde hem de iç kesimlerde eylemlerde bulunabilecekleri değerlendirildiğinden, Kuzey Irak'ta peşmergelerin bölgeyi kontrol altında tutacak her türlü faaliyetlerinin desteklenmesi ve aynı zamanda izlenmesinin uygun olacağı değerlendirildi.

– PKK terör örgütünün, gerek verdiği zayıat, gerekse silah ve teçhizatları ile lojistik üs ve kamplarını kaybetmeleri sonucu Kuzey Irak bölgesinden yakın bir gelecekte, tehdit beklenmemektedir.

– PKK terör örgütünün, 1993 yılının bahar aylarından itibaren başta Zeli kampında bulunan teröristlerin silah bırakmamaları bu bölgeyi ana eğitim üssü olarak kullanmaya başlayacakları; üçlü sınır kesiminde faaliyet gösteren bir kısım grupları İran ve Ermenistan topraklarına kaydırarak doğu sınırlarımızdan Türkiye'ye sızarak küçük gruplar halinde Haftanın, Şivi ve Metina Dağı bölgelerinde ele geçirilemeyen depo ve sığınakları koruyan grupların güneyden ve Suriye üzerinden getirebileceği teröristlerle takviye ederek yeniden Türkiye-Irak sınır kesiminde etkili olmaya çalışacağı değerlendirildi.

– Kısa dönemde PKK terör örgütünün Kuzey Irak'ta yeniden bir tehdit oluşturmaması için bu bölgelerde kontrolün havadan ve karadan mutlaka devam ettirilmesi; peşmergelerin denetimine bırakılan bölgelerde, yeterli bir kontrol sisteminin kurulması; tespit edilen PKK terör örgütü mensuplarına karşı zaman zaman sıvrılı ölçüde kara ve hava harekâtına devam edilmesi; peşmerge-

PKK anlaşmazlığının sürekli olarak güncel halde tutulması gerekiyor.

– Sınırlı Irak kesiminde peşmergelerce alınacak kontrol ve denetleme önlemleri ne olursa olsun sınırın hassas ve sızmalara uygun kritik arazi kesimlerinin sürekli kontrol altında tutulması için bu bölgelerde daimi kuvvet bulundurularak denetimin sağlanması önem taşıyor.

– Irak sınır kesiminin kontrol ve denetim altında bulundurulması halinde bu bölgelerde faaliyet icra edemeyeceği değerlendirilen terörist unsurların İran ve Ermenistan bölgelerine kayacağı durumu göz önüne alındığında doğu sınırlarımızın emniyetinin sağlanması konusunun önümüzdeki yaz döneminde temel mesele olacağı bu kesimdeki sınır karakol ve birliklerimizin fiziki emniyet tedbirlerinin artırılarak güvenliğin sağlanması gerekiyor.

– İran ve Ermenistan topraklarında barınma imkânları yanında ülke içinde sarp ve dağlık kesimlerde üs imkânı oluşturma gayreti içerisine girebileceği değerlendirildiğinden içte de sürekli ve büyük çaplı operasyonlar icra ederek, kalabilecek terörist artıklarının temizlenmesi önem arz ediyor.

Kıbrıs harekâtından sonra yapılan en büyük harekât

– Kuzey Irak harekâtı sonucu lojistik ve personel yönünden büyük bir sıkışıklık içine giren PKK terör örgütünün mali kaynak yaratmak amacıyla gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında büyük bir mali kampanya başlatacağı göz önüne alındığında, örgüte gelir temin edici faaliyetlere engel olucu önlemlerin alınmasıyla örgütün toparlanmasına fırsat verilmemesinin uygun bir hareket tarzı olacağı değerlendirilmektedir.

– Personel kayıplarını gidermek amacıyla terör örgütüne katılımı teşvik edici faaliyetlere mâni olmak düşüncesiyle basın ve yayın organlarının desteğiyle psikolojik harekâtı başlatmak ve bunu sürekli kılmak esastır. Bunu gerçekleştirmek için başta televizyon ve radyo olmak üzere yapılacak karşı propagandayla PKK'nın bir terör örgütü olduğu imajı halk üzerinde yaratılmaya çalışılmalı ve halkın devlete olan güven duygusu yeniden tesis edilmelidir. Psikolojik harekât yanında bölgede esas sorun olan işsizliğe bulunacak çarelerle gençlerin terör örgütüne katılımlarının önlenmesinin, devletin tüm kamu kurum ve kuruluşlarının katılımıyla ekonomik, sosyal ve eğitim alanında yapılacak atılımlarla halkın yeniden kazanılmasının gelecekte terör örgütünün tamamen ortadan

kaybolmasını sağlayacağı göz önünde tutulmalıdır.

– Türk Silahlı Kuvvetleri'nce Kuzey Irak topraklarında gerçekleştirilen harekât Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra ikinci büyük harekât oldu. İcra edilen harekât gelecekte kullanılacak birçok tecrübe edinilmesine imkân verdiği gibi, birliklerimizin noksanlıklarını ve hatalarını ortaya çıkararak bunları giderici önlemlerin alınması zaruretinin ortaya koydu. Uygulama sonucu birtakım noksanlıklar ve hatalar tespit edilmiş olsa bile harekât benzer operasyonlar içinde en kapsamlı planlamayı ve icrayı içeren bu nedenle de tarihteki müstesna yerini alan bir harekât olarak anılacaktır.”

Brifingin sonuna geliniyordu. Komutan, “Biz böyle bir harekâtı gerçekleştirdik, bakalım bundan sonra neler olacak” diye aklından geçirdi. İşte 1992 yılında gerçekleştirilen bu kapsamlı operasyondan sonra tam yirmi üç sınır ötesi harekât daha gerçekleştirildi.

Aşiret etkinliği yerini partilere bıraktı

Irak'ın kuzeyinde aşiretlerin etkinliği giderek azalırken, siyasi partilerin etkinliği ise artıyor. Bölgedeki aşiretlerle ilgili görüntüler yansıda harita üzerinde gösteriliyor ve şu bilgilere yer veriliyordu:

– *Doski aşireti*: Dohuk ili bölgesinde dağınık olarak yerleşmişlerdir. Reisi Serbest Devali Ağa, KDP'lidir. Saddam dönemindeyken korucuydu. 20 000-25 000 kişilik aşiretin ileri gelenlerinden Lezgin Ferik Ağa Dohuk'ta, Nevzat Cafer Beşifki de Manges köyünde ikamet ediyor. Aşiretin üçte ikisi Barzani taraftarıdır.

– *Muzuri aşireti*: Dohuk ili bölgesinde dağınık olarak yerleşmişlerdir. Reisi İbrahim Hacı Melu Dohuk'ta ikamet ediyor. Kendisinin bağlı olduğu bir parti yok. Ancak aşiretin beşte biri Talabani taraftarı olup kalanı Barzani yanlısıdır. Şeyhan bölgesinde de yoğun olarak yerleşmişlerdir. Aşiret 15 000 kadardır. Aşiret ile gelenleri İngiltere yanlısıdır. (Eski reisleri halen Londra'da ikamet ediyor.)

– *Bervari aşireti*: Bu aşiret iki kısımdır (Yukarı ve Aşağı olarak). Yukarı Bervari aşireti Begova bölgesinde yerleşmiştir. Reisleri Adil Bey önceden koruculuk yapıyordu. Nüfusu 6 000 civarında olan aşiretin sadece beşte bir kadarı Talabani yanlısıdır. Aşağı Bervari aşireti reisi Halid Ömer Ağa'dır. Mayzi ve Spindar bölgelerinde yoğun nüfusları vardır. Aşiretin nüfusu 7 000 civarındadır.

– *Guli aşireti*: Reisi Muhammed Tahir'dir. Batufa'da ikamet eder. İslami Parti'dendir. Altmış-altmış beş yaşlarındadır. Aşiretin beşte üçü Barzani, beşte biri ise İslami Parti yanlısıdır. Aşiretin

nüfusu 8 000-10 000 civarındadır. Zaho bölgesinde yoğun olarak yerleşmişlerdir.

– *Sindi aşireti*: Aşiret reisi Bişar Ağa'dır. Aşiretin nüfusu 20 000 civarında olup Zaho bölgesinde yoğun olarak yerleşmişlerdir. Beşte üçü Barzani taraftarıdır. Abdi Ağa aşiretin ileri gelenlerindendir. İki kadından on çocuğu vardır. En büyük çocuğu Dr. Süleyman, tıp öğrenimini İstanbul Tıp Fakültesi'nde yapmıştır. Evli iki çocuklu olup eş ve çocuklarıyla İzmir-Şirinyer'de ikamet ediyor.

– *Regani aşireti*: Asıl reisleri Muhammed Kelhi'dir ve halen Musul'da ikamet etmektedir. Sladiza bölgesinde yoğun olarak yerleşmişlerdir. Kuzey Irak'taki aşiret ileri gelenlerinden Kâzım Ömer Han Dohuk'ta, Zeynel Ağa (önceden korucu) Sladiza'da ikamet ediyor. Nüfusu 15 000-18 000 civarında olan aşiretin beşte üçü Barzani, beşte biri Talabani, beşte biri Saddam yanlısıdır.

– *Zebari aşireti*: Akra bölgesinde yoğun olarak yerleşmişlerdir. Nüfusu 20 000 civarındadır. Reisleri Rıza Zübeyir Ağa'yla birlikte aşiretin beşte üçü Barzani, beşte ikisi Saddam yanlısıdır. Bu aşiretten Saddam döneminde bakanlık görevine getirilen de vardı.

– *Güran aşireti*: Bu aşiret de Akra bölgesindedir. Reisleri Müşir İsmail Ağa'dır. Berdaraş'ta ikamet etmektedir ve Barzani yanlısıdır. Nüfusu 20 000 civarında olan aşiretin beşte üçü Barzani, beşte biri Talabani, beşte biri ise Saddam yanlısıdır.

– *Şerefhan aşireti*: Bu aşiret Akra bölgesinde yoğun olarak yerleşmiştir. Tamamı Barzani yanlısıdır. Reisleri Abdullah Ağa'dır. Nüfusu 5 000 civarındadır.

– *Nirvei aşireti*: Dreloc bölgesinde yerleşmişlerdir. (Önceden Çukurca'nın güneyinde yerleşiklerdi.) Tamamına yakını Barzani yanlısıdır. Nüfusu 5 000 civarındadır. Aşiretin reisi Hacı Salih Hani, Dohuk'ta ikamet ediyor.

– *Şemkan aşireti*: Nüfusu 3 000 civarındadır. Reisleri Mukadder Hayri, Dohuk'ta ikamet ediyor. Aşiretin tamamına yakını Barzani yanlısıdır. Aşiret genel olarak Şeyhan bölgesinde yerleşmiştir.

– *Ertuşi aşireti*: Nüfusu 10 000 civarındadır. Aşiretin büyük çoğunluğu Barzani yanlısıdır. Semel'de (Dohuk ile Zaho arasında) yerleşmişlerdir. Reisi Muhammed Abdi Ağa'dır.

– *Silevani aşireti*: Nüfusu 10 000 civarındadır. Aşiretin beşte üçü Barzani, beşte biri Talabani, beşte biri Saddam yanlısıdır. Zaho bölgesinde yerleşmişlerdir. Reisleri Ferhad Hacı Ağa, Zaho'da ikamet ediyor.

– *Seyitler ve Koçeriler*: Bunların nüfusları 3 000'er bin civarındadır. Zaho bölgesinde yerleşmişlerdir. Koçeriler yörüktür.

– Yörede, 25 000 civarında *Yezidi* bulunuyor. Hayri Bey halen liderleri durumunda olup Dohuk'ta ikamet ediyor ve Barzani yanlısıdır. Yezidiler genellikle Şeyhan Sincar bölgesinde yerleşmişlerdir.

– *Süryaniler* ile *Ermeniler* (Kaldeni mezhebinden) toplam 40 000-50 000bin kadardır. Birçoğu peşmergedir. Dağınık olarak yerleşmişlerdir. Aşiretler halen Kürdistan Cephesi idaresinin baskısı altındadır.

Adil Bey (Bervari) ile Kerimhan (Bradost) dışındaki tüm aşiret reislerinin Mesud Barzani hariç bir etkinliği mevcut değildir. Ancak desteklendiği takdirde Kürdistan Cephesi'ne rağmen ne arzu ediliyorsa yaptırılabilir. Önceden bölgedeki yönetimlere (Osmanlı, Irak) karşı örgütlenen aşiretler gelecekte Kuzey Irak'ta kabul edilemeyecek bir gelişme karşısında (Kürdistan devletinin ilan edilmesi gibi) çeşitli yöntemlerle Kürdistan Cephesi'ne karşı kullanılabilir.

Adil Bey ile Kerimhan'ın aşiret reisi olarak ayakta kalabilmelerinin nedeni iki büyük partinin bölgesel askeri yetkilileri konusunda olmalarından kaynaklanıyor.

Savaş ganimeti 40 keçi peşmergelere verildi

5 ekim-15 kasım 1992 tarihleri arası, Kuzey Irak harekâtında ele geçirilenler arasında yalnız silah, teçhizat, mühimmat değil, canlı keçiler de vardı. Keçiler, operasyona katılan peşmergelere verildi. O operasyonda ele geçirilen malzeme cins ve miktarları da kayıtlara şöyle geçti:

Silah, teçhizat ve mühimmat

<i>Cinsi</i>	<i>Miktarı</i>
Kalaşnikov tüfek	3 180 adet
Makineli tüfek	160 adet
Çeşitli marka uçaksavar makineli tüfek	49 adet
Muhtelif çapta havan	26 adet
RPG-7 roketatar	400 adet
RPG-7 roketatar mühimmatı	2 232 adet
Karadan havaya SA-7 füze	2 adet
Tüfek bombası (DM-22)	72 adet
Law	33 adet

Çeşitli mayın	1 905 adet
El bombası	579 adet
Çeşitli çapta mermi	300 000 adet

Askeri malzeme

<i>Cinsi</i>	<i>Miktarı</i>
Rus yapısı SSB telsizi	2 adet
El dürbünü	6 adet
Sırt çantası	14 adet
Palaska	bol miktarda
Gaz maskesi	5 adet
Kalaşnikov şarjör kılıfı	bol miktarda
Ekmek torbası	bol miktarda
Battaniye	26 adet
Harita 1/25 000	1 adet
Eğitim malzemesi	bol miktarda
Doküman	bol miktarda
Propaganda malzemesi	bol miktarda
Lastik ayakkabı	308 çift
Bel kuşağı (kumaş)	34 top
Elbiselik kumaş	bol miktarda
Çanta bidon (5 galonluk)	12 adet
Kütüklük (2-3'lü)	bol miktarda
Askeri elbise	bol miktarda
Rus yapısı el telsizi bataryası	4 adet
Telefon kablosu	500 metre
Jeneratör	2 adet
Çadır	10 adet
Gemici feneri	10 adet

Sağlık malzemesi

<i>Cinsi</i>	<i>Miktarı</i>
Ameliyat elbisesi	çeşitli boylarda
Ameliyat masası	muhtelif
Ranza	1 adet
Elektronik tansiyon aleti	1 adet
Serum	50 şişe
Ameliyat ağız maskesi	bol miktarda
Sargı bezi	bol miktarda
Pamuk	6 balya
Plaster	bol miktarda

Koltuk değneği
Merhem ve krem

bol miktarda
bol miktarda

Yiyecek ve temizlik malzemesi

<i>Cinsi</i>	<i>Miktarı</i>
Canlı keçi	40 adet
Un	694 çuval
Şeker	102 çuval
Pirinç	134 çuval
Kırmızı mercimek	291 çuval
Nohut	47 çuval
Kuru fasulye	6 çuval
Taze fasulye	2 çuval
Çay	1 çuval
Tuz	92 çuval
Sabun	2 çuval
Amerikan yiyecek malzemesi	bol miktarda
Bulgur	173 çuval
Yağ	218 teneke

Diğer malzemeler

<i>Cinsi</i>	<i>Miktarı</i>
Sac soba	33 adet
Dikiş makinesi	2 adet
Sulandırılmış eroin	3 kg
Boş yazı defteri	300 adet
Mutfak malzemesi	bol miktarda

Efsane tugayın efsane komutanı anlatıyor

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, Güneydoğu ve Irak'ın kuzeyinde gerçekleştirdiği bütün sınır ötesi harekâtlara Türkiye'nin "efsane birliği" olarak nitelendirilen Bolu Komando Tugayı da katıldı. Bu birliğin "efsane" komutanlarından emekli tümgeneral Yavuz Ertürk, "tartışılan" sınır ötesi operasyonları bu kitap için şöyle cevaplandırıyor:

– Terör olaylarında önemli bir artış var. Bunu neye bağlıyorsunuz?

– Bugün Türkiye bir seçim arifesinde. Bu kapsamda PKK terör örgütünün yandaşlarının da desteklediği bir parti, siyasi arenada,

TBMM'de yerini almak için faaliyette bulunmuş, ancak bu faaliyette asıl etkili olacak ve partinin organizasyonunu yürütecek isimlerden Leyla Zana, Hatip Dicle, Orhan Doğan, Selim Sadak gibi kişilerin TBMM'ye girmeleri, daha önce aldıkları cezalar nedeniyle mümkün olamayacağı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından açıklanmıştı. İşte bu açıklamanın ardından olaylarda artış başladı.

- Yani, onlar siyasete sokulmadı diye intikam mı alınıyor?

- Biliyoruz ki PKK terör örgütünün asıl ve nihai amacı kendi fikir ve düşüncelerine yatkın olan insanları Meclis'e taşıyarak, ülkemizde Kürt kökenli vatandaşlarımız üzerinden siyaset yapılarak Türkiye'yi bir eyalet sistemine geçirmektir. Bu ortamda ise gelecek için siyasi arenaya yatırım yapılabilmesi zor gözükmektedir. O yüzden, PKK terör örgütü Türk halkını, kendi düşüncesini gerçekleştirebilmek için devlete karşı bir "taciz unsuru" olarak kullanma gayreti içerisine girdi. Bunun amacı Türk halkını yıldırma, bezdirmek, neticesinde de halkı "Artık yeter. Bunların da siyaset yapmasına izin verin" noktasına getirmektir. Bunun için özellikle askeri ve asker yakınlarını hedef alarak asıl tehlikeli gördüğü grubu baskı altında tutmak istemektedir. Günümüzde her şey normal giderken, isteklerini siyasi ortama taşıyamadıklarını anladıkları için tekrar terörün boyutunu yükseltmeye başladılar.

- Bu ortamda Türk Silahlı Kuvvetleri terörle mücadelede bir baskınla mı karşılaşta?

- Bu faaliyetler Türk Silahlı Kuvvetleri için bir baskın oluşturmaz. Çünkü, Silahlı Kuvvetler'in rütbeli ve rütbesiz bütün personeli terörle mücadelenin azim ve kararlılığını her zaman taşımaktadır. Ancak, Güneydoğu Anadolu'da, Olağanüstü Hal'in (OHAL) uygulandığı dönemlerde bölgedeki Türk Silahlı Kuvvetleri'nin güvenlik sağlanmasındaki yetkileri çok fazlaydı. Bu yetkiler kullanılırken terör örgütü çok büyük darbe yemişti. Fakat, her nedense "bütün işler normale döndü" değerlendirmesi yapılarak OHAL yasası yürürlükten kaldırılınca, mevcut yasal mevzuat çerçevesinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin terörle mücadeledeki etkinliği azaldı.

- Bugün ne gibi zorluklarla karşılaşılıyor?

- Güvenlik güçlerinin operasyona çıkması için ilgili valilikten izin alması gerekmektedir. Bu izin alma safhasında geçen süre ve bilgi sızması teröre vurulacak darbeyi ister istemez daha başlangıçta olumsuz yönde etkilemektedir. Bunda kastım şudur: Bir bir-

liğin, çapı ne olursa olsun bir operasyona çıkmadan önce bölgede operasyon haberinin duyulmuş olması, o birliğin, arazide hiçbir teröristle karşılaşamayacağını daha başlangıçta belli olması demektir. Böyle bir ortamda askerin etkin operasyon yapması elbette ki zorlaşmaktadır. Bunun yanında bölgede her türlü teröre açık faaliyetler cereyan ederken güvenlik güçlerinin terörü yaratabilecek etkenleri tespit edememesi de mücadeleyi zorlaştırmaktadır.

– **Şehitler verilmesinde bu yetkisizlik etkili oluyor mu?**

– Hiçbir güvenlik birliği günümüzde yol araması yapamamakta, yollarda devriye görevi icra edememektedir. Halbuki OHAL yasası kapsamında güvenlik güçlerinin elinde çok önemli bir yetki vardı. O yetki de şuydu: İstediği anayol ve köy yollarında rahatlıkla yaya veya motorize devriye görevi icra edebiliyordu. Ayrıca yol kontrol noktaları oluşturarak bütün araçları arayabiliyordu. Bugünkü yasalarla bunları yapması mümkün değil. Böyle bir ortamda elbette ki güvenlik güçleri sadece müsaade edilen alan içerisinde operasyon yapabilmektedir. Ama dikkat ederseniz, son dönemde verdiğimiz şehitler ve yaralılar hep yollara döşenen mayınların patlaması veya patlatılması sonucu oluşmaktadır. Bu da bize etkin yol kontrolü ve devriye hizmetinin bölgede yapılamamış olmasının büyük zafiyet yarattığını gösteriyor.

– **Kayıplar verilmesi yasal yetkisizlikten mi kaynaklanıyor?**

– Hükümet, Avrupa Birliği'nin koyduğu kıstaslar dahilinde yasalarda düzenlemeler yaptığı için bu zafiyet ister istemez su yüzüne çıkmıştır. Bunun için en kısa zamanda bölgesel olarak da olsa bazı düzenlemeler yapılarak güvenlik güçlerinin elinin kuvvetlendirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, bu nedenler yüzünden şehit verilmesi maalesef sürebilir.

– **Bu olayların sorumlusu olarak siz kimi görüyorsunuz?**

– Burada devletin belası olan terörü alt edememe konusunda sadece hükümeti veya sadece Türk Silahlı Kuvvetleri'ni başarısız görmek de hatadır. Bu olaylar devletin bütün kademelerini ilgilendiren olaylardır. İstihbaratından tutun da, bütün kademeler arasındaki koordinasyonu etkin bir biçimde uygulamak şarttır.

– **Diğer kuruluşlara ne gibi görevler düşüyor?**

– Terörün önlenbilmesi için birincisi bölge halkına büyük görevler düşüyor. Bölge halkı bugün için PKK terör örgütü, kendisine

direkt zarar vermiş olmamakla birlikte onun yarattığı olumsuz ortamdan dolayı gelecekte tekrar merasına, tarlasına gidemeyeceğini, ürününü kaldıramayacağını, kışlık odununu toplayamayacağını, az da olsa mevcut hayvanlarını otlatamayacağını düşünerek o günlere tekrar geri dönmek için çoğu kendi bünyesinden çıkmış ve kandırılarak dağa çıkarılmış bugün “ben teröristim” diyen örgüt içindeki çocuklarını, akrabalarını bu faaliyetten caydırmaya çalışmalıdır. Olayı çözecek olan bölge halkıdır. Teröristler yurtdışından ithal değildir. Yüzde 99'u kendi vatandaşımızdır. Bunları birileri kandırıp kötü yola sürüklediyse, onların ana-babaları da tekrar iyi yönde çaba göstermeli ve çocuklarını, yeniden kazanmalıdır.

İkinci konu, “terörün boyutları çok asgari düzeye indi” diye güvenlik güçleri üzerinde oluşabilen ataletin kaldırılması gerekir. Burada kastım sadece Silahlı Kuvvetler değildir. Emniyet güçleri bütün özel harekât timlerini kaldırdı. Siz “eşkya etkisiz hale getirildi” diye o eşkyanın yarattığı terörün fikri yapısını öldürünceye kadar faaliyetlerinize devam etmezseniz işte bugünkü durumla karşılaşsınız. Çünkü, karşımızdaki terör bir fikre dayanmaktadır. Kim ne derse desin bu fikri benimseyenler de maalesef içimizde vardır. Dün de vardı, bugün de artarak devam ediyor. Bunları etkisiz hale getirmek, silahlı mücadele güçlerini devamlı bölgede bulundurmaktan geçirdi. Ama görülüyor ki bunda da zafiyetimiz oluştu.

Üçüncü bir konu, bölge halkından terörle mücadele için oluşturulan geçici köy korucularının atıl duruma getirilmesidir. Korucular, zamanında dağda güvenlik güçleriyle ve onlara kılavuzluk yaparak terörle mücadele ederken, korucu olmayan, olmak istemeyen bölge halkının bir kısmıysa ticarete yöneldi. Ne acıdır ki “ben devletin vatandaşıyım” diye dağda elinde silahla gezen köylü, üç kuruşluk köy koruculuğu maaşıyla yetinmeye çalışırken “ben silah almayacağım” diyen insanlar ise ne yazık ki bölgedeki devlet kurumlarına malzeme satarak zenginleşti.

– Sonuçta karşımıza nasıl bir tablo çıktı?

– Sonuçta karşımıza şöyle bir tablo çıktı: Bir tarafta vatanının bölünmesini önlemek için canını ortaya koyan, ailesini terör örgütüne hedef eden insanlar, şimdi kenarda itilmiş vaziyette dururken, dün “ben silah almayacağım” deyip de köşeyi dönenler de onlara kıs kıs gülüyor. Böyle bir ortama gelmişken, şimdi siz geçici köy korucusundan tekrar nasıl etkin görev bekleyebilirsiniz? Yine de onları kutluyorum, tanıdığım birçok geçici köy korucusu var. Vatanları için canlarını seve seve vermeye devam ediyorlar.

Dördüncü bir konu, en üst kademedeki ve mülki idare kademesinde olan eksiklikler giderilmelidir. Bunu açmaya gerek yok. Bunların ne olduğunu bütün idareciler de biliyor. Yani devlet zafiyetini biliyor. Bunu gidermek de yine onun elinde.

- Bugün gelinen noktada bütün kabahat hükümete yükleniyor. Bu gerçekçi bir yaklaşım mı?

- Olayların artışının tek sorumlusunun hükümet olmadığını değerlendiriyorum. Hükümet burada yasa uygulayıcı, emredici ve isteklerini belirtici bir makam pozisyonunda. Uygulamaların en üst seviyede denetlenmesi ve kontrolü ise güvenlik güçlerinin üst birimlerinde yapılacak faaliyetlerdir. Bir taraftan yasal mevzuatın hükümet tarafından gözden geçirilmesi ve Türk Silahlı Kuvvetleri'ne, diğer güvenlik birimlerine inisiyatif tanınması gerekmektedir. Bunun yanında güvenlik güçleri de bölge halkının tepkisini çekmeden terör örgütünün faaliyetlerini önleyici tedbirlerini en üst seviyede almak zorundadır. Birbirlerine bağlı olaylardır.

- Örneğin mayına basmanın sorumlusu hükümet midir?

- Hiçbir zaman için herhangi bir köy veya mezrada mayına basma olayının direkt sorumlusu olarak ne hükümeti ne de Genelkurmay Başkanlığı'nı göstermek doğru bir hareket tarzı değildir. Bu tarz suçlamalar kolaycılıktır. Sorunun çözümüne hizmet etmez, aksine zorlaştırır. Onun için devleti yöneten birimlerin kendi arasındaki işbirliğinin de olmadığını düşünmek tamamen hatadır.

- Yetki ile sorumluluk arasında bir denge mi kurulamıyor?

- Terör olaylarında pusu, baskın, taciz ve yolları mayınlama olayları terörün tabiatında olan olaylardır. Elbette ki bunların asgari seviyeye indirilmesi ve hiç olmaması takdire şayan bir olaydır. Ancak, unutulmamalıdır ki güvenlik güçlerinin etkinliği yetkisiyle orantılı olarak artar. Yetkisi olmayan bir sorumluluk yüklemek başarısızlıktır. Çünkü, mevcut yasal çerçeve içerisinde güvenlik güçleri her faaliyet hesabını adli makamlara vermek zorundadır. Bir asker düşünün ki dağda çatıştığı terörist grubu içinden öldürdüğü bir teröristin yanında silahı olmayınca "Köylüyü dağda koyun otlatırken vurmuşlar" gerekçesiyle adli makamlara, organize olmuş ekipler tarafından şikâyet ediliyorsa, o zaman bu terörle mücadelede askeri de yasalar önünde güvenceye alacak tedbirleri sağlamak zorundayız. İşte bu da devletin görevidir. En büyük zafiyetlerden birisi de budur.

– Şu günlerde Türk halkının gündeminde hep Irak'ın kuzeyi, yerleşik adıyla Kuzey Irak var. Defalarca gittiğiniz bu yer, ne menem bir yerdir?

– Kuzey Irak takıntısını bir türlü anlayamıyorum. Çünkü, ben Kuzey Irak diye bir varlığı kabul etmiyorum. Ortada bir Irak devleti var. Bu devlet henüz bölünmedi. Irak'ın coğrafi yapısına baktığımızda bir orta bölgeyi görüyoruz, bir güney bölgeyi, bir de kuzey bölgeyi görüyoruz. Bizim için kuzey bölge içerisinde ana sorun coğrafi olarak sınırlarımıza yakın bölgelerde, yani Irak'ın coğrafi yapısı bakımından kuzeyinde barınan teröristlerin bulunduğu bölgedir. Bu bölgedeki terörist grupları ne yazık ki yıllardır Barzani'nin aşiretlerinin köylerini iyilikle veya silah zoruyla işgal etmiştir. İşte bu işgal edilen topraklarda barınan ve eğitilen teröristler zaman zaman sınırdaki boş alanlardan istifade ederek Türkiye'ye sızmaktadır. Türkiye'deki teröristlerle birlikte eylem yapmaktadır. Terör örgütünün beyin takımı Irak'ın kuzeyinde yetişmektedir.

– Irak'ın kuzeyinin sürekli gündemde olmasına asker olarak nasıl bakıyorsunuz?

Irak'ın kuzeyinde, sınır bölgelerimizde Irak'ın askeri yok, sınırını koruyan resmi veya gayri resmi hiçbir güvenlik unsuru yok. Böyle bir coğrafyada istediği gibi cirit atan terör örgütü elemanlarının, elbette ki Türkiye tarafından etkisiz hale getirilmesi mecburiyeti vardır. Bu bölgeyi etkisizleştirmek için de bizim halk olarak, basın olarak, devlet olarak konuyu devamlı gündemde tutmamız zararımızdır.

– Terörün bitirilmesi ancak Irak'a girmemizle mi mümkün olacak?

– Terörünün kökünün kazınması, Irak'ın kuzeyindeki teröristin etkisiz hale getirilmesi sonucu gerçekleşecek bir olay değildir. Bu nedenle "Irak'ın kuzeyi" takıntısından vazgeçilmelidir. Terörün Türkiye'deki faaliyetlerinde, Irak'taki teröristler bir etkindir, ama terörü tamamen yaratan unsurlar değildir. Olaya böyle yaklaştığımız zaman Türkiye'deki terör eylemleri yanında Irak'ın kuzeyindeki teröristlerin de koordineli olarak etkisiz hale getirilmesi elbette ki en iyi hal tarzı olarak düşünülebilir.

– Kuzey Irak harekâtı denilince halkımız boyutlarını farklı görüyor.

– Evet, medyaya bakıyorum, Kuzey Irak'a harekât denildiğinde

Kerkük, Musul, Erbil, Süleymaniye anlaşıyor. Her nedense sanki çok önemliymiş gibi hep Kandil Dağı gündeme getiriliyor. Kandil Dağı gibi yüzlerce terörist barındıran daha önemli kamplar var. Bu kamplar sınırimuzdan çok uzakta değil.

- Bizi en çok ilgilendiren yerler neresi?

- Yakınımız, yani sınırimızın Irak tarafındaki 15-20 kilometre derinliği olan yerler bizim için tehlikeli bölgeler. İşte buralar bizim güvenlik açısından ilgi sahamız içindedir. Barzani'nin peşmergelerinin de etkisiz olduğu bu bölgede bizi zorlayacak hiçbir unsur yoktur. Bu nedenle Türk Silahlı Kuvvetleri bu ilgi sahası içerisinde çok rahat teröre yönelik harekât icra eder. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. Fakat, bugün içinde bulunduğumuz dönemde bütün medya kuruluşları Kerkük'ü, Musul'u, Erbil'i, Süleymaniye'yi içine alır tarzda bir Kuzey Irak harekâtı düşünerek hep sayın Genelkurmay başkanımıza soru yöneltmekte ve ondan da "siyasi karar gerekir" cevabını almaktadır.

- Bu yerinde ve doğru bir cevap mı?

- Bunu doğrulamak, bir küçüğü olarak bana düşmez. Ancak, sayın komutanımız çok haklı bir konuya temas etmekte ve basına gerçek cevabı vermektedir. Elbette ki içinde bulunduğumuz şartlarda ABD'nin işgalinde olan Irak'taki bir kısım kentlere uzanan terör harekâtı icra etmek uluslararası hukuka uygun düşmeyecek bir faaliyettir. Kanaatimce belirtilen Irak kentlerine uzanan bir harekâta ihtiyacımız yoktur. Bunun için de hükümeti suçlamak da uygun bir hareket tarzı değildir.

- Peki sorun nedir?

- Burada sorun, Irak'ın kuzeyindeki sınırdan itibaren ortalama 15-20 kilometrelik ilgi sahamızdır. Şimdi, böyle bir bölgeye yönelsek bile Türk halkı, medyası Genelkurmay Başkanlığı'ndan "Evet Kuzey Irak'a harekât yapacağız" demesini mi bekliyor? Böyle bir beklenti abesle iştigaldir. Terörle mücadelede yüzde yüz gizlilik esastır. Yüzde yüz gizliliğin sağlanamadığı yerde de başarı beklenemez. Türkiye'de bunları konuşurken, en üst seviyede sorgularken, Irak'ın kuzeyindeki o teröristler halen bulundukları bölgelerde elma-armut toplayarak Türk askerini mi bekleyecekler?

- Sınır ötesi harekâtta, teröristlerin ne yapması bekleniyor?

- Bazılarımız teröristleri saf sanıyor. Böyle davullu zurnalı icra

edilecek harekâta hiçbir teröristi o bölgede bulamazsınız. Tam tersi, bir de geri bölgesini tuzaklar ve Irak'ın kuzey iç bölgelerine doğru çekilir. Ondan sonra da bizim askerimiz hiçbir teröristle karşılaşmadan şehit verir. Bunu mu istiyoruz? Bu nedenle herkesin anlayamadığım tarzda, Irak'ın kuzeyine harekât yapılmasını sorgulaması çok yanlış.

– **Türkiye, nereye doğru sürüklenmek isteniyor?**

– Türk halkı şunu iyi bilmelidir ki başta devlet olmak üzere ve terörle mücadelede en büyük icracı güç Türk Silahlı Kuvvetleri şehit de verse, kan da akıtsa bu teröristlere hiçbir zaman meydana boş bırakmayacaktır. Onların Türkiye'yi siyasi ortamda sürüklemek istedikleri federal yapıya gidişe kesinlikle müsaade etmeyecektir. Şu iyi bilinmelidir ki bu vatanda gönülden “Ben Türk’üm” diyenler ebediyen hâkim olarak yaşayacaktır.

İşte sınır ötesi savaşın sonuçları

Türkiye'nin Irak'ın kuzeyinde PKK/KONGRA-GEL terör örgütüne yönelik gerçekleştirilen sınır ötesi harekâtlardan en can alıcıları ve örgüte darbe indirilenleri “Kuzey Irak harekâtı”, “Çelik-1 harekâtı”, “Çekiç harekâtı”, “Şafak harekâtı”nda gerçekleştirildi.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Genelkurmay Başkanlığı arasında “sınır ötesi operasyon” konusunda görüş ayrılığı ortaya çıktı. Genelkurmay Başkanlığı'nın “Irak'ın kuzeyine operasyon gerçekleştirilmesi gerektiğini” belirtmesine rağmen, hükümet sınır ötesi harekât için uzun süre vermedi.

“Sınır ötesi harekâtlar”dan nasıl bir sonuç alındığı Genelkurmay Başkanlığı'nın belgelerine göre şöyle:

– Kuzey Irak harekâtı (5 ekim-15 kasım 1992): Bu operasyonda 1 551'i ölü, 1 232'si yaralı olmak üzere 2 783 PKK'lı etkisiz hale getirildi. Aynı operasyonda 1 subay, 3 astsubay, 22 er ve erbaş, 2 geçici köy korucusu olmak üzere 28 şehit verildi. Bu operasyonda 12 subay, 16 astsubay, 93 erbaş ve er, 4 köy korucusu olmak üzere toplam 125 kişi de yaralandı.

– Çelik-1 harekâtı (20 mart-2 mayıs 1994): Bu operasyonda 555'i ölü, 13'ü yaralı olmak üzere 568 PKK'lı etkisiz hale getirildi. Aynı harekâta 4 subay, 5 astsubay, 55 erbaş ve er olmak üzere 64 kişi şehit oldu. Bu harekâta 13 subay, 8 astsubay, 164 erbaş ve er olmak üzere 185 asker de yaralandı.

– Çekiç harekâtı (12 mayıs-7 temmuz 1997): Sınır ötesi bu ha-

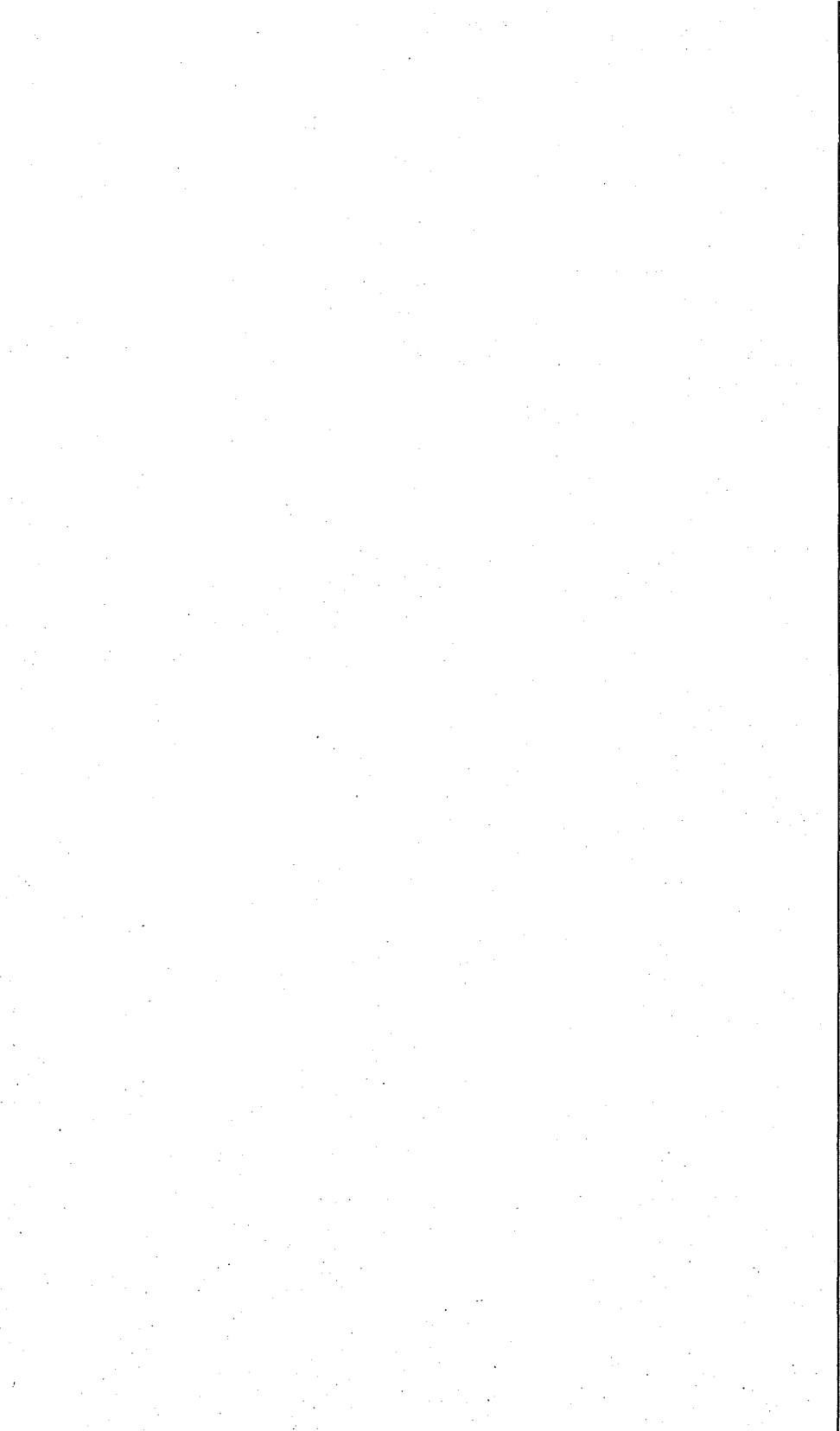
rekâta 2 730'u ölü, 415'i sağ olmak üzere 3 145 PKK'lı etkisiz hale getirildi. Bu harekâta 14 subay, 4 astsubay, 75 erbaş ve er, 21 geçici köy korucusu olmak üzere 114 kişi şehit düştü. Aynı harekâta 24 subay, 17 astsubay, 248 erbaş ve er, 49 geçici köy korucusu olmak üzere 338 kişi de yaralandı.

– Şafak harekâtı (25 eylül-15 ekim 1997): Sınır ötesi bu harekâta 865'i ölü, 37'si yaralı olmak üzere 902 terörist etkisiz hale getirildi. Aynı harekâta 3 subay, 24 erbaş ve er, 4 geçici köy korucusu olmak üzere 31 kişi şehit düştü. Aynı harekâta 5 subay, 7 astsubay, 77 erbaş ve er, 2 geçici köy korucusu olmak üzere 91 kişi yaralandı.

– Bu dört büyük operasyonun sonuçlarına baktığımızda 5 701'i ölü, 1 697'si yaralı olmak üzere 7 398 PKK'lı ele geçirildi. Aynı harekâtlarda 22'si subay, 12'si astsubay, 176'sı erbaş ve er, 27'si geçici köy korucusu olmak üzere 237 şehit verildi. Aynı harekâtlarda 54 subay, 48 astsubay, 582 erbaş ve er, 55 geçici köy korucusu olmak üzere 739 kişi yaralandı.

Her operasyonun, her tepenin, her mağaranın bir anısı, bir acısı hep yaşıyor, hep yaşanacak... Gün gün operasyonlar da, gelecek kuşaklara "Savaş Ceridesi" olarak acıları, anılarıyla kalacak...

**Kuzey Irak Harekâtı'nda şehit
olan ve yaralanan personelin
kimlikleri**

1. ŞEHİT OLAN PERSONEL :

S. NO.	RÜTBESİ	ADI SOYADI	OLAYIN DURUMU	OLAY TARİHİ	BİRLİĞİ
1	P.Altm.	Ahmet ŞENGÜLEN	Çatışma	27 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
2	P.Astsb. Kd.Bçvy.	Muhsin AYMAN	Çatışma	31 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
3	Top.Astsb. Kd.Bçvy.	Selman YILMAZ	Çatışma	28 EKİM 1992	Gnkur.Özel Kuv.K.lığı ANKARA
4	P.Astsb. Çvy.	Ali Rıza DURSUN	Çatışma	27 EKİM 1992	Gnkur.Özel Kuv.K.lığı ANKARA
5	İs.Br	Ömer GÜNER	Çatışma	27 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
6	P.Br	Aladdin ÇEVİK	Çatışma	27 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
7	P.Br	Gülen ALAGÖZ	Çatışma	27 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
8	P.Br	Metin GÜNEY	Çatışma	27 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
9	P.Br	İsmail ATMACA	Çatışma	27 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
10	P.Br	Nezir AKGÖL	Çatışma	27 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
11	İs.Br	Ahmet GÜNDOĞMUŞ	Çatışma	27 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
12	P.Br	Mustafa DURMAZ	Çatışma	28 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CİZRE
13	P.Br	İlker VURGUN	Çatışma	28 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CİZRE
14	P.Br	İsmail ÇAKIN	Çatışma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
15	P.Br	Serhat ÖNDER	Çatışma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
16	P.Br	Yücel FIRTINA	Çatışma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
17	P.Br	Aziz ÇELİK	Çatışma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
18	P.Br	Kenan DEMİR	Çatışma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
19	P.Br	Yüksel YILMAZ	Çatışma	01 KASIM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
20	J.Br	Fevzi ERDİNÇ	Çatışma	28 EKİM 1992	BLAZIĞ J.Komd.Tb.
21	J.Br	Muharrem EKŞİ	Çatışma	28 EKİM 1992	ELAZIĞ J.Komd.Tb.
22	J.Br	Osman GÜLMEZ	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.
23	J.Br	Erhan YILMAZ	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.

2. YARALANAN PERSONEL :

S. NO.	RÜTBESİ	ADI SOYADI	OLAYIN DURUMU	OLAY TARİHİ	BİRLİĞİ
1	P.Kur.Yb.	Erdal TEZ	Mayına Basma	14 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
2	P.Yzb.	Ömer BULU	Mayına Basma	14 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
3	P.Yzb.	Haluk ÖZKAN	Çatışma	27 EKİM 1992	Gnkur.Özel Kuv.K.lığı ANKARA
4	P.Kd.Üçm.	Selami TOYLAR	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CİZRE
5	İs.Kd.Üçm.	Mustafa OĞUZ	Çatışma	30 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
6	P.Üçm.	Murat GÜRKAN	Çatışma	14 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığı GÖRÜMLÜ
7	P.Üçm.	Abdullah AĞAR	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CİZRE
8	P.Üçm.	Savaş ELÇİN	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CİZRE
9	P.Üçm.	Muammer ALPER	Çatışma	30 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CİZRE
10	Top.Üçm.	Cmüt GÖÇMEN	Çatışma	27 EKİM 1992	Gnkur.Özel Kuv.K.lığı ANKARA
11	P.Üçm.	Mehmet TANDOĞDU	Çatışma	02 KASIM 1992	2 nci Komd.A. 1 nci Komd.Bl.
12	İs.Tek. Bçvş.	Rafet ÖZKAN	Çatışma	30 EKİM 1992	6 ncı Zh.Tug.K.lığı
13	İs.Tek. Bçvş.	Osman GÜLER	Çatışma	30 EKİM 1992	6 ncı Zh.Tug.K.lığı
14	P.Astsb. Kd.Bçvş.	H.Gazi BARUT	Çatışma	30 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CİZRE
15	P.Astsb. Kd.Bçvş.	Nazım ÖZGEN	Çatışma	30 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CİZRE
16	P.Astsb. Kd.Bçvş.	Murat ALAKUŞ	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CİZRE
17	P.Astsb. Kd.Bçvş.	Atilla ALP	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CİZRE
18	M.Astsb. Kd.Bçvş.	Ramazan ÇOŞKUN	Çatışma	27 EKİM 1992	Gnkur.Özel Kuv.K.lığı ANKARA
19	Ord.Tek.A. Kd.Bçvş.	Selahattin KALAYCI	Çatışma	30 EKİM 1992	6 ncı Zh.Tug.K.lığı
20	P.Astsb.	Murat BÖLÜKOĞLU	Çatışma	27 EKİM 1992	Gnkur.Özel Kuv.K.lığı ANKARA
21	Sağ.Astsb. Çvş.	Esen ÇOLAK	Çatışma	27 EKİM 1992	Gnkur.Özel Kuv.K.lığı ANKARA
22	İs.Tek. Çvş.	Tuncer OR	Çatışma	30 EKİM 1992	6 ncı Zh.Tug.K.lığı

23	P.Astsb. Çv.	Yunus ÇEVİK	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ.
24	J.Astsb.	Endücr BAHAR	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ.
25	P.Astsb.	Abdulkadir DOĞAN	Çatışma	02 EKİM 1992	2 nci Komd.A. 1 nci Komd.Bl.
26	P.Uzm.Çv.	Ahmet DAMTEPELİ	Çatışma	11 EKİM 1992	2 nci Komd.A. 1 nci Komd.Bl.
27	P.Uzm.Onb.	Hüseyin SARITAŞ	Çatışma	02 EKİM 1992	2 nci Komd.A. 1 nci Komd.Bl.
28	P.Er	Ali AYDIN	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
29	P.Er	Mahmut KIRAC	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
30	P.Er	Faruk KARA	Çatışma	11 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
31	P.Er	Aykut GENÇ	Çatışma	11 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
32	Tnk.Er	Oktay DEMİR	Çatışma	27 EKİM 1992	6 nci Zh.Tug.K.lığ.
33	Tnk.Er	Ramazan KONAK	Çatışma	27 EKİM 1992	6 nci Zh.Tug.K.lığ.
34	P.Er	Acar ARAS	Çatışma	11 EKİM 1992	6 nci Zh.Tug.K.lığ.
35	İl.Onb.	Abdullah ALTINTAŞ	Çatışma	11 EKİM 1992	6 nci Zh.Tug.K.lığ.
36	P.Onb.	Hüseyin TOPALOĞLU	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
37	P.Er	Mustafa AKINSU	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
38	P.Er	Kahraman EFİLTİ	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
39	P.Er	Mahmut KIRIŞÇI	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
40	P.Çv.	Davut DEMİR	Mayına Basma	14 EKİM 1992	1 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
41	P.Er	İsmail AKDENİZ	Çatışma	11 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
42	P.Er	Bayram İLHAN	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
43	P.Çv.	Hakan ÇAKIR	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
44	P.Er	Erdoğan BALTACI	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
45	P.Er	Kenan KESKİN	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
46	P.Er	Mehmet KOYUNCU	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
47	P.Er	Yakup AYDIN	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
48	P.Er	Recep ÇAKIN	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
49	P.Er	Atilla YİĞİT	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
50	P.Er	Mehmet GÜRSOY	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
51	P.Onb.	Kadir ÖKDEM	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE
52	P.Er	İsmail GÜZEL	Çatışma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığ. ÇİZRE

53	P. E.	Osman TONEL	Çanğma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CIZRE
54	P. E.	Engin ATEŞ	Çanğma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CIZRE
55	P. E.	Meziye KOÇAR	Çanğma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CIZRE
56	P. E.	Abdi DEMİR	Çanğma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CIZRE
57	P. E.	Kuddisu EZER	Çanğma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CIZRE
58	P. E.	Abdullah HAVUÇ	Çanğma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CIZRE
59	P. E.	Adem DIRICAN	Çanğma	27 EKİM 1992	2 nci Komd.Tug.K.lığı CIZRE
60	P. E.	Kemal TIN	Çanğma	30 EKİM 1992	176 ncı P.A.2.Tb.5.BLKAPILI/SIL
61	P. E.	Murat ÇİÇEK	Çanğma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
62	P. E.	M.A.ACARTÜRK	Çanğma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
63	P. E.	Mehmet GÜNEŞ	Çanğma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
64	P. E.	Serhat POLAT	Çanğma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
65	P. E.	Ercan ÇETINKAYA	Çanğma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
66	P. E.	Turan AKÇELİK	Çanğma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
67	P. E.	Hüseyin ÖCAL	Çanğma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
68	P. E.	Ahmet ÇOBAN	Çanğma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
69	P. E.	İsmail YİĞİT	Çanğma	30 EKİM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
70	P. E.	Murat KARATAŞ	Çanğma	02 KASIM 1992	3 ncü Dağ ve Komd.Tb.9 ncü Bl.
71	P. E.	Rıfat KAYA	Çanğma	31 EKİM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
72	P. E.	Selim EVCEN	Çanğma	31 EKİM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
73	P. E.	Cemalettin KURT	Çanğma	31 EKİM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
74	P. E.	Esat KANTARCI	Çanğma	31 EKİM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
75	P. E.	Osman BİRYILDIZ	Çanğma	31 EKİM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
76	P. E.	Nail AKYOL	Çanğma	02 KASIM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
77	P. E.	Veysel BOZDAĞ	Çanğma	02 KASIM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
78	P. E.	Ali SÖLÜN	Çanğma	02 KASIM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
79	P. E.	Sebahattin AĞIRPINAR	Çanğma	02 KASIM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
80	P. E.	Eyüp ÇOBAN	Çanğma	02 KASIM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
81	P. E.	Hasan AYKANAT	Çanğma	02 KASIM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
82	P. E.	Cengiz KARAPINAR	Çanğma	02 KASIM 1992	2 nci Komd.A.1 nci Komd.Bl.
83	Tuğr.	Mete SAYAR	Mayın	14 EKİM 1992	23 ncü J.Snr.Tug.K.lığı

84	J.Astsb. Kd.Üçvç.	Ahmet BEKRET	Çatışma	28 EKİM 1992	ELAZIĞ J.Komd.Tb.
85	J.Er	Muammer ALPTÜRK	Çatışma	27 EKİM 1992	ELAZIĞ J.Komd.Tb.
86	J.Er	İbrahim ASLAN	Çatışma	27 EKİM 1992	ELAZIĞ J.Komd.Tb.
87	J.Er	Şehlevent DEMİR	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.
88	J.Er	M.Bekir ÇAKMAK	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.
89	J.Er	Zübeyir GÖKÇE	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.
90	J.Onb.	Nezihi GÜNAL	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.
91	J.Er	Battal ÇELİK	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.
92	J.Er	İsmail DEMİREL	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.
93	J.Er	Ahmet DOĞAN	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.
94	J.Er	Samet GÜLMEZ	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.
95	J.Er	Tuncay KILIÇ	Çatışma	30 EKİM 1992	CİZRE J.Komd.Bl.
96	J.Er	İbrahim DEMİR	Çatışma	05 KASIM 1992	VAN J.Komd.Tb.

1. KUZAY IRAK OPERASYONU

SINIR ÖTESİ SAVAŞIN KURMAY GÜNLÜĞÜ

SAYGI ÖZTÜRK

“ ‘Bir isteğin var mı evladım?’ Askerin görmekten başka ne isteği olabilirdi. O da, komutanından istekte bulundu:

‘Gözlerimi istiyorum Komutanım...’ ”

“Komutansan telsizden iki kelime duyarsın. ‘Mayına bastık’ veya ‘sıcak temas var.’ Aradan yıllar gibi uzun süren, ömründen neleri aldığını bilemediğin 20-30 saniye sonra ‘Yaralımız var’ sesini duyduğun zaman, ‘şehidimiz yok’ diye sevinirsin. ‘Yaralıyı almak için helikopter hazır olsun’ dersin. Bu ilk hareketin başlangıç cümlesidir.”

Bizim toplumsal belleğimiz zayıftır. Çoğu şeyi unuturuz. Ancak işin bir boyutu daha vardır. Unutmasak bile perde arkasını bilmeyiz. Kıbrıs Harekâtı’ndan sonra yapılan en büyük harekâtın gizli belgeleri, konuşmaları, gelişmeleri ve bugüne kadar duymadığımız olaylarıyla günbegün seyri... Harekât öncesi ve sonrası...

Yurtdışında terör örgütüne karşı silahlı harekât yapmanın güçlükleri, maddi ve manevi maliyeti... Acı ve tatlı anları....

Ünlü gazeteci-yazar Emin Çölaşan’ın “araştırmacı gazeteciliğin günümüzdeki önderlerinden” dediği Saygı Öztürk, *Hürriyet*, *Sabah*, *Star* ve *Gözcü* gazetelerinde gündem yaratan haber ve röportajlarıyla “Basın Oscarı” sayılan Sedat Simavi Gazetecilik Ödülü başta olmak üzere dört kez Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, üç kez Çağdaş Gazeteciler Derneği, Ankara Gazeteciler Cemiyeti ile değişik meslek kuruluşlarının otuzdan fazla ödülünü aldı. Öztürk’ün diğer kitapları, *Devletin Derinliklerinde* (2002), *Kasadaki Dosyalar* (2003), *Kırmızı Klasör* (2005), *Şemdinli’de Olay Var* (2006), *Aynadaki Reis/Sedat Peker’in Sıradışı Yaşamı* (2006) ile Doğan Kitap tarafından yayımlanan *Kırcı, 5-6-2 Tamam Reis ve Madalyalı Mahkûm* dur.

ISBN 978-975-293-607-2

9 789752 936072